

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE GRUBU ANA BİLİM DALI

**KADINLARDA EĞİTİM, ÇALIŞMA DURUMU, SOSYAL MEDYA
KULLANIMI, EVLİLİK EĞİLİMİ, BOŞANMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ
KARŞILIKLI İLİŞKİLER**

Gülten KUNT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE GRUBU ANA BİLİM DALI**

**KADINLARDA EĞİTİM, ÇALIŞMA DURUMU, SOSYAL MEDYA
KULLANIMI, EVLİLİK EĞİLİMİ, BOŞANMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ
KARŞILIKLI İLİŞKİLER**

Gülten KUNT

**Danışman: Prof. Dr. Adnan GÜMÜŞ
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Sadık Erol ER
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Murat YÜKSEL**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Felsefe Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Adnan GÜMÜŞ
(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Sadık Erol ER

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Murat YÜKSEL

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

.../.../2019

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. / / 2019

Gülten KUNT

ÖZET

KADINLARDA EĞİTİM, ÇALIŞMA DURUMU, SOSYAL MEDYA KULLANIMI, EVLİLİK EĞİLİMİ, BOŞANMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ KARŞILIKLI İLİŞKİLER

Gülten KUNT

Yüksek Lisans, Felsefe Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Adnan GÜMÜŞ

Ağustos 2019, 215 sayfa

Bu çalışmanın amacı; kadınların eğitim, çalışma durumu ve sosyal medya kullanımı ile evlilik ve boşanma eğilimleri arasındaki ilişkileri incelemektir.

Bu tez çalışmasında, Adana'nın merkez ilçelerinde ve Kozan'da yaşayan 18-45 yaş arasında beş farklı eğitim ve meslek grubundan 120 kadının aile kökenleri, eğitim seviyeleri, çalışma durumları ve sosyal medya kullanımlarına göre evlenme ve boşanma eğilimleri irdelenmiştir. Katılımcıların otoriter ve dini tutumları ile anne- babalarının eğitim ve gelir durumlarının evlilik ve boşanma eğilimlerine olan etkisi de araştırılmıştır. Tezin kuramsal ve kavramsal kısmında toplumsal cinsiyet, cinsiyet kültürü, evlilik, aile, boşanma ve sosyal medya kavramları ile Adana ili ve Türkiye'deki evlilik ve boşanma istatistikleri sunulmuştur.

Araştırma bulgularına göre kadınların eğitim ve çalışma durumlarına, doğduklarında yaşadıkları yere, dini-otoriter eğilimlere, sosyal medya kullanımlarına, anne-babalarının eğitim ve gelirlerine göre evlilik ve boşanma eğilim oranları değişebilmektedir.

Kadınların eğitim seviyesi ve çalışma durumu yükseldikçe evlilik eğilimi düşmemektedir fakat boşanma eğilimi kısmen artmaktadır. Sosyal medya hesabı olanların olmayanlara göre evlilik eğilimi daha düşük, boşanma eğilimi daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Kadınların eğitim ve çalışma durumları ne kadar üst seviyede olsa da sosyoekonomik ve kültürel koşullar da evlenme ve boşanma eğilimlerinde önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, boşanma, sosyal medya, eğitim, çalışma durumu.

ABSTRACT

THE INTERACTIVE RELATIONSHIPS AMONG EDUCATION, WORKING, USING SOCIAL MEDIA, MARRIAGE AND DIVORCE TENDINCIES OF WOMEN.

Gülten KUNT

Master Thesis, Department of Philosophy Group Education

Supervisor: Prof. Dr. Adnan GÜMÜŞ

August 2019, 215 pages

The purpose of this study was to examine the relationships among marriage and divorce tendincies of women along with their education, working, and social media usage.

In this thesis, the family origins, education levels, working and social media usage of 120 women from five different education levels and working groups who live in Kozan and in center of Adana were examined. The effect of authoritarian and religious attitudes of participants and education levels and incomes of parents on marriage and divorce tendincies were also examined. In theoretical and conceptual part of the thesis, the terms of gender, gender culture, marriage, family, divorce and social media were given along with marriage and divorce statistics of Adana and Turkey.

According to the research findings, the rates of marriage and divorce tendincies of women may change depending upon women's education level and working, the birth place, religious and authoritarian tendincies, social media usage, parents' education levels and incomes.

As the education level and working status increase, marriage tendency does not decrease but divorce tendency partially increases. It was revealed that the women who use social media account have a lower marriage tendency and a higher divorce tendency compared to those who do not use a social media account. Although the women have high education levels and working status, socioeconomic and cultural conditions are also important in marriage and divorce tendincies.

Keywords: Marriage, divorce, social media, education, working.

ÖN SÖZ

‘Kadınlarda Eğitim, Çalışma Durumu, Sosyal Medya Kullanımı, Evlilik Eğilimi, Boşanma Eğilimi Arasındaki Karşılıklı İlişkiler’ adını taşıyan bu araştırma ile Adana’nın merkez ilçelerinde ve Kozan’da yaşayan 18-45 yaş arasında beş farklı eğitim ve meslek grubundan 120 kadının eğitim seviyeleri, çalışma durumları ve sosyal medya kullarımlarına göre evlenme ve boşanma eğilimleri arasındaki karşılıklı ilişkiler araştırılmıştır.

Kadınların eğitim, çalışma-gelir durumlarına, sosyal medya kullarımlarına göre evlilik ve boşanma eğilimlerinin ne şekilde değiştiği ele alınmıştır. Katılımcıların doğumdaki yerleşimleri, dini-otoriter eğilimleri ile anne-babalarının eğitim ve gelir durumları da dikkate alınarak bu özelliklerin de kişinin evlilik ve boşanma eğilimlerine etkilerine bakılmıştır.

Bu araştırma sürecinde beni yönlendiren ve yüksek lisans boyunca bana büyük emek veren ve katkı sağlayan, beni bilgilendiren danışmanım Prof. Dr. Adnan GÜMÜŞ’e ve hocalarım Doç. Dr. Cahit ASLAN’a, Dr. Mustafa GÜNAY’a, Dr. Ercüment YERLİKAYA’ya; benden yardımlarını esirgemeyen kuzenlerim Gizem KUNT’a ve Büşragül ERTÜRK SELÇİK’e, arkadaşım Arş. Gör. Meltem Emen PARLATAN’a; başta annem olmak üzere, aileme, arkadaşlarıma ve bu araştırmanın tamamlanmasına yardımcı olan herkese teşekkürlerimi sunarım.

Gülten KUNT

Adana / 2019

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
KISALTMALAR	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
EKLER LİSTESİ.....	xviii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Sınırlılıkları.....	9
1.5. Sayıtlar.....	9
1.6. Tanımlar.....	10

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Kültürü (Evlilik ve Boşanma)	11
2.1.1. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet.....	11
2.1.2. Toplumsal cinsiyet.....	11
2.1.3. Cinsiyet Kültürü.....	13
2.2. Aile.....	16
2.3. Evlilik.....	18
2.3.1. Evlilik Çeşitleri.....	21
2.4. Boşanma.....	23
2.4.1. Boşanma Nedenleri.....	24
2.5. Evlenme ve Boşanma İstatistikleri	29
2.6. Sosyal Medya.....	31
2.6.1. Sosyal Medya Etkisi.....	35

2.7. Evlilik, Boşanma ve Sosyal Medya ile İlgili Öne Çıkan Bazı Tez ve Çalışmalar...	41
--	----

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli.....	43
3.2. Araştırma Amaç ve Soruları	43
3.3.Araştırmanın Evren ve Örneklemi	44
3.4.Veri Toplama Araçları	47
3.5. Veri Analizi.....	47

BÖLÜM IV

BULGU VE YORUMLAR

4.1. Evlilik Ve Boşanma İle İlgili Genel Görüş Ve Eğilimler.....	48
4.1.1. Boşanma Koşulları ile İlgili Görüş ve Eğilimler	51
4.1.2. Boşanma Durumlarını Etkileyen Koşullar.....	55
4.2. Doğumdaki Yerleşime Göre Kadınların Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	58
4.2.1. Doğumdaki Yerleşim Yeri.....	58
4.2.2. Doğumdaki Yerleşim Yeri Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	59
4.2.3. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine Göre Katılımcıların Evlilik ve Boşanma Eğilimleri.....	60
4.2.3.1. Anne baba eğitim düzeyleri ve doğumdaki yerleşim yeri.....	60
4.2.3.2. Anne Babanın Eğitim Düzeylerine Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri.....	62
4.2.4 Anne-Babanın Gelir Durumuna Göre Kadınların Eğitim Düzeyleri, Evlenme ve Boşanma Eğilimleri	65
4.2.4.1. Anne-baba Gelir durumu.....	65
4.2.4.2. Anne-baba Eğitim Düzeylerine Göre Gelir durumları.....	68
4.2.4.3. Anne-baba Gelir Durumlarına Göre Kişinin Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	71
4.3. Eğitim Durumunu Etkileyen Faktörler, Eğitim Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	74
4.3.1. Kişinin ve Anne-babasının Eğitim Düzeyleri.....	75

4.3.2. Anne-babanın Gelir Durumlarına Göre Kişinin Eğitim Seviyesi.....	79
4.3.3. Eğitim Düzeylerine Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	81
4.4. Çalışma Durumunu Etkileyen Faktörler , Çalışma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	98
4.4.1. Kişinin Doğumdaki Yerleşimine Göre Çalışma Durumu.....	98
4.4.2. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine ve Gelir Durumlarına Göre Çalışma Durumu.....	100
4.4.3. Kişinin Eğitimine Göre Çalışma Durumları	104
4.4.4. Çalışma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	105
4.4.5. Gelir Durumuna Göre Kişinin Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	121
4.5. Sosyal Medya Kullanımını Etkileyen Faktörler, Sosyal Medya Kullanımına Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri.....	137
4.5.1. Sosyal Medya Kullanımı	137
4.5.2. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine ve Gelir Durumlarına Göre Sosyal Medya Kullanımı	139
4.5.3. Kişinin Eğitim ve Çalışma Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanımı.....	141
4.5.4. Kişinin Sosyal Medya Kullanımına Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri ..	152
4.6. Dini Tutumlara Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri.....	167
4.6.1. Dini İnanç/ Mezhep Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	167
4.6.2. Namaz Kılma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	169
4.6.3. Oruç Tutma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	171
4.6.4. Kapanma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	176
4.7. Otoriter Eğilimlere Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	175
4.8. Medeni Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri	178

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

181

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	187
6.2. Öneriler.....	193
KAYNAKÇA.....	195

EKLER	201
ÖZGEÇMİŞ	215

KISALTMALAR

Tbna : Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

HÜNEE : Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü

Taya : Türkiye’de Aile Yapısı Araştırması

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Türkiye 2001-2018 Yılları Evlenme Ve Boşanma İstatistikleri	30
Tablo 2. Adana İli yıllara Göre Evlenme ve Boşanma Oranları	31
Tablo 3. Bilgi Toplumu İstatistikleri, 2004-2018	40
Tablo 4. Medeni Hal	44
Tablo 5. Eğitim Durumu	45
Tablo 6. Çalışma Durumu	45
Tablo 7. Meslek Grubu	46
Tablo 8. Sosyal Medya Kullanımı	46
Tablo 9. Medeni Hal	48
Tablo 10. Evlilik Hakkındaki Genel Görüş.....	49
Tablo 11. Evlilikle İlgili Genel Görüşler	49
Tablo 12. Boşanma Hakkındaki Görüş	50
Tablo 13. Boşanma ile ilgili Genel Görüşler	51
Tablo 14. Boşanma Koşulları İle İlgili Görüş ve Eğilimler	51
Tablo 15. Boşanma Durumlarını Etkileyen Koşullar.....	55
Tablo 16. Nafaka Alma Koşullarını Etkileyen Durumlar	57
Tablo 17. Doğumdaki Yerleşim Yeri.....	58
Tablo 18. Doğumdaki Yerleşim ve Evlilik Eğilimi	59
Tablo 19. Doğumdaki Yerleşim ve Boşanma Eğilimi	59
Tablo 20. Annenin Eğitim Durumu	60
Tablo 21. Babanın Eğitim Durumu.....	61
Tablo 22. Annenin Eğitim Durumu ve Doğumdaki Yerleşim	61
Tablo 23. Babanın Eğitim Durumu ve Doğumdaki Yerleşim.....	62
Tablo 24. Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Evlilik Eğilimi	62
Tablo 25. Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Boşanma Eğilimi	63
Tablo 26. Baba Eğitim Durumu ve Kişinin Evlilik Eğilimi.....	64
Tablo 27. Baba Eğitim Durumu ve Kişinin Boşanma Eğilimi.....	65
Tablo 28. Annenin Gelir Durumu	65
Tablo 29. Babanın Gelir Durumu.....	66
Tablo 30. Doğumdaki Yerleşime Göre Annenin Geliri	67
Tablo 31. Doğumdaki Yerleşime Göre Babanın Geliri	68

Tablo 32. Annenin Eğitim Durumu ve Geliri	68
Tablo 33. Babanın Eğitim Durumu ve Geliri.....	70
Tablo 34. Annenin Gelirine Göre Kişinin Evlenme Eğilimi.....	71
Tablo 35. Annenin Gelirine Göre Kişinin Boşanma Eğilimi	72
Tablo 36. Babanın Gelirine Göre Kişinin Evlilik Eğilimi	73
Tablo 37. Babanın Gelirine Göre Kişinin Boşanma Eğilimi	74
Tablo 38. Kişinin Eğitim Durumu	75
Tablo 39. Doğumdaki Yerleşim Yeri ve Kişinin Eğitim Durumu	76
Tablo 40. Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Eğitimi.....	77
Tablo 41. Babanın Eğitimi ve Kişinin Eğitim Durumu	78
Tablo 42. Annenin Gelir Durumu ve Kişinin Eğitim Durumu	79
Tablo 43. Babanın Gelir Durumu ve Kişinin Eğitim Durumu.....	80
Tablo 44. Eğitim Durumuna Göre Evlenme Eğilimleri	81
Tablo 45. Evlenilecek Kişinin Eğitim Seviyesi Konusunda Beklenti.....	83
Tablo 46. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Yakışıklılık)	83
Tablo 47. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (İyi Bir Meslek Sahibi Olması).....	84
Tablo 48. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Evi, Arabası, Malı, Mülkü Olması)	85
Tablo 49. Eğitim durumu- eş seçimi (Kararlılık-özgüven sahibi olması).....	86
Tablo 50. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Zeka)	87
Tablo 51. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Saygı).....	88
Tablo 52. Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Sevgi)	89
Tablo 53. Eğitimi Durumu - Eş Seçimi (İyi Bir Ailesi Olması)	90
Tablo 54. Eğitim Durumu- Boşanma Eğilimi	91
Tablo 55. Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları.....	92
Tablo 56. Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları.....	93
Tablo 57. Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları.....	95
Tablo 58. Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları.....	96
Tablo 59. Çalışma Durumu	99
Tablo 60. Doğumdaki Yerleşim ve Çalışma Durumu.....	99
Tablo 61. Annenin Eğitim durumu ve Kişinin Çalışma Durumu	100
Tablo 62. Babanın Eğitim Durumu ve Kişinin Çalışma Durumu.....	101
Tablo 63. Annenin Gelir Durum ve Kişinin Çalışma Durumu	102
Tablo 64. Babanın Gelir Durumu Ve Kişinin Çalışma Durumu.....	103
Tablo 65. Eğitim Durumuna Göre Çalışma Durumu	104

Tablo 66. Medeni Durum ve Çalışma Durumu.....	105
Tablo 67. Çalışma durumu ve Evlilik Eğilimi	106
Tablo 68. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi :Yakışıklılık	107
Tablo 69. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Meslek Sahibi Olması.....	108
Tablo 70. Çalışma durumu ve Eş Seçimi :Evi ,Arabası ,Malı, Mülkü Olması	109
Tablo 71. Çalışma durumu ve eş Seçimi :Kararlılık-özgüven sahibi olması.....	110
Tablo 72. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi : Zeka	111
Tablo 73. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi : Saygı.....	111
Tablo 74. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi :Sevgi.....	112
Tablo 75. Çalışma Durumu ve Eş Seçimi : İyi bir ailesinin olması.....	113
Tablo 76. Çalışma Durumu ve Boşanma Eğilimi.....	114
Tablo 77. Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları	115
Tablo 78. Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları	116
Tablo 79. Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları	118
Tablo 80. Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları	119
Tablo 81. Gelir Durumu ve Evlilik Eğilimi	121
Tablo 82. Gelir Durumu ve Eş Seçimi : Yakışıklılık.....	122
Tablo 83. Gelir Durumu ve Eş Seçimi :İyi Bir Meslek Sahibi Olması.....	123
Tablo 84. Gelir Durumu ve Eş Seçimi :Evi Arabası, Malı, Mülkü Olması	124
Tablo 85. Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Kararlılık-Özgüven Sahibi Olması.....	125
Tablo 86. Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Zeka	126
Tablo 87. Gelir Durumu ve Eş Seçimi : Saygı.....	127
Tablo 88. Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Sevgi.....	128
Tablo 89. Gelir Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Ailesi Olması	129
Tablo 90. Gelir Durumu ve Boşanma Eğilimi	130
Tablo 91. Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları	131
Tablo 92. Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları	133
Tablo 93. Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları	134
Tablo 94. Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları	136
Tablo 95. Sosyal Medya Hesabının Olması.....	137
Tablo 96. Medeni Durum ve Sosyal Medya Kullanımı	137
Tablo 97. Doğumdaki Yerleşim Ve Sosyal Medya Hesabı Olma Durumu	138
Tablo 98. Annenin Eğitimi ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması.....	139
Tablo 99. Babanın Eğitimi ve Kişinin Sosyal Medya Hesabının Olması	139

Tablo 100. Annenin Geliri ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması	140
Tablo 101. Babanın Gelir Durumu ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması.....	141
Tablo 102. Kişinin Eğitim Durumu Ve Sosyal Medya Hesabı Olması	142
Tablo 103. Eğitim Durumu ve Facebook Kullanım Süresi.....	143
Tablo 104. Eğitim Durumu ve Instagram Kullanım Süresi	144
Tablo 105. Eğitim Durumu ve Sosyal Medya Kullanımı- Twitter	145
Tablo 106. Eğitim Durumu ve Sosyal Medya Kullanımı - Snapchat	146
Tablo 107. Kişinin Çalışma Durumu ve Sosyal Medya Hesabı Olması	147
Tablo 108. Çalışma Durumu ve Facebook Kullanım Süresi.....	148
Tablo 109. Çalışma Durumu ve Instagram Kullanım Süresi	149
Tablo 110. Çalışma Durumu ve Twitter Kullanım Süresi	150
Tablo 111. Çalışma Durumu ve Snapchat Kullanım Süresi	151
Tablo 112. Sosyal Medya Kullanımı ve Evlilik Eğilimi.....	152
Tablo 113. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Yakışıklılık	152
Tablo 114. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: İyi Bir Meslek Sahibi Olması	153
Tablo 115. Sosyal Medya Hesabını Olması ve Eş Seçimi: Evi, Arabası, Malı, Mülkü Olması	153
Tablo 116. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Kararlılık-Özgüven.....	154
Tablo 117. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Zeka	155
Tablo 118. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Saygı.....	155
Tablo 119. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Sevgi.....	156
Tablo 120. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: İyi Bir Ailesinin Olması	156
Tablo 121. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimi	156
Tablo 122. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri : Sözlü/ Psikolojik şiddet	158
Tablo 123. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri :Bir Tokat Bile Olsa	158
Tablo 124. Sosyal Medya hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Tekrarlanan Fiziksel Şiddet.....	159
Tablo 125. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Evi Geçindirmemesi	159
Tablo 126. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Aldatma	160
Tablo 127. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri :Anlaşamama	160

Tablo 128. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Çocuk Sahibi Olamama	161
Tablo 129. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Maddi Sorunlar	161
Tablo 130. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Ailelerin Müdahil Olması	162
Tablo 131. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Hasta Olması	162
Tablo 132. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Alkolik Olması ..	163
Tablo 133. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Çete ve Suça Bulaşması	164
Tablo 134. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Kadının Başını Kapatmaya Zorlaması	164
Tablo 135. Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Kadının Başını Açmaya Zorlaması	165
Tablo 136. Sosyal Medya Kullanımı Ve Boşanma Eğilimleri: Arkadaş/ Akraba Ziyaretlerine Karışma	165
Tablo 137. Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Kadının Çalışmasına Karışma	166
Tablo 138. Dini İnanç/ Mezhep Durumu	167
Tablo 139. Dini İnanç ve Evlilik Eğilimi	167
Tablo 140. Dini İnanç ve Boşanma Eğilimi	168
Tablo 141. Namaz Kılma Durumu	169
Tablo 142. Namaz Kılma Durumu ve Evlilik Eğilimi	170
Tablo 143. Namaz Kılma Durumu ve Boşanma Eğilimi	171
Tablo 144. Oruç Tutma Durumu	171
Tablo 145. Oruç Tutma Durumu ve Evlilik Eğilimi	172
Tablo 146. Oruç Tutma Durumu ve Boşanma Eğilimi	173
Tablo 147. Kapanma İle İlgili Düşünceler	173
Tablo 148. Kapanma Durumu ve Evlilik Eğilimi	174
Tablo 149. Kapanma Durumu ve Boşanma Eğilimi	175
Tablo 150. Otoriter Eğilim	176
Tablo 151. Otoriter Eğilimler Konusunda Görüşler	176
Tablo 152. Otoriter Eğilim ve Evlilik Eğilimi	177
Tablo 153. Otoriter Eğilim ve Boşanma Eğilimi	178
Tablo 154. Medeni durum ve evlilik eğilimi	179

Tablo 155. Medeni Durum ve Boşanma Eğilimi	180
---	-----

EKLER LİSTESİ

Sayfa

EK 1. Görüşme Formu	202
----------------------------------	-----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu tezin ana amacı; toplumu ilgilendiren ve etkileyen en önemli unsurlardan biri olan evlilik ve boşanmanın; kadınların eğitim, çalışma ve sosyal medya kullanımlarından etkilenip etkilenmediğini araştırmaktır.

Evlilik, sadece kadın ve erkeğin birlikteliği değil aynı zamanda toplumsal bir oluşumdur. Evlilik, kurumlaşmış bir yol, bir ilişkiler sistemi, bir kadınla bir erkeği karıkoca olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan, toplumsal açıdan devletin kontrol, hak ve yetkisi bulunan yasal bir ilişki biçimidir. Evlilik, karşı cinsten iki kişinin beraber yaşamak, yaşamı paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla yaptıkları bir sözleşmedir (Özgüven, 2000).

Boşanma ise Özkalp'e göre taraflardan birinin veya her ikisinin kendi arzusuyla toplumda geçerli norm ve adetlere göre evlilik birliğini sona erdirmesidir. Marshall ise boşanmayı hukuksal olarak kurulmuş bir evliliğin yine resmi yasalar nezdinde ortadan kalkması olarak tanımlamaktadır (Akt. Güneş, 2015).

Toplumun, dinamik yapısı kendi içinde yer alan birçok unsurun zamanla değişmesine sebep olmaktadır. Bu bağlamda, insan ilişkilerini kurumsallaştırarak ailenin temelini oluşturan evlilik ve bu kurumu sona erdiren boşanma olguları da zamanla farklı boyutlar kazanmıştır.

Evlilik geçmişte sonsuza kadar sürecek bir durum gibi algılanıp dini ve kültürel nedenlerden dolayı boşanmadan kaçınılsa da günümüzde bireyselliğin önem kazanmasından, kadınların ekonomik olarak özgürleşmesinden ve toplumsal değişmelerden dolayı boşanmanın evlilik kadar doğal ve sağlıklı bir çözüm yolu olarak görüldüğü söylenebilir.

Her ne kadar toplum bir kurum olarak evliliği zorlasa ve boşanmaya karşı toplumsal bir baskı yaratsa da, boşanma günümüz toplumlarında, sosyoekonomik ve kültürel değişimlerin de etkisiyle hızla artan bir olgudur. Bu değişim süreci, boşanma oranlarındaki artış, kadınların işgücüne katılımı, doğurganlık oranlarındaki azalış, tek yaşayan kadınların artması ve hem kadın hem erkekte hiç evlenmeme oranlarındaki artma dikkate değerdir (Sucu, 2007).

Beauvoir'a (1993) göre bugün, iki cins arasındaki kavga başka bir şekle dönüşmüştür, kadın erkeği tutup bir hücreye hapsetmeyi değil, ondan kaçarak kurtulmak

arzusundadır. Bu durumda da, erkeklerin tutumu yeni bir çatışmaya yol açmaktadır: erkek, kadına hak ettiği şeyi istemeyerek vermektedir. Günümüzde kadınların eğitim alarak ve iş sahibi olarak kendi hayatlarını kurmaları kolay bir şekilde gerçekleşmemektedir. Kadınlar hala kendi başlarına hareket etme konusunda sıkıntı yaşayabilmektedirler.

Kentte yaşayan kadınlar eğitim fırsatından faydalanırken kırsal bölgede yaşayan kadınlar yaygın eğitim kursuyla okuma yazma öğrenmişlerdir. Fakat sadece okuma yazma öğrenmek kadına, sahip olduğu konumdan fazla fayda sağlayamamıştır (Çoban, 2000).

Kadınların eğitim hakkı ellerinden kolayca alınmasa da özellikle üniversite eğitimine devam etmek bazı kesimlerde yaşayan kadınlar için oldukça zordur. Fakat, eğitim kadının kendini geliştirip maddi anlamda tek başına yetebilmesi için ilk koşuldur.

Türkiye’de kadının işgücüne katılımının düşük seviyede olmasının başlıca nedenlerinden birisi, kadının yeteri düzeyde eğitime ulaşamamasıdır. Kadınların eğitim imkânlarından yeterince yararlanamamaları sonucu eğitim düzeylerinin düşük olması, bir işte çalışmaları durumunda elde edebilecekleri ücretin düşük ve çalışmanın fırsat maliyetinin yüksek olmasına yol açmaktadır (Önder, 2013).

Eğitim kadınların toplumda yer bulabilmesi için tek başına yeterli değildir. Eğitim sonrasında çalışma hayatına atılıp ekonomik bağımsızlığı elde etmek gereklidir. Kadınlar için bu gelişmeler bazı toplumsal değişimler sonucunda gerçekleşmiştir. Toplumsal değişimin en önemli sebeplerinden biri sanayileşme olarak görülebilir. Nüfusun artması ve kentleşmenin yaygınlaşması ise sanayileşme sonucu meydana gelmiştir. Sanayileşme ve modernleşme süreçleriyle anne ve çocuk ölümlerinin azalması, insan ömrünün uzaması ve kadınların iş gücüne katılması önemli gelişmeler olarak görülmektedir (Berktaş, 2014). Kadınların iş gücüne katılması durumu toplumsal yapıyı büyük oranda etkilemiştir.

Klasik modernleşme yaklaşımına göre, iktisadi kalkınma politikalarının sunduğu imkanlardan faydalanarak istihdama katılan kadınlar liberal değerlerden de faydalanırlar. Sanayileşmenin ve modernleşmenin dayattığı unsurlar, örneğin kadının çalışma hayatına katılması, aile ilişkilerini de dönüştürür. Bu ekole göre modern toplumdaki iş bölümüne bağlı farklılaşmanın kadınların toplumdaki konumuna etkisi olumlu yansımıştır. Yapısal farklılaşmaya bağlı olarak geleneksel toplumdaki ailenin yaptığı bir çok şeyi modern toplumda farklı kurumlar devralır. Çocuğun bakımı ve eğitimi sanayi toplumunda ailenin sorumluluğundan alınır yerini ulus-devletin inşa ettiği kreş, anaokulu, temel ortaöğretim

okulları gibi eğitim kurumları alır (Akt. Hoşgör, 2014). Çocukların bakımını bu kurumlara devreden evli kadınlara kendi bireysel başarılarını artırmalarını sağlayacak daha fazla imkan ve zaman kalır. Böylece, sanayileşme ile kadının toplumdaki konumu güçlenir (Hoşgör, 2014).

Endüstri devrimi sonrası ev ve iş yerlerinin ayrılması ve özellikle erkeklerin çevresinde dönen bir emek piyasasının ortaya çıkmasıyla beraber sosyologların ‘çekirdek aile’ olarak ifade ettiği yeni bir aile tipi ortaya çıkmıştır. Bu yapı içerisinde kadın ev ve çocuk bakımından sorumlu olarak evde kalırken erkek de para kazanmak için dışardaki iş hayatına dahil oldu. Düzenli bir gelirin olması erkek için başarı kriterine dönüştü. Zaman içerisinde kadınların da iş hayatına aktif şekilde katılması, dengeleri değiştirdi (Sayar & Yalaz, 2016).

Sanayi devrimleri, önce kadınlar için mesleksel çalışma olanak ve koşulları oluşturmuş, sonra da giderek onların toplumsal yaşama katılımları sorununu yaratmıştır (Ergun, 2015).

Türkiye’de kadının çalışmasına etki eden unsurları konu eden çalışmalar incelendiğinde eğitim eksikliği, kocanın yaklaşımı, çocuk bakımı ve ev işlerinin önemli olduğu görülmektedir (Kuzgun ve Aydemir Sevim, 2004). Eyüboğlu vd. (2000) tarafından yapılan bir çalışmada da, Türkiye’de kadınların çalışma hayatından uzak durmalarının ardında yatan temel nedenlerin çocuk bakımının aksamaması, ev düzeninin bozulması ve işyerinde yabancı erkeklerle bir arada olmanın olumsuz algılanması olduğu belirlenmiştir (Akt. Kuzgun ve Aydemir Sevim, 2004). Kadınların eğitim alarak çalışma hayatına dahil olmaları ve ekonomik bağımsızlıkları onları güçlendirse de kadınların toplumda kendilerinden beklenen görevler değişmediği için ev hayatı ve annelik ile yeni koşullarını bir arada yürütme çabasına girmişlerdir. Böylece, çalışma yaşamı ve hayat koşullarının iyileşmesi sonucu modernleşen toplumlarda kadınlar annelik ve ev hayatı dışında da var olabildiklerini fark etmişlerdir. Kadınların çalışmaya başlaması evlilikle ilgili değişikliklere sebep olmuştur.

Türkiye’de kentleşmenin artması, eğitimin yaygınlaşması ve eğitim süresinin uzaması gibi toplumsal nedenlere dayalı olarak bireylerin evlilik kurumuna girme yaşlarını zaman içinde öteledikleri bilinmektedir (Taya, 2011). Eşitsizlik ve evlilik oranları arasındaki bağlantı evlilik piyasasında herhangi stratejik oyunlardan bağımsız şekilde var olabilir. Daha yüksek eşitsizliğe karşın, bu faaliyetlere daha fazla geri dönüşler sağlamak için kadınlar evliliği geciktirmektedir (Gould & Paserman, 2003).

Kadınların değişen koşulları onları evlilik ve boşanma durumlarında daha farklı bir konuma getirdiği söylenilebilir.

Aile durağan bir kurum değildir. Son yirmi otuz senede, evlilik oranları düşmekte, boşanma oranları artmaktadır ve evliliğin tanımlayıcı özellikleri değişmiştir. Aileye olan ekonomik yaklaşım ailelerin nasıl ve neden oluştuklarını da açıklayabilecek modellere referansla bu eğilimleri açıklamaya çalışmaktadır (Stevenson & Wolfers, 2007).

Ailenin ekonomik teorisi aslında yasal bir evlilik teorisinden ziyade evin oluşumuyla ilgili bir teoriydi. Çiftler, aile oluşumunu kapsayan kararlarını göz önüne almak için yeni boyut katarak evlilik olayına girmeden hane oluşturma eğilimleri artmaktadır (Stevenson & Wolfers, 2007). Günümüzde evlilik yoluyla aile kurma hala önemini korumaktadır bununla birlikte toplumsal olarak eskiye kıyasla evlilik olmadan yaşama oranları arttığı söylenebilir. Bu durumun sebepleri için kişinin ekonomik özgürlükle ve toplumsal gelişmelerle daha özgür hale gelmesi, geleneksel düşünce yapısının değişmesi, teknolojinin gelişmesi örnek verilebilir.

Nüfus bilimciler, son yıllarda yapılan evliliklerin yaklaşık yarısının gönüllü olarak sona erdirileceğini ön görmektedirler (Cherlin, 1992). Gözlemciler bu değişikliği, üniversite mezunu olmayan erkekler arasında kazançların düşüşü, kadının artan ekonomik bağımsızlığı, evlilikten doğan kişisel memnuniyet için beklentilerin yükselmesi ve boşanma için daha büyük sosyal kabulün olması gibi bir dizi faktöre bağlamaktadırlar (Akt. Amato, 2000).

Kadınların bireysel ve ekonomik olarak bağımsız olmasına yardımcı olan eğitim ve iş hayatındaki değişimler, onların toplumda güçlenmesini sağlasa da yeni dünya düzeninde gelişen teknoloji ve sonrasında ortaya çıkan sosyal medya olgusu insanları yönlendiren yeni toplumsal baskı aracı haline gelmiştir. Araştırmalar sosyal medyada kadınların daha çok paylaşım yaptığını göstermektedir. Sosyal medya insanları yöneten bir güç haline gelmiştir.

İletişim alanında ortaya çıkan her türlü her teknolojik değişim toplumda başka değişimler de yaratarak insanları etkilemektedir.

Sosyal medyayla gerçekleşen değişimler arasında kadınların yaşadıkları pek çok anı paylaşması ve başkalarının paylaşımlardan etkilenmesi bir çeşit toplumsal baskı unsuruna dönüşebilmektedir. Bunun da sosyal ve psikolojik sonuçları olabilmektedir.

Young (1998) da, internetin, aşırı kullanan kullanıcılarda kişisel, ailevi ve mesleki sorunlara yol açtığını ifade etmektedir. Ayrıca yaptığı araştırmada evliliklerin, flört ilişkilerinin, ebeveyn-çocuk ilişkilerinin ve yakın arkadaşlıkların da aşırı internet

kullanımı ile kötüleştiğini, bozulduğunu ortaya çıkarmıştır (Akt. Duran Okur&Özkul, 2015).

Anket sonuçları sosyal medya sitelerinin daha çok kullanılması ve ayrılığı düşünme, sorunlu bir ilişki yaşama, evlilik mutsuzluğu ve daha düşük evlilik kalitesini yansıtan değişkenler arasında pozitif bir korelasyon sunmaktadır. Bu durum tüm Amerika'da eyalet seviyesindeki analizle tutarlıdır, Facebook'un 2008 ve 2010 arasındaki dağılımı çeşitli kontrol değişkenleri önünde düzenlenen bir ilişki olan boşanma oranlarıyla pozitif şekilde ilişkilendirilmektedir (Valenzuela, Halpern & Katz, 2014).

Bugün, sosyal medya üzerine yapılan bir çok araştırma kullanıcıların başka hayatlarla kendilerininkini kıyaslayarak bu durumdan kötü şekilde etkilendiklerini ortaya koymaktadır. Yapılan bir araştırmada, Facebook kullanıcılarının kendi hayatları hakkındaki eğilim ve sosyal ağda harcanan zaman miktarı arasında bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Facebook'ta daha fazla zaman harcayan bireylerin, başkalarının hayatlarının, kendi hayatından daha iyi olduğuna inandıkları, başkalarının kendisinden daha mutlu olduğunu ve hayatın daha az adil olduğunu kabul ettikleri tespiti yapılmıştır (Chou & Edge, 2012).

Günümüzde kadınların değişen toplumsal koşulların da etkisiyle geçmişe oranla daha özgür olduğu söylenilebilir. Fakat kadınlar, yetişme tarzlarından dolayı bazı toplumsal durumlarda sahip oldukları iş veya eğitimi kullanmayıp çevrelerindeki unsurların etkisinde kalabilmektedirler. Bu araştırmanın amacı kadınların eğitim, çalışma ve sosyal medya kullanımı durumu ile evlilik ve boşanma eğilimlerini belirleyerek bu dinamikler arasındaki ilişkileri incelemektir.

1.1. Problem Durumu

Bu araştırmanın ana problemi: Kadınların evlilik ve boşanma eğilimleri; eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımına göre değişmekte midir?

Kadınların tarih boyunca hemen hemen tüm toplumlarda az değer verilen bireyler oldukları görülmektedir. Eğitim, çalışma, evlilik ve boşanma konularında özgür davranmaları toplumsal olarak engellenebilmektedir. Kadına verilen annelik rolünün yanı sıra birçok toplumdaki ataerkillik ve dini anlayışlar sonucu erkeğin çalışıp kadının ev işlerini yapma görevi özgürlük konusunda kadını daha da kısıtlamıştır.

Kadınlar okusa da okumasa da veya çalışsa da çalışmasa da evlilik onlar için kaçınılmaz bir durum ve zorunlu bir seçenek olarak kabul edilmektedir. Evlilik

eğiliminde sosyoekonomik değil de sosyokültürel nedenlerin hâlâ ağırlığını koruduğu söylenebilir (Burcu, 2015).

Bu sosyokültürel nedenleri iki genel başlıkta ele alacak olursak bunların kentlileşme ve teknolojinin gelişimi olduğu söylenilebilir.

Kentlileşme ve teknolojiyle insanların daha da yalnızlaştığı, hemen herkesin yalnızlık konusunda gün geçtikçe daha güçsüz ve başarısız hâle geldiği, insanlar için (özellikle kadınlar için) evliliğin aynı zamanda bu yalnızlıktan kurtuluş arayışı olduğu, hatta bir başarı olarak görüldüğü yönünde tartışmalar bulunmaktadır (Ersoy, 2009). Günümüzde teknolojinin gelişimi sonucu ortaya çıkan sosyal medya toplumsal yapıyı etkileyen önemli bir unsur haline gelmiştir. Evlilik söz konusu olduğunda yıllardır kadın üzerinde var olan baskı sosyal medya ile güçlenmiştir. Bu durum da kadınlar için evlilik konusunda farklı bir sosyo-psikolojik boyut oluşturmaktadır. Bunun sonucunda bireyleri kendilerini sosyal medya üzerinden de ifade ettikleri, gerçekteki durum ve kişilikleriyle hayallerdeki sunumları arasında çatışmalar veya farklılıklar bulunduğu ileri sürülmektedir.

Yaşanan toplumsal değişimler sonucunda kadının elde ettiği haklar onu kendi kararlarını alma konusunda özgürleştirse de erkek egemenliğine karşı dengeleri değiştirdiği için yeni bir mücadeleye başlamak zorunda kalmıştır. Günümüzde teknolojinin gelişimi ile beraber sosyal medya olgusu her kesimden insanı etkiler hale gelmiştir. Sosyal medya hayatımıza girmeden önce de boşanma eğilimleri dönem dönem artıyor olsa da son dönemde sosyal medyanın etkisiyle evlilikler olumsuz anlamda etkilenmeye başlamıştır.

Bu durumlar da göze alındığında kadınlar açısından özellikle eğitimdeki ve ekonomik durumlarındaki görece iyileşmeye rağmen sosyokültürel baskılardan etkilenip etkilenmedikleri ve bir birey için hayattaki en önemli kararlar arasında olan evlilik ve boşanma gibi bir kararı almada yeni iletişim biçimlerinden sanal ortam gibi toplumsal dinamiklerin ne kadar etkili olduğu soruları da önemli hâle gelmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı kadınların evlilik ve boşanma eğilimleri ile eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasındaki karşılıklı ilişkilerin araştırılmasıdır.

Araştırmanın ana hipotezi; evlilik ve boşanma eğilimleri ile eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasında karşılıklı ilişkiler olduğudur.

Başlangıç hipotezi olarak, eğitim ve çalışma durumu ve sosyal medya kullanma durumlarının kadını bilinçlendirip güçlendirdiği ve özgürleştirdiği için evlilik eğilimini düşürüp boşanma eğilimini artırdığıdır. Bir başka deyişle kadın aldığı eğitimin ve ekonomik özgürlüğünün yanı sıra sosyal medya kullanımıyla da beraber evlilik ve boşanma konusunda bu unsurların etkisinde kalmaktadır.

Bu çerçevede araştırmanın hipotezleri şu şekilde sayılabilir:

- Eğitim durumu evlilik ve boşanma eğilimlerini etkilemektedir.
 - Eğitim düzeyi arttıkça evlilik eğilimi düşmektedir.
 - Eğitim düzeyi arttıkça boşanma eğilimleri artmaktadır.
 - Eğitim durumuna göre eş tercihleri farklılaşmaktadır.
- Eğitim durumuna göre kadının çalışma durumu ve biçimi farklılaşmaktadır.
- Çalışma durum ve biçimleri ile evlilik eğilimleri karşılıklı birbirini etkilemektedir (çalışma durumuna göre evlilik eğilimleri, evlilik eğilimine göre çalışma eğilimi düşmektedir).
 - Çalışma durumu evlilik eğilimlerini düşürmektedir.
 - Çalışma durumu boşanma eğilimlerini artırmaktadır
 - Çalıştıkları işte kazanç-aylık gelir düzeyi arttıkça evlilik eğilimleri düşmektedir.
 - Çalıştıkları işte kazanç-aylık gelir düzeyi arttıkça boşanma eğilimleri artmaktadır
 - Çalışma durum ve biçimine göre eş tercihleri farklılaşmaktadır.
- Eğitim durumuna göre kadının sosyal medya kullanım süre ve biçimleri farklılaşmaktadır (eğitim düzeyi sosyal medya kullanım tarz ve sürelerini etkilemektedir).
- Çalışma durum ve biçimine göre sosyal medya kullanım süre ve biçimleri farklılaşmaktadır (Sosyal medya kullanımı ile çalışma eğilim ve biçimleri arasında karşılıklı ilişki bulunmaktadır, birbirlerini etkilemektedir).
- Sosyal medya kullanım biçimi ve süreleri evlilik ve boşanma eğilimlerini etkilemektedir.
 - Sosyal medya kullanımı düzeyi arttıkça evlilik eğilimleri düşmektedir.
 - Sosyal medya kullanımı düzeyi arttıkça boşanma eğilimleri artmaktadır.
 - Sosyal medya kullanım durum ve biçimine göre eş tercihleri farklılaşmaktadır.

- Evlilik durumu sosyal medya kullanımını düşürmektedir.

Ayrıca kontrol değişkeni olarak

- Bazı demografik (doğumdaki yerleşim yeri) ve kültürel (dini tutumlar) değişkenlere de bakılacak evlilik ve boşanma durumlarında sosyokültürel nedenlerin etkileri de kontrol edilmeye çalışılacaktır.
- Kadının anne babasının eğitim ve gelir düzeyleri gibi bazı ailevi sosyoekonomik göstergelerinin evlenme ve boşanmalara olan etkisi kontrol edilecektir.

Bu hipotezleri dikkate alarak araştırmanın amacını özetleyecek olursak; Adana’da yaşayan 18-45 yaş arası 5 farklı eğitim düzeyinde(ilkokul, ilköğretim-ortaokul, ortaöğretim, yüksekokul- açık öğretim, lisans-lisansüstü) ve 5 farklı meslek grubundaki (bağımlı-ev kadını (öğrenci), çiftçi-köylü, mavi yakalı, beyaz yakalı, yüksek nitelikli iş sahibi) kadınların;

- Ailelerinin eğitim ve finansal durumlarının
- Eğitim durumlarının
- Mesleki konumları ve kazançlarının
- Sosyal medya kullanımları ve sosyal medyada harcadıkları zamanın
- Kırsallık durumunun (doğumdaki yer),
- Mezhep ve dini ibadet durumlarının,

Tüm bu değişkenlerin

- Evlilik eğilimlerine ve
- Boşanma eğilimlerine etkilerinin gösterilmesidir.

Araştırmanın amaçları özetle kadınların eğitim, çalışma durumu ve sosyal medya kullanımının evlilik ve boşanma konusundaki eğilimlerinin neler olduğu ve kadınların sahip olduğu bu koşulların evlenme ve boşanmaya ne kadar etki ettiğinin ilişkisel inceleme yoluyla ortaya konmasıdır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle insanların ona bağımlılığı ve aldıkları kararlarda sosyal medyanın etkisinin olduğu konusunda birçok çalışma yapılmıştır. İnsanların çoğu sürekli internet paylaşımlarıyla hayatlarını sosyal medyada yaşamaktadırlar.

Bu araştırma, eğitim, çalışma durumu, evlilik ve boşanma eğilimine aile, doğumdaki yerleşim, dini ve otoriter eğilimler de dikkate alınarak sosyal medyanın etkisi ve kadınların toplumdan ne derece etkilendiği ortaya konulacaktır bu şekilde kadınlarla ilgili çalışmalara, evlilik ve boşanma ile ilgili kuramlara katkı sağlaması beklenmektedir.

Ayrıca, sosyal medyanın insan yaşamı üzerinde etkisini gözler önüne sererek bir farkındalık yaratacağı ve bireylerin daha bilinçli davranmasına yardımcı olacağı, sosyal medyanın toplumu etkileme gücü ve bireylerin farkındalıklarının yetersizliği konusunda insanları bilgilendireceği düşünülmektedir. Bu araştırma, konuya farklı açılardan odaklanarak bu durumlar arasındaki ilişkileri daha net göstermeye ve bilinçli karar almaya katkıda bulunacaktır.

1.4. Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları:

- Veriler; 2017 Mart ve Aralık ayları arasındaki süreçte ankete katılan kadınların durum, algı ve ifadeleriyle; onların beyanlarıyla sınırlıdır (bunlar değişik kaynaklar ve belge-bilgilerle beslenebilirdi, bu konuda sınırlı kalınmıştır).
- Tez koşullarının sınırlılıkları bağlamında; süreç analizi yapılamamıştır, belli bir andaki durumun araştırılması ile sınırlı kalınmıştır.
- Erkeklerin de dahil edileceği araştırmalar yapılabilirdi, bu araştırma bu yönüyle sınırlı kalmıştır.
- Kadınların ilişki içinde oldukları, yakın grup oluşturdukları kişiler de araştırmaya dahil edilebilirdi, bunlar sınırlı kalmıştır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın sürdürülmesinde ve bulguların analizinde aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

- Ankete katılanların sorulara içtenlikle cevap vereceği varsayılmıştır.
- Amaçlanan boyutların bilgi ve verisine ulaşmada ve eğilimlerini ortaya koymada, bazı göstergelerin ve bunları yaşayan kişilerin sözel beyanlarının yeterli olduğu, bunların istatistik teknikler yoluyla analiz edilip bazı sonuçlara ulaşılabileceği kabul edilmiştir.

1.6. Tanımlar

Toplumsal Cinsiyet: Erkeklerle ve kadınlara ilişkin rollerin toplumsal olarak üretilmesini ifade eden (Scott 2007) kültürel olarak yapılandırılmış kategorik norm ve beklentiler bütünüdür. Toplumsal cinsiyet (gender), biyolojik cinsiyetten farklı olarak toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve dolayısıyla içeriği yere ve zamana göre değişebilen ‘cinsiyet konumu’ ya da ‘cins kimliği’ dir. Yalnızca cinsiyet farklılığını belirtmekle kalmaz, aynı zamanda cinsler arasındaki *eşitsiz güç ilişkilerini* de belirtir (Berktaş,2014).

Medeni Hal: Kişinin, evlilik bağı ile ilgili durumlarıdır.

Evlilik: Kişilerin cinsel boyutu da olan belli yetki ve sorumluluklara dayalı birlikte yaşama taahhütlerini içeren bir sosyal ilişki biçimidir.

Aile: Kişilerin, duygusal dayanışma ve biyolojik üretim de dahil birbirleri üzerinde sosyal hak ve sorumluluklar yüklendiği, ortak bir fiziki alanda yaşama taahhüdünü içeren bir sosyal birliktir.

Boşanma: Boşanma, evlilik birliğinin, birlikte yaşama taahhüdünün sona ermesidir.

Dulluk (Ayrılmış olma) : Kişilere, daha önceki evlilik birliği veya aileye dayalı bazı hak ve sorumluluklar yüklenme durumudur.

Sosyal Medya: Sosyal medya, kullanıcılarına enformasyon, düşünce, ilgi ve bilgi paylaşım imkânı vererek karşılıklı etkileşim yaratan çevrimiçi araçlar ve web siteleri için ortak kullanılan bir terimdir (Akt. Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir, 2013).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Kültürü (Evlilik ve Boşanma)

2.1.1. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet

Araştırmamız kadın perspektifinden boşanma ve evlilik eğilimleri ile kadınların eğitim, iş durumu ve sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkileri incelediği için araştırmaya başlarken açıklanması gereken bazı kavramlar bulunmaktadır. Bu kavramlar: toplumsal cinsiyet, cinsiyet kültürü, aile, evlilik, boşanma, sosyal medyadır.

2.1.2. Toplumsal cinsiyet

Toplumsal cinsiyet kavramı (gender), toplumsal ve kültürel olarak belirlenmiş cinsiyeti, biyolojik cinsiyetten (sex) ayırmak üzere kullanılan bir kavramdır (Altan Arslan,2000).

Kadın ya da erkek olmak bir seçim değilken toplumsal cinsiyet için insanların bakış açıları sonucu oluşan beklentiler ve toplumsal yaptırımlar olduğu söylenilebilir.

Cinsiyet (sex) terimi, kadın ya da erkek olmanın biyolojik yönünü ifade eder ve biyolojik bir yapıya karşılık gelir. Cinsiyet, bireyin biyolojik cinsiyetine göre belirlenen demografik bir kategoridir. İnsanların nüfus cüzdanlarında yazan cinsiyet bu tanıma uygundur. Toplumsal cinsiyet (gender) terimi ise kadın veya erkek olmaya toplumun ve kültürün yüklediği anlamları ve beklentileri ifade eder; kültürel bir yapıyı karşılar ve genellikle bireyin biyolojik yapısıyla bağlantılı olan psikolojik özelliklerini de içine alır. Toplumsal cinsiyet, bireyi kadınsı ya da erkeksi olarak sınıflandıran psikososyal özelliklerdir (Akt. Dökmen, 2009).

Batılı söylemde cinsiyetimizin olabilmesi için bir bedene sahip olmamız değil, aksine, bedenimizin olabilmesi için bir cinsiyetimizin olması gerektiği anlaşıyor (Bora, 2016). Kişi önce kendisinin ne hissettiğine karar vermeli ve cinsiyetini belirlemelidir.

Toplumsal cinsiyet, toplumsal olarak kurulmuş erillik ve dişilik kavramlarıyla bağlantılıdır ve bireyin biyolojik cinsiyetinin doğrudan bir sonucu olmak zorunda değildir. Toplumsal cinsiyet farklılıkları biyolojik olarak belirlenmez, kültürel olarak üretilir. Bu görüşe göre, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin nedeni, erkeklerin ve kadınların farklı rollere göre toplumsallaştırılmalarıdır (Giddens, 2013).

Postmodern feministler, toplumsal cinsiyetin her kültürde yapısal olarak var olmasına rağmen içeriğinin her kültürde ve toplumda farklılık göstermesi nedeniyle, toplumsal cinsiyet adı ile ortak bir tanım yaparak bu bağlamda bütün kadınları içeren genellemeler yapmanın mümkün olmadığını belirtmektedirler (Akt. Demir, 2014).

Toplumsal cinsiyet kavramı sosyalizasyona gönderme yapar; çünkü insanın biyolojik varlığının dışında, edindiği bir kimliği yansıtır (Bengül, 2006). Doğum itibarıyla cinsiyetlerimiz bizlere bir takım farklılıklar sunsa da yaşadığımız çevreye veya kültüre bağlı olarak bir takım roller ediniriz.

Doğumdan itibaren toplum tarafından çocuklara her fırsatta iki ayrı cinsiyet oldukları vurgulanır ve bu durum kişileri bazı kalıplaşmış davranışlara yönlendirir. Örneğin, kız çocukları hep pembe renkle; erkek çocukları ise mavi renkle özdeşleştirilir. Kızlara oyuncak bebek, erkeklere oyuncak araba alınır. Bu şekilde iki cinsiyet arasındaki ayrım ilk andan itibaren derinleşerek devam eder ve kadının ve erkeğin tamamen farklı davranması beklenir.

Lott'a göre davranışlarımızın cinsiyeti yoktur ve bireyler belirli koşullara göre belirli şekilde davranmayı öğrenirler, koşullar değişince davranışlar da değişebilir. Lott, bu görüşleri için, cinsiyetin bilindiği koşullarda kadınların ve erkeklerin farklı davranışlar sergilediklerini, cinsiyetin bilinmediği koşullarda ise benzer davranışlarda bulunduklarını gösteren araştırmalardan bahsetmiştir (Dökmen, 2009).

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyeti birbirinden tümüyle ayırmak mümkün değildir; çünkü kültürün kadından ve erkekten beklentileri (toplumsal cinsiyet) kadının ve erkeğin bedenlerine (cinsiyet) ilişkin gözlemlerden tamamen ayrı değildir (Akt. Dökmen, 2009).

Toplumsal cinsiyeti tartışmak; aynı zamanda cinsiyet, cinsellik, beden, norm ve yaşağı da belli bir zaman, coğrafya ve etnisite, sınıf, yaş gibi özellikler açısından tartışma anlamındadır (Mutluer, 2013).

Dönemsel olarak bakıldığında, insanlığın ilk dönemlerinde toplumsal üretim ilişkilerinde artı ürünün olmaması, insanların iş bölümüne dayalı avcılık ve toplayıcılıkla yaşamını sürdürmesi, insanların birbirine üstünlük kuracağı bir toplumsal sistemin oluşmasına imkan tanımadığından, kadının bu dönemdeki sosyal konumu erkeklerle eş durumdadır (Bengül, 2006).

Cinsiyetin toplumsallaşması insanlık tarihinin en eski dönemlerine, topluluk yaşantısının başlangıcına kadar gider. Fakat 'kadın' sorunu bir problem olarak ancak modernizmle birlikte düşünülebilir (Bengül, 2006).

Kadın ve erkekler arasında mizaç ya da yetenek bakımından doğuştan gelen kimi farklılıklar bulunabilir. Hipotez tümüyle göz ardı edilemez; ama bu tür farklılıklar bulunmasına rağmen rahatlıkla bunların büyük toplumsal kurumların temeli olmadıklarını söyleyebiliriz (Akt. Tüysüz, 2015).

Kadınların kadın olarak tanınmasının tek nedeni biyolojik cinsiyetleri ve doğurganlık yetenekleridir. Bir toplumsal cinsiyet olarak deneyimlerimiz, güçten uzak olmamız, erkeklerle ilişkilerimiz, ekonomik faaliyetlerimiz, inançlarımız ve değerlerimizin hepsi tarihsel ve kültürel olarak belirlenir. Cinsiyetlerimiz tüm kadınlarda ortak olan şeydir; fakat kadınların erkekler tarafından ezilmesi biyolojik cinsiyetleri yüzünden değil, toplumsal cinsiyetleri yüzündendir (Ramazanoğlu, 1998).

Feminist kuram, iki cinsi de aynı başlık altına almanın eşitlik anlamına gelmeyeceğini, kadının bir birey olarak değerini koruyabilmenin onu ayrıca ele alarak sağlanacağına inanmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramının, genel ve bütünsel özelliklerinden dolayı eleştirilmesi, kadınların sahip oldukları çeşitlilik ve farklılıkları yansıtamadığı ve dolayısıyla ciddi bir yanlışlığa neden olduğu ileri sürülmüştür. Toplumsal cinsiyet yanlışlığı olarak kavramlaştırılan bu sorgu, epistemolojik temelde feminist bilim tartışmalarına köklü açılımlar sağlamıştır (Akt. Ecevit, 2015).

Toplumsal cinsiyetin farklı bağlamlarda farklı ‘idealler’ çerçevesinde tanımlandığını biliyoruz. Bunun bir örneği, burjuvazinin yükseldiği dönemde İngiltere’de güç kazanan bağımlı ve pasif ideal kadın tipine karşın, Türkiye’de Cumhuriyetin kuruluş döneminde ortaya çıkarılan ‘Feride’ tipidir. Güçlü, akıllı, eğitilmiş ve tabii fedakar bir kadın (Bora, 2016). Bu örnekte görüldüğü gibi dönem dönem toplum kadınlara farklı roller biçmekte olduğu görülmüştür. Dönemsel koşullar kadınlardan beklentileri belirleyebilmektedir.

2.1.3. Cinsiyet Kültürü

Ann Oakley, “sex” ile cinsiyeti ifade etmekte ve biyolojik olarak erkeği ve kadını ayırt etmek için kullanılırken, “gender” ile toplumsal cinsiyeti ifade etmekte ve erkek ve kadın arasındaki toplumsal ayrışmaya işaret etmektedir. Dolayısıyla burada toplumsal cinsiyet ile esasında kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıkların toplumsal boyutuna dikkat çekilmektedir. Fakat daha sonraki süreçlerde bu kavram, erkekliğin ve kadınlığın kültürel idealleri ile stereo tiplerini de kapsayacak kadar genişletilmiştir (Marshall, 1999).

Esasında tüm bunları içine alan bir kavram vardır ki o da “cinsiyet kültürü” dür. Cinsiyet kültürü, toplumsal sistem içerisinde cinsiyete yönelik tüm nitelermeleri ve değerdendirmeleri kapsar. Cinsiyeti, toplumsal cinsiyeti ve cinsiyet rollerini de içine alan ve bu rolleri belirleyen cinsiyet kültürü, cinsiyete yönelik değerd, tutum ve davranışların nasıl olması gerektiğini ifade eden, bu doğrultuda uyarılar yapan, sınır koyan, rehberlik eden ve yönlendiren kültürün bir alt bölümüdür. Diğer bir deyişle cinsiyet kültürü, cinsiyete yönelik kültürün geliştirmiş olduğu değerd hükümleri bütünüdür. Toplumda önemli bir yeri olan ve cinsiyete yönelik davranışları belirleyen bu kültür, insanlar arası ilişkilerde sıralamayı ve düzeni sağlar. Bu öneminden dolayı cinsiyet kültürünü oluşturan değerdlerin, tutumların ve davranışların oluşumunu ve bu süreçte etkili olan faktörlerin açıklamaları ile konu daha açık bir şekilde anlaşılacaktır (Ersoy, 2009).

Cinsiyet kültüründen bağımsız olmayan cinsiyet davranışı ise, bu bağlam içerisinde yer alan cinsiyet değerdlerinin ve tutumlarının etkisi altında gerçekleşir (Humphrey vd. 1969, 333). Buna bağılı olarak cinsiyetin sosyal ve kültürel bir olgu olduğunu kabul eden “cinsiyet kültürü”, bireye ve toplumsal ilişkilere yönelik geniş bir çerçevede yer alır. Cinsiyet kültürü, bir toplumda kadına ve erkeğe yönelik tanımlamaları, bunlara ilişkin imajlar, davranış kalıpları, cinsiyete dair kimlikler, cinslerin birbirlerine karşı olan ilişki biçimleri, tutumları, evlenme adetleri, aile tipleri, güzellik anlayışları, giyim kuşamlarını da içine alan çok geniş bir alanı ifade eder (Akt. Ersoy, 2009).

Kadınlar toplumda veya az sayıdaki kişilerle ilişkilerinde sergiledikleri uyma davranışı açısından önemli farklılık göstermezken, erkekler toplum içinde daha çok uymama davranışı gösterirler (Dökmen,2009). Bu durum da bize toplumun kabul ettiğı cinsiyet rollerini bilerek ya da bilmeyerek (çoğu kez istemeden) içselleştirdiğimizi göstermektedir.

Kadınlar çoğu zaman daha uysal ve durumu kabullenen bir yapıya sahiptirler. Erkekler ise daha başına buyruk ve agresif olabilirler. Çoğu insan buna göre yetiştirilir fakat kadın veya erkek kendisinin farkına varıp farklı davranış geliştirebilir.

Kadınların çoğu büyük ölçüde içselleştirilmiş ve onları, sanki bunlar saygı duyulması gereken normlarmış ve ilkesel olarak ‘doğalmışlar’ gibi yerine getirmeleri gereken ödevlere ve toplumun onlara aşılacağı duygulara göre kendi kendilerini yargılamaya zorlayan toplumsal çerçeveler içinde yaşamaktadırlar (Touraine, 2007).

Kadınların ezilmesinde toplumsal cinsiyet, sınıftan daha önemli görölmektedir (Ramazanoğlu,1998). Ekonomik veya toplumsal olarak her seviyedeki kadın ikinci plana atılabilir ve ezilebilir. Kadın hangi sınıftan ya da hangi statüden olursa olsun tarihin her

döneminde toplumsal cinsiyetleri sonucu ezilmiştir. Kadın ve erkek kavramlarının, geleneksel kuramların toplumsal çözümlemenin analiz birimi olarak kabul ettiği birey kavramına indirgenmemesi gerekmektedir. Bu bakış açısı, feminist kuramın çıkış noktalarından biri olarak kabul edilebilir. Kadının toplumdaki konumu, onun birey olma durumu ile anlaşılamayacağından, birey ötesi bir kadın kavramlaştırmasının yapılması gerekir (Ecevit, 2015).

Kadınlar cinsiyetlerinden dolayı değil de toplumun kendilerine biçtiği rolden dolayı hayatları boyunca etkilenecekleri seçimleri yapabilmekte; bir birey olarak değil de seçimlerinin toplum tarafından şekillendirildiği cinsiyet kültürü etkisi sonucunda kararlar alabilmektedirler.

Ataerkil sistem içinde kadınlara benimsetilen toplumsal cinsiyet rolleri erken evliliği gerçekleştiren mekanizmalardan biridir. Bu işleyişe göre kız çocuğu evlendirilmelidir, hamile kalmalıdır, anne olmalıdır, çocuk bakmalıdır, erkeğine kadınlık yapmalıdır, erkeğinin ailesinin de tüm ev içi hatta bazen ev dışı hizmetlerini yerine getirmelidir (Burcu, 2015).

Akpan (2003)'a göre geleneksel normlar ve inançlarla belirlenen ve kadından beklenen toplumsal cinsiyet rolleri ataerkil sistemin bir ürünüdür. Kadınlar genel olarak ataerkil ve erkek üstün yapının hâkim olduğu kültürel sistem içinde yetişmişler ve bu sistem içinde kadınların hayatları onlar için belirlenen roller çerçevesinde anlam kazanmıştır. 'Kadınlar okumamalıdır, çalışmamalıdır, kadınlar evlenmeli ve böylece namusları korunarak kendilerinin ve ailelerinin toplumsal saygınlıkları artmalıdır' şeklindeki kültürel kabuller ve beklentiler, kadınlar farkında olsa da olmasa da ya da istese de istemese de erken yaşta evliliği meşru kılmaktadır (Akt. Burcu, 2015).

Feministler, cinsiyetlerin biyolojik olarak farklı olduklarını kabul ederler fakat gözlemlenebilir biyolojik farklılıkların toplumsal olarak kurgulandığını iddia etmektedirler (Ramazanoğlu, 1998). Bunun durumun doğru olduğu çoğu toplumda görülmektedir. Cinsiyet, toplumsal olarak belirlenir ve herkesin kendine biçilen rolü kabul etmesi beklenir.

Erkekler çocukluklarından itibaren erkeğin kadından üstün olduğu mesajıyla büyütülür bu ise onların kadınların davranışlarını denetleyebilecekleri anlamına gelir (French,1993). Erkek çocuk küçüklüğünden itibaren hizmet edilen, her dediği yapılan ve özgür bırakılan cinsiyettir. Kızlar ise gerektiğinde 'hayır' denilebilen, susması tembihlenen, geri planda bırakılan taraftır. Bu durum, kadınların yetişkin hayata geçip kendi ayakları üzerinde durmalarına rağmen hayatlarında bir koruyucuya ihtiyaç

duymalarına ve davranışlarının onaylanması konusunda başka kişilerin düşüncelerine önem vermelerine neden olur. Bunun sonucunda da evlilik ve boşanma gibi önemli kararlarda bile dış faktörlere bağımlı hale gelinebilir.

2.2. Aile

Bu araştırma, evlilik ve boşanma ağırlıklı bir ekseninde yer alsa da evlilikle oluşan ve toplumun en küçük birimi olarak tüm toplumu yansıtabilme ve birbirini etkileyerek toplumu şekillendirme gücüne sahip olan aile üzerinde de durulmalıdır. Aile konusunda bu zamana kadar çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Aile, birbirleriyle kan bağları, evlilik ya da evlat edinme yoluyla akraba olan, ekonomik bir birim oluşturan, yetişkin üyelerin çocukların yetiştirilmesinden sorumlu oldukları bireyler topluluğudur (Giddens, 2013).

Aile, ‘Anne, baba çocuklar ve tarafların kan akrabalarından oluşan (aile biçiminin gereğine göre) ekonomik ve toplumsal bir birliktir’ (Gökçe, 1976).

Ailenin evrensel bir kurum olduğu ifade edilirken, bir sosyal kurum olarak, onun her toplumda karşılamak durumunda olduğu fonksiyonların vazgeçilmezliğine de işaret edilmiş olmaktadır. Çünkü aile; toplum, devlet ve fert için alternatif kabul etmeyen sosyal, ekonomik, kültürel ve biyolojik görevlere sahiptir. Bu görevler; nesli devam ettirme, çocukları sosyalleştirme, insanı yalnızlaştırmama ve gerginliklerden sosyal varlığı itibarıyla koruma, psikolojik ve biyolojik tatmin, aile üyelerinin ekonomik faaliyetlere katılması ile kültür nakli şeklinde sıralanabilir (Erkal, 1992). Bu da ailenin toplumsal varlıklar için ne kadar gerekli ve önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ailenin bireyin nasıl bir insan olacağına büyük ölçüde etki ettiğini göz ardı edilemez. ‘Aile birey için önemlidir; “bireyin evi, kendini gerçekleştireceği (self-realization) anahtar mekandır” (Berger & Berger, 1991). Kendini gerçekleştirme, sosyalleşme süreci ile iç içe işlediğinden değer ve normları aktaran bir kurum olduğu için de aile toplumsal yapının vazgeçilmez yapılarından biridir (Taya, 2011).

Bireyin kişisel ve toplumsal davranışlarına kılavuzluk eden kişiliğin temeli ailede atılmaktadır. Her kadın ve erkek bir ailede dünyaya gelip toplumdan etkilenerek fakat büyük ölçüde anne ve babasının görüşleri ile kendilerini oluşturmaktadırlar. Bunun sonucunda aynı kadın ve erkeğin kurduğu aile, iki farklı veya benzer dünya görüşünden gelen kişilerin dünyaya getireceği çocuklarla toplumun devamlılığını sürdürmektedir. Bu durum bizlere ailenin toplumsal yaşam için önemini ve etkisini göstermektedir.

Todd’a göre aile doğası gereği, insanları ve değerleri yeniden üretir. Bilinçli değil de zorunlu bir şekilde her nesil, ebeveyn ve çocuklar arasındaki, kardeşler arasındaki, karı ve koca arasındaki temel insan ilişkilerini belirleyen ebeveyn değerlerini içine alır. Ailenin bu yeniden üretim mekanizmasının gücü, bilinçli ve açıkça ifade edilmeye ihtiyaç duyulmaması gerçeğinden kaynaklanır: Bu, otomatik ve kendi iç mantığı olan bir mekanizmadır (Todd, 1985). Todd, ailenin kendini-yenileme (self-perpetuation) özelliğinin sosyalleşme ile gerçekleştiğini söylemektedir. Ailenin kendini-yenileme özelliği sosyalleşme süreci ile işlediği için, değişim sürecinin hız ve yoğunluğu farklı olsa da hemen her toplumda, her aile tipi için mevcut değerlerin ve normların aktarılması söz konusudur (Taya, 2011).

Aile, küçük bir toplum olarak yetiştirdiği bireyin o topluma katkıda bulunacak veya toplumu kötü şekilde etkileyecek özelliklere sahip olmasından sorumludur. Çünkü; ‘Aile, evlenme bağıyla birbirine bağlanmış, aynı mekanda yaşayan, aynı şeyleri paylaşan oynadıkları çeşitli roller çerçevesinde birbirlerine etki eden, içinde yaşadıkları toplumun kültürel yapısına uygun bir kültür yaratıp kuşaktan kuşağa sürdüren toplumsal bir birimdir’ (Güler&Ulutak, 1992). Ailede yetişen her birey başka bireylerle bir araya gelerek kültür aktarımını sağladığı ve toplumsal düzenin devamlılığına katkıda bulunduğu için her aile toplum için hayati öneme sahiptir.

Tanımlarda da görüldüğü üzere aile toplumu çok boyutlu olarak etkileyen ve kuşaklar boyunca sürecek ortak değerler geliştirerek olumlu veya olumsuz bir çok davranış ve tutumu topluma mal eden dinamik bir yapıdır. Toplumumuzda çoğunlukla evlilik sonucu oluşan aile kurumunun geliştirdiği ve toplumdan görerek yorumladığı değerlerin kendisi tarafından yetiştirilen bireylere aktarılması son derece önemlidir. Bu değerler sonucu birey, evlilik ve boşanma konusunda düşünceler geliştirip buna göre hareket etmektedir. Bu yüzden de aile toplumu ilgilendiren her durumda çok etkilidir.

Sosyologlar, aileyi toplumun temel kurumlarından biri olarak kabul etmektedirler. Ailenin en temel işlevi insan türünü sürdürmek ve çocuğun toplumsallaşmasını sağlamaktır.

Yapısal işlevsel yaklaşıma göre aile, “toplum için belli görevleri yerine getirir. Bu yaklaşımın üzerinde durduğu aile tipleri ataerkil geniş aile ve çağdaş çekirdek aile olarak sıralanabilir. Yapısal işlevsel yaklaşımı ailenin görevlerinin toplum tipine uygun olarak belirleneceğini ileri sürmektedir. Evrensel bir kurum olarak görülen aile bazı evrensel işlevleri yerine getirmektedir. Toplumun devam etmesi için belli temel ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir” (Akt. Ünal, 2016).

Ailenin cinsel işlevi yeni bireyler dünyaya getirip onları yaşadıkları kültürel ve toplumsal hayata hazırlamak ve toplumun maddi manevi devamını sağlayacak kişileri yetiştirmektir. Aile ekonomik işbirliği, cinsel etkinlik, çocuk yetiştirmeyi içeren yasal bir ilişki temelinde evlilik yoluyla kurulur. Aileler daha farklı biçimde var olmaktadır. Ailenin varlığı toplumlarda çok uzun zamandır yer alsa da aile yapısı, aile içindeki ilişkiler sürekli değişmektedir (Turan, 2015). Günümüzde insanlar bireysel olarak kararlar alsa da aile kurumu önemini korumaktadır.

Barret ailenin ideolojik bir yapı olarak oluşturulduğunu belirtmektedir. Aile ideolojisi, ideal ailenin yaşam şeklini oluşturan değerler ve normlar ileri sürmektedir. Aile ideolojisi, ‘tek ve bir örnek aile’ modeli ve aile yaşamı ortaya koymakta, bu modele uymayan aileler dışlanmakta ve böylece aile ideolojisi devlet ve din gibi diğer kurumların desteği ile bireyler üzerindeki toplumsal kontrolü sağlamaktadır (Akt. Koçak Turhanoğlu, 2015).

Bu anlamda aile, var olan belli bir biçimdeki cinsiyet rollerinin ve ilişkilerinin sonucunda oluşan toplumsal cinsiyete dayanan eşitliksizlerin yeniden üretildiği ve geliştirildiği alanın maddi çerçevesini oluşturmaktadır (Dedeoğlu, 2000).

Aileyi geliştiren kavramlar, aile üzerine ideolojik vurgunun artması; devletin artan müdahalesi; kadının evde pasif süs olması miti, aile biçiminin üzerinde izlerini bıraktılar. Evli kadınların iş gücüne daha fazla katılması gibi büyük ve önemli değişikliğe rağmen, aile kurumu kendini devam ettirmektedir. Bugün kadınlar çok daha az sayıda çocuğa sahip olarak ev dışında daha uzun saatler çalışıyorlar (German, 2006).

Bununla birlikte ailenin kişinin hayatı konusunda eskisi kadar etkili olmadığı söylenilebilir. Ergun’a (2015) göre aile artık ‘bireyin toplumsallaştırıldığı, bireyin geçimini sağladığı, güvenliğini kazandığı, kişiliğini geliştirdiği yegane merkez’ değildir. Bu durum sonucu toplumun bir çok dinamiği değişmiştir. Bunlardan en önemlilerinden birisi de evliliğdir.

2.3. Evlilik

‘Evlilik’ kavramı, ‘aile’ kavramına göre daha belirgin bir kavramdır. ‘Aile’ bir grup ve ya örgüt, ‘evlilik’ ise, karşı cinsten iki kişinin beraber yaşamak, yaşantıları paylaşmak, çocuk sahibi olmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla yaptıkları bir ‘sözleşme’dir. Bir yaşam biçimi olarak, evlilik olgusuna, birbirinden çok farklı kültürlerde evrensel olarak rastlanması, evliliğin toplumda çeşitli fonksiyonları yerine getirmesinden

kaynaklanmaktadır. Bu fonksiyonlardan bazıları şunlardır: cinsel yaşamın sağlıklı olarak düzenlenmesi, soy çizgisinin, cinsiyet rollerinin ve iş bölümünün belirlenmesi, ekonomik üretim ve tüketim etkinliklerinin düzenlenmesi vb. (Özgüven, 2014).

Evlilik sosyal bir olgudur. Ancak sosyolojik yönleriyle beraber hukuki yönleri de bulunan bir kavramdır. Bu yüzden evliliği tanımlarken sadece hukuki yönünü ya da salt sosyolojik yönünü göz önüne alarak yapılacak tanımlar eksik kalacaktır. Bu ortak bakış açısıyla evlilik; “tam ve sürekli bir hayat ortaklığı kurmak için, cinsiyetleri ayrı iki kişinin hukuken makbul ve geçerli bir şekilde birleşmesi” (Akıntürk, 1996) olarak tanımlanabilir (Akt. Battal, 2008).

Evlilik, iki yetişkin birey arasındaki toplum tarafından kabul edilen ve onaylanan bir cinsel birleşim olarak tanımlanabilir (Giddens, 2013). Evlilik tek başına ve yalnızca cinsel bir birliktelik değildir. Evlilik, kadın ve erkek açısından karşılıklı duygu paylaşımı, birlikte bir yaşamı beraber geçirme kararı, birlikte paylaşılması istenen bu yaşamın sorumluluklarını da beraber üstlenilmesi anlamına gelmektedir (Güneş, 2015).

Evlilik, toplumsal kurallara uygun şekilde, farklı cinsten iki kişinin, yasalarla güvence altına alınan, sınırları yasalarla çizilmiş bir çatı altında, hakları yasalarla korunan sürekliliği sağlamak üzere çocuk sahibi oldukları bir sistemdir (Güner, 2014).

Evlilikte yer alan cinselliğe bir haz kaynağı değil çocuk yapmak için bir zorunluluk gözüyle bakılıyordu. Evlilikte ve aile hayatının diğer meselelerinde bireysel seçim özgürlüğü ana babaların, öteki akrabaların ya da topluluğun çıkarlarından daha az önemli görülüyordu. (Giddens, 2013) . Evlilik bireysel seçimlerle olmasına rağmen yine evlenme olayı toplumun onayını alma, aileleri birlikte yaşamaya ikna etme ve özellikle çocuk sahibi olma adına yapılmaktadır.

Evlilik genel olarak ailenin çoğalmasına olanak sağlayan bir birlikteliktir. Başka bir deyişle, evlenen her iki bireyden çocuk yapması ve bu çocukları yetiştirmesi beklenir. (Giddens, 2013). Bireyin hayatta kalması için toplumun işleyişinin sürmesi gerekmektedir. Toplumu oluşturan güç de çoğunlukla insan nüfusedir. Bu yüzden evlilik bireyler tarafından istenilen bir olgu olsa da toplumsal bağlamda bir çeşit zorunluluktur. Toplum ancak kendisini ayakta tutacak yeni bireylerin dünyaya gelmesiyle ilerleyişini sürdürür. Bu açıdan evlilik ve aile kurma kaçınılmazdır. Evlilik kadın ve erkek arasında olan bir ilişki biçimi gibi görülse de toplumun en önemli yapılarından aileyi oluşturduğu için karşılıklı bir ilişkiden çok toplumu ilgilendiren en önemli olgulardan biridir.

Aile kurmanın yanı sıra aynı zamanda bireyler evlilik yoluyla belli statüler elde ederler. Birbirleri açısından karı koca olur ve çocuklara da belli bir statü sağlarlar. Bu

statüler sonucu bir takım sorumluluklar da beraberinde gelir. Evlilik toplumlarda devletler açısından yasal zorunluluk getirdiği gibi toplumun gelenek ve göreneklerine, dini anlayışlara göre de yükümlülükler, sorumluluklar getirmektedir (Özgüven, 2000).

Evlilik, duygusal tatmin sağlanan, aşk, bağlılık, güven içeren çok yönlü bir kurum olarak görülebilir. Başkalarıyla bir arada yaşamaya programlanmış olan insanın, ilk toplumsallaşma davranışı olarak görülen evlilik, ilkel toplumlarda fiziksel hayatı sürdürmenin pratik bir sebebi olarak görülürken, daha sonra güvenlik ve aşk kavramları da buna eklenmiş; biyolojik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçları gerçekleştirme isteği kişiyi evliliğe götüren etmenler olarak görülmüştür (Akt. Çakıcı, 2016).

Evlilik kadın ve erkeğin psikolojik, fizyolojik (biyolojik) ve sosyolojik açıdan birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir ortam oluşturur. Bu ihtiyaçlar aynı zamanda evliliğin biyolojik, psikolojik, sosyal motivasyonlarıdır. Biyolojik motivasyon ; kendi cinsinden nesiller yetiştirme, karşı cins ile ilişki hazzı yaşama, cinsel ihtiyaçları giderme, kendini koruma arzusu vs olarak tanımlanır. Psikolojik motivasyon; karşı cins tarafından beğenilme, sevilme, karşı cinsi sevmeye, çocukları ile birlikte yaşamının verdiği güven ve hazzıdır. Sosyal motivasyon; toplumun tarafından kabul edilen yasa ve beklentilere uymanın verdiği rahatlık, saygınlık hazzı ve güvendir (Akt. Kaya, 2017).

Bulunduğumuz toplum açısından düşünüldüğünde, evliliğin kadına statü kazandırdığı ve ona toplumsal avantajlar verdiği düşünülmektedir. Evlilik iki cins için de maddi ve manevi güç sağlasa da kadın için evliliğin yeri çok daha önemli görülmektedir.

Evlenme durumu kadar evlilik yaşı da kadın için çok önemlidir. Çünkü kadının evlilik konusunda bu kadar baskı altında hissetmesi veya aceleci davranması çoğunlukla yaş ile ilgilidir. Evlilik kadınlar için oldukça genç yaşlarda uygun görülse de, günümüzde bu durum değişmeye başlamıştır.

Ülke geneli için belirtildiği gibi, evliliğin daha ileri yaşlara ertelenmesi yolunda bir eğilim vardır. En yüksek artışlar yine 20-24 ve 25-29 yaş gruplarında gözlemlenmiştir. Bu gelişmeler, kentsel alanlardaki kadınların artan katılım oranları ile tutarlıdır (Dayıoğlu& Kırdar, 2010).

Türkiye'de ortalama evlilik yaşı, 2016 ile 2018 yılları arasındaki 3 yıllık dönemde erkeklerde 2,6, kadınlarda ise 2 yaş artış gösterdi. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de ilk evlilik için seçilen ortalama yaş, son 3 yılda arttı. Türkiye genelinde 2016'da erkeklerde 27,6, kadınlarda 24,5 olan ortalama ilk evlilik yaşı, geçen yıl erkeklerde 30,2'ye, kadınlarda ise 26,5'e çıktı. Buna göre, Türkiye'de son 3 yılda ortalama evlilik yaşı, erkeklerde 2,6, kadınlarda da 2 yaş yükseldi (DHA).

Bekar olmak insan yaşamının farklı süreçlerinde farklı anlamları içermektedir. Daha önceleri yirmili yaşlarda evlenme eğilimi yüksek olduğu, günümüzde ise bu yaşlarda insanlar daha az evlendiği belirtilmektedir (Giddens, 2013).

İnsanların daha fazla bireysel davrandığı bununla beraber eğitim ve iş sahibi olma sonrasında kadınlar evlilik yaşını ertelemiştir. Kadınların iş hayatına dahil olması evlilik için üniversiteyi bitirmeyi beklemelerini sonrasında ise iş sahibi oldukları için ekonomik bağımsızlıklarını kullanarak bireysel özgürlüğü tam anlamıyla yaşamak adına evliliği ertelemeye başlamışlardır.

Evlilikler, aile ve toplumsal baskılar nedeniyle zorunlu hale gelmiş ve zorunlu olarak da devam ettirilmiştir. Sonuç olarak evlilikte bireyler eşlerini seçmede özgür olursa aşk ve sevgiyle birlikte sorumluluklarının bilince daha çok sahip olurlar. Neticede uzun soluklu bir evlilik toplumda var olmaya devam eder (Ünal,2016). Günümüzde kadınlar kendi istedikleriyle kişilerle evlenmektedir ve toplumsal baskıyı görmezden gelerek boşanmaktan çekinmemektedirler. Buna rağmen, evlilik ve boşanmaların istenilerek yapılsa da kısmen toplumsal unsurlardan etkilenmesi kaçınılmazdır.

2.3.1. Evlilik Çeşitleri

Dünyada ve Türkiye’de pek çok evlenme biçimleri vardır. Ülkemizde kültürel olarak var olan bazı evlenme şekilleri şunlardır; görücü usulü, taygeldi, beşik kертmesi, baş örtüsü kaçırma yolu ile evlenme, berder, baldızla evlenme, oldu bitti evlilik, kan parası karşılığı evlenme, yetim evliliği bunlardan bazılarıdır (Sezen, 2005).

Evlilik ve eş seçme geleneksel düzende tamamen bireyin ait olduğu ‘ailenin’ sorumluluğu iken, bugün ‘bireylerin’ kişisel sorumluluğu haline gelmiş, ‘görücü’ yoluyla evlenme geleneği, ‘bireylerin’ bağımsız iradeleri ile seçmenleri yöntemine dönüşmüştür (Özgüven, 2014). Değişen toplumsal yapılar gereği birçok eski evlilik yöntemleri yerine genellikle tanıştırılma veya flört ederek evlenme yaygın hale gelmiştir.

Evlilik literatürde belirtildiği üzere çok farklı çeşitlere ayrılabilir. Fakat araştırmamız gereği iki temel durum üzerinde durmakta fayda olacaktır. Kadınlar ve erkekler ya kendileri tanıştıkları ya da birilerinin aracılığıyla tanıştıkları kişilerle evlenmektedir.

Görücü usulü evlilik türü geleneksel yaşamın ağır bastığı yörelerde görülmektedir. Erkek eş adayını kendisi seçmeyip, aile büyükleri; anne, baba ya da yakın akrabalarının tavsiye ettiği bir kadınla evlenme yoluna gitmesidir. Erkeğin tek başına kızı

beğenmesi yeterli değildir, aile fertlerinin de kızı beğenmesi gerekmektedir. Genellikle evlenecek kızın asaleti, güzelliği, namusu değerlendirmeye alınır. Ayrıca ailelerin ekonomik düzeyi ve geleneksel kültürü de seçenekler arasına alınır (Sezen, 2005). Bu tür görücü usulü evlilikler günümüzde yok denecek kadar azdır. Günümüzde kırsal kesimlerde bile kadınlar istedikleri kişilerle evlenebilmektedir. Bununla beraber görücü usulü kavramı modern bir şekle büründüğü söylenilebilir. Eskiden görücü usulü denildiğinde kadın ve erkek birbirini görmeden başkalarının karar vermesi sonucu veya evlenecek kişilerin flört etmeden kısa süreli tanışmaları sonucu yapılan evliliklerdi. Fakat günümüzde çiftler aileler veya özellikle arkadaşlar tarafından tanıştırılırlar ve bir süre flört etme sonucunda evlenirler. Bu tarz evlilik tamamen geçmişteki görücü usulü evlilik çeşidine uymamaktadır ve kısmen flört ederek evlenme grubuna girebilir.

Flört ederek evlenmede, evlenecek bireylerin, eşlerini kendilerinin seçmesi olarak tanımlayabiliriz. Flört ile görücü usulü arasındaki temel fark; görücü usulünde evlilik amaç edinilirken, flörtte karşı cinsi tanıma amaçlanır. Flört, birçok seçenek içinden kendine en uygun olduğunu düşündüğü kişiyi seçmektir (Akt. Kaya, 2017). Toplumumuzda ise çiftler bazen sadece arkadaşlık amacıyla flört ederken bazıları da evlilik düşüncesiyle flört etmektedir. Günümüzde flörtün yaygınlaşması ve bireyselleşmeyle birlikte, aile ve akrabaların etkisi gittikçe azalmaktadır (Yılmazçoban, 2011).

Ülkemizde evlilik düşüncesi olmadan flört etme durumu söz konusu olsa da çiftlerin çoğu genellikle evliliği düşünerek flört ederler. Bu konu geçmişte çok sık rastlanmayıp toplumsal olarak ayıp görülse de günümüzde genç kızların okurken biriyle anlaşıp evlenmesi çok normal bir durum haline gelmiştir. Hatta aileler çocuklarının istediği kişiyle evlenmesi taraftarı olduğu söylenilebilir. Çünkü, geçmişteki gibi bir evliliğe katlanma durumu söz konusu olmadığı için aileler çocuklarının mutsuz evlilik yapıp boşanmalarına sebep olmak istemedikleri için çoğunlukla çocuklarının istedikleri kişilerle evlenmeleri taraftarıdır.

Kadınların kendi ayakları üzerinde durmasıyla beraber toplumsal anlamda gelenekler de değişmiştir. Eskiden kiminle evleneceğine karar veremeyen kadın günümüzde her yerde olmasa da istediği kişiyle kendi rızasıyla evlenmektedir.

2.4. Boşanma

Boşanma, hukuksal olarak kurulmuş bir "evliliğin, yine resmi yasalar nezdinde ortadan kalkmasıdır (Marshall, 1999).

Boşanma, aile birliğine son veren önemli bir karar ve toplumsal bir olgudur. Boşanma olgusu, yasalar bünyesinde gerçekleşmiş olan bir evliliğin eşlerin yeni bir evlilik yapabilecekleri biçimde hukuki bir kararla, yine yasal olarak tamamen bitirilmesi olarak tanımlanır (Boşanma Nedenleri Araştırması, 2009).

Sosyolojik açıdan boşanma ise kadın ve erkek arasındaki maddi manevi tüm bağlarının sona ermesidir. Boşanma psikolojik açıdan değerlendirildiğinde ise aile birliğinin bozulması, ailenin bölünmesine ya da bütünü ile dağılmasına yol açan ve bütün aile üyelerini, hatta yakın çevredeki kişileri sarsabilen karmaşık bir olgudur (Arpacı & Tokyürek, 2012)

Bugün diğer toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de temel değerlerin zayıflaması, nüfusun şehirlerde yoğunlaşması, günlük hayatın karmaşıklaşması, iletişim teknolojilerinin ve kitle iletişim araçlarının yaygın hale gelmesi, tüketim kültürünün değişmesi, bireyselliğin önem kazanması ile birlikte toplumların temeli olan aileyi yıkıma götüren aile içi şiddet ve boşanma olgusu birey, toplum ve hukuk açısından giderek daha önemli bir olgu haline gelmiştir (Boşanma Nedenleri Araştırması, 2009).

Aile ve evlilik meselesine bir örnek olarak alırsak, “evlilikte erkek olsun, kadın olsun birçok insan kişisel sorunlarla karşılaşabilir. Ama her 1000 evlilikten 250’si, evliliğin ilk dört yılı içinde boşanmayla sona eriyorsa, ortada, aile ve evlilik kurumlarıyla, hatta bunları oluşturan temeldeki diğer toplumsal kurumlarla ilgili yapısal bir sorun var demektir” (Akt. Ünal, 2016).

Boşanma kavramı, daha çok iki insanın ve çoğu kez onların çocukları ve ailelerini doğrudan etkileyen psikolojik bir olgu gibi görünse de hukuki tarafını göz ardı etmemek gerekir. Boşanma hukuki tarafıyla toplumda geleneklerden öte bir yer de kaplamaktadır. Kanunlar çerçevesinde bir anlaşma yapan çiftler, yine kanunlar dahilinde bunu sona erdirebilmektedir. Bu durum dolaylı olarak toplumsal bir başarısızlık veya huzursuzluk olgusu gibi görülebilir. İnsanların çoğunun boşanma konusunda eskiye göre daha rahat davrandığı için boşanma oranlarının arttığı söylenebilir. Fakat, sosyal medya gibi insan davranışını kontrol edip yönlendirme gücüne sahip araçların hayatımıza girmesiyle

birlikte çiftler boşanma konusunu düşünmelerine rağmen göz ardı ederek evliliklerini sürdürebilmekte veya daha fazla oranda boşanma kararı almakta oldukları söylenebilir.

2.4.1. Boşanma Nedenleri

Evlilik gibi boşanma da toplumu önemli derecede etkileyen dini, sosyal, psikolojik ve hukuki bir olgudur ve boşanmanın farklı nedenleri vardır. Geçmişte boşanma çok sık olmasa da aldatma, şiddet, çocuk sahibi olamama ve anlaşamama gibi nedenlerden dolayı evlilikler sona ermekteydi.

Toplumun genelinde meydana gelen değişimler, kadınların iş gücü arzlarını artırarak iş hayatında yer almalarına olanak sunduğu gibi kişisel beklentilerde de bir değişim yaratarak boşanma oranlarındaki artışta etkin bir rol oynarlar (Uğur, 2014).

En sık rastlanan boşanma nedenleri yakın çevrenin evliliğe müdahalesi (%40) ile duygusal ilişkidir (%38). Bu gerekçeleri aldatma (%35), ekonomik sorunlar (%34) ve şiddet (%34) takip etmektedir. Eski eşinin veya kendisinin alışkanlıkları, (%31), yaşam tarzı (%25) veya değerleri (%20) nedeniyle evliliğinin sona erdiğini belirtenlerin oranı da azımsanmayacak düzeydedir. Eşlerden birinin ev içi görev ve sorumlulukları yerine getirmemesi (%29) veya çocuk bakımıyla yeteri kadar ilgilenmemesi de (%18) boşanmaya yol açan hususlar arasındadır. Boşanma gerekçeleri arasında öne çıkan diğer gerekçeler cinsel hayat (%20), çalışma hayatı / işsizlik (%15), evlilik öncesi eşini yeteri kadar tanımamadır (%14) (Tbna, 2014).

Zaman içerisinde dini, kültürel ve toplumsal etkiler azalarak boşanma nedenleri farklılaşmıştır ve boşanma oranları da artmıştır. Geçmişte din, kültür veya toplumsal sebeplerden çekinilerek daha geleneksel düşünüldüğü için boşanma nadiren olan bir durumken zamanla boşanmanın evlilik gibi normal ve utanılmayacak bir durum haline almış olduğu görülmektedir.

Evliliklerin yüzde 30-40 kadarı ilk beş yıl içinde sona ermektedir. Evliliklerin boşanma ile en çok sonuçlandığı ikinci dönem kişilerin otuz ve kırk yaş aralığında olduğu dönemdir. Tarafların hem çocuk yetiştirme, hem iş baskıları, kişisel olgunluk ve gelişme konuları ile meşgulken hem de farklı açılardan streslerini ve hayatlarını yönetemiyor olmaları bu dönemdeki boşanma artışlarını açıklayabilmektedir. Boşanmaların daha sıklıkla görüldüğü diğer bir dönem de çocukların evden ayrıldığı zamandır (Solmuş, 2010).

Abbot ve arkadaşları boşanma eğiliminin artmasının genel olarak şöyle açıklamaktadır:

- Boşanmanın geçmişe göre yasal olarak kolaylaşması
- Bireyselci ideolojinin yaygınlaşması. Diğer bir deyişle kadınlar ve erkekler artık daha fazla kendi yaşamları üzerinde söz sahibi olmak istiyor ve kendi yaşamlarını kendileri kontrol etmek istiyor.
- Boşanma toplumsal olarak daha kabul edilebilir hale gelmiştir.
- Kadınların gelir getiren işlerde çalışması ve maddi açıdan bağımsızlaşması da boşanmaları kolaylaştırmaktadır (Akt. Güneş, 2015).

20. yüzyılın özellikle ikinci yarısıyla birlikte savaş sonrasında yeniden yapılandırılan Avrupa ülkeleriyle beraber Amerika’da meydana gelen ekonomik, siyasal, hukuk ve teknoloji alanındaki gelişmeler aile kurumunu derinden etkilemiştir. Cherlin (1992)’e göre 1950’lerde genç yetişkinler erken evlenmeye eğilimliken 1960 ve 1970’lerde evlilikteki ortalama yaş artmakta, doğum oranları düşmekte ve boşanma oranları iki katından daha yüksek oranlara erişmektedir. 1960 ve 1970’lerde ayırt edici biçimde aile kurumunda yaşanan dönüşümlerle hızla yükselen boşanmaların sebepleri genel olarak şu şekilde sıralanabilmektedir: Kadının artan ekonomik bağımsızlığı, evlenmeye dair beklentilerindeki artış, evli kadınların artış gösteren istihdamı, üniversite mezunu olmayan erkeklerin kazançlarının düşmesi, boşanan çiftlere yöneltilen damgalamanın azalması ve erkek tarafından eski eş ve çocuklara ödenen boşanma sonrası desteğin maliyetlerindeki görece düşme (Akt. Meder&Gültekin, 2012). Boşanmaların artmasının nedeni, insanların algısının değişmesi ve kadının toplumda karar alma ve ekonomik özgürlüğünü eline alması başlıca nedenlerdir. Kadınların erkeğe bağlılığı daha çok maddi bağlılık olduğundan dolayı kadının söz hakkı bir nevi elinden alınmıştır. Dolayısıyla erkeğin yanı sıra kadının da maddi ya da manevi söz hakkına sahip olmasıyla boşanmalar günümüze doğru artış göstermiştir. Ekonomik sorunlardan dolayı alınan boşanma kararını bayanların verdiği gözlenmektedir (Ünal,2016). Erkeğin evi geçindirmemesi çalışmayan kadın için bir sorun iken, çalışan kadınlar ekonomik sıkıntılar konusunda daha bağımsız davranabilmektedirler.

Günümüzde sosyal ve ekonomik sebeplerden dolayı karı-kocanın rolleri farklılaşmakta, çekirdek aile tipi sanayileşmiş şehir bölgelerinde artmakta, erkek gibi

kadın da çalışmak zorunda kalmaktadır. Artık eğitim, sağlık, güvenlik gibi görevleri devlet üstlenmiştir. Ailede bu tür fonksiyonlar bir taraftan daralırken, diğer fonksiyonlar aile için hayati önem taşımaktadır. Geleneksel yapının hakim olduğu bölgelerden farklı olarak kadın ve erkeğin iş hayatı ile aile hayatı birbirinden ayrılmıştır. Bu durum aile içinde iletişimin zayıflamasına ve çağdaş toplumların önemli sorunu olan parçalanmış ailelerin giderek artmasına neden olan unsurlardan birisi olarak gösterilebilir (Doğan,1998). Feminizm'e göre kadının iş hayatına atılması, daha çok işgücüne sahip olmalarıyla beraber boşanma kolaylaşmıştır (Ünal, 2016). Çoğu kadın kendi parasını kazandığı için evlilikteki sıkıntıları tolere etmemektedir.

Boşanmanın nedenleri ve sonuçlarına dayalı görüşmelerle birlikte toplumumuzda boşanmaların aslında, ekonomik temele dayalı psikolojik nedenleri, aynı zamanda eşlerin birbirlerine olan ilgisiz ve değişken halleri ile birlikte birçok sosyolojik nedenleri bulunmaktadır (Ünal, 2016) .

Eşler arasındaki eğitim farklılığı evlilik sürecindeki anlaşmazlıkların nedeni olarak görülebilir; hatta boşanmayı tetikleyen bir sorun olarak değerlendirilebilir (Ünal, 2016). Eğitim seviyesi yüksek kadın daha bilinçli hareket etmektedir. Eğitim seviyesi her koşulda olmasa da ekonomik bağımsızlığı etkileyen dolayısıyla boşanmada önemli olan bir unsurdur.

Eğitim seviyesi boşanmış kadınların boşanma sonrası ekonomik açıdan daha az ya da daha çok kayıp yaşamalarının ana belirleyicilerinden biridir. Meslek sahibi ve eğitilmiş kadınlar boşanma nedeniyle ortaya çıkan ekonomik yoksunluktan daha hızlı biçimde kurtulabilmektedirler (Akgül Sarpkaya, 2012).

Kadınların ekonomik bağımsızlığı en önemli boşanma nedenlerinden birisi olan aldatma konusunu da etkiler hale gelmiştir. “Zina için evli kadının bir kez de olsa başkasıyla ilişkisi yeterli görülüyor ancak buna karşılık evli erkeğin zina fiilinin suç oluşturabilmesi için ve cezalandırılabilmesi için zina yaptığı kadını fiili evlilik ilişkisi kurması gerekiyordu. Dava hakkı olan eş zina edeni affetmişse veya zinayı öğrendiği andan itibaren altı ay ve en geç zinanın işlendiği tarihten itibaren beş yıl içinde dava açmış değilse zina sebebiyle boşanma davası açma hakkı düşmektedir. Bu hükmün amacı zina nedeniyle boşanma hakkının, eşlerden biri tarafından diğer eşe karşı ömür boyu bir tehdit unsuru olarak kullanılmasını engellemektir. Buna karşılık erkeğin kısa süreli ya da tek gecelik ilişkisi nedeniyle kadının erkeğe karşı zina nedeniyle boşanma davası açtığı hallere toplumumuzda çok daha az rastlanmaktadır” (Battal, 2008). Bu gibi hallerde

kadınlar öncelikle boşanmanın doğurduğu sonuçlara katlanmak yerine erkeğin zinasına göz yummaktadır (Ünal, 2016).

Kadınlar özellikle iş sahibi değillerse şiddet görmelerine rağmen aldatılma konusunda erkeği affetme dışında bir seçenekleri bulunmuyor. Bu hem yaşanan toplum, hem kadının yetiştirilme tarzının sonucu oluşan bir durumdur.

Zinaya, özellikle erkeğin zinasına rağmen, evlilik sürdürülebilmektedir. Diğer yandan, zinanın kamusal suç olduğu durumlarda yasal boşanma nedeni zinaya değil, şiddetli geçimsizlik kılıfına sokulabilmekteydi. Zina, toplumda küçültücü olması nedeniyle gizlenebiliyordu. Nitekim yüksek zina nedenine dayanan boşanmalar bir süre sonra gerilemeye başladığında şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanmalar artmıştır. Bunun yanında zinanın kamusal suç olmaktan çıkması, evlilik kurumuna ilişkin sosyal denetimi azaltmaktadır. Evlilik kurumu dışında birlikte yaşama gibi fiili evlilikler yanında, alternatif ilişkiler de meşrulaşma eğilimine girmektedir (Çakır, 2012).

Boşanmaların ekonomik refah dönemlerinde artış gösterdiği, bunun tersine savaş ve durgunluk dönemlerinde azaldığı belirtilmektedir. Kadınların çalışma hayatına atılarak ekonomik açıdan güçlenmesi ve bağımsızlık kazanması boşanma üzerinde etkili bir faktördür (Güneş, 2015).

Boşanma eğilimleri, 1989'da 1956 yılının oranına tekrar ulaşarak %00,46 olmuştur. 1989 dan 2010'lı yıllara gelindiğinde ise, yükselen eğilimlerin hızı artmaktadır. 1990'lı ve 2000'li yıllarda, bir yandan tarihsel süreçte aile, evlilik ve boşanmaya yüklenen değerlerin değişimi; diğer yandan yapılan hukuki düzenlemelerin, boşanmaları kolaylaştırıcı etkisi açık olarak gözlenebilmektedir (Çakır, 2012). Kriz yıllarına denk düşen 2001-2002 2003 yıllarında evliliklerinin 1 yılını doldurmayan yeni evli çiftlerin boşanmaları yüksek düzeyde bir artış yaşayarak ayırt edici biçimde öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra evlilikleri 5 yıl içerisinde boşanmayla sonuçlanmış çiftlerin evlilikleri de kriz yılını takip eden yıllarda ayırt edici biçimde öne çıkmıştır. Buna karşın, 2001-2009 zaman dizisinin son iki yılına denk düşen 2008 ve 2009 yıllarında ise en az 11 yıl evli kalmış çiftlerin boşanma oranlarında yüksek düzeyde bir artış yaşanmıştır. Bu bulgu da uzun süren evliliklerin dahi son yıllarda boşanma konusunda esnek bir süreç geçirdiği ve geleneksel geniş aile modelinin yavaş yavaş dönüşme eğilimi içerisinde olduğuna işaret etmektedir (Meder & Gültekin, 2012).

Ülkemizde halkın boşanmaya bakış açısını gösteren önemli bir bilimsel çalışma olan "Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması'nın sonuçlarına göre (Arıkan, 1996) özellikle kültürel değişime açık kesimde bulunan bireylerin, aile kurumuna ve

eşlerin birbirlerine karşı konumuna ilişkin bakış açılarında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. “Bağımlılık” yerine “bağlılık” kavramı öne çıkmakta, cinsiyetten kaynaklanan evlilik içi roller başkalaşmakta ve bu durum boşanmaya ilişkin bakış açılarını da etkilemektedir. “Farklılaşan değerlendirmelerin başında, tüm çabalara karşın yolunda gitmeyen evlilikleri ‘her ne pahasına olursa olsun’ sürdürmenin aile üyelerine çoğu zaman daha fazla zarar vereceği düşüncesi gelmektedir.

Çocukların varlığının da bir evliliği sürdürebilmek için yeterli olmayacağı düşünülmektedir.” (Akt. Battal, 2008). Kadınlar artık daha kolay şekilde boşanma kararı alıyor gibi görünse de eğitim seviyesi düşük ve iş sahibi olmayan kadınlar için boşanma ertelenen ya da almaya cesaret edilemeyen bir karar olabilmektedir. Fakat, kadının çalışması boşanmayı kolaylaştırdığı söylenebilir. Ekonomik özgürlüğe sahip kadınlar, ekonomik özgürlüğü olmayan kadınlara göre şiddet gördüklerinde boşanma kararını daha çabuk alabilmektedirler (Akgül Sarpkaya, 2012).

Eğitim seviyesi çoğunlukla bireylerin boşanma konusunda daha medeni davranması açısından önemlidir. Eğitim seviyesi yüksek olanların boşanmaya ve boşanmış bireylere karşı tutumları daha olumlu olmaktadır. Bunlar bütün çabalara rağmen evliliğin yürümeyeceğinin anlaşılması halinde boşanmayı çözüm olarak görmektedirler. Buna karşılık eğitim seviyesi düşük olanların boşanma ve boşanmış bireylere karşı bakış açılarında; yanlış bilgilendirme ve önyargılı olma gibi sebeplerle mantıki değerlendirmelerden çok acıma, öfke ve hatta tiksinti gibi duygular ağır basmaktadır (Akt. Ünal, 2016). Buna karşılık her kadın eğitim görme ve iş sahibi olma şansına sahip olmayabilmektedir ya da kadınlar toplumdaki dul algısından çekinmektedirler. Bu durumdaki kadınlar evliliklerini sürdürmek zorunda kalmaktadır. Boşanmanın diğer bir sebebi olarak, kadınlar anne oldukları ve boşanma konusunda çocuklarını düşündükleri için daha çekingen davranabilmektedirler bu yüzden çoğu kadının boşanmamasındaki en temel özelliklerden biri çocuk sahibi olmalarıdır.

Yaşanılan yerin sosyoekonomik ve kültürel özellikleri de bireylerin boşanma konusuna yönelik algılama biçimlerinde büyük ölçüde belirleyici olmaktadır (Ünal, 2016). Kadınlar yaşadıkları yerden dolayı boşanmadan çekinebilmektedirler.

Katılımcılarımızın %55,7’si toplumda dul kalmanın boşanmaya engel olmayacağını belirtse de toplumda boşanmış veya dul kadınlara karşı bakış açısı zamanla değişebilmektedir.

World Public Opinion adlı kuruluş, 2008 yılında Türkiye’nin de içinde olduğu 17 ülkede, 16.103 kişi ile yaptığı anket sonuçlarına göre, Türkiye’de boşanmış ve dul

kadınlara yönelik ayrımcılık düzeyinin oldukça yüksek olduğu ortaya çıkarmıştır (Akgül Sarpkaya, 2012).

Araştırmada elde edilen bulgulara göre Türk toplumundaki “dul kadın” imajı zamanla azalmaya başlamıştır. Kadınların birçoğu eşlerini kaybettikten ve boşandıktan sonra toplum tarafından baskı hissetmediklerini belirtmişleridir. Geçmişten günümüze kadar gelen “dul kadın” algısı bu süreci yaşayan kadınların, temkinli ve daha hassas olmaları konusundaki tavırlarını etkilemiştir. İnsanlar geçmişe göre bu konu da kadınlara karşı daha rahat ve esnek davranmaktadır. Fakat kadınlar toplumda kendilerini hala ikinci sınıf insan gibi hissetmekte, toplum baskısını göstermese de kadın kendisini koza içerisine alma ve sosyal ortamlara girmekten kaçınma eğiliminde olabilmektedir (Uzunkaya Seçen, 2017).

2.5. Evlenme ve Boşanma İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı evlenme ve boşanma istatistiklerini açıkladı. Evlenen çiftlerin sayısı 2017 yılında 569 bin 459 iken 2018 yılında yüzde 2,9 azalarak 553 bin 202 oldu. Kaba evlenme hızı binde 6,8 olarak gerçekleşti. Boşanan çiftlerin sayısı 2017 yılında 128 bin 411 iken 2018 yılında yüzde 10,9 artarak 142 bin 448 oldu. Kaba evlenme hızı binde 6,8 olarak gerçekleşti. Kaba boşanma hızı binde 1,75 olarak gerçekleşti. Ortalama ilk evlenme yaşı, 2018 yılında erkekler için 27,8, kadınlar için 24,8 oldu. Erkek ile kadın arasındaki ortalama ilk evlenme yaş farkı ise 3 yaş olarak gerçekleşti. 2018 yılında boşanmaların %37,6’sı evliliğin ilk 5 yılı, %20,4’ü ise evliliğin 6-10 yılı içinde gerçekleşti.

Tablo 1’de Türkiye’de 2001-2018 yılları arasındaki evlenme ve boşanma istatistikleri verilmiştir.

Tablo 1.

Türkiye 2001-2018 Yılları Evlenme Ve Boşanma İstatistikleri

Evlenme sayısı, kaba evlenme hızı, boşanma sayısı ve kaba boşanma hızı				
Number of marriages, crude marriage rate, number of divorces and crude divorce rate				
	Evlenme sayısı	Kaba evlenme hızı	Boşanma sayısı	Kaba boşanma hızı
Yıl	Number of marriages	Crude marriage rate (%)	Number of divorces	Crude divorce rate (%)
Year				
2001	544 322	8,35	91 994	1,41
2002	510 155	7,73	95 323	1,44
2003	565 468	8,47	92 637	1,39
2004	615 357	9,10	91 022	1,35
2005	641 241	9,37	95 895	1,40
2006	636 121	9,18	93 489	1,35
2007	638 311	9,10	94 219	1,34
2008	641 973	9,04	99 663	1,40
2009	591 742	8,21	114 162	1,58
2010	582 715	7,97	118 568	1,62
2011	592 775	7,99	120 117	1,62
2012	603 751	8,03	123 325	1,64
2013	600 138	7,88	125 305	1,65
2014	599 704	7,77	130 913	1,70
2015	602 982	7,71	131 830	1,69
2016	594 493	7,50	126 164	1,59
2017	569 459	7,09	128 411	1,60
2018	553 202	6,80	142 448	1,75

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

TÜİK verilerine göre 2001-2018 yılları arasında gerçekleşen evlenme ve boşanma verilerine göre Türkiye’de kaba evlenme hızı 2012’de 8.03 iken 2018’de bu oranın 6,80’e kadar düştüğü görülmektedir. Türkiye’de kaba boşanma hızı 2001-2016 yılları arasında düzenli bir artış veya azalma söz konusu değilken 2016-2018 yılları arasında kaba boşanma hızının arttığı söylenebilir. Türkiye’de son yıllarda boşanma oranlarında artış görülmektedir. Boşanma oranlarının son on yıllık durumu incelendiğinde, 1996 yılına kadar değişmeyen bir yapı, 1997 yılından 2000 yılına kadar bir azalma, 2000 yılında ise bir artış olduğu görülmektedir. 2000 yılı verilerine göre yaklaşık oranı binde 0.53’dür. 2002 yılında ise bu oran 0.73 olmuştur. Bu verilere göre, ülkemizde boşanma oranları her yıl artış göstermektedir (Akt. Güven & Aydemir Sevim, 2007).

Tablo 2.

Adana İli yıllara Göre Evlenme ve Boşanma Oranları

	Boşanma sayısı	Evlenme sayısı	Kaba boşanma hızı (binde)	Kaba evlenme hızı (binde)	Toplam nüfus
2001	2.955	14.211	1,56	7,52	
2002	2.926	13.709	1,53	7,19	
2003	2.922	15.828	1,52	8,22	
2004	2.719	19.395	1,4	9,99	
2005	2.538	16.577	1,29	8,46	
2006	2.629	19.645	1,33	9,93	
2007	2.862	17.855	1,43	8,94	2.006.650
2008	3.042	19.617	1,51	9,73	2.026.319
2009	3.546	17.921	1,73	8,77	2.062.226
2010	3.445	16.669	1,66	8,04	2.085.225
2011	3.841	17.242	1,83	8,22	2.108.805
2012	3.878	17.597	1,83	8,31	2.125.635
2013	4.057	17.940	1,9	8,39	2.149.260
2014	4.109	17.570	1,9	8,14	2.165.595
2015	4.329	17.281	1,99	7,95	2.183.167
2016	3.928	17.124	1,79	7,81	2.201.670
2017	3.803	16.506	1,72	7,47	2.216.475
2018	4.394	15.786	1,98	7,12	2.220.125

TÜİK verilerine göre 2001-2018 yılları arasında gerçekleşen evlenme ve boşanma verilerine göre Adana’da kaba evlenme hızı 2013’de 8.39 iken 2018’de bu oranın 7.12’ye kadar düştüğü görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2001-2018 yılları arasında kaba boşanma hızı kısmi bir artış göstermektedir.

2.6. Sosyal Medya

Sosyal medya, akıllı telefonlar sayesinde günlük kullanılan bir internet aracından çok çoğu kişi için bir yaşam tarzı haline gelen bir olgudur. Bu olgu, bireyleri iletişim veya başkalarına takip etme dışında yaşamlarının hemen her anını paylaşmaya iten bir güç olarak da görülebilir. Sosyal medya kavramı 1972’ye dayansa da bu araştırma çerçevesinde kastedilen 2000’li yıllarda ortaya çıkan özellikle *Facebook* ve sonrasındaki (*Twitter, Instagram* vb.) sosyal medya uygulamalarını kapsar. Sosyal medyanın farklı tanımları vardır.

Sosyal medya kullanıcı tabanlı olarak düşünüldüğünde basitçe; işbirlikçi, kullanıcı yaratımlı online içerik olarak ifade edilebilir (Akt. Ergene, 2014). İlk başlarda sosyal medya daha çok bu amaca hizmet etmiştir.

İletişim dünyasındaki en büyük değişikliklerden biri de internetin gelişerek yaygın hale gelmesidir. 1990’ların başından bu yana internetin kullanılması geleneksel medya olarak adlandırılan medya araçlarından daha farklı özelliklere sahip bir iletişim ortamı

oluşmasına neden olmuştur. Özellikle Web 2.0'ın kullanılmasıyla interaktif iletişim ortamı yaygınlaştı ve sosyal medya olarak tanımlanan, içeriğinin çoğunlukla kullanıcılar tarafından belirlendiği, geleneksel medya kanallarına göre farklı yönleri olan, daha hızlı ve güncel bilgi içeren bambaşka bir iletişim platformu ortaya çıkmıştır (Özutku vd. 2014).

Sosyal medya, bilginin, farklı düşüncelerin ve tecrübelerin kamu oluşumlu web sitelerince paylaşımına imkan tanıyan ve internet dünyasını hızla hayatımıza yerleştiren bir uygulama alanıdır (Weinberg, 2009). İnsanlar televizyon izleyerek veya internetten araştırarak bulmaları daha uzun sürecek şeyleri çok kısa sürede ve daha büyük etkileşimle bulma imkanına sahip olmuştur. Sosyal medya en fazla derecede paylaşımın yapıldığı, online medyanın yeni bir türü olarak fırsatlar sunduğu en yeni fikirlerden biridir (Akt. Vural ve Bat, 2010).

Sekharaiyah ve Khan, sosyal medyayı, elektronik ve internet araçlarının diğer insanların deneyimlerini, bilgilerini paylaşmak ve tartışmak amacıyla kullanması olarak tanımlamıştır. Kullanıcılar elektronik ve internet araçlarının sunduğu fırsatları en iyi şekilde değerlendirmektedir (Akt. Ergene, 2014).

Sosyal medya, birbirini tanımayan kişilerin olumlu ve olumsuz şekillerde iletişim kurup yeni şeyler öğrendiği ve farkında olmadan birbirlerini etkiledikleri bir platform haline gelmiştir.

İnternet ortamında *kişisel psikolojik* benlik kamusal bir performansa dönüşür (Illouz, 2011).

Sosyal medyanın kullanıcılarına sunduğu en temel avantajlar bireysellik ve kullanıcı destekli hizmetlerdir. Sosyal medyada içerik denetimi tamamen kullanıcıya aittir; bilgi ve veri akışı bu denetime uygun olarak gerçekleşir. Kullanıcılar istemedikleri sayfaları, profilleri, uygulamaları engelleyebilmektedir (Kırık, 2013).

Sosyal paylaşım ağları insanların kendilerini özgür bir şekilde ifade etmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, sosyal paylaşım ağları kişilerin sosyal bir ilişki kurmasına veya bu ilişkileri devam ettirmesine imkan vermektedir (Akt. Karakoç & Taydaş, 2013).

Bugün Facebook'un 500 milyondan fazla kullanıcısı bulunmaktadır. Kullanıcıların %50'si her gün Facebook'a girmektedir. Her bir kullanıcının ise ortalama 130 arkadaşı vardır. Kullanıcılar ayda 700 milyar dakikayı Facebook'ta geçirirken yine ayda 30 milyar paylaşım yapılmakta, 200 milyon kullanıcı Facebook'u cep telefonundan takip etmektedir (Aksu vd., 2011).

Türkiye sosyal medyayı kullanmada en yüksek rakamlara sahip ülkelerden birisidir. Günümüzde akıllı telefon hemen herkesin ulaşabileceği bir durumdadır. Sosyal

medya, yeni nesil web teknolojilerinin getirdiği kullanıcı kolaylığı ve iletişim hızıyla yakalanan eşzamanlı bilgi paylaşımının takip edildiği sayısal platformlara verilen genel bir addır (Özutku, 2014).

Araştırmamızda da görüldüğü üzere köyde yaşayanlarda bile akıllı telefon kullanımı yaygındır. Cep telefonlarının toplumun her sınıfından bireye ulaşması sonucu sosyal medyanın sınır tanımadığından bahsedilebilir. Çünkü sosyal medya her çeşit insanı etkileme gücüne sahiptir. Sosyal medya aracılığıyla birbirini tanımayan tüm bu bireyler etkileşime girmektedir.

Bir bireyin diğerinden kolayca etkilenmesini sağlayan iletişim teknolojileri olarak da tanımlanan sosyal medya, bireylerin çeşitli sosyal medya kullanım alanlarında içerikler paylaşmasıyla birbirlerinin düşüncelerini etkilemesine, yön vermesine ve hatta düşüncelerini değiştirebilmesine olanak sağlamaktadır (Akt. Ergene, 2014).

Yeni teknolojinin, yeni grup oluşumların imkan sağlamasıyla sosyal medyanın profesyonel sınıflardan genel halk kitlelerine transfer edilmesi, yayıncı Tim O'Reilly'nin ifadesiyle "katılım mimarisine dayanan yeni bir çığır açmıştır. İletişim şeklimizi değiştirdiğimizde toplumu değiştiririz felsefesi yer edinmiştir. Kovan arı yaşamında ne kadar merkeziyse bir toplumun kendini yaratması ve varlığını sürdürmesi için kullandığı araçlar da o kadar merkezidir. Her ne kadar kovan bireysel olarak herhangi bir arının parçası değilse de koloninin bir parçasıdır ve bir yandan sakinleri tarafından biçimlendirilirken, diğer taraftan da o sakinlerin yaşamlarını şekillendirir. Kovan bir sosyal araçtır; koloninin yaşamını sürdürmesini sağlayan iletişim ve işbirliği için bir zemin sunar. Sosyal medya ağlarının bir kovan olduğu ve toplumun onu, onunla toplumu şekillendirdiği inkar edilemez bir gerçektir (Shirky, 2008).

Sosyal medya, tüm dünyada istemli ya da istemsiz, değişim sürecinin aktörlerinden birisi olmuştur. Teknolojinin tüm adımlarında olduğu gibi bazen kavramlar, bazen disiplinler, bazen üretim ve tüketim kalıpları sosyal medya nedeniyle değişmekte, bireysel sosyal ve ekonomik yaşamda dönüşümlerin hızı artmaktadır. Değişim sürecini hem birey olarak hem de kurumlar olarak yönetebilenler sosyoekonomik yaşamın aktörleri haline gelmektedir. Sosyoekonomik yaşamın aktörleri olabilmek için bireyler genellikle yaptıkları şeyleri sadece kendi istekleriyle değil, başkalarının etkisiyle gerçekleştirmektedir. Earls'ın belirttiği gibi, "sadece yakınımızdaki insanlar değil, aynı zamanda hiç tanımadığımız ve belki de hiç tanışmayacağımız insanlar birbirlerini etkileyerek sonunda bizi de etkilemektedir. Bizler, çoğunlukla birbirimizin etkisi altında kalarak bireysel davranışlar sergileyen bir biz-türüyüz. Tıpkı çocukluktaki mazeretim gibi

“Bunu yapmaya beni büyük abiler zorladı”. Dolayısıyla davranışlarımızın pek çoğu başka insanların etkisi sonucunda oluşmaktadır (Akt. Ergene, 2014).

Sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle hiç tanımadığımız insanların hayatlarının birçok anına şahit olmaya başladıktan sonra farkında olarak veya olmayarak o kişilerin etkisi altına girebilmekteyiz. Sadece belirli kişileri takip etmemiz veya profillerine bakmamız bile bu etki altında olduğumuzu gösterir. Bilinçsizce harcanan bu zaman sonunda davranışlarımızın etki altına girmesi muhtemeldir.

Sosyal medyada sadece var olmak değil, paylaştığımız resim ve videolarla ne kadar anlamlı bir hayat yaşadığımızı da ispat etme çabasıdayız (Sayar & Yalaz, 2017).

Sosyal medya aracılığıyla insanların kendi aralarında etkileşiminin sonucunda bireyler kendi hayatlarını paylaşma ve mahremiyet konusunda yeni bakış açıları geliştirmişlerdir. Bunun sonucunda bireyler yaşadıkları her anı fotoğraflayıp paylaşarak başkalarına göstermektedirler. Bu durum sosyal medyanın yaygınlaşması ve insanların normalde çekinecekleri veya utanacakları durumları paylaşmanın kanıksanmış hale gelmesi sonucunda olduğu söylenebilir.

Artık yaşantılarımızı sadece gerçekten tanıdığımız bireylerle paylaşmıyoruz (Duran Okur, 2015). Gelişen eski ve yeni teknolojilerle gözetim kültürünün anlamı değişirken, birey için yitirdiği mahremiyetin de bir önemi kalmamıştır denebilir. Çünkü bireyler adeta kendi isteğiyle 'yeni gözetim oyuncularına dönüşmüşlerdir. Birey için gözetim süreci içinde yitirdikleri mahremiyetlerinden daha önemli olan şey, gözetim araçlarının eğlence aracı olarak haz vermesidir ve birey bu gözetim oyununa, haz elde etmek için gönüllü olarak katılmaktadır (Kesim, 2016).

Bireylerin internet ortamına katılımı kendi isteklerine bağlıdır. Fakat bunu tetikleyen çevresel unsurlar olabilir. Görüldüğü kadarıyla, internet çok daha esnek, açık uçlu ve çoğul bir benliği mümkün kılar ve dolayısıyla oyunbaz, kendini keşfeden ve hatta benlikle ilgili bilgiyi istediği şekilde yönetme kapasitesiyle aldatıcı olan post modern benliğin bir örneği ortaya çıkar (Illouz, 2011). Günümüzde sosyal medya kullanan hemen her birey yaşamadığı bir durumu özellikle duyguyu paylaşımlarıyla rahatlıkla gösterebilir. Takipçilerin yorumları ile mutsuz da olsa o kişi, paylaşımındaki ruh halini yansıttığı yanılgısının farkında olmadan hayatına devam edebilir.

Sosyal Paylaşım Sitelerinin Doğuşu ve Gelişmesi şu şekildedir: İlk tanınan sosyal ağ sitesi "SixDegrees.com", 1997 yılında kullanıma başlamıştır. *SixDegrees* mesaj gönderme ve bireyler ile bağlantı kurmaya yardımcı olma konusunda bir araç olarak popüler olmuştur, fakat 2000 yılında kullanıma kapanmıştır. 1997'den 2001'e kadar, profil

ve arkadaş listesi gibi uygulamalara destek veren birkaç topluluk sitesi hizmete girmiştir. Sosyal paylaşım sitelerinin bir sonraki dalgası, bireylerin iş bağlantılarını kuvvetlendirmeye yardımcı olan sitelerdir. 2001 yılında kurulan "Ryze.com" bu sitelerin ilk örneğidir. Özellikle, "Ryze", "Tribe.net", "LinkedIn" ve "Friendster" kullanıcılarının kişisel ve iş bağlantılarını aynı ortamda kurmalarını sağlamıştır (Boyd ve Ellison, 2007). 2003 yılında, demografik özellikleri belirlenmiş, hedef alanlarına göre siteler çoğalmaya başlamıştır. Sosyal olarak organize olmuş sosyal paylaşım siteleri büyük kitlelere hitap ederken, "LinkedIn", "Visible Path" ve "Xing" gibi mesleki/ iş siteleri, iş adamları üzerinde odaklanmıştır (Duran Okur &Özkul, 2015).

Diğer sosyal paylaşım sitelerinin aksine "Facebook", sadece farklı üniversite ağlarını desteklemek üzere tasarlanmıştır. 2004 yılında sadece Harvard öğrencilerinin kullanabileceği bir site olarak kurulmuştur. Kullanıcılar siteye girmek için bir "harvard.edu" e-posta adresine sahip olmak zorundaydı. Facebook diğer üniversitelere de destek vermeye başlayınca, kullanıcıların siteyi samimi ve özel bir topluluk sitesi olarak algılamalarına yardımcı olmak için ve siteyi kısmen kapalı tutmanın bir gerekliliği olarak, bu kullanıcılardan da, okudukları üniversiteleriyle ilişkili e-posta adreslerinin olmasını istedi. 2005 yılında Facebook, lise öğrencileri, kurumsal ağlar içindeki profesyoneller ve sonunda 2006 yılında herkesi kapsayacak şekilde genişletildi (Boyd ve Ellison, 2007).

2006 yılında ve sonraki yıllarda daha çok gündem olmaya başlayan sosyal paylaşım siteleri, yeni özellikleri de ekleyerek hızla çoğalmaya başlamıştır. Temmuz 2006'da kurulan Twitter, herkese açık olan bir sosyal ağ ve mikroblog sitesidir. Twitter'da amaç temel olarak 140 karakterlik metinlerle, kullanıcıların takipçilerine, o anki içinde bulunduğu durumun bilgisini verebilmektir (Duran Okur &Özkul, 2015). Twitter diğer sosyal ağ sitelerine göre daha çok haberleşme ya da durum paylaşma üzerine kuruludur.

İletişim kurmak, fotoğraf/ video paylaşmak, anlık paylaşımlarda bulunmak veya gündemi takip etmek gibi çok farklı amaçlara hizmet eden çeşitli sosyal medya siteleri mevcuttur. Bu siteler insan gruplarını yönlendirme veya grupların çoğalarak sosyal medyada bir güç oluşturmaya sebep olabilmektedir.

2.6.1. Sosyal Medya Etkisi

İnternetin keşfi yakın bir dönemde olmasına rağmen tüm dünyayı birbirine bağlayarak hayatı oldukça hızlandırmıştır. Bunun yanı sıra çok büyük bir etki gücü olan

sosyal medya insanlar üzerinde kontrol mekanizmaları kurarak kullanıcılarda yeni kimlikler, yeni yaşam biçimleri gibi birçok oluşumlar getirerek yeni istek ve yaşam koşulları oluşturmaktadır. İnsanın hayatını şekillendirmede en etkili kurumlardan olan aile, okul, arkadaş çevresinin sosyal medyanın gölgesinde kaldığı görülmektedir. Bir devrim niteliğinde olan sosyal medya insan hayatının hemen her alanında yer edinmiştir (Çalışkan & Mencik, 2015).

Facebook ile başlayan sosyal medya günümüzde Twitter, Instagram, Flickr ve Pinterest ile bireylerin hayatlarında daha çok yer bularak artık her yanımızdadır. Dünya genelinde 1,2 milyar kullanıcısı olan Facebook'un Türkiye'deki kullanıcı sayısı 32 milyon civarındadır. 2006'da kurulan ve 2009'da daha popüler hale gelen Twitter ise son birkaç yılda kullanıcı sayısını 500 milyon üzerine çıkardı. Türkiye'de 2011'de 7,2 milyon kullanıcısı olan Twitter'ın ise 11 milyon üyesi bulunmaktadır (Özutku vd., 2014).

Sosyal medya aracılığıyla iletişime geçildiğinde mesaj sadece iletilmez, aynı zamanda tartışılır ve yeni fikirler ortaya çıkar. Sosyal medyanın diğer bir gücü ise kitle psikolojisine etki etmesidir. Eskiden sadece sokak ve meydanlara toplanan insanlar kitleye dahil olup onun psikolojisine bürünürken, sosyal medya sayesinde insanlar telefon, bilgisayar karşısında da kitleye dahil olabilmektedirler (Özutku vd., 2014).

Sosyal medyayı kullanım amaçları kullanılan platforma göre değişmektedir. Bazıları yalnızca kişilerin kendi hayatlarını sergilemeleri, yaşadıkları çoğu anı paylaşımlarına imkan tanırken, bazı sosyal medya unsurları ise gündemi takip etme ve iletişim kurma üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Sosyal medya üzerine yapılan bir araştırma (Zeybek, 2012) kişilerin sosyal medyayı kullanma amaçlarının sırasıyla, arkadaşlarla iletişim kurmak, tanıdıklarından haber almak, zaman geçirmek, eğlenmek, oyun oynamak, yeni arkadaşlar bulmak, evlenmek amacıyla biriyle tanışmak ve cinsel ilişki kurmak için biriyle tanışmak şeklinde olduğunu göstermektedir (Akt. Çakır, 2013).

Yapılan bir araştırmada, *Facebook* kullanıcılarının kendi hayatları hakkındaki eğilim ve sosyal ağda harcanan zaman miktarı arasında bir korelasyon olduğunu göstermiştir. *Facebook'ta* daha fazla zaman harcayan bireylerin, başkalarının hayatlarının, kendi hayatından daha iyi olduğuna inandıkları, başkalarının kendisinden daha mutlu olduğunu ve hayatın daha az adil olduğunu kabul ettikleri tespiti yapılmıştır (Chou & Edge, 2012).

Young (1998) , internetin, aşırı kullanan kullanıcılarda kişisel, ailevi ve mesleki sorunlara yol açtığını ifade etmektedir. Ayrıca yaptığı araştırmada evliliklerin, flört

ilişkilerinin, ebeveyn-çocuk ilişkilerinin ve yakın arkadaşlıkların da aşırı internet kullanımı ile kötüleştiğini, bozulduğunu ortaya çıkarmıştır (Akt. Duran, 2018).

Son yıllarda önemli bir hale gelen internet ve onun sağladığı imkanlarla çoğalan sosyal ilişkiler ağı bireylerin birbirleriyle ve sosyal çevreyle ilişkisini bozmakta ve onlara yeni anlamlar katmaktadır. Bireylerin yüz yüze ilişki kurmalarını engelleyen bu yeni ilişki şekli, kişiler arası ilişkilerde var olan yasal ve moral düzenlemelerden uzak bir şekilde gelişmekte, çoğu kez oldukça yıkıcı bir etkiye de sahip olabilmektedir. Bu yüzden sosyal medya aracılığıyla kurulan sanal ilişkilerin dinamiklerinin incelenmesi oldukça önem arz etmektedir (Şentürk Dızman, 2019).

Araştırmalar, boşanma nedenlerinde ilk sırada iletişim çağında iletişimsizlik olduğunu göstermektedir. Uzmanlar, iletişimsizliğe sebep olan sosyal medyanın boşanmayı tetiklediğini belirtmektedirler. Facebook, Twitter ve sosyal medyanın hayatımıza çok fazla girmesiyle aile yaşamının olumsuz etkilendiği son zamanlarda basında da sıklıkla yer almaktadır. Son yıllarda artan boşanma olaylarının sonuçları incelendiğinde bu sonuçların altında internetin özellikle de sosyal medyanın önemli bir yeri olduğunu görülmektedir. Çiftlerin en büyük sorunlarından biri iletişim kuramamaktır. Bu iletişimi sosyal medya ile çok daha iyi kurmakta ve birbirleriyle konuşmak yerine iletişimi atlayarak ne yazık ki sosyal medyaya daha çok yoğunlaşmaktalar ve bu da çiftlerin bir biriyle olan ilişkilerini azaltan ve koparan bir durum haline gelmektedir (Meclis Araştırma Komisyon Raporu, 2016).

Yapılan başka bir araştırma sonuçlarına göre *Facebook* kullanımının kullanıcıların yaş ve cinsiyetine göre etkileri şu şekilde belirlenmiştir: Kadınların olumlu cevapları erkeklerinkinden daha yüksektir. İltifat veya geri dönüt almada kadınların olumlu cevapları erkeklerinkini geçmiştir. Bazı kadınlar iltifat almanın onları daha kendine güvenli ve takdir edilmiş hissettirdiğini öne sürmüştür. Çoğu erkek katılımcı kişisel yaşamlarıyla ilgili herkese açık şekilde paylaşım yapmaya ilgi duymuyor görünüyor; Erkeklerin %75'i mezuniyetle, ziyaret ettikleri yerlerle veya yedikleri yemeklerle ilgili paylaşımları anlamsız bulduklarını belirttiler (Altakhaineh & Alnamer, 2018).

Kadınlar genellikle, çevrimiçi bile, prestij aradıkları için *Facebook*'ta check-in fotoğrafları veya başarıları paylaşacakları konusunda hem fikirdirler. Bazı erkekler farklı iletiler, fotoğraflar ve check-in ler paylaşırsa da, bunu yapmalarının arkasındaki neden ilk olarak görünüşleri, bulundukları yer veya başarılarıyla ilgili övünmek değil, sadece bir katılımcının açıkladığı gibi, mutlu anlarının bir kaydını tutmak için bunu yapmaktadırlar.

Erkek ve kadınlarla yapılan ayrı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcılar kadınların erkeklere kıyasla Facebook'ta gösteriş yapmaya daha meyilli olduklarını belirtmişlerdir. Bu eğilimler kadınların dikkat çekmek ve diğerlerine hayatlarının ne kadar havalı olduğunu gösterme arzularından doğabilir. Body ve Ellison (2008) ile Bazarova ve arkadaşları tarafında sunulan çalışmalar dikkate alındığında, böyle davranışlar kadınların öz temsillerini ve *Facebook* gibi sosyal medya sitelerinde diğerlerinin onları nasıl algıladıklarını daha çok önemsediklerini yansıtabilir. Bunun aksine, kadınların sergiledikleri aynı davranış kalıplarını paylaşıyor görünmemektedirler (Altakhaineh & Alnamer, 2018).

Erkeklerin kadınlara oranla Facebook ve Instagram kullanımlarının fazla olduğu istatistiksel olarak doğru olsa da başka araştırmalarda kadınların erkeklere oranla daha çok paylaşım yaptıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum kadınların sosyal medyayı oldukça önemsediklerini göstermektedir.

Ayrıca, negatif Facebook iletilerinin çoğunluk olarak erkeklere kıyasla kadınlarda ve yaşlılara kıyasla gençlerde çeşitli olumsuz duygular uyandırabildiğini kanıtlamıştır (Altakhaineh & Alnamer, 2018).

ComScore verilerine göre Türkiye, internette kullanıcıların ortalama vakit geçirme süresine göre Avrupa sıralamasında üçüncü sırada bulunuyor. Yaklaşık 32 milyon Facebook kullanıcısı ile Türkiye, dünyada ABD, Brezilya, Hindistan, Endonezya, Meksika ve İngiltere'den sonra 7. sırada bulunuyor. Ülkemizde 10-35 yaş arasındaki nüfusun hemen hemen tamamı bir şekilde interneti kullanıyor ve giderek artan bir şekilde mobil olarak 24 saat internete bağlanılabiliyor (Özutku vd., 2014).

2019 yılında, We are social ve Hootsuit tarafından her yıl hazırlanan sosyal medya istatistikleri "Digital 2019 in Turkey" ismiyle yayınlanmıştır. Bu sonuçlara göre: 82,4 milyon nüfusa sahip ülkemizde;

- Nüfusun %72'sini oluşturan 59.36 milyon İnternet kullanıcısı
- Nüfusun %63'ünü oluşturan 52 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı
- Nüfusun %53'ünü oluşturan 44 milyon aktif mobil sosyal medya kullanıcısı var.

İnsanlar internette günde ortalama 7 saat geçiriyorlar. En çok vakit geçirdikleri yer günde ortalama 2 saat 46 dakika ile sosyal medya. En aktif sosyal medya platformu Youtube. Onu, *Instagram* ve *Facebook* takip etmektedir. Geçen yıla göre

Instagram'ın *Facebook*'u geçtiği görülmektedir. Ardından *Twitter*, *Snapchat* ve *LinkedIn* en çok kullanılan diğer sosyal medya platformları olarak yer alıyor. *Facebook*'un 43 milyon kullanıcı bulunmakta ve erkeklerin daha fazla kullandığı bir platformdur. (Geçen yıla göre *Facebook* kullanıcı sayısında %2,3'lük azalma yaşanmıştır) *Instagram*'ın 38 milyon kullanıcı bulunmakta ve *Facebook* gibi yine erkeklerin daha fazla kullandığı bir platformdur. (Geçen yıla göre *Instagram* kullanıcı sayısında %2,7'lik artış yaşanmıştır) *Twitter* ülkemizde 9 milyon kullanıcıya sahip ve her 10 kişiden 8'i erkek. (Geçen yıla göre *Twitter* kullanıcı sayısında %1,9'luk artış yaşanmıştır.) Kadınların daha fazla kullandığı platform olan *Snapchat*'in ise ülkemizde 6.3 milyon kullanıcısı bulunuyor. (Geçen yıla göre *Snapchat* kullanıcı sayısında %26 oranında ciddi bir azalma söz konusu) 2019 Türkiye sosyal medya kullanıcılarının cinsiyet yaş dağılımına baktığımızda sosyal medyayı erkekler her yaş grubu için daha fazla kullandığı görülmektedir. Genel olarak sosyal medya kullanıcılarının 1/3'i 25-34 yaş grubundadır. Sosyal medya kullanımında cinsiyet dağılımı şöyledir: *Facebook* %36 kadın %64 erkek; *Instagram* %41 kadın, %59 erkek, *Twitter* %19 kadın %81 erkek; *Snapchat* %68 kadın %30 erkek. Bu verilerdeki gibi *Instagram* ve *Facebook*'un *Twitter* ve *Snapchat* platformlarından daha popüler olması bizim araştırmamızdaki grupla benzerlik taşımaktadır.

Bilgi toplumu istatistiklerine göre kadınların ve erkeklerin internet ve bilgisayar kullanımlarını gösteren veriler Tablo 3'tedir. Buna göre iki cinsiyet için internet ve bilgisayar kullanımında sürekli bir artış vardır. Kadınların kullanım oranları erkeklerin oranlarına göre daha arttığı söylenilebilir.

Tablo 3.

Bilgi Toplumu İstatistikleri, 2004-2018

															(%)
	2004	2005	2006 (*)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı															
ICT Usage in Enterprises															
Bilgisayar Kullanımı - Computer Usage	-	87,8	-	88,7	90,6	90,7	92,3	94,0	93,5	92,0	94,4	95,2	95,9	97,2	97,0
İnternet Erişimi - Internet Access	-	80,4	-	85,4	89,2	88,8	90,9	92,4	92,5	90,8	89,9	92,5	93,7	95,9	95,3
Web Sitesi Sahipliği - Having Website	-	48,2	-	63,1	62,4	58,7	52,5	55,4	58,0	53,8	56,6	65,5	66,0	72,9	66,1
Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı															
ICT Usage in Households and Individuals															
Bilgisayar Kullanımı (Toplam)- Computer Usage (Total)	23,6	22,9	-	33,4	38,0	40,1	43,2	46,4	48,7	49,9	53,5	54,8	54,9	56,6	59,6
Erkek - Male	31,1	30,0	-	42,7	47,8	50,5	53,4	56,1	59,0	60,2	62,7	64,0	64,1	65,7	68,6
Kadın - Female	16,2	15,9	-	23,7	28,5	30,0	33,2	36,9	38,5	39,8	44,3	45,6	45,9	47,7	50,6
İnternet Kullanımı (Toplam) - Internet Usage (Total)	18,8	17,6	-	30,1	35,9	38,1	41,6	45,0	47,4	48,9	53,8	55,9	61,2	66,8	72,9
Erkek - Male	25,7	24,0	-	39,2	45,4	48,6	51,8	54,9	58,1	59,3	63,5	65,8	70,5	75,1	80,4
Kadın - Female	12,1	11,1	-	20,7	26,6	28,0	31,7	35,3	37,0	38,7	44,1	46,1	51,9	58,7	65,5
Hanelerde İnternet erişimi - Households with access to the Internet	7,0	8,7	-	19,7	25,4	30,0	41,6	42,9	47,2	49,1	60,2	69,5	76,3	80,7	83,8

TÜİK, Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması

TurkStat, Use of Information and Communication Technology (ICT) in Enterprises, Survey on Information and Communication Technology (ICT) Usage Survey in Households and by Individuals

(*) Araştırma 2006 yılında yapılmamıştır.

(*) The survey was not conducted in 2006

Kaynak: Information Society Statistics, 2004-2018

2.7. Evlilik, Boşanma ve Sosyal Medya ile İlgili Öne Çıkan Bazı Tez ve Çalışmalar

- Türkiye’de Evlilik Tercihleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Nisan (2015)
- TBMM Araştırma Sıra Sayısı 399 Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (2016)
- Ahmet Battal Boşanma Sebepleri Bilimsel Araştırma Projesi Uygulama Sonuçları (Nihai Rapor) (2008) adlı çalışması
- Arzu Ünal (2016) Sosyal Bir Olgusu olarak Boşanmanın Nedenleri ve Sonuçları, yüksek lisans tezi
- Nevin S. Demircioğlu (2000) Boşanmanın, Çalışan Kadının Statüsü ve cinsiyet Rolü Üzerine Etkisi Ege Üniversitesi, doktora tezi
- İlyas Sucu (2007) Boşanmış Kadınların Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrası Toplumsal Kabulleri (Sakarya Örneği) , yüksek lisans tezi
- Şengül Altan Arslan (2000) Eğitim Düzeyi, Cinsiyet, Boşanma Nedeni ve Sosyal Statünün Kadının Boşanma İsteğine İlişkin Algılar Üzerine Etkisi , yüksek lisans tezi
- Özgül Aktaş (2011) Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasında Karşılaşılan Güçlükler , yüksek lisans tezi
- Hilal Kübra Uzunkaya Seçen(2017) Türkiye’de Boşanma ve Eş Kaybı Bağlamında Dul Kadın Algısı, yüksek lisans tezi
- Serap Kavas (2010) Post Divorce experience of highly educated and professional women
- Neşide Yıldırım (2004) Türkiye’de Boşanma ve Sebepleri adlı makale
- Begüm Kavruk (2016) Sosyal Medya Kullanımının Cinsiyet ve Eğitim Düzeyi Açısından Değerlendirilmesi , yüksek lisans tezi
- Mehmet Meder ve Mustafa Gültekin (2012) Türkiye’de 2001-2009 yılları arasındaki Boşanma Eğilimleri adlı makalesi
- Meltem Dayıoğlu ve Murat G. Kırdar (2010) Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımında Belirleyici Etkenler ve Eğilimler adlı Çalışma Raporu
- Dr. Zeynep Şentürk Dızman Sosyal Medyanın Boşanmaya Etkileri Adlı Çalışması

- Z.Beril Akıncı Vural ve Mikail Bat, Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma adlı makalesi
- Betül Aydın, Volkan Sarı, Mustafa Şahin, The Effect of Social Networking On The Divorce Process adlı makalesi
- Bacanlı, H . (2001). Eş Tercihleri.
- Duran Okur, H. & Özkul, M. (2015). Modern İletişimin Ara yüzü : Sanal İletişim Sosyal Paylaşım Sitelerinin Toplumsal İlişki Kurma Biçimlerine Etkisi (Facebook örneği)
- Kaplan, S., Abay, H., Bükecik, E., Şahin, S., Arıöz Düzgün, A. & Bay Karabulut, A. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar Bağlamında Kadınlarda Boşanmanın Nedenleri (2000-2018): Sistematiik Derleme
- Korkmaz A.& Korkut G. (2012). Türkiye’de kadının işgücüne katılımının belirleyicileri
- Valenzuela, S., Halpern, D. & Katz, J.E. (2014). Social network sites, marriage well-being and divorce: Survey and state-level evidence from the United States

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırma, kadınların evlilik ve boşanma eğilimi ile eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkinin nicel yöntem kullanılarak irdelendiği ve karşılaştırıldığı betimsel bir modeldedir.

3.2. Araştırma Amaç ve Soruları

Araştırma, kadınların evlilik ve boşanma eğilimleri ile eğitim durumu, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkileri ele alınarak analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Bu tezde, Adana il sınırları içerisinde yaşamını sürdüren 18-45 yaş arası büyük çoğunluğu evli ve bekar kadınların sosyal medya kullanım bilgileri, eğitim seviyeleri ve çalışma durumları ile evlilik ve boşanma eğilimleri arasında ilişkileri belirlemek hedeflenmektedir.

Amaçlarda ortaya konan hedefler ve hipotezler doğrultusunda bu araştırmada şu sorulara yanıt aranmaktadır:

- Kadınların eğitim ve çalışma durumlarına göre evlilik eğilimleri nelerdir?
- Kadınların eğitim ve çalışma durumlarına göre eş tercihleri farklılaşmakta mıdır?
- Kadınların eğitim ve çalışma durumlarına göre sosyal medya kullanım süre ve biçimleri farklılaşmakta mıdır?
- Kadınların eğitim çalışma durumları boşanma eğilimi ve biçimlerini etkilemekte midir?
- Sosyal medya kullanımlarına göre evlenme, boşanma ve eş tercihleri değişmekte midir?
- Kadınların sosyal medya kullanımı evlilik eğilim ve biçimlerini etkilemekte midir?
- Kadınların sosyal medya kullanımı boşanma eğilim ve biçimlerini etkilemekte midir?

- Kadınların evlilik eğilimleri ve durumları sosyal medya kullanımını düşürmekte midir?
- Kadınların evlilik eğilimleri ve durumları çalışma eğilimlerini etkilemekte midir?
- Kadınların boşanma durumları sosyal medya kullanımını etkilemekte midir?

3.3.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evreni, 18-45 yaş arası kadınlardan oluşmaktadır. Seçim birimi, Adana ili ile sınırlıdır. Katılımcıların çoğu Kozan’da yaşarken bir kısmı Adana’nın merkez ilçelerinde yaşamaktadır.

Bu araştırmada örneklem oluşturulurken 5 farklı grup (bağımlı- ev kadını, çiftçi- köylü, mavi yakalı, beyaz yakalı, yüksek nitelikli iş sahibi) hedef alınmıştır. Rastlantısal örneklem oluşturmak amaçlanmakla birlikte pratikte uygulanabilirlik- ulaşılabilirlik sorunları öne geçmiş, rastlantısal olmamakla birlikte farklı meslek ve eğitim gruplarından 120 kadına ulaşılmıştır.

Aşağıda katılımcıların medeni halleri, eğitim, çalışma ve sosyal medya kullanma durumları verilmiştir.

Tablo 4.

Medeni Hal

Medeni hal	f	%
Evli-nişanlı değil	44	36,7
Nişanlı-sözlü	10	8,3
Eşi ölmüş	3	2,5
Ayrılmış-boşanmış	4	3,3
Evli	59	49,2
Toplam	120	100,0

Katılımcılar; yaklaşık yarısı (%49,2) evli, %36,7’si bekar, %8,3’ü nişanlı-sözlü, %3,3’ü boşanmış ve %2,5’i eşi ölmüş kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 5.

Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	7	5,8
İlköğretim-Ortaokul	6	5,0
Meslek Lisesi	10	8,3
Normal Lise	14	11,7
Anadolu-Fen	5	4,2
Yüksekokul-Açık öğretim	24	20,0
Lisans-Fakülte	42	35,0
Lisansüstü	12	10,0
Toplam	120	100,0

Katılımcıların %5,8'i İlkokul (5 yıllık), %5'i İlköğretim-ortaokul, %8,3'ü meslek lisesi, %11,7'si normal lise, %4,2'si anadolu-fen lisesi, %20'si yüksekokul- açık öğretim, %35'i lisans-fakülte, %10'u lisansüstü mezunlardan oluşmaktadır.

Tablo 6.

Çalışma Durumu

Çalışma durumu	f	%
Çalışmadı	37	30,8
Kendi işi, işin ortağı	17	14,2
Taşeron firma çalışanı	13	10,8
Özelde, başkasının yanında	18	15,0
Devlette, belediyede	35	29,2
Toplam	120	100,0

Araştırmanın örneklemini oluşturmada esas alınan çalışma durumlarını gösteren rakamlar tablo 6'da verilmiştir. Katılımcıların çalışma durumlarına bakıldığında, %30,8'i çalışmamaktadır. %14,2'si kendi işini yaparken; %10,8'i taşeron firmada, %15'i özelde ve %29,2'si devlette çalışmaktadır.

Tablo 7.

Meslek Grubu

Meslek grubu	f	%
İşi yok	37	30,8
Köylü-çiftçi	4	3,3
Taşeron	10	8,3
Düzenli işçi	13	10,8
Küçük memur(Banka,sigorta,hemşirelik)	15	12,5
Öğretmen	12	10,0
Belediye-Kamu	7	5,8
Mühendis,doktor,avukat,eczacı,serbest meslek	20	16,7
Esnaf-Sanatkar	2	1,7
Toplam	120	100,0

Araştırmamızda çalışma grupları baz alınsa da bu grupları oluşturan meslekler ve oranları tablo 7’de verilmiştir. Katılımcıların %30,8’i işsiz, %3,3’ü köylü-çiftçi, %8,3’ü taşeron çalışan, %10,8’i düzenli işçi, %12,5’i küçük memur, %10’u öğretmen, %5,8’i belediye-kamuda çalışan, %16,7’si mühendis, doktor, avukat, eczacı, serbest meslek ve %1,7’si esnaf-sanatkar kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 8.

Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medya kullanıyor musunuz?	f	%
Hayır yok	26	22,0
Var	92	78,0
Toplam	118	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu (%78) sosyal medya kullandığını belirtmiştir. %22 oranında (kişi sosyal medya kullanmadığını belirtmiştir. Bunların büyük çoğunluğu köyde yaşayan orta yaşlı kadınlar ve sosyal medyayı kullanmamayı tercih eden çalışan kadınlardan oluşmaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Konuyla ilgili olarak mevcut istatistikler, tez, makale, kitap ve dergilerden yararlanılmakla beraber temel veri toplama aracı görüşme formundan oluşturmaktadır: 121 soruluk ve 414 maddelik Görüşme Formu kadınların kendilerine, ailelerine ve eş/nişanlı/sözlüsüne ait sosyoekonomik ve kültürel durumlarını, sosyal medya kullanımlarını, evlilik ve boşanma eğilimlerini ortaya koyan bilgilerden oluşmaktadır (Görüşme formu ektedir).

Veriler Mart 2017 ve Aralık 2017 tarihler arasında toplanmıştır.

3.5. Veri Analizi

Veri analizi; SPSS paket programından yararlanılarak tanımlayıcı istatistik (dağılımlar, tablo ve çapraz tablolar), sıklık ve yüzdeliklerden oluşmaktadır.

BÖLÜM IV

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde öncelikle katılımcıların evlilik ve boşanma ile ilgili genel görüşleri ve boşanma koşulları konusundaki tutumları ile ilgili veriler sunulacaktır.

Daha sonra doğumdaki yerleşimlerinden başlanarak doğum yeri (kırsallık durumu), katılımcıların anne-babalarının eğitim durumu ve gelirleri, katılımcıların eğitim ve çalışma durumları, sosyal medya kullanımları, din konusundaki eğilimleri, otoriter eğilimleri ile evlilik ve boşanma eğilimleri arasındaki ilişkiler sırayla aktarılacaktır.

4.1. Evlilik Ve Boşanma İle İlgili Genel Görüş Ve Eğilimler

Nedenlerine ve çapraz tablolara geçmeden önce kadınların evlilik ve boşanma durumları ile evlilik ve boşanmaya dair görüş ve eğilimleri verilecektir. Katılımcıların medeni durumları şu şekildedir:

Tablo 9.

Medeni Hal

Medeni hal	f	%
Evli-nişanlı değil	44	36,7
Nişanlı-sözlü	10	8,3
Eşi ölmüş	3	2,5
Ayrılmış-boşanmış	4	3,3
Evli	59	49,2
Toplam	120	100,0

Katılımcıların yaklaşık yarısı (%49,2) evli, %36,7'si bekar , %8,3'ü nişanlı-sözlü, %3,3'ü boşanmış ve %2,5'i eşi ölmüş kişilerden oluşmaktadır. Bu kişilerin evlilik ve boşanma ile ilgili genel görüşleri verilecektir. Daha sonra katılımcıların evlilik ve boşanmayı kapsayan kadının toplumsal imajı ile ilgili temel sorulara verdikleri cevapları gösteren tablolar sunulacaktır. Bu konulardaki görüşler şu şekildedir:

Tablo 10.

Evlilik Hakkındaki Genel Görüş

	f	%
Mutlaka olmalı	71	59,2
Olsa da olur olmasa da	31	25,8
Olmaması tercih sebebidir	15	12,5
Evlilik kurumu hiç olmamalıdır	3	2,5
Toplam	120	100,0

Katılımcıların yarısından fazlası (%59,2) evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtirken, %25,8'i 'Olsa da olur olmasa da', %12,5'i 'Olmaması tercih sebebidir' demiştir. Yalnızca 3 kişi evlilik kurumunun hiç olmaması gerektiğini belirtmiştir. Tabloya göre katılımcıların çoğunun evlilik eğilimlerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 11.

Evlilikle İlgili Genel Görüşler

		Hayır	Kararsızım	Evet	Toplam
Hayatında erkek, eşi veya arkadaşı olmayan kadın eksiktir	f	77	22	21	120
	%	64,2	18,3	17,5	100
İleri yaşlara kadar evlilik yapmayan kadın eksik kalmaktadır	f	73	24	23	120
	%	60,8	20	19,2	100
Eğitim, kadın için evlilikten daha önemlidir	f	13	26	81	120
	%	10,8	21,7	67,5	100
Evlilik kariyer yapmaya engeldir.	f	75	20	25	120
	%	62,5	16,7	20,8	100
Çocuk sahibi olmak kariyer yapmaya engeldir.	f	79	20	21	120
	%	65,8	16,7	17,5	100

Tablo 11'e göre hayatında erkek olmayan kadının eksik olmadığını düşünenlerin oranı %64,2 iken, %17,5 oranında 'Evet' ve %18,3 oranında katılımcı 'Kararsızım' cevabı vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlası kadının erkek olmadan eksik olmayacağını düşünse de kararsız ve 'Evet' cevaplarını veren kişilerin toplamı katılımcıların dikkate değer bir kısmının, kadının yanında erkek olmadığında kadını eksik olarak gördüklerini göstermektedir. İleri yaşlara kadar evlilik yapmayan kadının eksik

kaldığını düşünenler %19,2 oranındayken kararsızlar %20 oranındadır. Bir önceki soruya göre kadını eksik görmeyen kişi sayısı azalırken kadını eksik görenler ve kararsız kalanların sayıları artmıştır. Kadınların yarısı erkek olmadan kadının eksik olacağını düşünürken, diğer yarısı ise bu konuda ‘Kararsızım’ ve ‘Evet’ demiştir. Bu tablo da çoğu kadının toplumsal bakış açısını taşıdığını veya bundan etkilendiğini söyleyebilir. Katılımcıların yarıdan fazlası eğitimin kadın için evlilikten daha önemli olduğunu belirtirken, %21,7’si ‘Kararsızım’ ve %10,8’i ‘Hayır’ demiştir. Katılımcıların yaklaşık üçte birinin (39 kişi) ‘Hayır’ demesi ve kararsız olması dikkate değer ve düşündürücü bir sonuçtur. Daha önceki sorularda da çoğu kişinin muhafazakar bakış açısı ve özellikle evlilikle boşanma konusundaki fikirler dikkate alındığında bu sonuç şaşırtıcı değildir. Katılımcıların yarısından fazlası evliliğin kariyer yapmaya engel olmadığını belirtirken, %16,7 ‘Kararsızım’ ve %20,8 ‘Evet’ demiştir. Bu tabloda da eğitimle ilgili tabloya benzer bir sonuca sahiptir. Katılımcıların yarısından fazlası (%65,8) çocuk sahibi olmanın kariyer yapmaya engel olmadığını belirtirken, %17,5’i engel olduğunu ve % 16,7’si kararsız olduğunu ifade etmiştir. Bu verilerden yola çıkarak kadınların, eğitimin kendileri için öneminin farkında oldukları ve bu bilince sahip olan kadınlar için kariyer yapmanın engel olarak görülmediği söylenilebilir.

Tablo 12.

Boşanma Hakkındaki Görüş

	f	%
Evlenmek kadar doğal	54	45,0
Olmasa iyi olur	27	22,5
Kötü bir durum	39	32,5
Toplam	120	100,0

Tablo 12’ye göre boşanma konusunda %45 oranında katılımcı evlilik kadar doğal olduğunu belirtirken, %22,5’i ‘Olmasa iyi olur’ ve %32,5’i boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirtmiştir. Kadınların yaklaşık yarısı boşanmayı doğal bulurken kalan diğer yarısı boşanmanın iyi bir şey olmadığını belirtmiştir. Araştırmalar, boşanmanın kadınlar açısından sadece bireysel, ruhsal gerginlik yaratmakla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan da ciddi sıkıntılara neden olduğunu göstermiştir. Çünkü kadınlar boşanma ile sahip oldukları maddi-manevi varlıklarını ciddi bir biçimde yitirebilirler. Prestij kaybı, çocukların velayeti esnasında oluşan duygusal sorun ve

çatışmalar, sosyal baskıya maruz kalma ve maddi refahın düşüşü gibi sonuçlar bunların başında gelmektedir (Akgül Sarpkaya, 2012) . Mevcut araştırmalar boşanmanın kültür veya milliyete bağlı olmaksızın bireylerin hayatında stres yaratma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir (Amato, 2000). Kadınların yarısından fazlasının boşanmayı evlilik kadar doğal bulmamasının nedeni maddi ve manevi yönden yaşayacakları sıkıntılardan çekinmeleri olabilir.

Katılımcıların boşanma ile ilgili genel düşüncelerini gösteren tablolar aşağıda verilmiştir.

Tablo 13.

Boşanma ile ilgili Genel Görüşler

		Hayır	Kararsızım	Evet	Toplam
Boşanma kadının toplumdaki imajını olumsuz etkiler.	f	68	18	34	120
	%	56,7	15,0	28,3	100
Aldatılmak günümüzde doğal karşılanmalıdır.	f	103	6	11	120
	%	85,8	5,0	9,2	100
Boşanma kadınlar için mümkünse olmaması gereken bir durumdur.	f	64	18	38	120
	%	53,3	15,0	31,7	100

Tablo 13'e göre boşanmanın kadının imajını olumsuz etkilemesi konusunda %28,3 oranında 'Evet' denmiştir. %15 oranında kararsız olduğunu belirtenler ve %56,7 oranında 'Hayır' diyenler mevcuttur. Kadınların yarısından fazlası boşanmanın kadının imajını olumsuz etkilemediğini belirtse de neredeyse dörtte biri boşanmanın kadının imajını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Kadınlar ne kadar bilinçli ve bağımsız da olsa boşanmanın toplum nezdinde kadın üzerinde olumsuz bir baskı oluşturduğu söylenilebilir. Katılımcıların %85,8'i aldatılmanın günümüzde doğal karşılanmayacağını ifade ederken, %9,2'si 'Evet' yanıtını vermiştir. %5 oranında kararsız olduğunu ifade edenler vardır. Aldatılma günümüzde doğal karşılanmasa da az sayıda kişi doğal bir durum olarak görmektedir. Katılımcıların yarıya yakını boşanmanın mümkünse olmaması gerektiğine 'Hayır' derken, %31,7'si boşanmanın mümkünse olmaması gereken bir durum olduğunu belirtmiştir. %15 oranında kararsız kalanlar mevcuttur.

4.1.1. Boşanma Koşulları ile İlgili Görüş ve Eğilimler

Katılımcıların görüşleri ve boşanmaya sebep olan bu durumlar kendi aralarında gruplanarak tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14.

Boşanma Koşulları İle İlgili Görüş ve Eğilimler

		Boşanma sebebi sayılmaz	Sorundur ama katlanılabilir	Boşanma sebebidir	Toplam
1.Eşin kadının başını	f	31	32	57	120
kapatmaya zorlaması	%	25,8	26,7	47,5	100
1.Eşin, kadının başını	f	22	33	65	120
açmaya zorlaması	%	18,3	27,5	54,2	100
1.Eşin, kadının arkadaş ve	f	29	64	27	120
akraba ziyaretine karışması	%	24,2	53,3	22,5	100
1.Eşin, kadının çalışmasına	f	28	49	43	120
karışması	%	23,3	40,8	35,8	100
2.Maddi sorunlar	f	38	64	18	120
	%	31,7	53,3	15	100
2.Ailelerin her şeye	f	16	59	45	120
müdahil olması	%	13,3	49,2	37,5	100
2.Çocuk sahibi olamama	f	56	49	15	120
	%	46,7	40,8	12,5	100
2.Eşin hasta veya psikolojik	f	25	57	38	120
sorunları olması	%	20,8	47,5	31,7	100
3.Sözlü, psikolojik şiddet	f	13	29	78	120
	%	10,8	24,2	65	100
3.Bir tokat bile olsa fiziksel	f	12	39	69	120
şiddet	%	10	32,5	57,5	100
3.Tekrarlanan Fiziksel	f	1	12	107	120
şiddet	%	,8	10,0	89,2	100
4.Eşin alkolik olması	f	6	17	97	120
	%	5	14,2	80,8	100
4.Eşin suça bulaşması	f	4	7	109	120
(uyuşturucu, çete)	%	3,3	5,8	90,8	100
4.Aldatma	f	3	7	110	120
	%	2,5	5,8	91,7	100
5.Eşin evi geçindirmemesi	f	3	32	85	120
	%	2,5	26,7	70,8	100
5.Anlaşamama	f	9	54	57	120
	%	7,5	45	47,5	100

Katılımcıların hangi durumları boşanma sebebi saydığı konusundaki görüşleri Tablo 14'te gösterilmiştir. Eşin, kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda yarıya yakın oranda katılımcı (%47,5) bu durumu boşanma sebebi olarak görürken, benzer oranlarda katlanılabilir sorun olduğu (%26,7) ve boşanma sebebi sayılmadığı (%25,8) belirtilmektedir. Eşin, kadının başını açmaya zorlaması konusunda önceki tabloya göre farklı bir durum söz konusudur. Hemen hemen aynı oranda katılımcı sorundur ama katlanılabilir derken, %18,3 oranında boşanma sebebi sayılmayacağı ve %54,2 oranında boşanma sebebi olduğu belirtilmektedir. Kadının başı kapatılması konusunda kadınlar

daha az hassasken eşin, kadının başını açmaya zorlaması konusunda daha yüksek oranda hassasiyet göstermişlerdir. Bunun temel sebebi kapalı olanların bu soruya dahil olmalarından kaynaklanabilir.

Eşin kadının başkalarını ziyaret etmesine karışması konusunda katılımcılar %53,3 oranında katlanılabilir bir sorun olduğunu, %22,5 boşanma sebebi olduğunu ve %24,2 oranında da boşanma sayılmadığını belirtmektedir. Bu durum kadının özerk davranması konusundaki eksikliğini ve eşine bağıllığını göstermektedir. Benzer oranlarda kişi boşanma sebebi sayıldığını ve sayılmadığını belirtmiştir. Yarıdan fazla katılımcının katlanılabilir bir sorun olarak belirtmesi düşündürücü ve dikkate değer bir durumdur. Kadının çalışması konusunda eşin karışması durumuna dikkate değer sayıda katılımcı (%23,3) boşanma sebebi sayılmaz derken, %35,8 oranında boşanma sebebi olduğunu belirtirken %40,8'i ise katlanılabilir bir sorun olduğunu belirtmektedir. Kadınların yarıya yakının eşin kendisinin çalışmasına karışması konusunda katlanması durumu ve sadece %23,3'nün boşanma sebebi sayılmadığı şeklinde düşünmesi araştırmamızda kadınların maddi beklentileriyle uyumlu bir sonuç göstermektedir. Kadınların bir çoğunun eşi yeterince kazandığında kadının çalışmayabileceğini belirten katılımcıların olduğu bu araştırmada bu tablodaki sonuç şaşırtıcı değildir. Günümüzde bir çok kadın ekonomik özgürlüğün yalnızca maddi geliri sağlamadığı kadının kendisini bir birey olarak güçlü ve daha mutlu hissettiği gerçeğine rağmen kadınlar arasında bir kesim eşin yeterince kazanması durumunda kendisi çalışmamayı tercih edebilmektedir.

Maddi sorunlar konusunda katılımcıların yarıdan fazlası (%53,3) katlanılabilir bir sorun olduğunu belirtirken, %31,7 oranında boşanma sebebi sayılmayacağı ve %15 oranında boşanma sebebi olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların çoğu maddi sorunlar nedeniyle boşanmayacağını fakat bunun bir sorun olduğunu kabul etmiştir.

Ülkemizde ailelerin çocuk yetiştirme ve evlenildiğinde anne babayla ilişkinin kesilmeyip yoğun şekilde devam ettiği göz önüne alındığında bu durum evlilikler için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Katılımcılar yarıya yakın oranda (%49,2) ailelerin her şeye müdahil olmasını sorun olarak görmektedir. %13,3 oranında boşanma sebebi sayılmadığını ve % 37,5 oranda boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Bu tablo, kadınların günümüzde ailelerin karışmasından hoşlanmadığı ve dikkate değer oranda bir kesimin bu yüzden boşanabileceğini gözler önüne sermektedir. Bunun sebebinin kadının ekonomik olarak bağımsızlığının ona getirdiği güç olduğu söylenebilir.

Çocuk sahibi olamama konusunda katılımcıların yarıya yakını(%46,7) boşanma sebebi sayılmadığını belirtirken %40,8'i katlanılabilir bir sorun olduğunu, %12,5

oranında ise boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Kadınlar, annelik vasfından dolayı çocuk sahibi olmayı istemekte fakat duygusal yapıları nedeniyle bu yüzden kesin olarak boşanacaklarını belirtmekten çekinmekte veya bunu düşünmemektedirler.

Eşin hasta olması durumu %47,5 oranında katlanılabilir bir sorun olarak görülürken; %20,8 oranında boşanma sebebi sayılmayacağı ve % 31,7 oranında ise boşanma sebebi olduğu belirtilmiştir. Hastalık insani bir durumdur. Bunun sorun olarak görülmesi normaldir fakat ciddi oranda (%31,7) katılımcının hastalık durumunu boşanma sebebi olarak görmesi dikkate değer bir sonuçtur. Günümüzde bireyselliğin getirdiği bir bencillik olarak yorumlanabilir.

Şiddet konusunda üç soru sorulmuştur. Katılımcıların %65'i psikolojik şiddetin boşanma sebebi olduğunu belirtirken; %24,2'si katlanılabilir bir sorun olduğunu, %10,8'i ise boşanma sebebi sayılmayacağını bildirmiştir. Bir tokat bile olsa fiziksel şiddet için benzer oranda kişi boşanma sebebi sayılmayacağını söylerken, sözlü şiddete göre daha yüksek oranda, katılımcı bu durumun katlanılabilir bir sorun olduğunu belirtmiştir. Sözlü şiddete göre daha düşük oranda %57,5 katılımcı bir tokat için boşanma sebebidir demiştir. Bu iki tablo oldukça düşündürücüdür. Bu iki tablo kadınların tokat konusunda kabullenir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcılara göre şiddetin niteliği değil sürekliliği daha önemli görülmektedir. Tekrarlanan fiziksel şiddet konusunda yalnızca bir kadın boşanma sebebi değildir derken, %10 oranında katlanılabilir bir sorun olarak görülmüştür. Katılımcıların çoğu (%89,2) tekrarlanan fiziksel şiddeti boşanma sebebi olarak görmektedir.

Eşin alkolik olması konusunda büyük çoğunluk (%80,8) boşanma sebebi olduğunu belirtirken, %14,2 oranında katlanılabilir bir sorun olarak görülürken %5 oranında boşanma sebebi olarak görülmektedir. Kadınların büyük çoğunluğu alkolik olma durumunun doğal sonuçlarının farkında olarak bu durumu boşanma sebebi olarak görürken az sayıda da olsa kadınların bu duruma katlanmaları söz konusudur.

Eşin çetelere ve suça bulaşması çok büyük oranda (%90,8) kişi tarafından boşanma sebebi sayılmaktadır. %5,8 oranında katlanılabilir bir sorun olarak görülürken %3,3 (dört kişi) bu durumun boşanma sebebi olmadığını belirtmektedir. Katılımcılar çete veya suça bulaşmanın ciddi anlamda kötü bir durum olduğunu kabul ediyor görünmektedir.

Aldatma konusunda katılımcıların büyük çoğunluğu (%91,7) boşanma sebebi olduğunu söylerken, %5,8'lik kesim katlanılabilir bir sorun olarak görmekte, %2,5

oranında ise (yalnızca üç kişi) boşanma sebebi olmadığını düşünmektedir. Aldatılma konusunda çoğu kadın affetmeme konusunda hemfikirdir.

Eşin evi geçindirmemesi konusunda çoğu katılımcı (%70,8) boşanma sebebi derken, %26,7 oranında katlanılabilir bir sorun, %2,5 oranında ise (yalnızca üç kişi) boşanma sebebi sayılmadığını belirtmiştir. Bu durum çoğunluğun eşinin mutlaka çalışması ve sorumluluk sahibi olmasını düşündüğü diğer kesimin ise eşi çalışmadığı durumda bunu kabulleneceği şeklinde yorumlanabilir. Anlaşamamayı, katılımcılar %7,5 oranında boşanma sebebi olarak görürken %45oranında katlanılabilir bir sorun, %47,5 oranında ise boşanma sebebi olarak görölmektedir. Birbirine oldukça yakın sayıda kişi anlaşamama konusunda kararsızdır.

Bu soru, kadınların çoğunun anlaşma gibi önemli ve tüm evlilik yaşamını etkileyecek seviyedeki bir durumu kabullenme halinde olduklarını göstermektedir. Diğer bir kesim ise anlaşamama durumunun evlilik için ne kadar önemli olduğunu bilerek bu durum olmadığında boşanmanın gerektiğine inanmaktadır.

4.1.2. Boşanma Durumlarını Etkileyen Koşullar

Kadınlar için kolayca alınan bir karar olmayan boşanmayı etkileyen bir çok faktör vardır. Bu bölümde kadınları boşanmaktan vazgeirebilecek bu durumların boşanma kararına ne derece etki edebileceğiyle ilgili görüşlere yer verilecektir.

Tablo 15.

Boşanma Durumlarını Etkileyen Koşullar

Aşağıdaki koşullarda eşler arasında sorun olsa bile boşanmaktan vazgeçilmeli midir?		Boşanmaya engel sayılmaz	Boşanma kararı gözden geçirilmelidir	Boşanmaktan tümünden vazgeçilmelidir	Toplam
	f	20	69	31	120
Çocuk olması	%	16,7	57,5	25,8	100
	f	50	57	12	119
Ekonomik kaygılar	%	42	47,9	10,1	100
	f	69	39	12	120
Toplumsal baskı, dula iyi gözle bakılmaması	%	57,5	32,5	10	100
	f	65	43	12	120
Dini olarak caiz görülmesi	%	54,2	35,8	10	100
	f	67	41	12	120
Aileyi üzmemek için	%	55,8	34,2	10	100
	f	85	30	5	120
Yalnızlık korkusu	%	70,8	25	4,2	100

Tablo 15'e göre Katılımcıların yarısından fazlası (% 57,5) çocuk olması durumunda boşanma kararının gözden geçirilmesini, %25,8'i ise boşanmadan vazgeçilmesi gerektiğini belirtmektedir. %16,7 oranında ise çocuk sahibi olmanın boşanmaya engel sayılmayacağını belirtmiştir. Kadınlar, annelik duygularından dolayı çocuk sahibi olmaları durumunda boşanma konusunda cesur davranamamaktadırlar. Kadınlar için belki de ekonomik özgürlük kadar kısıtlayıcı olan konu çocuk sahibi olmalarıdır. Ekonomik kaygılar konusunda katılımcıların yarıya yakını (%47,9) boşanma kararının gözden geçirilmesi gerektiğini fakat büyük oranda diğer grup ise %42 oranında ekonomik kaygıların boşanmaya engel olmayacağını belirtmektedir. %10,1 oranında kişi ise boşanmaktan vazgeçilmesi gerektiğini belirtenler mevcuttur. Ekonomik özgürlük kadınların bir kısmını özgür kılsa da bazı durumlarda kadınlar para kazanmasalar da erkeğe boyun eğmezken, bazı kadınlar para kazansa da erkeğin otoritesi altında hareket etmektedirler. Bu soruda, iki grubu yansıtan bir sonuç ortaya çıkmıştır. Boşanma durumunun toplumsal çekincesi konusunda çoğunluk (%57,5) boşanmaya engel olmadığını düşünmektedir. Azımsanmayacak bir oranda (%32,5) katılımcı boşanma kararının gözden geçirilmesi gerektiğini belirtirken, %10 oranında katılımcı boşanmadan vazgeçilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu tablo, kadınların yarısından fazlasının boşanma durumunda toplumda dul algısından korkmamasına rağmen, yarıya yakın

oranda bu algıdan çekinenlerin bulunduğu görülmektedir. Katılımcılar boşanmayla ilgili dini olarak caiz görülmemesi konusunda %54,2 oranında engel sayılmayacağını, %35,8 oranında boşanma kararının gözden geçirilmesi ve %10 oranında boşanmadan vazgeçilmesi gerektiği düşünülmektedir. Kadınların yarısından fazlası din konusunun boşanmaya engel olmadığını belirtse de bu konuda çekimser kalan önemli bir kesim mevcuttur. Aileyi üzmemek için boşanmama konusunda yarısından fazla oranda (%55,8) katılımcı engel sayılmadığını belirtirken, %34,2 oranında boşanma kararının gözden geçirilmesi gerektiği ve % 10 oranında boşanmaktan vazgeçilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yalnızlık korkusu konusunda katılımcıların %70,8'i boşanmaya engel olmadığını, %25'i boşanma kararının gözden geçirilmesi gerektiğini ve %4,2'si boşanmadan vazgeçilmesi gerektiğini belirtmektedir. Yalnızlık korkusunun kadınları ürkütmediği söylenebilir.

Tablo 16.

Nafaka Alma Koşullarını Etkileyen Durumlar

	Boşanma olursa, aşağıdaki koşullarda nafaka ister misiniz?	Hayır istemem	Kocanın durumu daha iyi ise isterim	Her koşulda isterim	Toplam
	f	60	40	20	120
Gelirim olursa, çalışıyorsam	%	50	33,3	16,7	100
	f	14	46	60	120
Gelirim yoksa, çalışmıyorsam	%	11,7	38,3	50	100
	f	6	39	75	120
Çocuk varsa, çocuk için	%	5	32,5	62,5	100
	f	33	36	51	120
Karşıdaki kişi vermezse	%	27,5	30	42,5	100
	f	26	58	36	120
Koşullar ne olursa olsun, ayrıldıktan sonra	%	21,7	48,3	30	100

Tablo 16'ya göre boşanma durumunda hangi koşullarda nafaka isteyecekleri sorulduğunda katılımcıların yarısı geliri olduğu takdirde nafaka istemeyeceğini, %33,3'ü eşinin durumu iyi ise isteyeceğini, %16,7'si her koşulda nafaka isteyeceğini belirtmiştir. Bu tablo katılımcıların yarısının kendi ayakları üzerinde durmakla yetinip eşinden maddi destek almak istemediği şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların yarısı geliri olmadığı durumda her koşulda eşinden nafaka isteyeceğini, %38,3'ü eşinin durumu iyi ise, %11,7'si ise nafaka istemeyeceğini belirtmiştir. Katılımcıların yarısının gelir sahibi

olmadıkları takdirde her koşulda nafaka istemesi kadınların çalışmaması ve erkeğe muhtaç bir yapıda görünmesi toplumsal geleneklerin sonucu şeklinde yorumlanabilmektedir. Çocuk olduğu takdirde kadınların büyük kısmı (%62,5) her koşulda nafaka isteyeceğini belirtirken, %32,5'i eşinin durumu iyi ise nafaka isteyeceğini söylemiştir. Oldukça az sayıda kişi de (altı) nafaka istemeyeceğini belirtmiştir. Karşıdaki kişi nafaka vermediğinde katılımcıların %42,5'i her koşulda isteyeceğini; %30'u eşinin durumu iyi ise isteyeceğini ve %27,5'i karşıdaki kişi vermediğinde nafaka istemeyeceğini belirtmiştir. Koşullar ne olursa olsun ayrıldıktan sonra nafaka isterim diyen katılımcıların oranı %30'dur. Eşin durumu iyi ise nafaka isterim diyenler %48,3, hiçbir şekilde nafaka istemeyenlerin oranı ise 21,7'dir. Kadınların nafaka isteme durumları boşanma sebebiyle de ilgili olabilir.

4.2. Doğumdaki Yerleşime Göre Kadınların Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

4.2.1. Doğumdaki Yerleşim Yeri

Bu bölümde öncelikle kadınların doğduklarında aileleriyle yaşadıkları yerleşim yerini ve buna bağlı olarak evlilik ve boşanma eğilimlerini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 17.

Doğumdaki Yerleşim Yeri

Doğduğunuzda yaşadığınız yer	f	%
İl	22	18,3
İlçe	63	52,5
Köy	35	29,2
Toplam	120	100,0

Tablo 17'ye göre katılımcıların yarısından fazlası (%52,5) doğduğunda ilçede ikamet ederken, %29,2'si köyde ve %18,3'ü ilde ikamet ettiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların doğduklarında aile olarak yaşadıkları yer sorulduğunda yarından fazlası (63 kişi) ilçede yaşadığını, 35'i köyde ve 22 kişi ise ilde yaşadığını ifade etmiştir. Araştırmamızın örneklemini beş farklı meslek grubuna yönelirken, bir grup (30 kişi) sadece köyde yaşayanlardan oluşmaktadır. Diğer katılımcıların çoğu Kozan'da veya Adana'nın merkez ilçelerinde yaşamaktadır. Bu tablo yalnızca kişilerin doğduklarında yaşadıkları yeri göstermektedir.

4.2.2. Doğumdaki Yerleşim Yerine Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Tablo 18.

Doğumdaki Yerleşim ve Evlilik Eğilimi

Doğumdaki yerleşim yeri	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								Toplam
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İl	9	40,9	8	36,4	5	22,7	0	,0	22
İlçe	39	61,9	13	20,6	8	12,7	3	4,8	63
Köy	23	65,7	10	28,6	2	5,7	0	,0	35
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 18'e göre katılımcıların doğduklarında ailece yaşadıkları yerin evlilik eğilimine olan etkisine bakıldığında ilde yaşayanların ilçede ve köyde yaşayanlara kıyasla daha düşük oranda evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Yalnızca ilçede yaşayan üç kişi evlilik kurumunun hiç olmaması gerektiğini ifade ederken, 'Olmaması tercih sebebidir' diyenlere bakıldığında ilde yaşayanlar daha yüksek orana sahiptir. Doğduklarında ilçe ve köyde yaşayan katılımcıların evlilik eğilimi ilde yaşayanlarınkinden daha yüksektir.

Tablo 19.

Doğumdaki Yerleşim ve Boşanma Eğilimi

Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?							
Doğumdaki yerleşim yeri	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İl	12	54,5	6	27,3	4	18,2	22
İlçe	28	44,4	17	27,0	18	28,6	63
Köy	14	40,0	4	11,4	17	48,6	35
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Tablo 19'a göre katılımcıların doğduklarında ailece yaşadıkları yerin boşanma eğilimine olan etkisine bakıldığında oranlar birbirine yakın olsa da ilde yaşayanlar ilçede ve köyde yaşayanlara göre daha yüksek oranda boşanmanın doğal olduğunu

belirtmektedirler. Boşanmanın kötü bir durum olduğunu düşünenlerde en yüksek oran köyde yaşayanlara aitken bunu ilçe ve il izlemektedir. Doğduklarında ilde yaşayanların boşanma eğilim oranı ilçede ve köyde yaşayanların oranlarından daha yüksektir. Boşanmayı en yüksek oranda kötü bir durum olarak belirtenler köyde yaşayanlardır.

4.2.3. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine Göre Katılımcıların Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

4.2.3.1. Anne baba eğitim düzeyleri ve doğumdaki yerleşim yeri

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim düzeyleri ve bunun doğumdaki yerleşim yeriyle ilişkisini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 20.

Annenin Eğitim Durumu

Annenin Eğitimi	f	%
İlkokul (5 yıllık)	82	68,3
İlköğretim-Ortaokul	11	9,2
Normal Lisesi	13	10,8
Yüksekokul-Açık öğretim	3	2,5
Lisans-Fakülte	11	9,2
Toplam	120	100,0

Tablo 20'ye göre katılımcıların büyük çoğunluğunun (%68,3) annesi ilkokul (5 yıllık) mezunudur. Yalnızca üç kişinin annesi yüksekokul mezunuyken, diğer gruplar benzer sayıdadır. Bu tabloda bize katılımcıların çoğunun annesinin eğitim seviyesinin düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 21.

Babanın Eğitim Durumu

Babanın eğitimi	f	%
İlkokul (5 yıllık)	56	46,7
İlköğretim- Ortaokul	17	14,2
Meslek Lisesi	4	3,3
Normal Lisesi	21	17,5
Yüksekokul-Açık öğretim	2	1,7
Lisans-Fakülte	19	15,8
Lisansüstü	1	,8
Toplam	120	100,0

Tablo 21'e göre katılımcıların yarısına yakınının (46,7) babası ilkokul (5 yıllık) mezunudur. Bir önceki tabloya kıyasla lise mezunu (%20,8) ve lisans-fakülte mezunu (15,8) oranları daha yüksektir. Ortaokul mezunları %14,2, yüksekokul mezunları %1,7, lisans mezunları %15,8 oranlarındadır. Yalnızca bir kişi lisansüstü mezunudur. Bu oranlara bakıldığında katılımcıların babalarının annelerine göre eğitim seviyelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 22.

Annenin Eğitim Durumu ve Doğumdaki Yerleşim

Annenin eğitim durumu	Doğduğunuzda aile olarak yaşadığınız yer						
	İl		İlçe		Köy		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	14	17,1	36	43,9	32	39,0	82
İlköğretim-Ortaokul	4	36,4	6	54,5	1	9,1	11
Normal Lisesi	3	23,1	10	76,9	0	,0	13
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	3	100,0	0	,0	3
Lisans-Fakülte	1	9,1	8	72,7	2	18,2	11
Toplam	22	18,3	63	52,5	35	29,2	120

Tablo 22'ye göre annelerin eğitimi durumuna göre yaşadıkları yerlere bakıldığında ilçede olanları diğer iki gruba göre daha yüksek oranlara sahip oldukları görülmektedir. İlkokul mezunlarının çoğunluğunun köyde olmaması ve lisans

mezunlarının büyük çoğunluğunun (%72,2) ilçede olması annenin eğitim durumuna göre doğumdaki yerleşim yeri farklılık göstermemektedir.

Tablo 23.

Babanın Eğitim Durumu ve Doğumdaki Yerleşim

	Doğduğunuzda aile olarak yaşadığınız yer						
Babanın eğitim durumu	İl		İlçe		Köy		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	9	16,1	24	42,9	23	41,1	56
İlköğretim- Ortaokul	3	17,6	8	47,1	6	35,3	17
Meslek Lisesi	1	25,0	2	50,0	1	25,0	4
Normal Lisesi	5	23,8	15	71,4	1	4,8	21
Yüksekokul-Açık öğretim	1	50,0	1	50,0	0	,0	2
Lisans-Fakülte	2	10,5	13	68,4	4	21,1	19
Lisansüstü	1	100,0	0	,0	0	,0	1
Toplam	22	18,3	63	52,5	35	29,2	120

Tablo 23'e göre babanın eğitim durumu ile kişinin doğumdaki yerleşim yerine bakıldığında ilde yaşayanların eğitim seviyesi yükseldikçe oranın kısmen arttığı görülmektedir. Köyde yaşayanlarda ise ilkokul ve ortaokul mezunları diğer seviyelere göre daha yüksek orana sahiptir. İlçede yaşayanlara bakıldığında birkaç istisna olsa da eğitim seviyesine göre oranda bir artış mevcuttur. Bu tablo babanın eğitim durumuna göre kişinin doğumdaki yerleşim yeri farklılık göstermemektedir.

4.2.3.2 Anne Babanın Eğitim Düzeylerine Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Bu bölümde anne babanın eğitim düzeylerine göre katılımcıların evlilik ve boşanma eğilimlerini gösteren tablolar verilecektir.

Tablo 24.

Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Evlilik Eğilimi

Annenin eğitimi	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								Toplam
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	54	65,9	18	22,0	9	11,0	1	1,2	82
İlköğretim-Ortaokul	6	54,5	3	27,3	2	18,2	0	,0	11
Normal Lisesi	1	7,7	7	53,8	3	23,1	2	15,4	13
Yüksekokul-Açık öğretim	3	100,0	0	,0	0	,0	0	,0	3
Lisans-Fakülte	7	63,6	3	27,3	1	9,1	0	,0	11
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 24'e göre evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirten kişiler arasında en yüksek oran yüksekokul-açık öğretim mezunlarına, onu takip eden oran ise ilkokul ve lisans mezunlarına aittir. Bu bölüme bakıldığında eğitim seviyesine göre evlilik eğiliminde artma veya azalma olduğu söylenemez. Evlilik için 'Olsa da olur, olmasa da' diyenlere bakıldığında lisans mezunları ile ilköğretim mezunları aynı orandadır. Annenin eğitim düzeyine göre kadınların evlilik eğiliminde artış veya azalma olduğu söylenemez.

Tablo 25.

Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Boşanma Eğilimi

Annenin eğitim durumu	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	35	42,7	18	22,0	29	35,4	82
İlköğretim-Ortaokul	7	63,6	2	18,2	2	18,2	11
Normal Lisesi	6	46,2	3	23,1	4	30,8	13
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	1	33,3	2	66,7	3
Lisans-Fakülte	6	54,5	3	27,3	2	18,2	11
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Tablo 25'e göre boşanma konusunda annenin eğitim düzeyinin etkisine bakıldığında, annesi ilköğretim mezunu olanların çoğu evlenmek kadar doğal olduğunu

belirtmişlerdir. Lisans mezunları bu gruba göre daha düşük orandadır. Eğitim seviyesine göre bir artış veya azalma yoktur. Boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirten gruplara bakıldığında ilköğretim ve lisans mezunlarının aynı orandadır ve yüksekokul mezunlarının boşanmayı diğer gruplara göre çok yüksek oranda kötü bir durum şeklinde nitelendirmektedir. Annenin eğitim durumuna göre kişinin boşanma eğiliminde artış veya azalma yoktur.

Tablo 26.

Baba Eğitim Durumu ve Kişinin Evlilik Eğilimi

Babanın eğitimi	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	39	72,2	9	16,7	5	9,3	1	1,9	54
İlköğretim- Ortaokul	11	64,7	5	29,4	1	5,9	0	,0	17
Meslek Lisesi	3	75,0	1	25,0	0	,0	0	,0	4
Normal Lisesi	8	38,1	9	42,9	3	14,3	1	4,8	21
Yüksekokul-Açık- öğretim	2	100,0	0	,0	0	,0	0	,0	2
Lisans-Fakülte	8	42,1	7	36,8	3	15,8	1	5,3	19
Lisansüstü	0	,0	0	,0	1	100,0	0	,0	1
Toplam	71	60,2	31	26,3	13	11,0	3	2,5	118

Tablo 26'ya bakıldığında, bazı gruplardaki kişi sayısının çok az olduğu görülmektedir. Evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtenlere bakıldığında, meslek lisesi ve yüksekokul mezunlarının sayısının azlığı dikkate alındığında en yüksek oranlar ilkokul ve ortaokul mezunlarına aittir. Bu grupların oranları ile normal lise ve lisans mezunlarının oranları arasında çok büyük fark vardır. Katılımcıların babalarının eğitim durumu kişinin evlilik eğiliminde belirgin bir artış veya azalmaya sebep olmamaktadır. Babalarının eğitim gördüğü okul türüne göre evlilik eğiliminde kısmi bir azalma olduğu söylenebilir.

Tablo 27.

Baba Eğitim Durumu ve Kişinin Boşanma Eğilimi

Babanın eğitimi	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	20	37,0	12	22,2	22	40,7	54
İlköğretim- Ortaokul	10	58,8	2	11,8	5	29,4	17
Meslek Lisesi	2	50,0	1	25,0	1	25,0	4
Normal Lisesi	9	42,9	6	28,6	6	28,6	21
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	1	50,0	1	50,0	2
Lisans-Fakülte	12	63,2	4	21,1	3	15,8	19
Lisansüstü	0	,0	1	100,0	0	,0	1
Toplam	53	44,9	27	22,9	38	32,2	118

Tablo 27'ye bakıldığında, boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu düşünenler arasında en yüksek oran lisans mezunlarına, en düşük oran ise ilkokul mezunlarına aittir. Bu durum babanın eğitim seviyesinin kadının boşanma eğilimine etki ettiğini göstermektedir. Fakat 'Olmasa iyi olur' bölümünde grup sayıları çok azdır. Kötü bir durum olduğunu belirtenlerde eğitim seviyesine göre oranlarda bir azalma vardır. Babanın eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış olduğu söylenebilir.

4.2.4 Anne-Babanın Gelir Durumuna Göre Kadınların Eğitim Düzeyleri, Evlenme ve Boşanma Eğilimleri

4.2.4.1. Anne-baba Gelir durumu

Öncelikle katılımcıların anne-babalarının gelir düzeylerini, daha sonra kişinin doğumdaki yerleşim yerinin anne- babanın geliriyle olan ilişkisini gösteren tablolar verilecektir.

Tablo 28.

Annenin Gelir Durumu

Annenin geliri	f	%
'Hiç gelirimiz yok'	81	67,5
1-499TL	3	2,5
500-999TL	6	5,0
1000-1499TL	11	9,2
1500-1999TL	7	5,8
2000-2499TL	4	3,3
2500-2999TL	5	4,2
3000-3499TL	1	,8
3500-3999TL	1	,8
4000TL ve üzeri	1	,8
Toplam	120	100,0

Tablo 28'e göre katılımcıların annelerinin gelir durumlarına bakıldığında %67,5 oranında hiç geliri olmadığı, %9,2 oranında kişinin 1000-1499TL gelire sahip olduğu görülmektedir. Bu grubu takip eden diğer gruplarda gelir seviyesi arttıkça kişi sayısı azalmaktadır. Katılımcıların on iki tanesinin annesi 2000TL ve üzeri gelire sahiptir.

Tablo 29.

Babanın Gelir Durumu

Babanın geliri	f	%
'Hiç gelirimiz yok'	18	15,0
1-499TL	4	3,3
500-999TL	14	11,7
1000-1499TL	26	21,7
1500-1999TL	22	18,3
2000-2499TL	14	11,7
2500-2999TL	12	10,0
3000-3499TL	3	2,5
3500-3999TL	5	4,2
4000TL ve üzeri	2	1,7
Toplam	120	100,0

Tablo 29'a göre katılımcıların babalarının gelir durumuna bakıldığında %15'inin hiç geliri olmadığı, %21,7 oranında 1000-1499TL, %18,3 oranında 1500-1999TL ve

%11,7 oranlarında 500-999TL ve 2000-2499TL gelire sahip kişilerden oluşmaktadır. 2500TL gelire sahip 22 kişi mevcuttur. Katılımcıların babalarının annelerine göre gelir durumunun daha iyi olduğu görülmektedir.

Tablo 30.

Doğumdaki Yerleşime Göre Annenin Geliri

Doğumdaki Yerleşim Yeri		Annenin Toplam Aylık Geliri										Toplam
		'Hiç gelirimiz yok'	1-499TL	500-999TL	1000-1499TL	1500-1999TL	2000-2499TL	2500-2999TL	3000-3499TL	3500-3999TL	4000TL ve üzeri	
İl	f	17	0	1	0	1	2	0	0	0	1	22
	%	77,3	,0	4,5	,0	4,5	9,1	,0	,0	,0	4,5	100,0
İlçe	f	40	1	3	8	4	1	4	1	1	0	63
	%	63,5	1,6	4,8	12,7	6,3	1,6	6,3	1,6	1,6	,0	100,0
Köy	f	24	2	2	3	2	1	1	0	0	0	35
	%	68,6	5,7	5,7	8,6	5,7	2,9	2,9	,0	,0	,0	100,0
Toplam	f	81	3	6	11	7	4	5	1	1	1	120
	%	67,5	2,5	5,0	9,2	5,8	3,3	4,2	,8	,8	,8	100,0

Tablo 30'a göre doğumdaki yerleşim yerine göre anne gelirlerine bakıldığında ilde olanların diğer iki gruba göre daha yüksek oranda (%77,3) hiç gelire sahip olunmadığı görülmektedir. Köyde olanlar %68,6 ve ilçede olanlar %63,5 oranlarına sahiptir. Doğumdaki yerleşim yerine göre annenin gelir durumunda azalma veya artma yoktur.

Tablo 31.

Doğumdaki Yerleşime Göre Babanın Geliri

Doğumdaki Yerleşim Yeri	Babanızın Toplam Aylık Geliri											Toplam
		Hiç gelirimiz yok'	1-499TL	500-999TL	1000-1499TL	1500-1999TL	2000-2499TL	2500-2999TL	3000-3499TL	3500-3999TL	4000TL ve üzeri	
İl	f	3	0	0	0	9	5	4	0	1	0	22
	%	13,6	,0	,0	,0	40,9	22,7	18,2	,0	4,5	,0	100,0
İlçe	f	9	1	6	18	11	6	6	2	2	2	63
	%	14,3	1,6	9,5	28,6	17,5	9,5	9,5	3,2	3,2	3,2	100,0
Köy	f	6	3	8	8	2	3	2	1	2	0	35
	%	17,1	8,6	22,9	22,9	5,7	8,6	5,7	2,9	5,7	,0	100,0
Toplam	f	18	4	14	26	22	14	12	3	5	2	120
	%	15,0	3,3	11,7	21,7	18,3	11,7	10,0	2,5	4,2	1,7	100,0

Tablo 31'e göre, doğumdaki yerleşim yeri ile baba geliri arasındaki ilişkiye bakıldığında 'Hiç gelirimiz yok' bölümünde ilden köye doğru oranda bir artış vardır. Bu durum köyde yaşayanların ilçe ve ildekilere göre daha az iş imkanına sahip olmasıyla ilgili olabilir. 1500TL ile 2500TL arasındaki gruplarda bariz biçimde ilde yaşayanların oranı diğer gruba göre daha yüksektir. İl, ilçeye göre; ilçe de köye göre gelir seviyesi açısından daha öndedir. 3000TL ve üzeri gruplarda kişi sayısı bir veya ikidir. Genel olarak tabloya bakıldığında doğumdaki yerleşim yerine göre babanın gelir durumu değişmektedir.

4.2.4.2. Anne-baba Eğitim Düzeylerine Göre Gelir durumları

Katılımcıların anne ve babasının eğitim düzeylerinin gelir durumlarına etkisini gösteren tablolar bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 32.

Annenin Eğitim Durumu ve Geliri

Annenin Toplam Aylık Geliri												
Annenin eğitim seviyesi		'Hiç gelirimiz yok'	1-499TL	500-999TL	1000-1499TL	1500-1999TL	2000-2499TL	2500-2999TL	3000-3499TL	3500-3999TL	4000TL ve üzeri	Toplam
İlkokul	f 61		3	5	5	4	3	0	0	0	1	82
(5 yıllık)	% 74,4		3,7	6,1	6,1	4,9	3,7	,0	,0	,0	1,2	100,0
İlköğretim-	f 9		0	0	2	0	0	0	0	0	0	11
Ortaokul	% 81,8		,0	,0	18,2	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0
Normal Lisesi	f 8		0	1	3	1	0	0	0	0	0	13
	% 61,5		,0	7,7	23,1	7,7	,0	,0	,0	,0	,0	100,0
Yüksekokul-	f 0		0	0	0	1	0	0	1	1	0	3
Açıköğretim	% ,0		,0	,0	,0	33,3	,0	,0	33,3	33,3	,0	100,0
Lisans-	f 3		0	0	1	1	1	5	0	0	0	11
Fakülte	% 27,3		,0	,0	9,1	9,1	9,1	45,5	,0	,0	,0	100,0
Toplam	f 81		3	6	11	7	4	5	1	1	1	120
	% 67,5		2,5	5,0	9,2	5,8	3,3	4,2	,8	,8	,8	100,0

Tablo 32'ye bakıldığında ilköğretim ve ortaokul mezunu kişilerin diğer gruplara göre daha yüksek oranda hiç gelire sahip olmadığı görülmektedir. Bu durum eğitim seviyesinin gelir düzeyini etkilediğini göstermektedir. 2500-2999TL gelir sahibi yaklaşık yarı oranda lisans mezunudur. En yüksek gelire sahip birkaç kişinin yükseköğretim mezunu olması ve lisans mezunu olup hiç geliri olmayan kişiler bulunduğu için, eğitim düzeyinin gelir durumunda kısmen artış veya azalmaya sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 33.

Babanın Eğitim Durumu ve Geliri

		Babanın Toplam Aylık Geliri										
Babanın eğitim durumu		'Hiç gelirimiz yok'	1-499TL	500-999TL	1000-1499TL	1500-1999TL	2000-2499TL	2500-2999TL	3000-3499TL	3500-3999TL	4000TL ve üzeri	Toplam
İlkokul	f	12	4	7	15	9	2	3	0	3	1	56
(5 yıllık)	%	21,4	7,1	12,5	26,8	16,1	3,6	5,4	,0	5,4	1,8	100,0
İlköğretim-	f	2	0	3	5	3	3	1	0	0	0	17
Ortaokul	%	11,8	,0	17,6	29,4	17,6	17,6	5,9	,0	,0	,0	100,0
Meslek	f	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	4
Lisesi	%	,0	,0	,0	25,0	25,0	25,0	25,0	,0	,0	,0	100,0
Normal	f	0	0	4	3	3	6	3	2	0	0	21
Lisesi	%	,0	,0	19,0	14,3	14,3	28,6	14,3	9,5	,0	,0	100,0
Yüksekokul-	f	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
Açıköğretim	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	50,0	,0	50,0	,0	100,0
Lisans-	f	3	0	0	2	6	2	3	1	1	1	19
Fakülte	%	15,8	,0	,0	10,5	31,6	10,5	15,8	5,3	5,3	5,3	100,0
Lisansüstü	f	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	%	100,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0
Toplam	f	18	4	14	26	22	14	12	3	5	2	120
	%	15,0	3,3	11,7	21,7	18,3	11,7	10,0	2,5	4,2	1,7	100,0

Tablo 33'e göre babanın eğitim durumu ve gelir durumuna bakıldığında hiç geliri olmayanlarda ilkokulun oranı en yüksek görünse de lisans grubunun ortaokul grubundan yüksek bir orana sahip olması sayılar az da olsa eğitimin geliri etkilemediğini göstermektedir. 1000TL ile 2999TL arasında yer alan gruplarda çok karmaşık bir dağılım görünse de eğitim seviyesi düşük kişilerin daha üst eğitim seviyeli kişilerden fazla gelire sahip olması babanın eğitim durumunun gelir durumunda artış veya azalmaya sebep olmadığını göstermektedir. Bunun sebebi eğitim seviyesi düşük ve geliri yüksek kişilerin çiftçi veya esnaf olmasından kaynaklanabilir.

4.2.4.3. Anne-baba Gelir Durumlarına Göre Kişinin Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Anne babanın gelir durumlarına göre katılımcıların evlilik ve boşanma eğilimlerini gösteren tablolar bu bölümde sunulacaktır.

Tablo 34.

Annenin Gelirine Göre Kişinin Evlenme Eğilimi

Annenin gelir durumu	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		Toplam
							f	%	
	f	%	f	%	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	48	59,3	23	28,4	9	11,1	1	1,2	81
1-499TL	3	100,0	0	,0	0	,0	0	,0	3
500-999TL	3	50,0	1	16,7	2	33,3	0	,0	6
1000-1499TL	5	45,5	2	18,2	2	18,2	2	18,2	11
1500-1999TL	5	71,4	2	28,6	0	,0	0	,0	7
2000-2499TL	3	75,0	1	25,0	0	,0	0	,0	4
2500-2999TL	2	40,0	2	40,0	1	20,0	0	,0	5
3000-3499TL	1	100,0	0	,0	0	,0	0	,0	1
3500-3999TL	1	100,0	0	,0	0	,0	0	,0	1
4000TL ve üzeri	0	,0	0	,0	1	100,0	0	,0	1
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 34'e göre annenin gelirine göre katılımcıların evlilik eğilimine bakıldığında yarıdan fazla kişinin %59,2 evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmişlerdir. Evliliğin mutlaka olması gerektiğini düşünen gruplara bakıldığında %59,3 oranında hiç geliri olmayan kişilerdir. Annenin gelirine göre evlenme eğiliminde bir artış veya azalma yoktur. Fakat hiç geliri olmayan annelerin kızlarının %59,3'ü evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında annenin gelir durumuna göre kadınların evlilik eğilimlerinde bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 35.

Annenin Gelirine Göre Kişinin Boşanma Eğilimi

Annenin Gelir durumu	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	35	43,2	20	24,7	26	32,1	81
1-499TL	3	100,0	0	,0	0	,0	3
500-999TL	2	33,3	1	16,7	3	50,0	6
1000-1499TL	7	63,6	1	9,1	3	27,3	11
1500-1999TL	3	42,9	2	28,6	2	28,6	7
2000-2499TL	1	25,0	1	25,0	2	50,0	4
2500-2999TL	3	60,0	1	20,0	1	20,0	5
3000-3499TL	0	,0	0	,0	1	100,0	1
3500-3999TL	0	,0	0	,0	1	100,0	1
4000TL ve üzeri	0	,0	1	100,0	0	,0	1
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Tablo 35'e göre annenin gelirine göre kişinin boşanma eğilimine bakıldığında boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu belirtenlerde gelire bağlı olarak artan bir oran mevcut değildir. Boşanma için 'Olmasa iyi olur' ve 'Kötü bir durum' diyen gruplarda gelire bağlı olarak bir artış veya azalma görülmemektedir. Hiç geliri olmayan grubun %43,2 oranına sahip olması ve 1000-1499TL gelirli grubun %63,6 oranında olması gelir düzeyinin kısmen bir etkisi olduğunu gösterse de diğer gruplardaki sayı oldukça azdır. Annenin gelir durumuna göre kadınların boşanma eğilimlerinde bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 36.

Babanın Gelirine Göre Kişinin Evlilik Eğilimi

Evlilik sizin için ne ifade ediyor?									
Babanın gelir durumu	Mutlaka olmalı		Olsa da olur		Olmaması tercih		Evlilik kurumu		Toplam
			olmasa da		sebebidir		hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	8	44,4	5	27,8	4	22,2	1	5,6	18
1-499TL	2	50,0	0	,0	2	50,0	0	,0	4
500-999TL	10	71,4	3	21,4	1	7,1	0	,0	14
1000-1499TL	19	73,1	4	15,4	2	7,7	1	3,8	26
1500-1999TL	13	59,1	7	31,8	1	4,5	1	4,5	22
2000-2499TL	8	57,1	4	28,6	2	14,3	0	,0	14
2500-2999TL	6	50,0	4	33,3	2	16,7	0	,0	12
3000-3499TL	0	,0	2	66,7	1	33,3	0	,0	3
3500-3999TL	4	80,0	1	20,0	0	,0	0	,0	5
4000TL ve üzeri	1	50,0	1	50,0	0	,0	0	,0	2
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 36'ya göre babanın gelir durumu ile kişinin evlenme eğilimine bakıldığında mutlaka olması gerektiğini belirtenler arasında gelir durumuna göre evlilik eğiliminde kısmen bir artış olduğu görülmektedir. Hiç geliri olmayan grup %44,4 oranına sahipken 500-1499TL arasındaki iki grup %71,4ve %73,1 oranlarına sahiptir. Babanın gelir durumuna göre kadınların evlilik eğilimlerinde bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 37.

Babanın Gelirine Göre Kişinin Boşanma Eğilimi

Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?							
Babanın gelir durumu	Evlenmek kadar		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	doğal						
	f	%	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	6	33,3	3	16,7	9	50,0	18
1-499TL	1	25,0	1	25,0	2	50,0	4
500-999TL	7	50,0	4	28,6	3	21,4	14
1000-1499TL	12	46,2	5	19,2	9	34,6	26
1500-1999TL	13	59,1	3	13,6	6	27,3	22
2000-2499TL	6	42,9	4	28,6	4	28,6	14
2500-2999TL	6	50,0	3	25,0	3	25,0	12
3000-3499TL	1	33,3	1	33,3	1	33,3	3
3500-3999TL	0	,0	3	60,0	2	40,0	5
4000TL ve üzeri	2	100,0	0	,0	0	,0	2
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Tablo 37'ye göre babanın gelir durumu ile kişinin boşanma eğilimine bakıldığında gelir durumu arttıkça boşanma eğilimi kısmen artmaktadır. Boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendiren gruplara bakıldığında en yüksek oranların en düşük gelirli gruplara ait olması bu durumu desteklemektedir. Babanın gelir durumuna göre kadınların boşanma eğilimlerinde artış veya azalma yoktur.

4.3.Eğitim Durumunu Etkileyen Faktörler, Eğitim Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Toplumsal koşulların eğitime etkisi çok açık ve kesin olsa da eğitimin tanımı konusunda çelişkiler bulunmaktadır. Bazılarına göre eğitim, yetişkinlerin, çocuklara ve gençlere ataların mirasını aktarmak, onların devraldıkları topluma daha iyi uyum sağlamalarına yardımcı olacak fikirleri ve töreyi vermek için yaptıkları eylem ve faaliyetlerdir. Bazılarına göre ise eğitim her bireyin her kişinin başarı şanslarını mümkün olduğunca artırmak için yeteneklerini en üst derecede geliştirmelerini sağlayan bir olgudur (Ergun, 2015).

Eğitim, bir insanın sahip olacağı kişiliği oluşturan ve hayatı boyunca alacağı kararlara büyük etkisi olan önemli bir süreçtir. Kişi, büyük ölçüde ailesinin uzantısı olarak topluma karışsa da eğitim hayatında göreceği doğru ve yanlışları akıl süzgecinden geçirerek gerçek anlamda kendisini var etmektedir. Yaşamdaki önemli kararlardan olan evlilik ve boşanmaya büyük etkisi olan eğitim seviyesi bu araştırmada da öncelikle bakılacak unsurlardan biridir.

4.3.1. Kişinin ve Anne-babasının Eğitim Düzeyleri

Katılımcıların eğitimine doğumdaki yerleşim yerinin ve anne-babalarının eğitim düzeylerinin etkisi gösteren tablolar şu şekildedir:

Tablo 38.

Kişinin Eğitim Durumu

	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	7	5,8
İlköğretim-Ortaokul	6	5,0
Meslek Lisesi	10	8,3
Normal Lise	14	11,7
Anadolu-Fen	5	4,2
Yüksekokul-Açık öğretim	24	20,0
Lisans-Fakülte	42	35,0
Lisansüstü	12	10,0
Toplam	120	100,0

Katılımcıların eğitim durumları detaylı olarak sorulup çeşitli gruplara ayrılmıştır. Eğitim durumunu genel olarak ele alırsak %10,8 ilkokul-ortaokul, %23,2 lise, %20 yüksekokul- açık öğretim, %35 Lisans ve %10 Lisansüstü mezunlardan oluşmaktadır

Tablo 39.

Doğumdaki Yerleşim Yeri ve Kişinin Eğitim Durumu

Doğumdaki Yerleşim		Eğitim Durumu Kendisi								
		İlkokul (5 Yıllık)	İlköğretim- Ortaokul	Meslek Lisesi	Normal Lise	Anadolu-Fen	Yüksekokul- Açık öğretim	Lisans- Fakülte	Lisansüstü	Toplam
İl	f	1	1	0	1	2	2	13	2	22
	%	4,5	4,5	,0	4,5	9,1	9,1	59,1	9,1	100,0
İlçe	f	1	2	7	10	2	8	26	7	63
	%	1,6	3,2	11,1	15,9	3,2	12,7	41,3	11,1	100,0
Köy	f	5	3	3	3	1	14	3	3	35
	%	14,3	8,6	8,6	8,6	2,9	40,0	8,6	8,6	100,0
Toplam	f	7	6	10	14	5	24	42	12	120
	%	5,8	5,0	8,3	11,7	4,2	20,0	35,0	10,0	100,0

Doğumdaki yerleşim yerine göre eğitim seviyelerine bakıldığında doğduklarında ilde yaşayanların %59,1'i lisans mezunudur. Diğer gruplarda bir veya iki kişi bulunmaktadır.

Doğduklarında ilçede yaşıyor olanlarda en yüksek oran yine %41,3 ile lisans mezunlarına aittir. Bu grubu %15,9 ile normal lise, %12,7 ile yüksekokul, %11,1 oranları ile lisansüstü ve meslek lisesi mezunları takip etmektedir. Doğduklarında ailece köyde yaşayanlarda en yüksek oran %40,0 ile yüksekokul mezunlarına aittir. Bu grubu %14,3 ile ilkokul mezunları izlerken diğer gruplar benzer orandadır. Tablo 39'da, doğumdaki yerleşim yerine göre kişinin eğitim seviyesinde bir değişim görülmektedir. Doğduğunda ailesiyle ilde yaşayanlar lisans mezunları oranı köyde ve ilçede yaşayanlara göre daha yüksektir. Köydeki grubun en yüksek ikinci oran ilkokul mezunlarına aittir. Bu durum köyde yaşayanların eğitim hayatını devam ettiremediklerini şeklinde yorumlanabilir. Ülkemizde kentlerde yaşayan kadınların kırsal alanda yaşayan kadınlara göre daha eğitilmiş oldukları görülmektedir. Kırsal alanda yaşayan kadınların %28'i herhangi bir eğitim düzeyini tamamlamamış iken, kentlerde yaşayan kadınlar için bu oran %15'e inmektedir (HÜNEE, 2009. Akt. Korkmaz &Korkut, 2012).

Tablo 40

Annenin Eğitim Durumu ve Kişinin Eğitimi

		Eğitim Durumu Kendisi									
Annenin Eğitimi		İlkokul (5 Yıllık)	İlköğretim-Ortaokul	Meslek Lisesi	Normal Lise	Anadolu-Fen	Yüksekokul-Açıköğretim	Lisans-Fakülte	Lisansüstü	Toplam	
İlkokul	f	7	5	8	11	3	19	23	6	82	
(5 yıllık)	%	8,5	6,1	9,8	13,4	3,7	23,2	28,0	7,3	100,0	
İlköğretim-Ortaokul	f	0	0	2	0	1	3	5	0	11	
	%	,0	,0	18,2	,0	9,1	27,3	45,5	,0	100,0	
Normal Lisesi	f	0	0	0	3	1	1	7	1	13	
	%	,0	,0	,0	23,1	7,7	7,7	53,8	7,7	100,0	
Yüksekokul-Açık öğretim	f	0	0	0	0	0	0	2	1	3	
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	66,7	33,3	100,0	
Lisans-Fakülte	f	0	1	0	0	0	1	5	4	11	
	%	,0	9,1	,0	,0	,0	9,1	45,5	36,4	100,0	
Toplam	f	7	6	10	14	5	24	42	12	120	
	%	5,8	5,0	8,3	11,7	4,2	20,0	35,0	10,0	100,0	

Annenin eğitim seviyesinin kişinin eğitim seviyesine olan etkisine bakıldığında yüksekokul ve lisans mezunlarının çocuklarının da (bir kişi hariç) en az yüksekokul ve lisans mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum annenin eğitim seviyesinin kişinin eğitimi seviyesine etki ettiğini göstermektedir fakat, lise mezunu annelerin kızlarının lisans mezunu oranına bakıldığında lisans mezunu annelerin oranından yüksek olması ve ortaokul mezunu annelerin lisans mezunu annelerle aynı oranda (%45,5) lisans mezunu kızlara sahip olması annelerin eğitim seviyesine göre katılımcıların eğitim seviyesinde bir artış olduğunu göstermektedir. Eğitim seviyesi yüksek annenin kızı doğal olarak benzer eğitim seviyene sahipken; annenin eğitim seviyesinin düşük olması kişinin eğitim seviyesini belirlemede geçerli değildir.

Tablo 41.

Babanın Eğitimi ve Kişinin Eğitim Durumu

Eğitim Durumu Kendisi											
Babanın eğitim durumu		İlkokul (5 Yıllık)	İlköğretim-Ortaokul	Meslek Lisesi	Normal Lise	Anadolu-Fen	Yüksekokul-Açıköğretim	Lisans-Fakülte	Lisansüstü	Toplam	
İlkokul	f	6	6	5	8	4	11	10	6	56	
(5 yıllık)	%	10,7	10,7	8,9	14,3	7,1	19,6	17,9	10,7	100,0	
İlköğretim-Ortaokul	f	0	0	4	1	0	5	7	0	17	
	%	,0	,0	23,5	5,9	,0	29,4	41,2	,0	100,0	
Meslek Lisesi	f	0	0	0	0	0	1	3	0	4	
	%	,0	,0	,0	,0	,0	25,0	75,0	,0	100,0	
Normal Lise	f	0	0	1	4	1	4	11	0	21	
	%	,0	,0	4,8	19,0	4,8	19,0	52,4	,0	100,0	
Yüksekokul-Açık öğretim	f	0	0	0	0	0	0	2	0	2	
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0	,0	100,0	
Lisans-Lisansüstü	f	1	0	0	1	0	3	9	6	20	
	%	5,0	,0	,0	5,0	,0	15,0	45,0	30,0	100,0	
Toplam	f	7	6	10	14	5	24	42	12	120	
	%	5,8	5,0	8,3	11,7	4,2	20,0	35,0	10,0	100,0	

Babanın eğitim seviyesinin kişinin eğitim seviyesine etkisine bakıldığında yüksekokul ve lisans mezunu babaların kızları çoğunlukla (bir kişi hariç) yüksekokul mezunu ve daha üst eğitim seviyesinden mezun olduğu görülmektedir. Bununla beraber bir önceki tablonun benzeri şekilde lise mezunu (normal ve meslek) babaların lisans mezunu kızlarının oranı lisans mezunu babaların oranından daha yüksektir. İlkokul mezunlarının çocukları da farklı eğitim seviyelerinde görülmektedir. Genel olarak tabloya bakıldığında bir önceki tabloya benzer bir sonuç çıkmıştır. Eğitim seviyesi yüksek babaların kızları da benzer eğitim seviyesinde iken, eğitim seviyesi düşük olan gruplardan hem yüksek hem de düşük eğitim seviyesinde kişiler bulunmaktadır. Babanın eğitim seviyesi yüksek ise kişinin eğitim seviyesi de yüksek olurken, babanın düşük eğitim seviyesine sahip olması kadınların eğitim seviyesini düşürmemektedir.

4.3.2. Anne-babanın Gelir Durumlarına Göre Kişinin Eğitim Seviyesi

Bu bölümde annen babanın gelir durumlarına göre kişinin eğitim seviyesini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 42.

Annenin Gelir Durumu ve Kişinin Eğitim Durumu

Annenin geliri	Eğitim Durumu Kendisi									Toplam
	İlkokul (5 Yıllık)	İlköğretim- Ortaokul	Meslek Lisesi	Normal Lise	Anadolu-Fen	Yüksekökol- Açık öğretim	Lisans- Fakülte	Lisansüstü		
'Hiç gelirimiz yok'	f	6	5	8	10	4	19	26	3	81
	%	7,4	6,2	9,9	12,3	4,9	23,5	32,1	3,7	100,0
1-499TL	f	0	0	0	2	0	1	0	0	3
	%	,0	,0	,0	66,7	,0	33,3	,0	,0	100,0
500-999TL	f	0	0	1	1	1	1	1	1	6
	%	,0	,0	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	100,0
1000-1499TL	f	1	1	0	1	0	2	6	0	11
	%	9,1	9,1	,0	9,1	,0	18,2	54,5	,0	100,0
1500-1999TL	f	0	0	0	0	0	1	2	4	7
	%	,0	,0	,0	,0	,0	14,3	28,6	57,1	100,0
2000-2499TL	f	0	0	1	0	0	0	1	2	4
	%	,0	,0	25,0	,0	,0	,0	25,0	50,0	100,0
2500-2999TL	f	0	0	0	0	0	0	3	2	5
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	60,0	40,0	100,0
3000-3499TL	f	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0	,0	100,0
3500-3999TL	f	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0	,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100,0	,0	100,0
Toplam	f	7	6	10	14	5	24	42	12	120
	%	5,8	5,0	8,3	11,7	4,2	20,0	35,0	10,0	100,0

Tablo 42'ye bakıldığında 1500TL ve üzerinde gelirlilerin kızlarının büyük çoğunluğu (bir kişi hariç) yüksekokul ve daha üst eğitim seviyesinden mezundur. 1000-1499TL gelirli grubun kızlarının %54,5'inin lisans mezunu olması ve hiç geliri olmayan grubun kızlarının da %32,1 oranla lisans mezunu olması annenin gelir durumuna göre kızlarının eğitim seviyesinde bir artış olduğu görülmektedir. Lisans mezunlarında gelir arttıkça oran da artmaktadır. Annenin geliri yüksek olduğunda kızının eğitim seviyesinin yüksek olması doğal bir sonuçken; anne herhangi bir gelire sahip olmadığında veya düşük gelirli olduğunda kızını eğitim konusunda kendisinin aksi şekilde yönlendirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 43.

Babanın Gelir Durumu ve Kişinin Eğitim Durumu

Babanın gelir durumu	Eğitim Durumu Kendisi									Toplam
		İlkokul (5 Yıllık)	İlköğretim- Ortaokul	Meslek Lisesi	Normal Lise	Anadolu-Fen	Yüksekokul- Açık öğretim	Lisans- Fakülte	Lisansüstü	
'Hiç gelirimiz yok'	f 3	3	2	0	1	3	4	2		18
	% 16,7	16,7	11,1	,0	5,6	16,7	22,2	11,1		100,0
1-499TL	f 1	0	0	0	1	2	0	0		4
	% 25,0	,0	,0	,0	25,0	50,0	,0	,0		100,0
500-999TL	f 1	0	1	4	1	4	3	0		14
	% 7,1	,0	7,1	28,6	7,1	28,6	21,4	,0		100,0
1000-1499TL	f 0	2	1	7	1	6	7	2		26
	% ,0	7,7	3,8	26,9	3,8	23,1	26,9	7,7		100,0
1500-1999TL	f 1	1	3	0	1	2	11	3		22
	% 4,5	4,5	13,6	,0	4,5	9,1	50,0	13,6		100,0
2000-2499TL	f 1	0	1	0	0	4	6	2		14
	% 7,1	,0	7,1	,0	,0	28,6	42,9	14,3		100,0
2500-2999TL	f 0	0	0	3	0	1	7	1		12
	% ,0	,0	,0	25,0	,0	8,3	58,3	8,3		100,0
3000-3499TL	f 0	0	0	0	0	1	1	1		3
	% ,0	,0	,0	,0	,0	33,3	33,3	33,3		100,0
3500-3999TL	f 0	0	2	0	0	1	2	0		5
	% ,0	,0	40,0	,0	,0	20,0	40,0	,0		100,0
4000TL ve üzeri	f 0	0	0	0	0	0	1	1		2
	% ,0	,0	,0	,0	,0	,0	50,0	50,0		100,0
Toplam	f 7	6	10	14	5	24	42	12		120
	% 5,8	5,0	8,3	11,7	4,2	20,0	35,0	10,0		100,0

Babanın gelir seviyesi ile kişinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, 1500TL ve üzeri gelire sahip olanların kızlarının eğitim seviyelerine bağlı bir artış görünmemektedir. Yüksek gelir seviyesine sahip babaların kızlarının eğitim seviyesi çok yüksek veya orta olabilmektedir. 2000-4000TL gelir grubu arasında kişilerin kızlarının yoğun olduğu gruplar yüksekokul ve üstü eğitim seviyesinde görünse de yüksek eğitilmiş kişilerin düşük eğitilmiş kızlara sahip olması net bir tablo ortaya çıkarmamaktadır. 2000TL ve üzerinde geliri olanların kızlarının çoğunlukla en yüksek eğitim seviyelerinde yer alması babanın gelir durumuna göre kişinin eğitim seviyesinde kısmen bir artış olduğunu göstermektedir.

4.3.3. Eğitim Düzeylerine Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Bu araştırmanın en önemli unsurlarından olan eğitim düzeyinin evlilik ve boşanma eğilimlerine etkisini gösteren tablolar bu bölümde sunulacaktır. Katılımcıların eş seçimleri ve hangi durumları boşanma sebebi olarak belirttiklerini gösteren tablolar da yer alacaktır.

Tablo 44.

Eğitim Durumuna Göre Evlenme Eğilimleri

Evlilik sizin için ne ifade ediyor?									
Eğitim durumu	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	4	57,1	2	28,6	0	,0	1	14,3	7
İlköğretim-Ortaokul	5	83,3	0	,0	1	16,7	0	,0	6
Meslek Lisesi	7	70,0	3	30,0	0	,0	0	,0	10
Normal Lise	9	64,3	2	14,3	3	21,4	0	,0	14
Anadolu-Fen	2	40,0	0	,0	3	60,0	0	,0	5
Yüksekokul-Açıköğretim	14	58,3	6	25,0	3	12,5	1	4,2	24
Lisans-Fakülte	22	52,4	15	35,7	4	9,5	1	2,4	42
Lisansüstü	8	66,7	3	25,0	1	8,3	0	,0	12
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 44'e göre katılımcıların evlilik eğilimleri en yüksek yüzde %59,2 ile 'Mutlaka olmalı' diyen gruba aittir, bunu %25,8 ile 'Olsa da olur olmasa da olur' diyen grup ve %12,5 ile 'Olmaması tercih sebebidir' diyen grup izlemektedir. En düşük yüzdenin %2,5 ile 'Evlilik kurumu hiç olmamalıdır' diyen gruba ait olduğu görülmektedir. Evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtenlerin eğitim durumlarına bakıldığında ilkokul ile ortaokul arasında bir artış olduğu görülse de liseye geçiş ile bu artışın azalmakta olduğu görülmektedir. Yüksekokul %58,3, lisans %52,4 ve lisansüstü %66,7 oranları ile ilköğretim oranlarına bakıldığında oranların birbirine yakındır. Kadınlar eğitim düzeyleri çok düşük veya yüksek olsa da evliliği mutlaka olması gereken bir şey olarak görebilmektedirler. Lise mezunları hariç, her gruptan kadınların yarıdan fazlası evliliğin mutlaka olması gerektiğini düşünmektedir. Eğitim seviyesi arttıkça evlilik eğilimi oranı düşmemektedir.

Evlenirken eş seçimi etkileyen bir çok faktör bulunmaktadır.

Modern toplumlarda kişiler görünürde 'özgürce' bir seçim yaparak evlendiklerini düşünürler, fakat bu seçimin tam bir özgürlüğe dayandığını söylemek olanaksızdır. Çünkü sosyal sınıf, statü, eğitim vb. gibi birçok toplumsal faktörler bireyin düşünce ve tercihlerini şartlandırmakta ve 'eş seçimini' yönlendirmektedir. Eş seçme çok boyutlu değişkenler barındıran bir süreçtir (Özgüven, 2014).

Geleneksel bir anlayışa sahip olarak kadınlar, daha çok evlenecekleri erkeğin iyi bir işi ve mesleği olmasını ekonomik olarak daha iyi koşullara sahip olmasını tercih etmekte, buna karşın erkekler, daha çok duygusal değerlere önem vermektedirler. Sosyoekonomik açıdan farklı bireylerin evliliklerinde kadının kendisinden daha düşük durumda olan birisiyle yapacağı evliliğe göre daha başarılı ve mutlu olduğu görülmektedir (Özgüven,2014).

Erkeklerin kadınlara göre eş seçiminde fiziksel çekiciliği, kadınların ise statü, eğitim durumu ve kazanç gibi özellikleri daha önemli gördüklerini göstermektedir (Akt Ekşi, Özgen, Kardaş, 2017). Evrim kuramı eş seçiminde bir cinsiyet ayırımından bahsetmekte ve türün devamı için erkeklerin daha çok doğurganlığın ipuçlarını taşıyan (göğüs kalça oranı, sağlıklı cilt vb.) fiziksel çekiciliğe önem verdiğini (Buss, 1994), kadınların ise daha çok iyi kaynaklara ve maddi refaha önem verdiğini bildirmektedir (Buss, 1989, 1994). Bu özelliklerin yanı sıra evrim kuramına göre yaratıcılık, müzik, dil, sanat, mizah ve diğer insanlara yarar sağlamaya çalışmak iyi genlere sahip olmanın işaretleridir(Akt. Sancak Aydın& Demir, 2017).

Günümüzde toplumsal ve ekonomik koşullar maddiyatı önemli bir etken haline getirirse de kadınların eş seçimlerini etkileyen unsurlar kadınların sahip oldukları maddi ve manevi özelliklere göre değişebilir. Bu bölümde kadınların evlenecekleri kişiden beklentilerini gösteren tablolara yer verilecektir:

Tablo 45.

Evlenilecek Kişinin Eğitim Seviyesi Konusunda Beklenti

Eşinizin eğitim seviyesi nasıl olmalıdır?	f	%
Benden daha düşük	4	3,3
Benimle aynı	41	34,2
Benden daha yüksek	35	29,2
Fark etmez	40	33,3
Toplam	120	100,0

Tablo 45'e göre katılımcıların evlenecekleri kişinin eğitim seviyesinin ne olması gerektiği sorulduğunda iki grup benzer oranlara sahiptir. Eğitim seviyesini kendisiyle aynı düzeyde isteyenler %34,2 ve eğitim seviyesinin fark etmeyeceğini belirtenler %33,3'tür. %29,2 oranında katılımcı kendisinden yüksek seviyede birisiyle evlenmek istemektedir. Yalnızca dört kişi eğitim düzeyi kendisinden daha düşük düzeyde birisiyle evlenebileceğini belirtmiştir.

Tablo 46.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Yakışıklılık)

Eğitim durumu	Yakışıklılık						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	2	28,6	3	42,9	2	28,6	7
İlköğretim-Ortaokul	3	50,0	2	33,3	1	16,7	6
Meslek Lisesi	2	20,0	7	70,0	1	10,0	10
Normal Lise	4	28,6	8	57,1	2	14,3	14
Anadolu-Fen	0	,0	2	40,0	3	60,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	5	21,7	13	56,5	5	21,7	23
Lisans-Fakülte	6	15,0	34	85,0	0	,0	40
Lisansüstü	3	25,0	9	75,0	0	,0	12
Toplam	25	21,4	78	66,7	14	12,0	117

Evlenilecek kişide aranılan özelliklerden yakışıklılık konusunda katılımcıların %21,4'ü 'Hayır önemli değil ; % 66,7'si 'Olsa iyi olur'; %12'si ise 'Evet kesinlikle olmalı' demiştir. Yakışıklılığın önemli olmadığını belirtenlerde en yüksek oranda ilköğretim-ortaokul mezunlarıdır. 'Olursa iyi olur' diyenlerde en yüksek oran %85 ile lisans grubu, %75 lisansüstü ve %70 meslek lisesi şeklindedir. 'Hayır, önemli değil' diyenler arasında en yüksek yüzde %60 ile anadolu-fen lisesi mezunlarına aittir. En yüksek iki eğitim düzeyinden hiç kimse 'Evet kesinlikle olmalı' demese de bu tablo kadınların yakışıklılığın mutlaka olması gerektiğini belirtmeseler de buna önem verdiklerini göstermektedir. Fakat yakışıklılık beklentisi eğitim seviyesine göre değişmemektedir.

Tablo 47.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (İyi Bir Meslek Sahibi Olması)

	İyi bir meslek sahibi olması						
Eğitim durumu	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	0	,0	1	14,3	6	85,7	7
İlköğretim-Ortaokul	2	33,3	3	50,0	1	16,7	6
Meslek Lisesi	1	10,0	6	60,0	3	30,0	10
Normal Lise	0	,0	9	64,3	5	35,7	14
Anadolu-Fen	0	,0	2	40,0	3	60,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	12	52,2	11	47,8	23
Lisans-Fakülte	1	2,4	18	43,9	22	53,7	41
Lisansüstü	0	,0	8	66,7	4	33,3	12
Toplam	4	3,4	59	50,0	55	46,6	118

Evlenecekleri kişilerin iyi bir meslek sahibi olması konusunda katılımcıların %46,6'sı 'Evet, kesinlikle olmalı' ; %50'si 'Olursa iyi olur' ; %3,4'ü 'Hayır önemli değil' demiştir. Katılımcıların yarısı evlenecekleri kişinin iyi bir meslek sahibi olmasının iyi olacağını, yaklaşık yarısı ise evlenecekleri kişinin kesinlikle iyi bir mesleğe sahip olmasını istemektedir.

Günümüz koşulları düşünüldüğünde kadınlar için erkeğin meslek sahibi olması çok önemlidir. Bu iki açıdan kadınları ilgilendirmektedir: ilki kadın çalışmıyorsa

kocasının iş sahibi olmasını istemesi doğal olmakla beraber günümüzde ekonomik olarak hayat şartları zor olduğu için kadınlar iyi bir işi olan erkeklerle evlenme eğilimindedirler. İkinci olarak kadın çalışıyorsa zaten en az kendi denginde birisini istemekle beraber kendisinden daha çok kazanan ya da daha eğitilmiş yani iyi bir işi olan kişi istemektedir. İlkokul mezunlarının büyük çoğunluğu meslek konusunda ‘Evet kesinlikle olmalı’ diyerek maddi olarak evlenecekleri kişiye muhtaç bir görüntü çizmektedir. İlköğretim ve diğer liselerde oran düşükken anadolu-fen lisesi mezunlarının yarıdan fazlasının iyi bir iş sahibiyle evlenme konusundaki kararlılığı iyi bir lisede okunmasına rağmen çalışmamalarıyla ilgili olduğu yorumlanabilir. Yüksekokul ve lisans iki kategoride de (Olursa iyi olur ve Evet kesinlikle olmalı) benzerlik gösterirken lisansüstü grup ‘Evet kesinlikle olmalı’ seçeneğine %33,3 oranında katılmıştır. Bu durum ise eğitim düzeyi en yüksek grubun kendilerinin farkında oldukları ve hemen hepsi iş sahibi olduğu için karşı taraftan maddi beklenti içinde olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Evlenilecek kişinin iyi bir mesleğe sahip olması konusunda eğitim seviyesi en düşük olan grubun en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 48.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Evi, Arabası, Malı, Mülkü Olması)

Eğitim durumu	Evi, arabası, malı, mülkü olması						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa, iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	1	14,3	3	42,9	3	42,9	7
İlköğretim-Ortaokul	2	33,3	3	50,0	1	16,7	6
Meslek Lisesi	1	10,0	7	70,0	2	20,0	10
Normal Lise	4	28,6	6	42,9	4	28,6	14
Anadolu-Fen	0	,0	3	60,0	2	40,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	6	26,1	13	56,5	4	17,4	23
Lisans-Fakülte	11	27,5	28	70,0	1	2,5	40
Lisansüstü	3	25,0	8	66,7	1	8,3	12
Toplam	28	23,9	71	60,7	18	15,4	117

Katılımcılar, evlenecekleri kişinin evi, arabası, malı mülkü olması konusunda %15,4 ‘Evet, kesinlikle olmalı’, %60,7’si ‘Olursa iyi olur’ ,%23,9’u ‘Hayır önemli değil’ demiştir.

Kadınların çoğunun ekonomik olarak rahat olmayı istedikleri söylenebilir. ‘Hayır, önemli değil’ diyenlerde en yüksek oran ilköğretim-ortaokul grubuna aittir. Mal mülk konusunda ‘Evet kesinlikle olmalı’ diyenlerde en az yüzde lisans (2,5) ile lisansüstü (8,3) gruplara aittir.

İlkokul mezunları ve anadolu-fen lisesi mezunları diğer gruplara göre yüksek oranda ‘Evet kesinlikle olmalı’ demiştir. Eğitim düzeyi düşük veya yüksek kadınların yarısından çoğu (%60,7) ‘Olursa iyi olur’ seçeneğini işaretlemiştir. Evlenilecek kişide maddi koşullar için ‘Hayır önemli değil’ diyenlerin oranına bakıldığında en düşük anadolu-fen, meslek lisesi ve ilkokul iken, diğer gruplar benzer oranlara sahiptir. Genel olarak tabloya bakıldığında her gruptan az sayıda kişinin olduğu ve maddi beklenti konusunda benzer oranlara sahip olunduğu görülmektedir. Eğitim seviyesine göre kadınların evlenecekleri kişide maddi beklenti konusunda bir artış veya azalma görülmemektedir.

Tablo 49.

Eğitim durumu- eş seçimi (Kararlılık-özgüven sahibi olması)

	Kararlılık-özgüven sahibi olması						
Eğitim durumu	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	0	,0	1	14,3	6	85,7	7
İlköğretim-Ortaokul	1	16,7	1	16,7	4	66,7	6
Meslek Lisesi	0	,0	2	20,0	8	80,0	10
Normal Lise	0	,0	5	35,7	9	64,3	14
Anadolu-Fen	0	,0	2	40,0	3	60,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	2	8,7	21	91,3	23
Lisans-Fakülte	0	,0	10	24,4	31	75,6	41
Lisansüstü	0	,0	3	25,0	9	75,0	12
Toplam	1	1	26	22,0	91	77,1	118

Katılımcılar, evlenecekleri kişinin ‘Kararlılık-özgüven sahibi olması’ seçeneğine %77,1 ‘Evet kesinlikle olmalı’ %22 ‘Olursa iyi olur’ %,8’i ‘Hayır önemli değil’ demiştir. Bu tablo, kadınlar açısından evlenecekleri kişinin özgüvenli ve kararlı olmasının çok önemli olduğunu göstermektedir. Çünkü bu madde için sadece ilköğretim-ortaokul mezunlarının %16,7’si (bir kişi) ‘Hayır önemli değil’ demiştir. ‘Evet, kesinlikle olmalı’ diyenlere bakıldığında en düşük yüzde oranı anadolu-fen lisesi mezunlarına (%60) en yüksek yüzde oranı ise yüksekokul mezunlarına (%91,3) aittir. Eğitim seviyelerinin benzerlik göstermediği bu bölümde lisans ve lisansüstü mezunları hemen hemen aynı oranda ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demiştir. Eğitim seviyesine göre düzenli bir değişim olmamakla beraber düşük veya yüksek seviyede her gruptan çoğunluk özgüven ve kararlılığın kesinlikle olması gerektiğini belirtmişlerdir. Evlenilecek kişide kararlılık-özgüven beklentisi konusunda eğitim seviyesine göre bir değişiklik yoktur.

Tablo 50.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Zeka)

Eğitim Durumu	Zeka						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	0	,0	2	28,6	5	71,4	7
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	2	33,3	4	66,7	6
Meslek Lisesi	0	,0	2	20,0	8	80,0	10
Normal Lise	0	,0	2	14,3	12	85,7	14
Anadolu-Fen	0	,0	1	20,0	4	80,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	1	4,3	2	8,7	20	87,0	23
Lisans-Fakülte	0	,0	8	19,5	33	80,5	41
Lisansüstü	0	,0	2	16,7	10	83,3	12
Toplam	1	,8	21	17,8	96	81,4	118

Evlenecekleri kişide zeka özelliği için katılımcıların %81,4’ü ‘evet kesinlikle olmalı’ %,17,8’i ‘Olursa iyi olur’, %,8 ‘hayır evet önemli değil’ demiştir. Kadınlar evlenecekleri kişide zekaya çok önem vermektedirler. ‘Olursa iyi olur’ bölümünde anlamlı bir farklılık yoktur. ‘Evet kesinlikle olmalı’ bölümünde en yüksek yüzde oranı yüksekokul grubuna aittir. Sırayla normal lise, lisansüstü, lisans ve meslek lisesi onu takip etmektedir (%80 ve üzeri olarak). Eğitim seviyesine göre evlenilecek kişide zeka beklentisi konusunda bir değişiklik yoktur.

Tablo 51.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Saygı)

Eğitim durumu	Saygı				Toplam
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	1	14,3	6	85,7	7
İlköğretim-Ortaokul	1	16,7	5	83,3	6
Meslek Lisesi	2	20,0	8	80,0	10
Normal Lise	1	7,1	13	92,9	14
Anadolu-Fen	0	,0	5	100	5
Yüksekokul-Açık öğretim	2	8,3	22	91,7	24
Lisans-Fakülte	6	14,6	35	85,4	41
Lisansüstü	2	16,7	10	83,3	12
Toplam	15	12,6	104	87,4	119

Katılımcılar arasında saygı seçeneğine ‘Hayır önemli değil’ diyen yoktur. Ankete katılanların %87,4’ü ‘Evet kesinlikle olmalı’,%12,6’sı ise ‘Olursa iyi olur’ demiştir. Eğitim düzeylerine bakıldığında en yüksek yüzde(%100), Anadolu-fen lisesi mezunlarına aitken en düşük yüzde(%80) meslek lisesi mezunlarına aittir. Her grup %80 ve üzerinde ‘Evet kesinlikle olmalı’ demiştir. Evlenilecek kişide saygı beklentisi konusunda eğitim seviyesine göre bir artış veya azalma yoktur. Tabloya göre düşük veya yüksek eğitim düzeylerindeki kadınlar benzer oranlarda evlenecekleri kişiden saygı beklentisi içerisindedir.

Tablo 52.

Eğitim Durumu- Eş Seçimi (Sevgi)

Eğitim durumu	Sevgi						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	0	,0	1	14,3	6	85,7	7
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	1	16,7	5	83,3	6
Meslek Lisesi	0	,0	2	20,0	8	80,0	10
Normal Lise	0	,0	1	7,1	13	92,9	14
Anadolu-Fen	0	,0	0	,0	5	100,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	1	4,2	2	8,3	21	87,5	24
Lisans-Fakülte	0	,0	6	14,6	35	85,4	41
Lisansüstü	0	,0	2	16,7	10	83,3	12
Toplam	1	,8	15	12,6	103	86,6	119

Sevgi seçeneğine ankete katılanların %86,6'sı 'Evet kesinlikle olmalı' ,%12,6'sı 'Olursa iyi olur' ,%,8'i 'Hayır önemli değil' demiştir. Bu tabloda sevgi için yüksekokul mezunu %4,2 oranıyla (bir kişi) 'Hayır önemli değil' demiştir. 'Olursa iyi olur' ve 'Evet kesinlikle olmalı' diyen gruplar arasında anlamlı bir artış veya azalma söz konusu değildir. 'Evet kesinlikle olmalı' diyenler her grupta %80 ve üzerinde bir orana sahiptir. Eğitim seviyesi fark etmeksizin kadınlar evlenecekleri kişide sevgiye önem vermektedirler.

Tablo 53.

Eğitimi Durumu - Eş Seçimi (İyi Bir Ailesi Olması)

Eğitim durumu	İyi bir ailesi olması				
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	1	14,3	6	85,7	7
İlköğretim-Ortaokul	1	16,7	5	83,3	6
Meslek Lisesi	2	20,0	8	80,0	10
Normal Lise	2	14,3	12	85,7	14
Anadolu-Fen	0	,0	5	100,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	4	17,4	19	82,6	23
Lisans-Fakülte	13	31,7	28	68,3	41
Lisansüstü	7	58,3	5	41,7	12
Toplam	30	25,4	88	74,6	118

‘İyi bir ailesi olması’ seçeneğine ankete katılanlardan hiç biri ‘Hayır önemli değil’ dememiştir. Katılımcıların %74,6’sı ‘Evet kesinlikle olmalı’ derken , %25,4’ü ‘Olursa iyi olur’ demiştir. ‘Olursa iyi olur’ diyenlere bakıldığında en yüksek oran %58,3 ile lisansüstü grubuna aittir. Bu grubu %31,7 ile lisans grubu izlemektedir. Bu tabloda genele bakıldığında kadınların %70’inden fazlası evlenecekleri kişinin iyi bir aileden gelmesi gerektiğini düşünmektedir ve hiç biri ‘Hayır, önemli değil’ dememiştir. Bununla beraber, eğitim seviyeleri arasındaki oranlara bakıldığında lisans ve lisansüstü mezunların ‘Evet, kesinlikle olmalı’ seçeneğindeki oranları diğer gruplara göre belirgin şekilde daha düşüktür. Bu tabloya göre, eğitim seviyesine göre evlenilecek kişinin iyi bir aileye sahip olması beklentisinde bir artış vardır. Eğitim seviyesi arttıkça, kadınların evlenecekleri erkeğin iyi bir aileye sahip olması gerektiği düşüncesi azalmakta olduğu söylenilebilir. Bu durum, kişilerin geldikleri aileleri değiştiremeseler de aldıkları eğitim ile kendilerini çok farklı biçimde geliştirmeleriyle ilgili olabilir.

Tablo 54.

Eğitim Durumu- Boşanma Eğilimi

	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
Eğitim durumu	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		
	f	%	f	%	f	%	Toplam
İlkokul (5 Yıllık)	2	28,6	2	28,6	3	42,9	7
İlköğretim-Ortaokul	1	16,7	0	,0	5	83,3	6
Meslek Lisesi	3	30,0	1	10,0	6	60,0	10
Normal Lise	6	42,9	4	28,6	4	28,6	14
Anadolu-Fen	1	20,0	1	20,0	3	60,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	11	45,8	4	16,7	9	37,5	24
Lisans-Fakülte	26	61,9	10	23,8	6	14,3	42
Lisansüstü	4	33,3	5	41,7	3	25,0	12
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Katılımcıların %45'i boşanma için 'Evlenmek kadar doğal', %22,5'i 'Olmasa iyi olur', %32,5 ise 'Kötü bir durum' demiştir. Genel olarak gruplara bakıldığında eğitim düzeyi arttıkça boşanma için 'evlenmek kadar doğal' diyenlerin oranı artmaktadır. Fakat bu bölümde meslek lisesi ile lisansüstü grupların benzer oranlarda olması ve 'Olmasa iyi olur' diyenlerde en yüksek oran lisansüstü grupta %41,7 oranı dikkat çekmektedir. Boşanmayı kötü bir durum olarak görenlerin en yüksek oranlı grupları ilköğretim-ortaokul, anadolu-fen ve meslek liseleri ile ilkokul mezunlarından oluşmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere eğitim düzeyi yüksek olan iki grup (Lisans ve lisansüstü) boşanmanın kötü bir durum olduğu konusunda en düşük yüzdeye sahiptir. Bu durum da eğitim düzeyi ne olursa olsun kadınlar boşanmadan korkmasa da bu konuya temkinli yaklaşmaktadırlar. Eğitim düzeyi arttıkça boşanma eğiliminin arttığı görülmektedir. Fakat, lisansüstü grup ve az sayıda kişiden oluşan gruplar bu artışa dahil değildir. Eğitim düzeyi arttıkça tamamen olmasa da boşanma eğilim oranlarını kısmen yükseldiği görülmektedir.

Tablo 55.

Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları

Eğitim durumu	Sözlü psikolojik şiddet		Bir tokat bile		Tekrarlanan fiziksel şiddet		Anlaşamama	
	Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	3	42,9	1	14,3	3	42,9	1	14,3
İlköğretim-Ortaokul	2	33,3	2	33,3	5	83,3	2	33,3
Meslek Lisesi	7	70,0	5	50,0	9	90,0	5	50,0
Normal Lise	9	64,3	5	35,7	12	85,7	4	28,6
Anadolu-Fen	1	20,0	1	20,0	3	60,0	2	40,0
Yüksekokul-Açık öğretim	14	58,3	17	70,8	23	95,8	10	41,7
Lisans-Fakülte	31	73,8	31	73,8	40	95,2	26	61,9
Lisansüstü	11	91,7	7	58,3	12	100,0	7	58,3
Toplam	78	65,0	69	57,5	107	89,2	57	47,5

Katılımcıların sözlü/psikolojik şiddet konusunda eğitim seviyesi ve boşanma eğilimine bakıldığında eğitim seviyesi en yüksek iki grubun en yüksek oranlara (Lisans %73,8- lisansüstü %91,7) sahip olduğu görülmektedir. Bu durum sözlü şiddet konusunda, eğitim seviyesi yükseldikçe boşanma eğiliminin arttığını göstermektedir. Fakat, meslek lisesi mezunlarının lisans mezunlarınıninkine benzer bir oranda olması ve normal lise mezunlarının oranının yüksekokul mezunlarından daha yüksek olması eğitim seviyesine göre sözlü/ psikolojik şiddet konusunda boşanma eğilimi oranlarında kısmen bir artış vardır.

‘Bir tokat bile olsa, boşanma sebebidir’ diyen kadınların eğitim seviyelerine bakıldığında en yüksek oranların lisans (%73,8) ve yüksekokul (%70,8) mezunlarına ait olduğu görülmektedir. Bu sütunda meslek lisesi mezunları %50 oranına sahipken lisansüstü mezunların %58,3 oranı ile lisans ve yüksekokulun oranlarının altında yer almaktadır. Kadınlar eğitim seviyeleri yüksek bile olsa bir tokat atılmasını katlanılabilecek bir sorun olarak görerek boşanma sebebi olarak görmeyebileceklerini göstermektedir.

Tekrarlanan fiziksel şiddet konusunda kadınların büyük çoğunluğu bunun boşanma sebebi olduğu konusunda hemfikirdir. En yüksek oranlar %100 ile lisansüstü,

%95,8 yüksekokul, %95,2 lisans şeklindedir. Bununla birlikte meslek lisesinin %90 orana sahip olması dikkat çekicidir. Birçok tabloda meslek lisesi mezunlarının çoğu durumda yüksekokul ve lisans mezunlarınıninkilerine benzer oranlara sahip oldukları görülmektedir. Normal lise ve Anadolu fen lisesi grupları haricinde eğitim seviyesi yükseldikçe tekrarlanan şiddet konusunda boşanma eğilim oranı yükselmektedir.

Katılımcılar çoğu yaşam tarzlarının uyuşmaması/ anlaşamama konusunun boşanma sebebi olduğunu düşünmemektedir. Anlaşamamanın boşanma sebebi olduğunu düşünenlerde en yüksek oranlar %61,9 ile lisansa, %58,3 ile lisansüstüne aittir. Bu grubu yine meslek lisesi %50 ile ve yüksekokul %41,7 ile takip etmektedir. Anlaşamama konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğilim oranlarında bir artış veya azalma yoktur. Anlaşamama konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğilim oranı artmamaktadır. Bunun yanı sıra katılımcıların çoğunun anlaşamama konusunu boşanma sebebi olarak düşünmedikleri görülmektedir.

Tablo 56.

Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları

Eğitim durumu	Aldatma		Alkolik olma		Çete-suç bulaşma		Eşin evi geçindirmemesi	
	Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	6	85,7	5	71,4	7	100,0	3	42,9
İlköğretim-Ortaokul	5	83,3	5	83,3	5	83,3	4	66,7
Meslek Lisesi	8	80,0	6	60,0	8	80,0	7	70,0
Normal Lise	14	100,0	13	92,9	14	100,0	7	50,0
Anadolu-Fen	4	80,0	5	100,0	4	80,0	3	60,0
Yüksekokul-Açık öğretim	22	91,7	18	75,0	19	79,2	17	70,8
Lisans-Fakülte	39	92,9	37	88,1	41	97,6	33	78,6
Lisansüstü	12	100,0	8	66,7	11	91,7	11	91,7
Toplam	110	91,7	97	80,8	109	90,8	85	70,8

Aldatma konusunu boşanma sebebi olarak görenlerin eğitim seviyelerine bakıldığında birçok grupta kadınların tamamına yakını bunun boşanma sebebi olduğunu düşünse de eğitim seviyesine göre belirgin bir artış veya azalma yoktur. En yüksek oranlar

lisansüstü ve normal liseye aitken bu grupları lisans ve yükseköğretim takip etmektedir. Genel olarak aldatma konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış vardır.

Eşin alkolik olmasının boşanma sebebi olduğunu belirtenlerde en yüksek oran %100 ile anadolu -fen lisesi grubudur. Bunu %92,9 ile normal lise ve %88,1 ile lisans grubu izlemektedir. En düşük oranların meslek lisesine (%60,0) ve lisansüstüne (%66,7) ait olması dikkat çekicidir. Genel olarak tabloya bakıldığında alkolik olma konusunda eğitim düzeyine göre boşanma eğilim oranları değişmemektedir.

Eşin çete ve suç bulaşmasının boşanma sebebi olması konusunda eğitim seviyelerine bakıldığında en yüksek oranlar %100 ile ilköğretim ve normal lise mezunlarına aittir. Bu iki grubu lisans (%97,6) ve lisansüstü (%91,7) gruplar izlemektedir. Bu bölümde oranlar oldukça dağınıktır. Eşin suç-çeteye bulaşması konusunda, eğitim seviyesine göre boşanma eğilim oranları değişmemektedir.

Eşin evi geçindirmemesi konusunun boşanma sebebi olarak görülmesinde genel olarak eğitim seviyesinin etkisi olduğu söylenilebilir. En yüksek oran %91,7 ile lisansüstüne aittir. Bu grubu %78,6 ile lisans mezunları izlemektedir. En yüksek üç eğitim grubunun oranları arasındaki fark dikkat çekicidir. Kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe eşin evi geçindirmemesi konusunda boşanma eğilim oranının arttığı söylenebilir. Fakat, ortaokul mezunlarının oranlarının normal lise mezunlarınınkinden fazla olması; meslek lisesi mezunlarının oranının yüksek okul mezunlarınıninkine çok yakın olması orta eğitim seviyelerinde eğitim durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma olmamaktadır.

Tablo 57.

Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları

Eğitim Durumu	Çocuk sahibi olamama		Maddi Sorunlar		Ailelerin müdahil olması		Eşin hasta veya psikolojik sorunları	
	Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	1	14,3	1	14,3	3	42,9	1	14,3
İlköğretim-Ortaokul	1	16,7	1	16,7	3	50,0	0	,0
Meslek Lisesi	1	10,0	1	10,0	4	40,0	2	20,0
Normal Lise	1	7,1	2	14,3	5	35,7	4	28,6
Anadolu-Fen	0	,0	2	40,0	1	20,0	2	40,0
Yüksekokul-Açık öğretim	6	25,0	5	20,8	9	37,5	9	37,5
Lisans-Fakülte	4	9,5	5	11,9	17	40,5	15	35,7
Lisansüstü	1	8,3	1	8,3	3	25,0	5	41,7
Toplam	15	12,5	18	15,0	45	37,5	38	31,7

Çocuk sahibi olamama durumunu oldukça az kişi (on beş) boşanma sebebi olarak görmektedir. Bunların arasında en çok yüksekokul ve lisans gruplarından kişi vardır. Diğer gruplardan yalnızca birer kişi boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Genel olarak kadınların çoğu çocuk sahibi olmama durumunu boşanma sebebi olarak görmemektedir; bu durumun boşanma sebebi olacağını düşünenlerin oranı ise oldukça azdır. En yüksek eğitim seviyelerinden iki grubun (yüksekokul ve lisans) yüksek oranda olması boşanma konusunda eğitim seviyesi yükseldikçe vazgeçme durumunun daha fazla olabileceğini göstermektedir. Çocuk sahibi olamama konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Maddi sorunların boşanma sebebi olmasıyla ilgili görüşlere bakıldığında genel olarak on sekiz kişi boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Her eğitim grubundan bir veya iki kişinin olması çok net bir tablo sunmasa da en yüksek oran %40 ile Anadolu-fen lisesi mezunlarına aittir. %20,8 ile yüksekokul grubu ikinci sıradadır. En düşük oranların sırayla lisansüstü (%8,3), meslek lisesi (%10) ve lisans (%11,9) gruplarına ait olması önceki tablolara benzer görünümündedir. Gruplarda yer alan kişi sayısı çok azdır. Bu

yüzden maddi sorunlar konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Ailelerin her şeye müdahil olması konusunda çoğu grup %35-%40 civarında oranlara sahiptir. En yüksek oran %50 ile ortaokul mezunlarına aittir, en düşük oranlar yalnızca bir kişi ile anadolu-fen grubuna ve %25 ile lisansüstü gruba aittir. Genel olarak bakıldığında ailelerin her şeye müdahil olması konusunda eğitim seviyesine göre belirgin bir artış veya azalma olmasa da dikkate değer oranda kişiyi bu durumun rahatsız ettiği ve bunu boşanma sebebi olarak gördükleri söylenebilir. Gruplardaki kişi sayıları oldukça azdır. Eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur. Bunun yanı sıra, bu konuda oranların çok yüksek çıkmaması toplumsal yapımız gereği kadın ve erkeğin ailelerinin her daim onların hayatlarıyla ilgili olmasından kaynaklanan kabullenilmiş durumun sonucu olarak da görülebilir.

Eşin hasta olması/ psikolojik sorunlarının olması konusunda eğitim seviyelerine göre oranlarda artış veya azalma yoktur. En yüksek oran %41,7 ile lisansüstüne aittir. Katılımcıların eşlerinin hasta olması/ psikolojik sorunlar yaşaması durumunda dikkate değer oranda kişi bu durumu kabul etmeyeceği görülmektedir.

Tablo 58.

Eğitim Durumu ve Boşanma Koşulları

Eğitim Durumu	Başını kapatmaya zorlama		Başını açmaya zorlama		Arkadaş-akraba ziyarete		Çalışmaması evde oturmasını isteme	
	Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkokul (5 Yıllık)	4	57,1	5	71,4	3	42,9	1	14,3
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	1	16,7	1	16,7	0	,0
Meslek Lisesi	5	50,0	5	50,0	2	20,0	3	30,0
Normal Lise	3	21,4	4	28,6	2	14,3	2	14,3
Anadolu-Fen	0	,0	1	20,0	0	,0	1	20,0
Yüksekokul-Açık öğretim	7	29,2	10	41,7	6	25,0	7	29,2
Lisans-Fakülte	30	71,4	30	71,4	11	26,2	23	54,8
Lisansüstü	8	66,7	9	75,0	2	16,7	6	50,0
Toplam	57	47,5	65	54,2	27	22,5	43	35,8

Tablo 58'e göre erkeğin, kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminin arttığı veya azaldığı tam olarak söylenemez. İlkokul mezunlarını oranı (%57,1) yüksekokul mezunlarından (%29,2) ve lise mezunlarından oldukça yüksektir. Bu durum eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde belirgin bir artış veya azalma olmadığını göstermektedir fakat en yüksek iki oranın lisans (%71,4) ve lisansüstü (%66,7) gruplara aittir. Eğitim seviyesi arttıkça kadının eşinin kendisine zorla başını kapattırması durumunda boşanma eğiliminin arttığı bununla beraber eğitim seviyesi düşük kadınların da bu konuda boşanmaktan kaçınmadığı söylenebilir.

Erkeğin kadının başını açmaya zorlaması durumunda eğitim seviyesine göre boşanma eğilimine bakıldığında bir önceki bölüme göre farklılık mevcuttur. Tüm eğitim gruplarından yalnızca ikisi (meslek lisesi ve lisans) aynı şekilde cevap verirken diğer grupların oranlarında artış mevcuttur. Yani katılımcılar kadının başını zorla açma durumunu kadının başını zorla kapatmaya göre daha fazla oranda boşanma sebebi olarak görmektedirler. Bu durum katılımcıların çoğunun muhafazakar yapıda olduğunu göstermekle beraber toplamda başı kapalı katılımcı sayısının 31 olduğu düşünüldüğünde dikkate değer bir orandır. Bununla beraber katılımcılara kapanmayı isteyip istemedikleri sorulduğunda 'Belki, karasızım' diyen 43 kişinin olması katılımcıların zorla baş açmayı onaylamamalarının sebebi olabilir. Erkeğin kadının başını açmaya zorlamasının boşanma sebebi olduğunu belirtenlerde en yüksek oran %75 ile lisansüstü gruba aitken, lisans ve ilkokul mezunları %71,4 oranına sahiptir. Meslek lisesinin oranı (%50) yüksekokulun oranından (%41,7) fazladır. Bazı gruptaki sayıların az olması karışık bir dağılıma sebep olsa da en üst düzey üç eğitim grubu arasında belirgin bir artış vardır. Eşin, kadının başını açmaya zorlamasında, eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış vardır.

Erkeğin arkadaş-akraba ziyaretine karışması durumunda eğitim seviyesinin boşanma eğilimine etkisine bakıldığında en yüksek oran %42,9 ile ilkokula mezunlarına aittir. Lisans mezunlarının %26,2 ve yüksekokul mezunlarının %25 oranlarına sahip olması eğitim seviyelerine göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma olmadığını göstermektedir. Genel olarak kadınlar bu durumu ailelerin müdahil etmesi durumu gibi kabullenir görünmektedir.

Erkeğin, kadının çalışmamasını istemesi durumunda boşanma eğilimine bakıldığında ilkokul ve lise grupları arasında çok az kişi olsa da meslek lisesinin oranı (%30) göze çarpmaktadır. En yüksek oranlar yüksekokul (%29,2), lisansüstü (%50) ve lisans (%54,8) gruplarına aittir. En yüksek oran lisansüstüne ait olmasa da alt eğitim

seviyelerine göre üst eğitim seviyelerinin fazla oranlara sahip olmasından dolayı erkeğin kadını çalıştırmaması durumunda eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış olduğu söylenebilir.

4.4. Çalışma Durumunu Etkileyen Faktörler, Çalışma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

4.4.1. Kişinin Doğumdaki Yerleşimine Göre Çalışma Durumu

‘Kadınların bugünkü kaderi üzerine yapılan hiçbir tartışma, çalışma konusuna değinmeden yapılamaz. Kadınların işgücüne katılımı, kadın ‘görevi’ anlayışında ve kadınların ekonomiye katılımında çok büyük bir değişiklik yaratmıştır’ (Power,2010). Kadının iş hayatına katılması toplumsal yapıda her açıdan farklı gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu araştırma da örneklem olarak çalışma gruplarına odaklanmaktadır. Bu çalışma beş farklı çalışma gruplarından veriler toplanarak yapılmıştır. Katılanların meslek grupları verilse de çalışma durumu ve sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkiyi incelerken çalışma durumu beş grupta toplanmıştır. Beş gruptan biri köylülerden oluşurken diğer gruplar çalışmayan(öğrenci, ev hanımı), mavi yaka, beyaz yaka ve üst düzey (doktor, eczacı vb.) gruplardan oluşmaktadır. Eğitim düzeyi kadının hayata bakışını etkileyen önemli bir mekanizma olmasına rağmen kadını gerçek anlamda bağımsız ve güçlü yapan ekonomik özgürlüğe sahip olmasıdır. Bunu sağlayan şey de çalışma durumudur. Bu bölümde çalışma durumu, çalışma durumunun etkilediği koşullar ve buna bağlı evlilik- boşanma eğilimlerini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 59.

Çalışma Durumu

	f	%
Çalışmadı	37	30,8
Kendi işi, işin ortağı	17	14,2
Taşeron firma çalışanı	13	10,8
Özelde, başkasının yanında	18	15,0
Devlette, belediyede	35	29,2
Toplam	120	100,0

Katılımcıların %30,8'i çalışmazken, % 29,2'u devlette, %15'i özelde, %10,8'i taşeron firmada çalışmakta ve %14,2'si kendi işini yapmaktadır.

Tablo 60.

Doğumdaki Yerleşim ve Çalışma Durumu

Doğumdaki Yerleşim	Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?										
	Çalışmadı		Kendi işi, işin ortağı		Taşeron firma çalışanı		Özelde, başkasının yanında		Devlette, belediyede		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İl	4	18,2	5	22,7	1	4,5	5	22,7	7	31,8	22
İlçe	21	33,3	8	12,7	3	4,8	9	14,3	22	34,9	63
Köy	12	34,3	4	11,4	9	25,7	4	11,4	6	17,1	35
Toplam	37	30,8	17	14,2	13	10,8	18	15,0	35	29,2	120

Doğumdaki yerleşim yeri ile çalışma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında doğduğunda ilde yaşayanların çalışmama oranı ilçe ve köy grubuna kıyasla daha düşüktür. Kendi işini yapanların ve özelde çalışanların oranı doğduğunda ilde yaşayanlarda daha yüksektir. Bu tabloya göre doğumdaki yerleşim yerinin iş sahibi olmaya katkıda sağladığı ve çalışma durumunda bir değişiklik yarattığı söylenebilir. Çalışmayan kişilerin ve taşeron firma çalışanlarının oranının en yüksek olduğu köy grubu devlette çalışmada da oldukça düşük bir orana sahiptir. İlçe ve köy grubunun özelde çalışma ve çalışmama konusunda benzer oranlara sahip olması iki yerleşim yerinin ilde yaşamaya kıyasla iş bulmada daha kısıtlı olduğunu göstermektedir.

Doğduklarında ilde yaşayanların çalışmama oranı diğer iki gruba göre daha düşüktür. Devlette çalışanlarda ise il ve ilçedekilerin oranları köyedekilerden daha yüksektir.

4.4.2. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine ve Gelir Durumlarına Göre Çalışma Durumu

Katılımcıların anne-babalarının eğitim ve düzeylerinin kişinin çalışma durumuna ne derece etki ettiğini gösteren tablolar şu şekildedir:

Tablo 61.

Annenin Eğitim durumu ve Kişinin Çalışma Durumu

Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?							
Annenin eğitimi		Çalışmadı	Kendi işi, işin ortağı	Taşeron firma çalışanı	Özelde, başkasının yanında	Devlette, belediyede	Toplam
İlkokul	f	29	12	11	8	22	82
(5 yıllık)	%	35,4	14,6	13,4	9,8	26,8	100,0
İlköğretim-Ortaokul	f	1	1	0	6	3	11
	%	9,1	9,1	,0	54,5	27,3	100,0
Normal Lisesi	f	2	2	1	2	6	13
	%	15,4	15,4	7,7	15,4	46,2	100,0
Yüksekokul-Açık öğretim	f	2	0	0	0	1	3
	%	66,7	,0	,0	,0	33,3	100,0
Lisans-Fakülte	f	3	2	1	2	3	11
	%	27,3	18,2	9,1	18,2	27,3	100,0
Toplam	f	37	17	13	18	35	120
	%	30,8	14,2	10,8	15,0	29,2	100,0

Annenin eğitimi ile kişinin eğitim arasındaki ilişkiye bakıldığında devlette çalışan grupta en yüksek oran lise mezunlarına gruba aittir. İlkokul ve lisans düzeyleri benzer oranlara sahiptir. Çalışmayan grupta en yüksek oran (%66,7) yüksekokul mezunlarına ait olsa da bu grup 2 kişiden oluşmaktadır. Çalışmayan grupta ilkokul mezunlarının %35,4 oranına sahip olması annenin düşük eğitim düzeyinin kadının çalışmamasına neden olabileceğini göstermektedir. Bununla beraber aynı grupta devlette çalışma oranının %26,8 olması düşük eğitim düzeyindeki annelerin kızlarının annelerinin aksine garanti

bir iş sahibi olabileceğini de göstermektedir. Taşeron firma çalışanlarının çoğunun annesi ilkokul mezunudur. Kendi işini yapanlarda gruplar benzer oranlara sahipken özelde çalışan grupta ortaokul mezunu annelerin %54,5 orana sahip olması dikkat çekicidir. Annenin eğitim düzeyine göre kadının çalışma durumunda artış veya azalma yoktur.

Tablo 62.

Babanın Eğitim Durumu ve Kişinin Çalışma Durumu

Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?							
Babanın eğitimi		Çalışmadı	Kendi işi, işin ortağı	Taşeron firma çalışanı	Özelde, başkasının yanında	Devlette, belediyede	Toplam
İlkokul (5 yıllık)	f	20	8	5	6	17	56
	%	35,7	14,3	8,9	10,7	30,4	100,0
İlköğretim- Ortaokul	f	4	1	4	5	3	17
	%	23,5	5,9	23,5	29,4	17,6	100,0
Meslek Lisesi	f	0	0	0	1	3	4
	%	,0	,0	,0	25,0	75,0	100,0
Normal Lisesi	f	8	0	1	4	8	21
	%	38,1	,0	4,8	19,0	38,1	100,0
Yüksekokul-Açık öğretim	f	0	2	0	0	0	2
	%	,0	100,0	,0	,0	,0	100,0
Lisans-Fakülte	f	5	5	3	2	4	19
	%	26,3	26,3	15,8	10,5	21,1	100,0
Lisansüstü	f	0	1	0	0	0	1
	%	,0	100,0	,0	,0	,0	100,0
Toplam	f	37	17	13	18	35	120
	%	30,8	14,2	10,8	15,0	29,2	100,0

Babanın eğitimi ile kişinin eğitimi arasındaki ilişkiye bakıldığında devlette çalışanların çoğunun babasının lise mezunu olduğu görülmüştür. Çalışmayan grupta en yüksek oran lise ve ilkokul mezunlarına aittir. Taşeron çalışanlarda farklı eğitim gruplarından kişiler mevcuttur. Özelde çalışanlarda ise ortaokul ve lise en yüksek oranlardadır. Devlette çalışanlara bakıldığında meslek lisesinin oranı %75 olsa da grup üç kişiden oluşmaktadır. Normal lise ve ilkokul gruplarının yüksek oranlarda olduğu

görülmektedir. Babanın eğitim düzeyine göre kadının çalışma durumunda bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 63.

Annenin Gelir Durum ve Kişinin Çalışma Durumu

		Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?						Toplam
Annenin geliri		Çalışmadı	Kendi işi, işin ortağı	Taşeron firma	çalışan Özelde, başkasının yanında	Devlette, belediyede		
'Hiç gelirimiz yok'	f	26	11	10	15	19		81
	%	32,1	13,6	12,3	18,5	23,5		100,0
1-499TL	f	2	0	1	0	0		3
	%	66,7	,0	33,3	,0	,0		100,0
500-999TL	f	2	1	0	0	3		6
	%	33,3	16,7	,0	,0	50,0		100,0
1000-1499TL	f	2	1	1	1	6		11
	%	18,2	9,1	9,1	9,1	54,5		100,0
1500-1999TL	f	1	0	1	0	5		7
	%	14,3	,0	14,3	,0	71,4		100,0
2000-2499TL	f	1	1	0	0	2		4
	%	25,0	25,0	,0	,0	50,0		100,0
2500-2999TL	f	1	2	0	2	0		5
	%	20,0	40,0	,0	40,0	,0		100,0
3000-3499TL	f	1	0	0	0	0		1
	%	100,0	,0	,0	,0	,0		100,0
3500-3999TL	f	1	0	0	0	0		1
	%	100,0	,0	,0	,0	,0		100,0
4000TL üzeri	f	0	1	0	0	0		1
	%	,0	100,0	,0	,0	,0		100,0
Toplam	f	37	17	13	18	35		120
	%	30,8	14,2	10,8	15,0	29,2		100,0

Annenin gelir durumu ile kadının çalışma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, hiç geliri olmayan kişilerde en yüksek orana sahip grup çalışmayanlardır.

Bununla beraber devlette çalışanların oranı da bu grupta dikkate değerdir. Annenin gelirinin olmaması durumunda kadınların bir kısmı çalışmazken bir kısmı da iş sahibi olabilmektedir. Annelerin çoğunun geliri olmadığı da göz önüne alınmalıdır. 1000-1999TL arasında geliri olanların devlette çalışma oranları dikkate değer biçimde yüksektir. Genel olarak annenin gelir durumuna göre kadının çalışma durumunda bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 64.

Babanın Gelir Durumu Ve Kişinin Çalışma Durumu

		Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?					
Babanın geliri		Çalışmadı	Kendi işi, işin ortağı	Taşeron firma çalışanı	Özeld, başkasının yanında	Devlette, belediyede	Toplam
'Hiç gelirimiz yok'	f	10	2	0	1	5	18
	%	55,6	11,1	,0	5,6	27,8	100,0
1-499TL	f	2	0	1	1	0	4
	%	50,0	,0	25,0	25,0	,0	100,0
500-999TL	f	8	2	0	3	1	14
	%	57,1	14,3	,0	21,4	7,1	100,0
1000-1499TL	f	7	2	6	1	10	26
	%	26,9	7,7	23,1	3,8	38,5	100,0
1500-1999TL	f	4	4	1	4	9	22
	%	18,2	18,2	4,5	18,2	40,9	100,0
2000-2499TL	f	3	2	1	4	4	14
	%	21,4	14,3	7,1	28,6	28,6	100,0
2500-2999TL	f	1	2	2	2	5	12
	%	8,3	16,7	16,7	16,7	41,7	100,0
3000-3499TL	f	1	0	1	1	0	3
	%	33,3	,0	33,3	33,3	,0	100,0
3500-3999TL	f	1	2	1	1	0	5
	%	20,0	40,0	20,0	20,0	,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	1	0	0	1	2
	%	,0	50,0	,0	,0	50,0	100,0
Toplam	f	37	17	13	18	35	120
	%	30,8	14,2	10,8	15,0	29,2	100,0

Babanın gelir durumu ile kadının çalışma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında hiç geliri olmayan babaların kızlarının yarıdan fazlası (%55,6) çalışmamaktadır ve 1000-

2999TL gelirli grupların devlette çalışma oranının gelir arttıkça artmaktadır. Taşeron firma çalışanlarının yoğun olduğu grup ise 1000-1499TL gelire sahip olanlardır. Kendi işini yapanlarda en yüksek oran 3500TL ve üzeri kazananlara aittir. Özelde çalışanlara bakıldığında yoğunluk farklı gruplara dağılmıştır. Babanın gelir durumuna göre kadınların çalışma durumunda bir artış veya azalma olduğu söylenemez.

4.4.3. Kişinin Eğitimine Göre Çalışma Durumları

Tablo 65.

Eğitim Durumuna Göre Çalışma Durumu

Eğitim durumu	Çalışmadı		Kendi işi, işin ortağı		Taşeron firma çalışanı		Özelde, başkasının yanında		Devlette, belediyede		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlkokul (5Yıllık)	5	71,4	2	28,6	0	,0	0	,0	0	,0	7
İlköğretim-Ortaokul	4	66,7	2	33,3	0	,0	0	,0	0	,0	6
Meslek Lisesi	2	20,0	0	,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	10
Normal Lise	9	64,3	1	7,1	2	14,3	1	7,1	1	7,1	14
Anadolu-Fen	4	80,0	1	20,0	0	,0	0	,0	0	,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	7	29,2	0	,0	6	25,0	5	20,8	6	25,0	24
Lisans-Fakülte	6	14,3	10	23,8	2	4,8	5	11,9	19	45,2	42
Lisansüstü	0	,0	1	8,3	1	8,3	2	16,7	8	66,7	12
Toplam	37	30,8	17	14,2	13	10,8	18	15,0	35	29,2	120

Katılımcıların eğitim durumuna bakıldığında %30,8'i çalışmıyor (işsiz), %14,2'si kendi işini yapıyor, %10,8'i taşeron firma çalışanı, %15'i özelde çalışan ve %29,2'si devlette çalışmaktadır. İlkokul mezunlarının çoğu çalışmazken diğer kısmı (iki kişi) kendi işini yapmaktadır. İlköğretim-ortaokul mezunları ise yine çoğunlukla çalışmamakta diğer kesim ise kendi işini yapmaktadır. Bu iki grup eğitim seviyesine göre çalışma durumunda azalma olduğunu göstermektedir. Lise mezunları konusunda dikkat çekici bir tablo vardır. Normal lise mezunlarının yarısından fazlası ile anadolu-fen lisesi mezunlarının büyük çoğunluğu çalışmamaktadır. Fakat meslek liselerine baktığımızda yarısının özelde çalıştığı, %10 devlette, %20 oranında çalışmayan görülmektedir. Yüksekokul çalışanlarının bir kısmı çalışmazken çalışma durumları değişiklik göstermektedir. Lisans

mezunlarının az kesimi çalışmazken yarısına yakını devlette çalışmaktadır. Lisansüstüne bakıldığında çalışmayan yoktur. Çoğunluğu devlette olmak kaydıyla sırasıyla özelde, kendi işi ve taşeron firma çalışanı şeklinde çalışma oranı azalmaktadır. Eğitim seviyesi en alttaki gruplarla normal lise ve anadolu-fen lisesi mezunları çalışmazken, meslek lisesi grubu yüksek okul ve diğer iki üst düzey eğitim grupları ile yüksek yüzdelere sahiptir. Eğitim seviyesi yükseldikçe devlette çalışma oranı artarken; eğitim seviyesi düştükçe çalışmayanların oranı artmaktadır.

4.4.4. Çalışma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Kadınların çalışması onlar için ekonomik ve manevi açıdan güç kazandıran bir unsurdur. Çalışan kadın evlilik konusunda kendisini daha özgür hissedebilir fakat kadınların yaşlarından dolayı çocuk sahibi olma durumu azaldığı için ve toplumsal olarak belirli bir yaş kritik dönem olarak görüldüğünden dolayı evlilik çalışma durumu olsun olmasın çoğu kadın için mutlaka olması gereken bir durumdur.

Tablo 66.

Medeni Durum ve Çalışma Durumu

		Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?						Toplam
Medeni durum		Çalışmadı	Kendi işi, işin ortağı	Taşeron firma çalışanı	Özelde, başkasının yanında	Devlette, belediyyede		
Evli-nişanlı değil	f	17	5	7	6	9	44	
	%	38,6	11,4	15,9	13,6	20,5	100,0	
Nişanlı-sözlü	f	2	0	2	4	2	10	
	%	20,0	,0	20,0	40,0	20,0	100,0	
Eşi ölmüş	f	0	1	1	0	1	3	
	%	,0	33,3	33,3	,0	33,3	100,0	
Ayrılmış-boşanmış	f	1	0	1	0	2	4	
	%	25,0	,0	25,0	,0	50,0	100,0	
Evli	f	17	11	2	8	21	59	
	%	28,8	18,6	3,4	13,6	35,6	100,0	
Toplam	f	37	17	13	18	35	120	
	%	30,8	14,2	10,8	15,0	29,2	100,0	

Katılımcıların çoğu evli ve bekar kişilerden oluşmaktadır. Az sayıda olan grupların çalışma durumları şu şekildedir: Eşi ölmüş kişilerin üçü de çalışmaktadır. Boşanmış dört kişiden biri hariç diğerleri çalışırken; sözlü- nişanlı on kişinin ikisi hariç diğerleri çalıştığı görülmektedir. Bekar grupta çalışmayanların oranı %38,6 iken evlilerde bu oran %28,8'dir. Bu tablo evlenmenin çalışma oranını düşürmediğini göstermektedir.

Tablo 67.

Çalışma durumu ve Evlilik Eğilimi

	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
Çalışma durumu	Mutlaka		Olsa da olur olmasa		Olmaması tercih		Evlilik kurumu		
	olmalı		da		sebebidir		hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	Toplam
Çalışmadı	22	59,5	7	18,9	7	18,9	1	2,7	37
Kendi işi, işin ortağı	11	64,7	4	23,5	2	11,8	0	,0	17
Taşeron firma çalışanı	7	53,8	4	30,8	2	15,4	0	,0	13
Özelde, başkasının yanında	9	50,0	6	33,3	3	16,7	0	,0	18
Devlette, belediyede	22	62,9	10	28,6	1	2,9	2	5,7	35
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Tablo 67'ye göre 'Evlilik sizin için ne ifade ediyor?' sorusuna katılımcıların %59,2'si, 'Mutlaka olmalı', %25,8 Olsa da olur olmasa da , %12,5 Olmaması tercih sebebidir , %2,5 'Evlilik kurumu hiç olmamalıdır' demiştir. Katılımcıların yarısı ve daha fazlası evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmektedir. Bunu belirtenler arasında en düşük oranlar özelde ve taşeron firmada çalışanlardır. Diğerlerinin daha yüksek olmasının nedeni işi olmayanların evlilik tek seçeneği haline gelmesi; işi olanların ise kendi hayatlarını garantiye alıp evlilik konusunda rahat olmaları şeklinde yorumlanabilir. 'Olsa da olur olmasa da' diyen grupta en yüksek oranda özelde çalışanlara aittir. Bu bölümde devam eden sıralama şu şekildedir: Taşeron, devlette, kendi işi ve çalışmayan. Çalışmayanların oranının en az olmasının nedeni anlaşılabilir. Toplumumuzda kadın

çalışmıyorsa aile, toplumsal ve ekonomik koşullar onu evliliğe zorlayabilmektedir. ‘Olmaması tercih sebebidir’ diyenler en çok çalışmayanlar ve sırasıyla özelde çalışanlar, taşeron, kendi işi ve devlette olanlar şeklindedir. ‘Evlilik kurumu hiç olmamalı’ diyen az sayıda kişiler devlette çalışanlar ve çalışmayan gruptan oluşmaktadır. Kadınlar çalışsa da ‘Evlilik mutlaka olmalı’ diye düşünmektedirler. Çalışma durumu evlilik eğilimini düşürmemektedir.

Tablo 68.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: Yakışıklılık

Çalışma durumu	Yakışıklılık						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	12	32,4	19	51,4	6	16,2	37
Kendi işi, işin ortağı	2	11,8	12	70,6	3	17,6	17
Taşeron firma çalışanı	0	,0	9	75,0	3	25,0	13
Özelde başkasının yanında	5	27,8	11	61,1	2	11,1	18
Devlette, belediyede	6	18,2	27	81,8	0	,0	33
Toplam	25	21,4	78	66,7	14	12,0	117

‘Yakışıklılık önemli değil’ diyen bir grup olsa da çoğunluk ‘Olursa iyi olur’ demiştir. Tabloya bakıldığında katılımcıların %12’si yakışıklılık için ‘Evet, kesinlikle olmalı’, %66,7’si ‘Olursa iyi olur’, %21,4’ü ‘Hayır, önemli değil’ demiştir. Kadınların çoğu için yakışıklılık ilk sırada görünmese de önemlidir. Yakışıklılık için ‘Hayır önemli değil’ diyenler arasında en yüksek oran çalışmayanlara aittir. Bu grubu özelde çalışanlar, devlette çalışanlar ve kendi işini yapanlar takip etmektedirler. Olursa iyi olur diyenlere baktığımızda en yüksek oran devlette çalışanlara, en düşük oran da çalışmayanlara aittir. Yakışıklılık için ‘Evet kesinlikle olmalı’ diyenlere baktığımızda devlette çalışanların oranı %,0’dır. Devlette çalışanlar için yakışıklılık kesinlikle olması gereken bir durum değildir. Bu tabloda taşeron firma çalışanları yüksek oranlarda ‘Olursa iyi olur’ veya ‘Evet kesinlikle olmalı’ demiştir. Çalışma durumuna göre evlenilecek kişide yakışıklılık

beklentisi değişmemektedir. Kadınların çoğu (%66,7) evlenecekleri kişide yakışıklılık istemektedirler.

Tablo 69.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Meslek Sahibi Olması

Çalışma durumu	İyi bir meslek sahibi olması						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	1	2,7	17	45,9	19	51,4	37
Kendi işi, işin ortağı	1	5,9	8	47,1	8	47,1	17
Taşeron firma çalışanı	0	,0	6	46,2	7	53,8	13
Özelde, başkasının yanında	2	11,1	11	61,1	5	27,8	18
Devlette, belediyede	0	,0	17	51,5	16	48,5	33
Toplam	4	3,4	59	50,0	55	46,6	118

Tablo 69'a göre katılımcıların %46,6'sı evlenecekleri kişinin iyi bir meslek sahibi olması konusunda 'Evet kesinlikle olmalı' , %50'si 'Olursa iyi olur', %3,4'ü 'Hayır, önemli değil' demiştir. Evlenilecek kişinin iyi meslek sahibi olması konusunda en yüksek oran taşeron firma çalışanlarına ve çalışmayanlara aittir. Bu kişilerin işi olmaması veya iş garantisi olmaması nedeniyle böyle düşünceleri makul görünmektedir. Kendi işi olanlar ve devlette çalışanların da neredeyse yarısı 'Evet kesinlikle olmalı' demişlerdir. En düşük oran özelde çalışanlara aittir. Günümüzde yaşam koşulları ve daha çok toplumsal sebepler gereği erkeğin iyi (garanti) bir iş sahibi olması beklenmektedir. Devlette çalışanların hiçbiri 'Hayır önemli değil' dememiştir. Taşeron çalışanlarından da hiç kimse 'Hayır önemli değil' dememiştir. Bu grupta kişilerin sayısı çok azdır. Çalışma durumuna göre evlenilecek kişide iyi bir meslek beklentisi değişmemektedir. Bu tabloda görüldüğü üzere çalışan ve çalışmayan kadınlar evlenecekleri kişinin iyi bir mesleğe sahip olmasını istemektedirler. Çalışmayan kadınlar mecburen eşlerinin iyi bir işi olsun istemektedirler. Çalışanlar ise kendileri para kazandığı için evlenecekleri kişinin de iyi bir işe sahip olması gerektiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 70.

Çalışma durumu ve Eş Seçimi : Evi, Arabası ,Malı, Mülkü Olması

Evi, arabası, malı, mülkü olması							
Çalışma durumu	Hayır, önemli değil		Olursa, iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	7	18,9	20	54,1	10	27,0	37
Kendi işi, işin ortağı	4	23,5	11	64,7	2	11,8	17
Taşeron firma çalışanı	3	25,0	6	50,0	3	25,0	12
Özelde, başkasının yanında	6	33,3	11	61,1	1	5,6	18
Devlette, belediyede	8	24,2	23	69,7	2	6,1	33
Toplam	28	23,9	71	60,7	18	15,4	117

Tablo 70'e göre ankete katılanların %15,4'ü evlenecekleri kişinin evi, arabası, malı, mülkü olmasına 'Evet, kesinlikle olmalı' , %60,7'si 'Olursa iyi olur' , %23,9'u 'Hayır, önemli değil' demiştir. Genel olarak az sayıda kişi maddiyat için 'Evet, kesinlikle olmalı' derken yaklaşık dörtte bir oranında kişi maddiyatın önemli olmadığını söylemektedir. Katılanların yarısından fazlası 'Olursa iyi olur' demiştir. Mal, mülk konusunda en yüksek oranda 'Kesinlikle olmalı' diyenler çalışmayan grup ve taşeron firma çalışanlarıdır. Sırasıyla kendi işi olanlar, devlette çalışanlar ve en az oranla özelde çalışanlardır. Kadınların yarısı ve daha fazlası mal, mülk için olursa iyi olur demiştir. 'Hayır, önemli değil' diyenlere bakıldığında en yüksek oran özelde çalışanlara aittir. Oranlar taşeron çalışanları, devlette çalışanlar, kendi işini yapanlar ve çalışmayan gruplar şeklindeki sıraya göre düşmektedir. Bu tablo, kadınların çalışmama durumunda eş seçiminde maddi beklenti oranının yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 71.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: Kararlılık-Özgüven Sahibi Olması

Çalışma durumu	Kararlılık-özgüven sahibi olması					
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı	
	f	%	f	%	f	%
Toplam	1	,8	26	22,0	91	77,1
Çalışmadı	1	2,7	5	13,5	31	83,8
Kendi işi, işin ortağı	0	,0	6	35,3	11	64,7
Taşeron firma çalışanı	0	,0	4	30,8	9	69,2
Özelde, başkasının yanında	0	,0	7	38,9	11	61,1
Devlette, belediyede	0	,0	4	12,1	29	87,9

Katılımcıların %77,1'i evlenecekleri kişinin kararlılık-özügüven sahibi olmasına 'Evet kesinlikle olmalı', %22'si 'Olursa iyi olur', %2,7'si 'Hayır, önemli değil' demiştir. Kadınların çoğu eşlerinin kararlılık ve özüğüvene sahip olmasını istemektedirler. Yaklaşık dörtte bir oranda 'Olursa iyi olur' denirken, sadece bir kişi 'Hayır önemli değil' demiştir. 'Evet, kesinlikle olmalı' diyenlerde en yüksek oran devlette çalışanlara ve çalışmayanlara aittir. 'Olursa iyi olur' diyenlere gelince en yüksek oran özelde çalışanlar sonra sırasıyla kendi işi, taşeron, çalışmayan ve devlette çalışanlar şeklindedir. 'Hayır, önemli değil' seçeneğine gelince sadece çalışmayan bir kişi bunu işaretlemiştir. Bu tabloda evet seçeneğinde en yüksek oranların çalışmayan ve devlette çalışan gruplara ait olması şunu göstermektedir: Kadınlar, iş sahibi olsun olmasın özüğüvenli ve kararlı kişilerle evlenmek istemektedirler. Çalışma durumuna göre eş seçiminde kararlılık- özügüven beklentisi değişmemektedir.

Tablo 72.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: Zeka

Çalışma durumu	Zeka						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	0	,0	5	13,5	32	86,5	37
Kendi işi, işin ortağı	0	,0	5	29,4	12	70,6	17
Taşeron firma çalışanı	0	,0	4	30,8	9	69,2	13
Özelde, başkasının yanında	0	,0	4	22,2	14	77,8	18
Devlette, belediyede	1	3,0	3	9,1	29	87,9	33
Toplam	1	,8	21	17,8	96	81,4	118

Tablo 72’ye göre ankete katılanların %81,4’ü evlenecekleri kişide zeka için ‘Evet kesinlikle olmalı’, %17,8 ‘Olursa iyi olur’, %8’i ‘Hayır önemli değil’ demiştir. Zeka konusunda kadınların çoğu ‘Evet, kesinlikle olmalı’ derken yirmi bir kişi ‘Olursa iyi olur’ demiştir. Bir kişi ise ‘Hayır önemli değil’ demiştir. Devlette çalışanlar ve çalışmayan grup en yüksek oranda ‘Evet kesinlikle olmalı’ demiştir. Diğer gruplar sırasıyla özelde, kendi işi ve taşeron firma sıralamasıyla ‘Kesinlikle olmalı’ demişlerdir. Kadınların çoğu zekaya önem verse de çalışma durumuna göre eş seçiminde zeka beklentisi değişmemektedir.

Tablo 73.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: Saygı

Çalışma durumu	Saygı				Toplam
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	
Çalışmadı	2	5,4	35	94,6	37
Kendi işi, işin ortağı	4	23,5	13	76,5	17
Taşeron firma çalışanı	3	23,1	10	76,9	13
Özelde, başkasının yanında	5	27,8	13	72,2	18
Devlette, belediyede	1	2,9	33	97,1	34
Toplam	15	12,6	104	87,4	119

Tablo 73'e göre katılımcıların %87,4'ü evlenecekleri kişinin saygılı olması konusunda 'Evet kesinlikle olmalı', %12,6'sı 'Olursa iyi olur' demiştir. Katılımcıların hiç biri saygı konusunda 'Hayır, önemli değil' dememiştir. Kadınların büyük çoğunluğu evlilikte saygıya önem vermektedirler. Diğer birçok seçenekte olduğu gibi devlette çalışanlar ve çalışmayan grup en yüksek oranda (neredeyse hepsi) saygı için 'Evet kesinlikle olmalı' derken; diğer gruplarda sıralama taşeron firma, kendi işi ve özelde çalışanlar şeklindedir. Çalışma durumuna göre eş seçiminde saygı beklentisi değişmemektedir.

Tablo 74.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: Sevgi

Çalışma Durumu	Sevgi						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	0	,0	2	5,4	35	94,6	37
Kendi işi, işin ortağı	0	,0	4	23,5	13	76,5	17
Taşeron firma çalışanı	0	,0	3	23,1	10	76,9	13
Özelde, başkasının yanında	1	5,6	4	22,2	13	72,2	18
Devlette, belediyede	0	,0	2	5,9	32	94,1	34
Toplam	1	,8	15	12,6	103	86,6	119

Tablo 74'e göre katılımcıların %86,6'sı evlenecekleri kişide sevgi olması konusunda 'Evet, kesinlikle olmalı', %12,6'sı 'Olursa iyi olur' , %8'i 'Hayır önemli değil' demiştir. Kadınların çoğu sevgi için 'Evet kesinlikle olmalı' derken çok azı 'Olursa iyi olur' bir tanesi de 'Hayır, önemli değil' demiştir. Sevginin kesinlikle olması gerektiğini söyleyenlerde en yüksek oran çalışmayanlara ve devlette çalışanlara aittir. Diğer sıralama taşeron firma, kendi işi, özelde şeklinde devam etmektedir. Çalışmayanların ve devlettekilerin çok azı 'Olursa iyi olur' derken diğer üç grup benzer oranda cevap vermiştir. Sadece bir kişi 'Hayır, önemli değil' demiştir. Çalışma durumuna göre eş seçiminde sevgi beklentisi değişmemektedir.

Tablo 75.

Çalışma Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Ailesinin Olması

Çalışma durumu	İyi bir ailesinin olması				Toplam
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	
Çalışmadı	5	13,5	32	86,5	37
Kendi işi, işin ortağı	6	35,3	11	64,7	17
Taşeron firma çalışanı	5	38,5	8	61,5	13
Özelde, başkasının yanında	7	38,9	11	61,1	18
Devlette, belediyede	7	21,2	26	78,8	33
Toplam	30	25,4	88	74,6	118

Katılımcıların %74,6'sı Evlenilecek kişinin iyi bir ailesi olması konusunda 'Evet, kesinlikle olmalı' derken %25,4'ü ' Olursa iyi olur' demiştir. 'Hayır, önemli değil' diyen birisi yoktur. İyi aileye sahip olmanın kesinlikle olması gerektiğini belirtenler en yüksek oranla çalışmayan gruba aittir. Bu grubu devlette çalışanlar %78,8 ile izler. Diğer gruplar benzer oranlara sahiptir. Genel olarak tabloya bakıldığında kadınların çoğu evlendikleri kişinin iyi bir ailesinin olmasına önem vermektedirler. Çalışmayan grubun diğer gruplara göre oldukça yüksek orana sahip olması çalışmama durumunda, eş seçiminde iyi bir ailesi olması beklentisinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 76.

Çalışma Durumu ve Boşanma Eğilimi

Çalışma durumu	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						Toplam
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		
	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	14	37,8	5	13,5	18	48,6	37
Kendi işi, işin ortağı	7	41,2	7	41,2	3	17,6	17
Taşeron firma çalışanı	5	38,5	1	7,7	7	53,8	13
Özelde, başkasının yanında	8	44,4	6	33,3	4	22,2	18
Devlette, belediyede	20	57,1	8	22,9	7	20,0	35
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Katılımcıların %45'i boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu belirtirken, boşanma için %22,5'i 'Olmasa iyi olur', %32,5'i 'Kötü bir durum' demiştir. Boşanmanın evlenmek kadar doğal bir durum olduğunu belirtenlerden en düşük oran çalışmayan gruba ve taşeron firma çalışanlarına aitken, en yüksek oran da devlette çalışanlara ve özelde çalışanlara aittir. Boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirten bölüme bakıldığında kendi işini yapanlar en düşük orandadır. Bu durum da kadınların iş konusundaki bağımsızlığının boşanmada onlara güven verdiğini gösterebilir. Boşanmayı kötü görenlerde en yüksek oran taşeron firmaya aitken onu çalışmayan grup izlemektedir. İş veya iş garantisi olmayanların boşanmaya daha temkinli yaklaştığı söylenebilir. Devlette veya özelde çalışanların da ortalama beşte biri boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirtmiştir. Boşanmayı evlilik kadar doğal bulan gruplara en yüksek oranın (%57,1) devlette çalışanlara ait olması ve boşanmayı kötü bir durum olarak niteleyen gruplarda en yüksek oranların çalışmayan ve taşeron çalışanlara ait olması çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış olduğunu göstermektedir. Çalışma durumu iyileştikçe boşanma eğilim oranı artmaktadır.

Tablo 77.

Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları

Çalışma Durumu	Sözlü/Psikolojik şiddet		Bir tokat bile olsa		Tekrarlanan şiddet		Anlaşamama	
	Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir		Boşanma sebebidir	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çalışmadı	20	54,1	15	40,5	28	75,7	13	35,1
Kendi işi, işin ortağı	11	64,7	8	47,1	16	94,1	9	52,9
Taşeron firma çalışanı	8	61,5	10	76,9	13	100,0	9	69,2
Özelde, başkasının yanında	14	77,8	13	72,2	16	88,9	11	61,1
Devlette, belediyede	25	71,4	23	65,7	34	97,1	15	42,9
Toplam	78	65,0	69	57,5	107	89,2	57	47,5

Çalışma durumları ile boşanma koşulları arasındaki ilişkiye bakıldığında, sözlü/psikolojik şiddet konusunda en yüksek oranlar özelde (%77,8) ve devlette (%71,4) çalışanlara aittir. En düşük oran ise %54,1 ile çalışmayanlara aittir. Çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış vardır. Fakat, çalışmayan kadınların bile yarıdan fazlasının sözlü/psikolojik şiddeti boşanma sebebi olarak görmesi kadınların ekonomik olarak eşine muhtaç olsa bile boşanma eğiliminin yüksek olduğu söylenilebilir. Bir tokadın boşanma sebebi olduğunu düşünenlere bakıldığında, en yüksek oran (%76,9) taşeron firma çalışanlarına aittir. Bu grubu %72,2 ile özelde ve %65,7 ile devlette çalışanlar izlemektedir. En düşük oran %40,5 ile çalışmayanlara aittir. Bu bölümde, kadınların çalışıyor olsalar bile bir tokadı affedebilecekleri ortaya çıkmıştır. Çalışmayan kadınların bu durumu affetmesi ekonomik özgürlükleri olmadığı için olabilir fakat kendi işini yapanların en düşük ikinci orana sahip olması ve devlette çalışanların iki gruptan (taşeron ve özelde çalışanlar) daha düşük oranda olması çalışma durumuna göre bir tokat konusunda boşanma eğiliminde kısmen bir artış vardır. Tekrarlanan şiddet konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğilimine bakıldığında, en yüksek oran %100 ile taşeron çalışanlarına aittir. %97,1 ile devlette çalışanlar ve %94,1 ile kendi işini yapanlar bu grubu izlemektedir. Bu üç grubun oranlarının yüksek çıkması kadınların tümüne yakını sürekli şiddete uğradıkları takdirde boşanacaklarını göstermektedir. Çalışmayan kadınlardaki oran da (%75,7) dikkate değerdir. Kadınların çalışma durumuna göre

tekrarlanan şiddet konusunda boşanma eğiliminde bir artış vardır. Bununla beraber kadınların boşanması için iyi bir işe sahip olmak zorunda olmadıkları; çalışmasalar veya garanti bir işleri olmasa da boşanmaktan kaçınmayacakları görülmektedir.

Anlaşamama konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğilimine bakıldığında en yüksek oran (%69,2) taşeron çalışanlarına aittir. Bu grubu özelde çalışanlar (%61,1) ve kendi işini yapanlar (%52,9) izlemektedir. Devlette çalışanların yarıdan azının anlaşamamayı boşanma sebebi olarak görmesi kadınların garanti işi olsa da anlaşamama durumunu kabul edip boşanmayı düşünmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Anlaşamama konusunda boşanma eğilim oranı en düşük grup çalışmayanlardır.

Tablo 78.

Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları

Çalışma durumu	Aldatma	Alkolik olma	Çete-Suç bulaşma	Eşin evi geçindirememesi
	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Çalışmadı	f 35 % 94,6	30 81,1	34 91,9	25 67,6
Kendi işi, işin ortağı	f 16 % 94,1	16 94,1	16 94,1	12 70,6
Taşeron firma çalışanı	f 13 % 100,0	12 92,3	12 92,3	8 61,5
Özelde, başkasının yanında	f 13 % 72,2	10 55,6	14 77,8	11 61,1
Devlette, belediyede	f 33 % 94,3	29 82,9	33 94,3	29 82,9
Toplam	f 110 % 91,7	97 80,8	109 90,8	85 70,8

Aldatma konusunda çalışma gruplarından kadınların tamamına yakını boşanma eğilimindedir. Çalışmayanlarla devlette çalışan ve kendi işini yapanların benzer oranlarda olması dikkat çekicidir. Özelde çalışanların diğer gruplara göre daha düşük bir yüzdeye (%72,2) sahip olması bu grubun aldatmayı daha kabul edebilir bir görüntüde olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma durumu ne olursa olsun kadınlar aldatma durumunda boşanma eğilimleri çok yüksektir. Aldatma konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğilim oranları değişmemektedir.

Eşin alkolik olması konusunda çalışma durumunun boşanma eğilimine etkisine bakıldığında en yüksek oran (%94,1) kendi işini yapan gruba aittir. Bu grubu %92,3 ile

taşeron çalışanları izlemektedir. Çalışmayanlar ve devlette çalışanlar benzer oranlara sahiptir. Genel olarak yorumlanırsa eşin alkolik olması durumunda çalışma durumuna göre boşanma eğilim oranları değişmemektedir.

Eşin çete ve suça bulaşması durumunda boşanma eğilimine bakıldığında, en yüksek oran devlette çalışanlara aittir. Kendi işini yapanlar ve taşeron çalışanları da bu grubu izlemektedir. Çalışmayan grubun oldukça yüksek bir yüzdeye (%91,9) sahip olması ve özelde çalışan grubun %77,8 oranında olması eşin çete ve suça karışması konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğilim oranları birbirine benzerdir ve kadınların büyük çoğunluğunun böyle bir durumda boşanma eğiliminde olduğu söylenebilir.

Eşin evi geçindirmemesi konusunda çalışma durumunun boşanma eğilimine bakıldığında en yüksek oranın (%82,9) devlette çalışanlara ait olması ve bu grubu kendi işini yapanların (%70,6) izlemesi çalışma durumunun boşanma eğilim oranını yükselttiğini gösterse de taşeronda ve özelde çalışanların oranları çalışmayanlarınkine göre daha düşüktür. Eşin evi geçindirmemesi konusunda en yüksek boşanma eğilim oranı devlette çalışanlara aittir.

Tablo 79.

Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları

Çalışma durumu		Çocuk sahibi olamama	Maddi sorunlar	Ailelerin müdahil olması	Eşin hasta veya psikolojik sorunları
		Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Çalışmadı	f	4	9	17	9
	%	10,8	24,3	45,9	24,3
Kendi işi, işin ortağı	f	3	3	6	5
	%	17,6	17,6	35,3	29,4
Taşeron firma çalışanı	f	0	0	3	3
	%	,0	,0	23,1	23,1
Özelde, başkasının yanında	f	3	2	9	6
	%	16,7	11,1	50,0	33,3
Devlette, belediyede	f	5	4	10	15
	%	14,3	11,4	28,6	42,9
Toplam	f	15	18	45	38
	%	12,5	15,0	37,5	31,7

Çocuk sahibi olamam konusunda çalışma durumunun boşanma eğilimine etkisine bakıldığında en yüksek oran kendi işini yapan ve özelde çalışanlara aittir. Bu grubu devlette çalışanlar izlemektedir. Çalışmayan grubun oranı (%10,8) düşüktür ve taşeron firma çalışanları %,0 oranına sahiptir. Çocuk sahibi olamama konusunda neredeyse tüm grupların benzer boşanma eğilimi oranlarına sahip olduğu görülmektedir.

Maddi sorunlar konusunda çalışma durumunun boşanma eğilimine etkisine bakıldığında, en düşük oranlar taşeron çalışanlarına, özelde ve devlette çalışanlara aittir. Çalışmayanların oranının en yüksek olması doğal bir durumdur. Maddi sorunlar konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur. Ailelerin müdahil olması konusunda çalışma durumunun boşanma eğilimine etkisine bakıldığında, en yüksek oran (%50) özelde çalışanlara ve çalışmayanlara (%45,9) aittir. En düşük oranın taşeron çalışanlarına ait olması ve bunu devlette çalışanların izlemesi, ailelerin her şeye müdahil olması konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Eşin hasta veya psikolojik sorunları olması konusunda, en yüksek oran (%42,9) devlette çalışanlara ve özelde çalışanlara (%33,3) aittir. Diğer gruplar daha düşük

oranlara sahiptir. Eşin hasta olması konusunda devlette çalışanların boşanma eğilim oranı diğer gruplara göre daha yüksektir.

Tablo 80.

Çalışma Durumu ve Boşanma Koşulları

Çalışma durumu		Başını kapatmaya zorlama	Başını açmaya zorlama	Arkadaş akraba ziyarete karışma	Çalışmamasını evde oturmasını isteme
		Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Çalışmadı	f	14	14	8	8
	%	37,8	37,8	21,6	21,6
Kendi işi, işin ortağı	f	9	12	5	10
	%	52,9	70,6	29,4	58,8
Taşeron firma çalışanı	f	4	7	2	5
	%	30,8	53,8	15,4	38,5
Özelde, başkasının yanında	f	10	11	6	8
	%	55,6	61,1	33,3	44,4
Devlette, belediyede	f	20	21	6	12
	%	57,1	60,0	17,1	34,3
Toplam	f	57	65	27	43
	%	47,5	54,2	22,5	35,8

Eşin, kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda çalışma durumu ve boşanma eğilimine bakıldığında, en yüksek oranlar devlette, özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlara aittir. Diğer iki grup bu gruplara kıyasla düşük oranlara sahiptir. Eşin kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda, çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış vardır. Eşin, kadının başını açmaya zorlaması konusunda çalışma durumu ve boşanma eğilimine bakıldığında en yüksek oran kendi işini yapanlara aittir. Bu grubu özelde ve devlette çalışanlar izlemektedir. Eşin kadının başını açmaya zorlaması konusunda, diğer üç grubun oranları çalışmayan ve taşeron çalışanların oranlarından daha yüksektir. Kadınlar başlarının açılmasına zorla kapanmaya oranla daha çok tepki göstermektedirler.

Eşin, arkadaş/ akraba ziyaretine karışması konusunda, çalışma durumu ve boşanma eğilimine bakıldığında en yüksek oran özelde çalışanlara aitken bu grubu kendi

işini yapanlar izlemektedir. En düşük oranlar da taşeron çalışanlarına ve devlette çalışanlara aittir. Genel olarak, arkadaş/akraba ziyaretleri konusunda çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde artış ve azalma yoktur.

Eşin, kadını çalıştırmaması konusunda, çalışma durumunun boşanma eğilimine etkisine bakıldığında en yüksek oranın kendi işini yapanlara, en düşük oranın ise çalışmayanlara ait olması çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış olduğunu göstermektedir. Bununla beraber ikinci en yüksek orana sahip grubun özelde çalışanlar olması beklenir bir durum iken taşeron firmanın devlette çalışanlardan daha yüksek olması ilginç bir sonuçtur. Kendi işini yapanlar ile özelde çalışanların çalışmayanlara göre oldukça yüksek oranlara sahip olmaları çalışma durumunun boşanma eğilimini kısmen yükselttiği söylenebilir. Bununla birlikte, devlette çalışanlar birçok gruba göre düşük bir orana sahiptir.

4.4.5. Gelir Durumuna Göre Kişinin Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Bu bölümde katılımcıların gelir durumlarına göre evlilik ve boşanma eğilimleri ile eş seçimleri ve boşanma koşulları hakkındaki görüşlerini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 81.

Gelir Durumu ve Evlilik Eğilimi

Gelir durumu	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?				Toplam
	Mutlaka olmalı	Olsa da olur olmasa da	Olmaması tercih sebebidir	Evlilik kurumu hiç olmamalıdır	
Hiç gelirimiz yok	f 24	5	6	1	36
	% 66,7	13,9	16,7	2,8	100,0
1-499TL	f 2	2	0	0	4
	% 50,0	50,0	,0	,0	100,0
500-999TL	f 7	5	1	0	13
	% 53,8	38,5	7,7	,0	100,0
1000-1499TL	f 8	1	3	1	13
	% 61,5	7,7	23,1	7,7	100,0
1500-1999TL	f 6	2	1	0	9
	% 66,7	22,2	11,1	,0	100,0
2000-2499TL	f 5	5	1	0	11
	% 45,5	45,5	9,1	,0	100,0
2500-2999TL	f 5	1	0	1	7
	% 71,4	14,3	,0	14,3	100,0
3000-3499TL	f 2	5	0	0	7
	% 28,6	71,4	,0	,0	100,0
3500-3999TL	f 5	1	0	0	6
	% 83,3	16,7	,0	,0	100,0
4000TL ve üzeri	f 7	4	3	0	14
	% 50,0	28,6	21,4	,0	100,0
Toplam	f 71	31	15	3	120
	% 59,2	25,8	12,5	2,5	100,0

Gelir durumlarına göre evlilik eğilimine bakıldığında katılımcıların %2,5'i (üç kişi) evlilik kurumunun hiç olmaması gerektiğini belirtirken, %12,5'i olmamasının tercih sebebi olduğunu, %25,8'i evlilik için 'Olsa da olur olmasa da' ve %59,2'si 'Mutlaka olmalı' demiştir. Tabloya bakıldığında, hiç geliri olmayanların ve aylık 1000,2000 ve 3000TL'den fazla kazananların yüksek oranda evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Kişinin gelir durumuna göre evlilik eğilimlerinde artış veya azalma bulunmamaktadır.

Tablo 82.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Yakınlık

Gelir durumu		Yakınlık		Toplam
		Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur Evet, kesinlikle olmalı	
Hiç gelirimiz yok	f 9	18	9	36
	% 25,0	50,0	25,0	100,0
1-499TL	f 0	1	2	3
	% ,0	33,3	66,7	100,0
500-999TL	f 6	7	0	13
	% 46,2	53,8	,0	100,0
1000-1499TL	f 2	10	1	13
	% 15,4	76,9	7,7	100,0
1500-1999TL	f 2	6	1	9
	% 22,2	66,7	11,1	100,0
2000-2499TL	f 1	9	1	11
	% 9,1	81,8	9,1	100,0
2500-2999TL	f 0	5	0	5
	% ,0	100,0	,0	100,0
3000-3499TL	f 2	5	0	7
	% 28,6	71,4	,0	100,0
3500-3999TL	f 1	5	0	6
	% 16,7	83,3	,0	100,0
4000TL ve üzeri	f 2	12	0	14
	% 14,3	85,7	,0	100,0
Toplam	f 25	78	14	117
	% 21,4	66,7	12,0	100,0

Tabloya bakıldığında kadınların yarısından fazlası (%66,7) yakışıklılık için ‘Olursa iyi olur’ derken; %12’si ‘Evet, kesinlikle olmalı’, %21,4’ü ‘Hayır, önemli değil’ demiştir. ‘Evet, kesinlikle olmalı’ diyen gruba bakıldığında en yüksek oranlar 1-499TL gelir ile hiç geliri olmayanlara aittir. En yüksek gelir grupları %0 oranındadır. Bu durum da bize gelirin arttıkça kadınların evlenecekleri kişide yakışıklılığa önem vermenin azaldığını göstermektedir. Yakışıklılık için ‘Olursa iyi olur’ diyenlere bakıldığında gelir gruplarının oranları farklılaşsa da 2000TL ve üzerinde kazananların diğerlerine göre genel olarak daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir. ‘Hayır, önemli değil’ diyenlere bakıldığında gelire göre artış veya azalma yoktur. Kadınların çoğu yakışıklılık istemektedir fakat bu olmazsa olmaz değildir. Gelir durumuna göre eş seçiminde yakışıklılık beklentisinde artış veya azalma yoktur.

Tablo 83.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Meslek Sahibi Olması

Gelir durumu		İyi bir meslek sahibi olması			Toplam
		Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	
Hiç gelirimiz yok	f	1	15	20	36
	%	2,8	41,7	55,6	100,0
1-499TL	f	0	1	3	4
	%	,0	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	1	8	4	13
	%	7,7	61,5	30,8	100,0
1000-1499TL	f	0	7	6	13
	%	,0	53,8	46,2	100,0
1500-1999TL	f	1	5	3	9
	%	11,1	55,6	33,3	100,0
2000-2499TL	f	1	5	5	11
	%	9,1	45,5	45,5	100,0
2500-2999TL	f	0	0	5	5
	%	,0	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	0	6	1	7
	%	,0	85,7	14,3	100,0
3500-3999TL	f	0	3	3	6
	%	,0	50,0	50,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	9	5	14
	%	,0	64,3	35,7	100,0
Toplam	f	4	59	55	118
	%	3,4	50,0	46,6	100,0

Katılımcıların yarısı evlenecekleri kişinin iyi meslek sahibi olması konusunda ‘Olursa iyi olur’ derken, %46,6’sı kesinlikle olması gerektiğini düşünmektedir. Yalnızca 4 kişi bu durumun önemli olmadığını belirtmiştir. En düşük iki gelir grubunun evlenecekleri kişide iyi bir meslek istediği görülmektedir. Bu durum olağanken, 2500-2999TL grubunun tamamının ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demesi farklı bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Tablo genel olarak ele alınırsa, geliri olan kadınlar evlenecekleri kişinin iyi bir meslek sahibi olmasını mutlaka olması gereken bir durum olarak görmemektedirler bunun sebebi de kendilerinin de çalışıyor olması şeklinde yorumlanabilir. Çalışmayan kadınların veya az geliri olan kadınların meslek konusunda ‘Evet, kesinlikle olmalı’ veya ‘Olursa iyi olur’ demesi ekonomik gücü olmayan veya az kazanan kadının eşine muhtaç olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bazı gruplarda gelir durumu yükseldikçe eş seçiminde erkeğin iyi bir iş sahibi olması beklentisi de diğer gruplara kıyasla daha yüksek orandadır.

Tablo 84.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Evi Arabası, Malı, Mülkü Olması

Gelir durumu	Evi, arabası, malı, mülkü olması				
	Hayır, önemli değil	Olursa, iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	Toplam	
Hiç gelirimiz yok	f	8	18	10	36
	%	22,2	50,0	27,8	100,0
1-499TL	f	0	2	1	3
	%	,0	66,7	33,3	100,0
500-999TL	f	3	8	2	13
	%	23,1	61,5	15,4	100,0
1000-1499TL	f	5	6	2	13
	%	38,5	46,2	15,4	100,0
1500-1999TL	f	1	8	0	9
	%	11,1	88,9	,0	100,0
2000-2499TL	f	3	7	1	11
	%	27,3	63,6	9,1	100,0
2500-2999TL	f	1	3	1	5
	%	20,0	60,0	20,0	100,0
3000-3499TL	f	3	4	0	7
	%	42,9	57,1	,0	100,0
3500-3999TL	f	1	5	0	6
	%	16,7	83,3	,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	3	10	1	14
	%	21,4	71,4	7,1	100,0
Toplam	f	28	71	18	117
	%	23,9	60,7	15,4	100,0

Katılımcılar, evlenecekleri kişinin malı, mülkü olması konusunda %60,7 oranında ‘Olursa iyi olur’ demiştir. %23,9’u bunun önemli olmadığını düşünürken, %15,4’ü kesinlikle olması gerektiğin belirtmiştir. ‘Hayır, önemli değil’ bölümünde en yüksek oranın geliri olmayanlara ait olması dikkate değerdir fakat gelir durumuna göre eş seçiminde maddi beklenti konusunda artış veya azalma yoktur.

Tablo 85.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Kararlılık-Özgüven Sahibi Olması

		Kararlılık-özügüven sahibi olması			
		Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	Toplam
Hiç gelirimiz yok	f	1	5	30	36
	%	2,8	13,9	83,3	100,0
1-499TL	f	0	1	3	4
	%	,0	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	0	3	10	13
	%	,0	23,1	76,9	100,0
1000-1499TL	f	0	5	8	13
	%	,0	38,5	61,5	100,0
1500-1999TL	f	0	3	6	9
	%	,0	33,3	66,7	100,0
2000-2499TL	f	0	3	8	11
	%	,0	27,3	72,7	100,0
2500-2999TL	f	0	0	5	5
	%	,0	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	0	2	5	7
	%	,0	28,6	71,4	100,0
3500-3999TL	f	0	1	5	6
	%	,0	16,7	83,3	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	3	11	14
	%	,0	21,4	78,6	100,0
Toplam	f	1	26	91	118
	%	,8	22,0	77,1	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu (%77,1) evlenecekleri kişide özgüven-kararlılık olması konusunda ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demiştir. Gelir gruplarından en düşük grup ile en yüksek ikinci grup benzer oranlara sahiptir. Kadınlar gelir grubu fark etmeksizin eşlerinin özgüven ve kararlılık sahibi olması gerektiğini düşünmektedir. Gelir durumuna göre eş seçiminde özgüven-kararlılık beklentisinde artış veya azalma yoktur.

Tablo 86.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Zeka

		Zeka			Toplam
		Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	
Hiç gelirimiz yok	f	0	4	32	36
	%	,0	11,1	88,9	100,0
1-499TL	f	0	1	3	4
	%	,0	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	0	4	9	13
	%	,0	30,8	69,2	100,0
1000-1499TL	f	1	3	9	13
	%	7,7	23,1	69,2	100,0
1500-1999TL	f	0	3	6	9
	%	,0	33,3	66,7	100,0
2000-2499TL	f	0	1	10	11
	%	,0	9,1	90,9	100,0
2500-2999TL	f	0	0	5	5
	%	,0	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	0	2	5	7
	%	,0	28,6	71,4	100,0
3500-3999TL	f	0	0	6	6
	%	,0	,0	100,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	3	11	14
	%	,0	21,4	78,6	100,0
Toplam	f	1	21	96	118
	%	,8	17,8	81,4	100,0

Katılımcılar evlenecekleri erkeğin zeka sahibi olması konusunda benzer oranlara sahiptir. En yüksek oran 2500-2999TL grubuna sonra 2000-2499TL ve ardından hiç geliri

olmayan gruba aittir. En yüksek gelir grubu ile üçüncü en yüksek gelir grubunun oranları %70 üzerindedir. Gelir durumuna göre eş seçiminde zeka beklentisinde artış veya azalma yoktur.

Tablo 87.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Saygı

		Saygı		Toplam
		Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	
Hiç gelirimiz yok	f	2	34	36
	%	5,6	94,4	100,0
1-499TL	f	1	3	4
	%	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	1	12	13
	%	7,7	92,3	100,0
1000-1499TL	f	3	10	13
	%	23,1	76,9	100,0
1500-1999TL	f	3	6	9
	%	33,3	66,7	100,0
2000-2499TL	f	1	10	11
	%	9,1	90,9	100,0
2500-2999TL	f	0	6	6
	%	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	1	6	7
	%	14,3	85,7	100,0
3500-3999TL	f	0	6	6
	%	,0	100,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	3	11	14
	%	21,4	78,6	100,0
Toplam	f	15	104	119
	%	12,6	87,4	100,0

Katılımcıların hiç birinin ‘Hayır, önemli değil’ demediği saygı konusunda, büyük çoğunluk (%87,4) ‘Evet kesinlikle olmalı’ derken, %12,6 oranında ‘Olursa iyi olur’ denmiştir. Hiç geliri olmayanların oranının en üst gelir grubundan ve üçüncü en iyi gelir

grubundan daha yüksek orana sahip olması dikkat çekicidir. En düşük oranlara sahip iki grup 1000-1999TL arasındakilerdir. Gelir durumuna göre eş seçiminde saygı beklentisinde artış veya azalma yoktur.

Tablo 88.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: Sevgi

		Sevgi			Toplam
		Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	
Hiç gelirimiz yok	f	0	2	34	36
	%	,0	5,6	94,4	100,0
1-499TL	f	0	1	3	4
	%	,0	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	0	1	12	13
	%	,0	7,7	92,3	100,0
1000-1499TL	f	1	3	9	13
	%	7,7	23,1	69,2	100,0
1500-1999TL	f	0	3	6	9
	%	,0	33,3	66,7	100,0
2000-2499TL	f	0	1	10	11
	%	,0	9,1	90,9	100,0
2500-2999TL	f	0	0	6	6
	%	,0	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	0	1	6	7
	%	,0	14,3	85,7	100,0
3500-3999TL	f	0	0	6	6
	%	,0	,0	100,0	100,0
4000TL ve üzeri	f	0	3	11	14
	%	,0	21,4	78,6	100,0
Toplam	f	1	15	103	119
	%	,8	12,6	86,6	100,0

Evlenilecek kişide sevgi konusunda %86,6 oranında katılımcı ‘Evet, kesinlikle olmalı’ derken, %12,6 oranında ‘Olursa iyi olur’ ve yalnızca 1 kişi ‘Hayır önemli değil’

demidir. Hiç geliri olmayan grup bazı gruplardan daha yüksek bir orana sahiptir. Fakat en yüksek grubun altındaki üç grup oldukça yüksek yüzdelere sahiptir. Gelir durumu arttıkça sevgi beklentisi artıyor görünse de düşük gelirli grupların yüksek oranlarda, en yüksek gelir grubunun da düşük oranda olması gelir durumuna göre eş seçiminde sevgi beklentisinde bir artış veya azalma olmadığını göstermektedir.

Tablo 89.

Gelir Durumu ve Eş Seçimi: İyi Bir Ailesi Olması

		İyi bir ailesi olması		
		Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı	Toplam
Hiç gelirimiz yok	f	4	32	36
	%	11,1	88,9	100,0
1-499TL	f	1	3	4
	%	25,0	75,0	100,0
500-999TL	f	3	10	13
	%	23,1	76,9	100,0
1000-1499TL	f	4	9	13
	%	30,8	69,2	100,0
1500-1999TL	f	3	6	9
	%	33,3	66,7	100,0
2000-2499TL	f	3	8	11
	%	27,3	72,7	100,0
2500-2999TL	f	0	5	5
	%	,0	100,0	100,0
3000-3499TL	f	4	3	7
	%	57,1	42,9	100,0
3500-3999TL	f	1	5	6
	%	16,7	83,3	100,0
4000TL ve üzeri	f	7	7	14
	%	50,0	50,0	100,0
Toplam	f	30	88	118
	%	25,4	74,6	100,0

Katılımcıların hiç biri evlenecekleri kişinin iyi bir ailesi olmasına ‘Hayır, önemli değil’ dememiştir. %74,6 oranında kişi ‘Evet, kesinlikle olmalı’ derken % 25,4 oranında ‘Olursa iyi olur’ cevabı verilmiştir. Bu tabloda dikkat çekici iki grup vardır. En üst gelir düzeyi ile en iyi üçüncü gelir düzeyi diğer gruplara göre çok daha düşük oranda evlenecekleri kişinin iyi bir ailesi olması gerektiğini düşünmektedir. En yüksek düzeyler sırasıyla 2500-2999TL grubu ile hiç geliri olmayanlara aittir. En düşük oran en üst düzey gelir grubuna ait görünmektedir. Diğer gruplar birbirine yakın oranlara sahiptir.–Gelir durumuna göre evlenilecek kişinin iyi bir ailesi olması beklentisinde bir artış veya azalma yoktur. Tabloya göre hemen hemen her gruptan çoğu kişi evleneceği kişinin ailesinin iyi olmasını istemektedir.

Tablo 90.

Gelir Durumu ve Boşanma Eğilimi

Gelir durumu		Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?			Toplam
		Evlenmek kadar doğal	Olmasa iyi olur	Kötü bir durum	
Hiç gelirimiz yok	f	10	7	19	36
	%	27,8	19,4	52,8	100,0
1-499TL	f	2	0	2	4
	%	50,0	,0	50,0	100,0
500-999TL	f	5	2	6	13
	%	38,5	15,4	46,2	100,0
1000-1499TL	f	8	3	2	13
	%	61,5	23,1	15,4	100,0
1500-1999TL	f	5	2	2	9
	%	55,6	22,2	22,2	100,0
2000-2499TL	f	9	2	0	11
	%	81,8	18,2	,0	100,0
2500-2999TL	f	4	2	1	7
	%	57,1	28,6	14,3	100,0
3000-3499TL	f	5	0	2	7
	%	71,4	,0%	28,6	100,0
3500-3999TL	f	2	2	2	6
	%	33,3	33,3	33,3	100,0
4000TL ve üzeri	f	4	7	3	14
	%	28,6	50,0	21,4	100,0
Toplam	f	54	27	39	120
	%	45,0	22,5	32,5	100,0

Boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirtenlerin çoğu gelir durumu düşük olanlardır. ‘Olmasa iyi olur’ diyenlere bakıldığında her grup birbirine yakın oranlar almıştır. En üst gelir grubunun boşanma için en yüksek oranda (%50) ‘Olmasa iyi olur’ demesi dikkate değerdir. Geliri olamayan grubun yarısından fazlası boşanmayı kötü bir durum olarak belirtmektedir. Fakat, gelir seviyesi arttıkça boşanma eğiliminde bariz şekilde bir artış olmamaktadır. Boşanmanın evlilik kadar doğal olduğunu belirtenlerde en yüksek oranlar 2000-3499TL arasındaki gruplara aittir. En üst düzey gelir gruptakilerin yarısının boşanma için %50 oranında ‘Olmasa iyi olur’ yanıtını vermesi gelir düzeyinin bazı durumlarda boşanmayı artırmadığını göstermektedir. Gelir durumuna göre boşanma eğiliminde artış veya azalma olduğu söylenemez.

Tablo 91.

Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları

Gelir Durumu	Sözlü/psikolojik şiddet	Bir tokat bile olsa	Tekrarlanan fiziksel şiddet	Anlaşamama
	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Hiç gelirimiz yok f	17	13	28	14
%	47,2	36,1	77,8	38,9
1-499TL f	2	2	4	3
%	50,0	50,0	100,0	75,0
500-999TL f	9	6	11	4
%	69,2	46,2	84,6	30,8
1000-1499TL f	8	9	12	8
%	61,5	69,2	92,3	61,5
1500-1999TL f	9	8	9	6
%	100,0	88,9	100,0	66,7
2000-2499TL f	9	9	9	5
%	81,8	81,8	81,8	45,5
2500-2999TL f	4	5	7	2
%	57,1	71,4	100,0	28,6
3000-3499TL f	4	5	7	3
%	57,1	71,4	100,0	42,9
3500-3999TL f	4	4	6	4
%	66,7	66,7	100,0	66,7
4000TL ve üzeri f	12	8	14	8
%	85,7	57,1	100,0	57,1
Toplam f	78	69	107	57
%	65,0	57,5	89,2	47,5

Tabloya bakıldığında yüksek oranda (%65) psikolojik şiddetin boşanma sebebi olarak belirtildiği görülmektedir. Psikolojik şiddet için boşanma sebebidir görüşündekilere bakıldığında oranlarda değişimler olsa da en yüksek oranlar 1500-1999TL ile 4000TL ve üzerine kazananlara aitken; en düşük oranların en alt gelir seviyelerine ait olması gelir durumuna göre sözlü şiddet konusunda boşanma eğiliminde bir artış olduğunu göstermektedir.

Psikolojik şiddete kıyasla bir tokadın boşanma sebebi olduğunu düşünenlerin oranı (%57,5) daha düşüktür. Bir tokadı boşanma sebebi olarak görenlere bakıldığında en yüksek gelir düzeyine kıyasla orta gelirli olanlar (1500-3500) bir tokadın boşanma sebebi olduğunu belirtmişlerdir. Düşük gelir gruplarının oranlarının diğer gruplarından daha az olması gelir artışına bağlı olarak boşanma eğilimini artırdığını gösterse de en üst düzey iki gelir grubunun orta gelir gruplarından daha düşük yüzdelere sahip olması gelir durumuna göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış olduğunu göstermektedir.

Tekrarlanan fiziksel şiddet için kadınların %89,2'si boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. En yüksek gelir gruplarının tüm katılımcıları tekrarlanan şiddeti boşanma sebebi olarak düşünürken geliri olmayan grup en düşük orana sahiptir. Bazı orta düzey gelir grupları düşük düzeylilerden daha az oranlara sahip olsa da fiziksel şiddet konusunda gelir durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış olduğu görülmektedir. Anlaşamama ve yaşam tarzlarının uyuşmaması durumunu kadınların %47,5'i boşanma sebebi olarak görmektedir. Tablodaki oranlara bakıldığında en üst gelir grupları ile en alttakiler birbirinden çok farklı oranlara sahiptir. Anlaşamama konusunda, gelir grubuna bağlı olarak boşanma eğiliminde bir artış veya azalma görülmemektedir.

Tablo 92.

Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları

Gelir durumu		Aldatma	Alkolik olma	Çete ve suçla bulaşma	Eşin evi geçindirmemesi
		Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Hiç gelirimiz yok	f	35	29	74	24
	%	97,2	80,6	91,4	66,7
1-499TL	f	4	3	3	3
	%	100,0	75,0	100,0	75,0
500-999TL	f	11	12	5	9
	%	84,6	92,3	83,3	69,2
1000-1499TL	f	11	11	11	7
	%	84,6	84,6	100,0	53,8
1500-1999TL	f	8	8	6	7
	%	88,9	88,9	85,7	77,8
2000-2499TL	f	8	8	3	7
	%	72,7	72,7	75,0	63,6
2500-2999TL	f	7	4	4	6
	%	100,0	57,1	80,0	85,7
3000-3499TL	f	6	6	1	5
	%	85,7	85,7	100,0	71,4
3500-3999TL	f	6	5	1	5
	%	100,0	83,3	100,0	83,3
4000TL ve üzeri	f	14	11	1	12
	%	100,0	78,6	100,0	85,7
Toplam	f	110	97	109	85
	%	91,7	80,8	90,8	70,8

Tablo 92’de katılımcıların %91,7’si aldatmanın boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Tabloya genel olarak bakıldığında gelir grubu ayırt etmeksizin her gruptan tüm kadınların veya tüme yakınının aldatmayı boşanma sebebi olarak gördüğü söylenebilir. Aldatma konusunda gelir düzeyi arttıkça boşanma eğilimi artmamaktadır. Katılımcıların %80,8’i eşin alkolik olmasının boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. 2000-3000TL arasında geliri olanlar ile en yüksek gelir düzeyindeki grup hiç geliri olmayanlardan daha düşük orana sahiptir. Gelir gruplarına göre farklı oranlar mevcuttur.

Eşin alkolik olması konusunda gelir düzeyi arttıkça boşanma eğilimi artmamaktadır. Katılımcıların %90,8'i eşin çete ve suça bulaşması durumunun boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Gelir gruplarının çoğu benzer oranlara sahiptir. Eşin çete ve suça bulaşması konusunda gelir düzeyi arttıkça boşanma eğilimi artmamaktadır. Katılımcıların %70,8'i eşin evi geçindirmemesinin boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Eşin evi geçindirmemesini en yüksek oranda boşanma sebebi olduğunu belirtenler geliri en yüksek olanlardır. Eşin evi geçindirmemesi durumunda 2500TL üzeri gelir gruplarından biri hariç diğerleri boşanma konusunda en yüksek oranlara sahiptir.

Tablo 93.

Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları

Gelir durumu	Çocuk sahibi olamama	Maddi Sorunlar	Ailelerin müdahil olması	Eşin psikolojik sorunları olması	
	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	
Hiç gelirimiz yok	f	4	7	15	8
	%	11,1	19,4	41,7	22,2
1-499TL	f	0	0	0	0
	%	,0	,0	,0	,0
500-999TL	f	1	3	6	3
	%	7,7	23,1	46,2	23,1
1000-1499TL	f	2	1	3	5
	%	15,4	7,7	23,1	38,5
1500-1999TL	f	2	1	6	5
	%	22,2	11,1	66,7	55,6
2000-2499TL	f	2	2	4	6
	%	18,2	18,2	36,4	54,5
2500-2999TL	f	1	0	2	2
	%	14,3	,0	28,6	28,6
3000-3499TL	f	0	0	2	2
	%	,0	,0	28,6	28,6
3500-3999TL	f	0	1	1	1
	%	,0	16,7	16,7	16,7
4000TL ve üzeri	f	3	3	6	6
	%	21,4	21,4	42,9	42,9
Toplam	f	15	18	45	38
	%	12,5	15,0	37,5	31,7

Katılımcıların %12,5'i çocuk sahibi olamama durumunun boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Boşanma sebebi diyen grupta en yüksek oranlar 4000TL üzeri ile 1500-1999TL gruplarına aittir. Çocuk sahibi olamama konusunda gelir seviyesine göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Katılımcıların % 15'i maddi sorunların boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. En alt ve en üst gelir grupları benzer oranlarda cevap verdiği görülmektedir. Maddi sorunlar konusunda gelir arttıkça boşanma eğilimi artmamaktadır.

Katılımcıların %37,5'i ailelerin her şeye müdahil olmasını boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Üst ve alt gelir grupları benzer oranlara sahiptir. Ailelerin her şeye müdahil olması konusunda gelir durumu arttıkça boşanma eğilimleri artmamaktadır.

Katılımcıların %31,7'si eşin hasta, psikolojik sorunlarının olması durumunun boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Alt gelir gruplarından orta gelir düzeylerine göre oranlar düzenli artıyor görünse bazı üst gelir gruplarının oranları düşüktür. En üst gelir düzeyindeki grubun orta gelir düzeyli gruplardan daha düşük bir orana sahiptir. Eşin hasta, psikolojik hasta olması durumunda gelir düzeyi ile boşanma eğilimi arasında kısmen bir artış vardır.

Tablo 94'e göre katılımcılar eşin, kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda birkaç kişiden oluşan gruplar dışından bakıldığında gelir arttıkça boşanma eğiliminin kısmen arttığı söylenebilir. 1500-1999TL grubunun %88,9 oranında ve en üst gelir düzeyli grubun 71,4 oranında olması gelir durumuna boşanma eğiliminde bir artış veya azalma olmadığını göstermektedir.

Eşin kadının başını açmaya zorlaması konusunda bir önceki sütuna benzer bir sonuç olsa da bazı gruplarda oranlar artmıştır. En düşük iki gelir düzeyi, en üst gelir düzeyi ve 2000-2499TL gelir grubu başın açılmasının kapatılmasına kıyasla daha yüksek oranda boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Oranların dağılımı oldukça karışıktır. Kadının başının açılmaya zorlanması konusunda, gelir durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Arkadaş/ akraba ziyaretine karışılması konusunda, her gruptan çok az kişiler vardır. Fakat, en düşük grup ile 1500-1999TL gelirli grup arasında büyük bir oran mevcuttur. En üst düzeyde gelirli grubun 28,6 oranı alt grupların oranlarından daha fazladır. Bu konuda gelir durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Katılımcıların %35,8'si eşlerinin kendilerini çalıştırmaması konusunda boşanma sebebi olduğunu belirtmiştir. Boşanma sebebidir diyen grupta en yüksek ikinci oranın 4000TL ve üzeri gelire sahip olanlara ait olması şaşırtıcı olmasa da en yüksek oran 1500-1999TL grubu gelire aittir. Eşin kadının çalışmasına karışması konusunda orta gelir düzey grubu ile en üst düzey gelir grubu en yüksek oranlara sahiptir. Genel olarak bakıldığında eşin kadının çalışmasına karışması durumunda gelir arttıkça boşanma eğilimlerinin arttığı söylenemez.

Tablo 94.

Gelir Durumu ve Boşanma Koşulları

Gelir durumu	Başını kapatmaya zorlama	Başını açmaya zorlama	Arkadaş /akraba ziyarete karışma	Çalışmamasını evde oturmasını isteme
	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir	Boşanma sebebidir
Hiç gelirimiz yok	f 10 % 27,8	15 41,7	7 19,4	7 19,4
1-499TL	f 2 % 50,0	3 75,0	1 25,0	2 50,0
500-999TL	f 3 % 23,1	3 23,1	3 23,1	2 15,4
1000-1499TL	f 7 % 53,8	7 53,8	2 15,4	5 38,5
1500-1999TL	f 8 % 88,9	8 88,9	6 66,7	7 77,8
2000-2499TL	f 7 % 63,6	8 72,7	2 18,2	4 36,4
2500-2999TL	f 3 % 42,9	3 42,9	2 28,6	3 42,9
3000-3499TL	f 3 % 42,9	3 42,9	0 ,0	2 28,6
3500-3999TL	f 4 % 66,7	4 66,7	0 ,0	1 16,7
4000TL ve üzeri	f 10 % 71,4	11 78,6	4 28,6	10 71,4
Toplam	f 57 % 47,5	65 54,2	27 22,5	43 35,8

4.5. Sosyal Medya Kullanımını Etkileyen Faktörler, Sosyal Medya Kullanımına Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

4.5.1. Sosyal Medya Kullanımı

Araştırmanın odaklandığı önemli unsurlardan birisi de sosyal medya kullanımıdır. Bu bölümde sosyal medya ile ilgili tablolar yer alacaktır. Sosyal medya kullananların ve kullanmayanların oranları şu şekilde verilmiştir:

Tablo 95.

Sosyal Medya Hesabının Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	f	%
Hayır yok	26	22,0
Var	92	78,0
Toplam	118	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu (%78) sosyal medya kullandığını belirtmiştir. %22 oranında (26) kişi sosyal medya kullanmadığını belirtmiştir. Araştırmaya dahil olan gruptaki kişilerin doğumdaki yerleşim yerlerinin, anne-babalarının eğitim ve gelir durumlarının sosyal medya kullanımına ne derece etki ettiğini gösteren tablolar verilecektir.

Öncelikle medeni durumuna göre sosyal medya kullanım oranının gösteren tablo sunulacaktır.

Tablo 96.

Medeni Durum ve Sosyal Medya Kullanımı

Medeni durum	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
Evli-nişanlı değil	4	9,1	40	90,9	44
Nişanlı-sözlü	1	10,0	9	90,0	10
Eşi ölmüş	3	100,0	0	,0	3
Ayrılmış-boşanmış	2	50,0	2	50,0	4
Evli	16	28,1	41	71,9	57
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Katılımcıların % 22'si sosyal medya hesabına sahip değilken % 78'i sosyal medya hesabına sahiptir. Bekar grup (%90,9) ve nişanlı/sözlü grup (%90) yüksek oranda sosyal medya hesabına sahiptir. Eşini kaybetmiş olanlar sosyal medya kullanmazken, ayrılmış-boşanmış grup eşit sayıda 'Hayır yok' ve 'Var' demiştir. Evlilere bakıldığında %71,9'u sosyal medya hesabına sahiptir. Bu tabloya göre, evlilerin sosyal medya kullanım oranı bekarların oranına göre daha düşüktür.

Tablo 97.

Doğumdaki Yerleşim Ve Sosyal Medya Hesabı Olma Durumu

Doğumdaki yerleşim yeri	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				Toplam
	Hayır yok		Var		
	f	%	f	%	
İl	1	4,5	21	95,5	22
İlçe	12	19,4	50	80,6	62
Köy	13	38,2	21	61,8	34
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Doğumdaki yerleşim yerine göre sosyal medya kullanım durumuna bakıldığında doğduğunda ilde yaşayanların neredeyse tamamı (bir kişi hariç) sosyal medya hesabına sahiptir. Bu oran ilçede yaşayanlarda %80,6 iken köyde yaşayanlarda %61,8'dir. Doğumdaki yerleşime göre sosyal medya kullanımında bir artış ve azalma olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra günümüzde doğumdaki yerleşimi köy olanların bile yarıdan fazlası (%61,8) sosyal medya hesabına sahiptir.

4.5.2. Anne-babanın Eğitim Düzeylerine ve Gelir Durumlarına Göre Sosyal Medya Kullanımı

Tablo 98.

Annenin Eğitimi ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması

Anne eğitim	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	22	27,5	58	72,5	80
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	11	100,0	11
Normal Lisesi	2	15,4	11	84,6	13
Yüksekokul-Açık öğretim	2	66,7	1	33,3	3
Lisans-Fakülte	0	,0	11	100,0	11
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Annenin eğitim durumu ile sosyal medya kullanımı ilişkisine bakıldığında en yüksek iki oranın ortaokul ve lisans mezunlarına ait olduğu için annenin eğitimine göre kişinin sosyal medya kullanımında bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 99.

Babanın Eğitimi ve Kişinin Sosyal Medya Hesabının Olması

Baba eğitim	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
İlkokul (5 yıllık)	16	29,6	38	70,4	54
İlköğretim- Ortaokul	1	5,9	16	94,1	17
Meslek Lisesi	2	50,0	2	50,0	4
Normal Lisesi	2	9,5	19	90,5	21
Yüksekokul-Açık öğretim	0	,0	2	100,0	2
Lisans-Fakülte	5	26,3	14	73,7	19
Lisansüstü	0	,0%	1	100,0	1
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Babanın eğitim durumu ile sosyal medya kullanımı ilişkisine bakıldığında en yüksek iki oran lisansüstü ve yüksekokula ait görünse de bir veya iki kişiden oluşan gruplar olduğu için diğer gruplara bakmak daha doğrudur. Diğer eğitim seviyeleri

arasındaki sıralama en yüksekten düşüğe doğru şu şekildedir: Ortaokul, normal lise ve lisans mezunları. İlkokul mezunlarının lisans mezunlarına yakın bir oranda olması ve eğitim seviyesine göre bir artış veya azalma olmadığı için babanın eğitim durumuna göre kişinin sosyal medya kullanımında bir artış veya azalma yoktur.

Anne ve babanın gelirlerine göre sosyal medya kullanımı ile ilgili bilgiler Tablo 100 ve Tablo 101’de yer almaktadır.

Tablo 100’de annenin gelir grubu ile sosyal medya kullanma ilişkisine bakıldığında üst gelir gruplarında birer kişinin olduğu görülmektedir. Orta gelir grubu ile hiç geliri olmayan grubun çok benzer oranlara sahip olması annenin gelir durumuna göre sosyal medya kullanımında bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 101’de babanın gelir durumu ile kişinin sosyal medya hesabına sahip olması arasındaki ilişkiye bakıldığında bir grup hariç (3000-3499TL) gelir arttıkça sosyal medya hesabına sahip olma oranının arttığı görülmektedir. En düşük oranların hiç geliri olmayanlara ve en düşük gelir grubuna ait olması da bu durumu desteklemektedir. Babanın gelir durumuna göre kişinin sosyal medya kullanımında bir artış ve azalma vardır.

Tablo 100.

Annenin Geliri ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması

Anne gelir	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	14	17,5	66	82,5	80
1-499TL	2	100,0	0	,0	2
500-999TL	4	66,7	2	33,3	6
1000-1499TL	4	36,4	7	63,6	11
1500-1999TL	1	14,3	6	85,7	7
2000-2499TL	0	,0	4	100,0	4
2500-2999TL	0	,0	5	100,0	5
3000-3499TL	1	100,0	0	,0	1
3500-3999TL	0	,0	1	100,0	1
4000TL ve üzeri	0	,0	1	100,0	1
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Tablo 101.

Babanın Gelir Durumu ve Kişinin Sosyal Medya Hesabı Olması

Baba gelir	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
'Hiç gelirimiz yok'	8	44,4	10	55,6	18
1-499TL	2	50,0	2	50,0	4
500-999TL	4	28,6	10	71,4	14
1000-1499TL	5	20,0	20	80,0	25
1500-1999TL	3	14,3	18	85,7	21
2000-2499TL	2	14,3	12	85,7	14
2500-2999TL	1	8,3	11	91,7	12
3000-3499TL	1	33,3	2	66,7	3
3500-3999TL	0	,0	5	100,0	5
4000TL ve üzeri	0	,0	2	100,0	2
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

4.5.3. Kişinin Eğitim ve Çalışma Durumuna Göre Sosyal Medya Kullanımı

Araştırmanın önemli odak noktalarından biri olan sosyal medya kullanımının süre ve biçimleridir. Sosyal medya unsurlarının hangilerinin daha çok ve ne kadar süre kullanıldığına bakılacaktır. Bu bölümde eğitim seviyesinin sosyal medya kullanımına ne kadar etki ettiğini gösteren tablolara yer verilecektir. Bir çok sosyal medya siteleri olsa da en çok kullanılan birkaç tanesi üzerinde durulacaktır. Bunlar: Facebook, Instagram, Twitter ve Snapcaht. Bu dört sitenin ilk ikisi çoğunluk tarafından kullanılırken Twitter ve Snapchat daha az sayıda kişi tarafından kullanılmaktadır. Kavruk'un (2016) bulgularına göre en çok kullanılan sosyal medya sitesi %88 ile Facebook'tur. Bunu %73 ile Instagram vb. siteler, %47 ile sosyal haber siteleri izlemektedir. Twitter %31 ile bu sitelerin gerisinde yer almaktadır.

Tablo 102.

Kişinin Eğitim Durumu Ve Sosyal Medya Hesabı Olması

	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				
Eğitim durumu	Hayır yok		Var		Toplam
	f	%	f	%	
İlkokul (5 Yıllık)	7	100,0	0	,0	7
İlköğretim-Ortaokul	2	40,0	3	60,0	5
Meslek Lisesi	1	10,0	9	90,0	10
Normal Lise	6	46,2	7	53,8	13
Anadolu-Fen	0	,0	5	100,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	4	16,7	20	83,3	24
Lisans-Fakülte	4	9,5	38	90,5	42
Lisansüstü	2	16,7	10	83,3	12
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Katılımcıların eğitim seviyesi ile sosyal medya hesabına sahip olmaları arasındaki ilişkiye bakıldığında en düşük oranlar ilkokul ve normal lise mezunlarına aitken bu grupları ortaokul %60 oranla takip etmektedir. En yüksek oranın anadolu-fen lisesi mezunlarına aittir ve lisansüstünün yüksekokulla aynı oranı alıp meslek lisesi ve lisans mezunlarından düşük orana sahiptir. Eğitim seviyesine göre sosyal medya hesabına sahip olma durumunda bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 103.

Eğitim Durumu ve Facebook Kullanım Süresi

Facebook kullanma süreniz nedir?									
Eğitim durumu	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlköğretim-Ortaokul	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	,0	3
Meslek Lisesi	1	11,1	3	33,3	5	55,6	0	,0	9
Normal Lise	1	14,3	1	14,3	3	42,9	2	28,6	7
Anadolu-Fen	1	20,0	1	20,0	0	,0	3	60,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	7	35,0	3	15,0	7	35,0	3	15,0	20
Lisans-Fakülte	4	10,5	9	23,7	21	55,3	4	10,5	38
Lisansüstü	1	10,0	2	20,0	6	60,0	1	10,0	10
Toplam	16	17,4	20	21,7	43	46,7	13	14,1	92

Tabloya 103'e göre katılımcıların %14,1'i *Facebook* için 'Böyle bir hesabım yok' demiştir. Katılımcıların %46,7'si 'Günde 1 saatten az' , %21,7'si 'Günde 1-3 saat' , %17,4'ü 'Günde 3 saat ve fazlası *Facebook*'u kullandıklarını belirtmektedirler. En fazla kullananların eğitim düzeylerine bakıldığında, yüksekokul-açık öğretim ilk sırada yer almaktadır.. Günden 1 saatten az kullanıma bakıldığında en yüksek oran Lisansüstü gruptadır. Meslek lisesi ve lisans mezunları lisansüstüne yakın bir orandadır. En üst düzey iki eğitim grubunun süre arttıkça kullanım oranlarının düşmesi eğitim seviyesine göre sosyal medya kullanım süresi kısmen değişmektedir.

Patterson (2015) bulgularına göre *Facebook* kullanımında öğrenim düzeyi farklılık göstermemektedir (Akt. Kavruk, 2016). Bu ve diğer tablolarda sosyal medya çeşidi ve süresi eğitim seviyelerine göre farklılaşmaktadır.

Tablo 104.

Eğitim Durumu ve Instagram Kullanım Süresi

Instagram kullanma süreniz nedir?									
Eğitim durumu	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	1	33,3	0	,0	2	66,7	3
Meslek Lisesi	1	11,1	2	22,2	3	33,3	3	33,3	9
Normal Lise	1	14,3	4	57,1	2	28,6	0	,0	7
Normal Lise									
Anadolu-Fen	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	9	45,0	2	10,0	6	30,0	3	15,0	20
Lisans-Fakülte	7	18,4	15	39,5	9	23,7	7	18,4	38
Lisansüstü	1	10,0	1	10,0	6	60,0	2	20,0	10
Toplam	20	21,7	27	29,3	27	29,3	18	19,6	92

Tabloya 104'e göre katılımcıların %19,6'sı *Instagram* için 'Böyle bir hesabım yok' demektedir. Katılanların %29,3'ü 'Günde 1 saatten az' , %29,3'ü 'Günde 1-3 saat' , %21,7'si 'Günde 3 saat ve daha fazla' kullandıklarını belirtmişlerdir. Günde bir saatten az kullananlarda en yüksek oran lisansüstüne aittir. Günde 1-3 saat bölümünde kısmen de olsa eğitim seviyesi yükseldikçe kullanma oranı kısmen düşmektedir. İlköğretim-ortaokul mezunlarında *Instagram* hesabına sahip olanlar az iken lisede bu hesabı kullananların sayısı artmaktadır. Fakat, meslek lisesi mezunlarının diğer liselere ve yüksek okula göre daha az süre *Instagram* kullandığı görülmektedir. Günde 1-3 saat kullananlara bakıldığında en yüksek oranda lisans mezunları görülmektedir. Günde 3 saatten fazla kullananlarda ise yüksekokul mezunları en yüksek orana sahiptir. Genel olarak dağınık bir tablo vardır. Eğitim durumuna göre *Instagram* kullanımının artmakta veya azalmakta olduğu söylenemez.

Tablo 105.

Eğitim Durumu ve Sosyal Medya Kullanımı- Twitter

Twitter kullanma süreniz nedir?									
Eğitim durumu	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	0	,0	0	,0	3	100,0	3
Meslek Lisesi	1	11,1	0	,0	0	,0	8	88,9	9
Normal Lise	1	14,3	0	,0	0	,0	6	85,7	7
Anadolu-Fen	0	,0	0	,0	0	,0	5	100,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	1	5,0	2	10,0	3	15,0	14	70,0	20
Lisans-Fakülte	3	7,9	3	7,9	6	15,8	26	68,4	38
Lisansüstü	0	,0	1	10,0	3	30,0	6	60,0	10
Toplam	6	6,5	6	6,5	12	13,0	68	73,9	92

Tablo 105'e göre katılımcıların %73,9'u *Twitter* için 'Böyle bir hesabım yok' demektedir. Katılanların %13'ü 'Günde 1 saatten az' , %6,5'i 'Günde 1-3 saat' %6,5'i 'Günde 3 saat ve daha fazla' *Twitter* kullandığını belirtmektedir. *Twitter* , daha çok gündemi takip etme amacıyla olan kişilerce kullanılan bir sosyal medya aracıdır. *Facebook* ve *Instagram* insanların ne yaptıklarını görsel olarak sunma şanslarının daha fazla olduğu bir mecradır. *Twitter*'a göre daha fazla katılımcı *Instagram*'ı kullanmaktadır. Eğitim seviyesi en düşük gruplar bu sosyal medya hesabını kullanmamaktadırlar. Eğitim seviyesi arttıkça *Twitter* kullanıcı sayısı kısmen artmaktadır. Lise mezunları arasında yalnızca iki kişi *Twitter* kullanırken yüksekokul, lisans ve lisansüstü gruplarda kullanıcı sayısı artmaktadır. Günde bir saatten az kullanımda eğitim seviyesi arttıkça oran artmaktadır. *Twitter* konusunda, eğitim seviyesine göre sosyal medya kullanımı ve biçimi kısmen değişmektedir.

Tablo 106.

Eğitim Durumu ve Sosyal Medya Kullanımı - Snapchat

Snapchat kullanma süreniz nedir?									
Eğitim durumu	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
İlköğretim-Ortaokul	0	,0	0	,0	0	,0	3	100,0	3
Meslek Lisesi	0	,0	0	,0	0	,0	9	100,0	9
Normal Lise	0	,0	1	14,3	1	14,3	5	71,4	7
Anadolu-Fen	0	,0	0	,0	0	,0	5	100,0	5
Yüksekokul-Açık öğretim	1	5,0	0	,0	4	20,0	15	75,0	20
Lisans-Fakülte	1	2,6	2	5,3	6	15,8	29	76,3	38
Lisansüstü	1	11,1	0	,0	1	11,1	7	77,8	9
Toplam	3	3,3	3	3,3	12	13,2	73	80,2	91

Tablo 106'ya göre katılımcıların %80,2'si *Snapchat* kullanmadıklarını ifade etmektedirler. Katılımcıların %13,2'si *Twitter*'ı günde 1 saatten az, %3,3'ü günde 1-3 saat, %3,3'ü günde 3 saat ve daha fazla kullandıklarını ifade etmişlerdir. Normal lise grubundan iki kişi kullanırken daha alt gruplar ve diğer liselerden bu sosyal medyayı kullanan bulunmamaktadır. Kullanan gruplardan en üst 3 eğitim düzeyine bakıldığında eğitim düzeyi arttıkça sosyal medyayı kullanma süresi azalmaktadır. Bununla beraber çok az kişi (yaklaşık %20) *Snapchat* kullandığı için bu sosyal medya aracının katılımcıların yaş aralığında popüler olmadığı söylenebilir. Günde bir saatten az kullanıma bakıldığında eğitim seviyesi arttıkça kullanım oranı düşmektedir. Eğitim seviyesine göre *Snapchat* kullanımında kısmen bir artış vardır.

Snapchat diğer uygulamalara göre daha yakın bir tarihte çıkmıştır ayrıca bazı sosyal medya unsurlarının (Facebook ve Instagram) aksine kalıcı olmayan paylaşımları yapan özelliklere sahip olduğu için bu uygulamanın çok popüler olmaması bu yüzden olabilir.

Facebook, Instagram, Twitter ve *Snapchat* dışında herhangi bir sosyal medya unsurunun kullanılıp kullanılmadığı sorulduğunda %96,7 (88 kişi) böyle bir hesabım yok

demidir. Farklı gruplardan 3 kişi başka bir hesap kullandığını belirtmiştir. Genel duruma bakıldığında eğitim seviyesine göre kullanılan sosyal medya türü ve sosyal medyada harcanılan sürenin değiştiği görölmektedir.

Tablo 107.

Kişinin Çalışma Durumu ve Sosyal Medya Hesabı Olması

Çalışma Durumu	'Sosyal medya' hesabınız var mı?				Toplam
	Hayır yok		Var		
	f	%	f	%	
Çalışmadı	12	33,3	24	66,7	36
Kendi işi, işin ortağı	3	18,8	13	81,2	16
Taşeron firma çalışanı	4	30,8	9	69,2	13
Özelde, başkasının yanında	1	5,6	17	94,4	18
Devlette, belediyede	6	17,1	29	82,9	35
Toplam	26	22,0	92	78,0	118

Katılımcıların çalışma durumu ile sosyal medya hesabına sahip olma durumlarına bakıldığında en yüksek oran özelde ve devlette çalışanlara aittir. Bu grubu kendi işini yapanlar izlemektedir. En düşük oranları alan gruplar da çalışmayan ve taşeron çalışanlarıdır. Genel olarak, çalışma durumuna göre sosyal medya hesabına sahip olma durumunda bir artış vardır.

Tablo 108.

Çalışma Durumu ve Facebook Kullanım Süresi

Çalışma durumu	Facebook kullanma süreniz nedir?								
	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	6	25,0	5	20,8	8	33,3	5	20,8	24
Kendi işi, işin ortağı	1	7,7	3	23,1	8	61,5	1	7,7	13
Taşeron firma çalışanı	5	55,6	1	11,1	1	11,1	2	22,2	9
Özelde, başkasının yanında	3	17,6	6	35,3	6	35,3	2	11,8	17
Devlette, belediyede	1	3,4	5	17,2	20	69,0	3	10,3	29
Toplam	16	17,4	20	21,7	43	46,7	13	14,1	92

Çalışma durumları ile Facebook kullanım sıklığına bakıldığında katılımcıların %17,4'ü 'Günde 3 saat ve daha fazla', %21,7'si 'Günde 1-3 saat', %46,7'si 'Günde 1 saatten az', %14,1'i 'Böyle bir hesabım yok' demektedir. Sosyal medyada en çok zaman geçiren grup %55,6 ile taşeron işçileri ve %25 ile çalışmayan gruptur. Bu grupları özelde çalışanlar, kendi işini yapanlar ve devlette çalışanlar izlemektedir. Günde 1 saatten az kullananlara baktığımızda en yüksek oran devlette çalışanlar ve kendi işini yapanlardır. 'Böyle bir hesabım yok' diyen grupta ise en yüksek iki oran çalışmayanlara ve taşeron firma çalışanlarına aittir. Çalışan grubun (taşeron hariç) kullanım süresi arttıkça oranlar düşmektedir. Çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde bir artış veya azalma vardır.

Tablo 109.

Çalışma Durumu ve Instagram Kullanım Süresi

Çalışma durumu	Instagram kullanma süreniz nedir?								
	Günde 3 saat ve daha fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	5	20,8	9	37,5	4	16,7	6	25,0	24
Kendi işi, işin ortağı	3	23,1	3	23,1	5	38,5	2	15,4	13
Taşeron firma çalışanı	6	66,7	0	,0	2	22,2	1	11,1	9
Özelde, başkasının yanında	4	23,5	5	29,4	6	35,3	2	11,8	17
Devlette, belediyede	2	6,9	10	34,5	10	34,5	7	24,1	29
Toplam	20	21,7	27	29,3	27	29,3	18	19,6	92

Çalışma durumları ile sosyal medya (*Instagram*) kullanım sıklığına bakıldığında katılımcıların %21,7'si 'Günde 3 saat ve daha fazla', %29,3'ü 'Günde 1-3 saat', %29,3'ü 'Günde 1 saatten az', %19,6'sı 'Böyle bir hesabım yok' demektir. *Instagram* diğer sosyal medya araçlarına göre son dönemde daha popüler hale gelmiştir. Böyle bir hesabı olmadığını söyleyenlerde, çalışmayan grupla devlette çalışanlar benzer oranlara sahiptir. Günde 1 saatten az kullananlar kendi işi olanlar, özelde ve devlette çalışanlardır. Günde 1-3 saat kullananlar en çok çalışmayanlar sonrasında ise devlette çalışanlar ve sırasıyla özelde olanlar ve kendi işini yapanlardır. En çok kullananlarda ise taşeron firma çalışanları en yüksek düzeydedir. Bu grubun yüzde olarak oldukça gerisinde özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlar yer almaktadır. Çalışmayan grup bu iki gruba benzer yüzdeyle yer alırken fazla kullanımda en az oran devlette çalışanlara aittir. Çalışan grubun (taşeron hariç) kullanım süresi arttıkça oranlar düşmektedir. Çalışmayan grubun en fazla oranda kullanmaması ve çalışan iki gruba benzer oranlara sahip olduğu için çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde kısmen bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 110.

Çalışma Durumu ve Twitter Kullanım Süresi

Çalışma durumu	Twitter kullanma süreniz nedir?								
	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	4	16,7	1	4,2	1	4,2	18	75,0	24
Kendi işi, işin ortağı	0	,0	0	,0	3	23,1	10	76,9	13
Taşeron firma çalışanı	1	11,1	1	11,1	0	,0	7	77,8	9
Özelde, başkasının yanında	0	,0	3	17,6	3	17,6	11	64,7	17
Devlette, belediyede	1	3,4	1	3,4	5	17,2	22	75,9	29
Toplam	6	6,5	6	6,5	12	13,0	68	73,9	92

Çalışma durumları ile *Twitter* kullanım sıklığına bakıldığında katılımcıların %6,5'i 'Günde 3 saat ve daha fazla', %6,5'i 'Günde 1-3 saat', %13'ü 'Günde 1 saatten az', %73,9'u 'Böyle bir hesabım yok' demektir. Katılımcıların büyük bir kısmı (%73,9) *Twitter* kullanmamaktadır. Kullananlara bakıldığında en fazla süreli kullananlar çalışmayan gruptan oluşurken, 1-3 saat kullanımda özelde çalışanlar ön plana çıkmaktadır. 1 saatten az kullanımda en fazla oran kendi işini yapan grup sonrasında ise özelde ve devlette çalışanlar yer almaktadır. Çalışmayanlar en fazla oranda sosyal medya kullanmaktadır ve günde bir saatten az kullanımda kendi işini yapanların en yüksek orana sahiptir. Grup sayıları oldukça azdır. Bu yüzden çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 111.

Çalışma Durumu ve Snapchat Kullanım Süresi

Çalışma durumu	Snapchat kullanma süreniz nedir?								Topla m
	Günde 3 saat ve fazlası		Günde 1-3 saat		Günde 1 saatten az		Böyle bir hesabım yok		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çalışmadı	1	4,2	2	8,3	1	4,2	20	83,3	24
Kendi işi, işin ortağı	0	,0	1	7,7	3	23,1	9	69,2	13
Taşeron firma çalışanı	1	11,1	0	,0	1	11,1	7	77,8	9
Özelde, başkasının yanında	0	,0	0	,0	5	29,4	12	70,6	17
Devlette, belediyede	1	3,6	0	,0	2	7,1	25	89,3	28
Toplam	3	3,3	3	3,3	12	13,2	73	80,2	91

Çalışma durumları ile sosyal medya (*Snapchat*) kullanım sıklığına bakıldığında katılımcıların %3,3'ü 'Günde 3 saat ve daha fazla', %3,3'ü 'Günde 1-3 saat', %13,2'si 'Günde 1 saatten az', %80,2'si 'Böyle bir hesabım yok' demektedir. *Snapchat* hem çok yeni hem de kalıcı şeyler paylaşmadığı için katılımcıların yaş grubunun ilgisini çekmeyebilir. Günde 1 saatten az kullananlarda özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlar yüksek orandadır. Bu bölümde sayıların az olması nedeniyle yalnızca 'Günde 1 saatten az' bölümüne bakmak daha doğru olacaktır. En fazla oranda özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlar bulunmaktadır. *Snapchat* konusunda çalışma durumuna göre sosyal medya kullanımında bir artış veya azalma yoktur.

4.5.4. Kişinin Sosyal Medya Kullanımına Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Tablo 112.

Sosyal Medya Kullanımı ve Evlilik Eğilimi

Sosyal medya hesabınız var mı?		Evlilik sizin için ne ifade ediyor?				
		Mutlaka olmalı	Olsa da olur olmasa da	Olmaması tercih sebebidir	Evlilik kurumu hiç olmamalıdır	Toplam
Hayır yok	f	18	4	2	2	26
	%	69,2	15,4	7,7	7,7	100,0
Var	f	51	27	13	1	92
	%	55,4	29,3	14,1	1,1	100,0
Toplam	f	69	31	15	3	118
	%	58,5	26,3	12,7	2,5	100,0

Sosyal medya kullanımı ve evlilik eğilimine bakıldığında, sosyal hesabı olmayanların %69,2'si evlilik için 'Mutlaka olmalı' derken sosyal medya hesabı olanlarda bu oran 55,4'tür. 'Olsa da olur olmasa da' ve 'Olmaması tercih sebebidir' bölümlerinde sosyal medya hesabı olanlar olmayanların yaklaşık iki katı fazla orana sahiptir. Bu tabloya göre sosyal medya kullananların evlilik eğilimi daha düşüktür. Bu bölümde katılımcıların eş seçimlerinin sosyal medya kullanıp kullanmama durumundan ne derece etkilendiği aşağıdaki tablolarda verilecektir.

Tablo 113.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Yakışıklılık

Sosyal medya hesabınız Yakışıklılık var mı?		Hayır, önemli değil Olursa iyi olur Evet, kesinlikle olmalı					
		f	%	f	%	f	%
Hayır yok	f	7	28,0	14	56,0	4	16,0
	%						
Var	f	18	20,0	63	70,0	9	10,0
	%						
Toplam	f	25	21,7	77	67,0	13	11,3
	%						

Katılımcıların %21,7'si yakışıklılık için 'Hayır önemli değil' derken , %67'si 'Olursa iyi olur', %11,3'ü 'evet kesinlikle olmalı' seçeneğini işaretlemiştir. Sosyal medya kullananların, sosyal medya kullanmayanlara göre yakışıklılık için daha yüksek bir

oranda (%70) ‘Olursa iyi olur’ ve daha düşük oranda (%21,7) ‘Hayır önemli değil’ demesi sosyal medya kullananların yakışıklılığa çok fazla olmasa da önem verdiğini göstermektedir. Sosyal medya kullananların yakışıklılık beklentisi kullanmayanlara göre kısmen daha yüksektir.

Tablo 114.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: İyi Bir Meslek Sahibi Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	İyi bir meslek sahibi olması?						
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	1	4,0	12	48,0	12	48,0	25
Var	3	3,3	46	50,5	42	46,2	91
Toplam	4	3,4	58	50,0	54	46,6	116

Katılımcıların %3,4’ü evlenecekleri kişinin iyi bir meslek sahibi olması için ‘Hayır önemli değil’ derken, %50’si ‘Olursa iyi olur’ , %46,6’sı ‘Evet kesinlikle olmalı’ seçeneğinin işaretlemiştir. Bu tabloya bakıldığında sosyal medya kullananlar ve kullanmayanların evlenecekleri kişinin iyi bir meslek sahibi olması konusunda benzer şekilde düşündükleri görülmektedir. Eş seçiminde iyi bir meslek beklentisi konusunda sosyal medya kullanımına göre artış veya azalma yoktur.

Tablo 115.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Evi, Arabası, Malı, Mülkü Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Evi, arabası, malı, mülkü olması?						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa, iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	9	36,0	7	28,0	9	36,0	25
Var	19	21,1	63	70,0	8	8,9	90
Toplam	28	24,3	70	60,9	17	14,8	115

Katılımcıların % 24,3'ü evlenecekleri kişinin evi, arabası, malı, mülkü olması konusunda ‘ ‘Hayır, önemli değil’ derken, % 60,9'u ‘ Olursa iyi olur’ , % 14,8'i ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demiştir. Sosyal medya kullananlar ile sosyal medya kullanmayanların oranlarına bakıldığında dikkate değer bir farklılık göze çarpmaktadır. Sosyal medya kullanmayanlar eşit oranda ‘Hayır, önemli değil’ ve ‘Evet, kesinlikle olmalı’ derken sosyal medya kullananların ‘Olursa iyi olur’ seçeneğini fazla oranda (%70) seçtiği görülmektedir.

Sosyal medya hesabı olmayanların daha fazla oran ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demesi ve sosyal medya hesabı olanların %70 oranında ‘Olursa iyi olur’ yanıtı dikkat çekicidir. ‘Evet, kesinlikle olmalı’ kısmında %36 oranı sosyal medya hesabı olmayanların mal, mülk konusuna diğer gruba göre çok önem verdiğini gösterse aynı grubun daha yüksek oranda ‘Hayır, önemli değil’ seçeneğine yanıt vermesi kesin bir sonuç ortaya koymamaktadır. Bu tabloya göre, sosyal medya kullananların eş seçiminde mal, mülk beklentisi kısmen daha yüksektir.

Tablo 116.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Kararlılık-Özgüven

Sosyal medya hesabınız var mı?							
Kararlılık - özgüven sahibi olması							
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	0	,0	6	24,0	19	76,0	25
Var	1	1,1	19	20,9	71	78,0	91
Toplam	1	,9	25	21,6	90	77,6	116

Katılımcılardan yalnızca biri evlenecekleri kişide kararlılık-özgüven için ‘Hayır, önemli değil’ derken %21,6’sı ‘Olursa iyi olur’ , % 77,6’sı ‘Evet, kesinlikle olmalı’ demiştir. Sosyal medya kullananlara ve kullanmayanlara bakıldığında benzer oranlarda yanıt verdikleri için sosyal medya kullanımına göre evlenilecek kişide kararlılık-özgüven beklentisi konusunda artış veya azalma yoktur.

Tablo 117.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Zeka

Sosyal medya hesabınız var mı?	Zeka						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	1	4,0	6	24,0	18	72,0	25
Var	0	,0	14	15,4	77	84,6	91
Toplam	1	,9	20	17,2	95	81,9	116

Katılımcılardan yalnızca biri evlenecekleri kişide zeka olması konusunda ‘ Hayır, önemli değil’ derken , % 17,2’si ‘ Olursa iyi olur’ , %81,9’u ‘ Evet, kesinlikle olmalı’ demektedir. Sosyal medya kullananların oranlarına bakıldığında sosyal medya kullanmayanlara göre zekaya daha çok önem verdikleri görülmektedir. Sosyal medya kullananların eş seçiminde zeka beklentisi daha yüksektir.

Tablo 118.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Saygı

Sosyal medya hesabınız var mı?	Saygı				Toplam
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	
Hayır yok	2	7,7	24	92,3	26
Var	12	13,2	79	86,8	91
Toplam	14	12,0	103	88,0	117

Katılımcıların hiçbiri evlenecekleri kişide saygı olması konusunda ‘Hayır, önemli değil’ seçeneğini işaretlememiştir. Toplamda %12’si saygı için ‘Olursa iyi olur’, % 88’i ise ‘Evet kesinlikle olmalı’ demektedir. Sosyal medya kullanmayanların, kullananlara göre saygı beklentisi daha yüksektir. Sosyal medya kullanmayanların eş seçiminde saygı beklentisini daha yüksektir.

Tablo 119.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: Sevgi

Sosyal medya hesabınız var mı?	Sevgi						Toplam
	Hayır, önemli değil		Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	0	,0	3	11,5	23	88,5	26
Var	1	1,1	11	12,1	79	86,8	91
Toplam	1	,9	14	12,0	102	87,2	117

Katılımcılardan yalnızca biri evlenecekleri kişide sevgi konusunda ‘Hayır, önemli değil’ derken %12 oranında ‘Olursa iyi olur’, %87,2 oranında ‘Evet kesinlikle olmalı’ demişlerdir. Sosyal medya kullananlar ve kullanmayanların benzer oranlara sahip olduğu görülmektedir. Sosyal medya kullanımına göre eş seçiminde sevgi beklentisi konusunda artış veya azalma yoktur.

Tablo 120.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Eş Seçimi: İyi Bir Ailesinin Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	İyi bir ailesinin olması				Toplam
	Olursa iyi olur		Evet, kesinlikle olmalı		
	f	%	f	%	
Hayır yok	5	20,0	20	80,0	25
Var	24	26,4	67	73,6	91
Toplam	29	25,0	87	75,0	116

Katılımcıların %25’i evlenecekleri kişinin iyi bir ailesi olması konusunda ‘Olursa iyi olur’ derken %75’i ‘Evet, kesinlikle olmalı’ seçeneğini işaretlemiştir. Sosyal medya kullananlar daha yüksek oranda evet dese de iki grup da benzer oranlara sahiptir. Sosyal medya kullanmayanların eş seçiminde iyi bir ailesi olmasına daha çok önem verdikleri söylenebilir. Sosyal medya kullanmayanların eş seçiminde sevgi beklentisi daha yüksektir.

Tablo 121.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimi

Sosyal medya hesabınız var mı?	Evlenmek kadar doğal Olmasa iyi olur Kötü bir durum						Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	8	30,8	10	38,5	26
Var	45	48,9	19	20,7	28	30,4	92
Toplam	53	44,9	27	22,9	38	32,2	118

Katılımcıların sosyal medya kullanımları ve boşanma eğilimlerine bakıldığında, sosyal medya hesabı olmayanların %30,8'i 'Evlenmek kadar doğal', %30,8'i 'Olmasa iyi olur', %38,5'i 'Kötü bir durum' demektedir. Boşanma için sosyal medya hesabı olanların %48,9'u 'Evlenmek kadar doğal', %20,7'i 'Olmasa iyi olur', %30,4 'Kötü bir durum' demiştir. Sosyal medya kullananlar, sosyal medya kullanmayanlara göre boşanmayı daha doğal görmektedirler. Boşanma için sosyal medya kullanmayanlar, 'Olmasa iyi olur' ve 'Kötü bir durum' bölümlerinde sosyal medya kullananlardan daha yüksek oranlara sahiptir.

Bu tabloya göre sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir. Sosyal medya hesabı olanlar boşanmayı evlilik kadar doğal bulurken, sosyal medya kullanmayanlar boşanmanın kötü bir durum olduğunu veya olamaması gereken bir şey olduğunu belirtmişlerdir.

Günümüzde sosyal medya kullanımı bireyler için adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu durum yalnızca kişisel yaşantımızla ilgili anları paylaşmak amacıyla değil aynı zamanda dünya ve ülke genelinde yaşanan güncel durumları takip etme amacıyla da olabilmektedir. Sosyal medyanın insan psikolojine etkisini gösteren pek çok çalışma yapılmıştır. Bu bölümde sosyal medya kullanmanın boşanma eğilimlerine etki edip etmediğine bakılacaktır.

Tablo 122.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Sözlü/ Psikolojik şiddet

Sosyal medya hesabınız var mı?	Sözlü/ Psikolojik şiddet						Toplam
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	4	15,4	14	53,8	26
Var	5	5,4	24	26,1	63	68,5	92
Toplam	13	11,0	28	23,7	77	65,3	118

Tablo 122'ye göre sosyal medya hesabı olanların %68,5'i sözlü / psikolojik şiddeti boşanma sebebi olarak görmektedir. Bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %53,8'dir. Sözlü / psikolojik şiddetin boşanma sebebi olmaması konusunda sosyal medya hesabı olanlar %5,4 orana sahipken, sosyal medya hesabı olmayanlarda oran %30,8'dir. Sözlü / psikolojik şiddet konusunda sosyal medya hesabına sahip olanların boşanma eğiliminin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 123.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri :Bir Tokat Bile Olsa

Sosyal medya hesabınız var mı?	Bir tokat bile olsa fiziksel şiddet						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	9	34,6	9	34,6	26
Var	4	4,3	29	31,5	59	64,1	92
Toplam	12	10,2	38	32,2	68	57,6	118

Tablo 123'e göre sosyal medya hesabı olanların %64,1'i bir tokat bile olsa fiziksel şiddetin boşanma sebebi olduğunu belirtirken bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %34,6'dır. Bir tokadın boşanma sebebi sayılmadığını belirtenlerde sosyal medya hesabı olanlar %4,3 orana sahipken sosyal medya hesabı olmayanlarda ise bu oran %30,8'dir. Bu oranlara göre sosyal medya hesabı olanların, sosyal medya hesabı olmayanlara göre

şiddet konusunda daha duyarlı olduğu söylenebilir. Bir tokat atılması durumunda sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 124.

Sosyal Medya hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Tekrarlanan Fiziksel Şiddet

Sosyal medya hesabınız var mı?	Tekrarlanan fiziksel şiddet						Toplam
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	1	3,8	6	23,1	19	73,1	26
Var	0	,0	6	6,5	86	93,5	92
Toplam	1	,8	12	10,2	105	89,0	118

Tablo 124'e göre sosyal medya hesabı olanları %93,5'i tekrarlanan fiziksel şiddetin boşanma sebebi olduğunu belirtmektedir. Bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %73,1'dir. Bu oranlara göre sosyal medya hesabına sahip olanların şiddete uğrama durumunu kabullenmedikleri görülmektedir. Tekrarlanan fiziksel şiddet konusunda sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 125.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Evi Geçindirmemesi

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin evi geçindirmemesi, kadına bakmaması, ekonomik şiddet						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	2	7,7	7	26,9	17	65,4	26
Var	1	1,1	25	27,2	66	71,7	92
Toplam	3	2,5	32	27,1	83	70,3	118

Tablo 125'e göre sosyal medya hesabı olanların %71,7'si eşin evi geçindirmemesi durumunun boşanma sebebi olduğunu belirtmektedir. Bu oran, sosyal medya hesabı olmayanlarda %65,4'tür. Bu tablodaki oranlara bakıldığında sosyal medya hesabı olan grubun, eşin evi geçindirmemesi konusunda boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 126.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Aldatma

Sosyal medya hesabınız var mı?	Aldatma						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	1	3,8	2	7,7	23	88,5	26
Var	2	2,2	5	5,4	85	92,4	92
Toplam	3	2,5	7	5,9	108	91,5	118

Tablo 126'ya göre sosyal medya hesabı olanların %92,4'ü aldatmanın boşanma sebebi olduğunu belirtirken, bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %88,5'tir. İki grup da aldatma konusunda yüksek oranlara sahiptir fakat sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 127.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri :Anlaşamama

Sosyal medya hesabınız var mı?	Anlaşamama, yaşam tarzının uyuşmaması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	2	7,7	16	61,5	8	30,8	26
Var	7	7,6	38	41,3	47	51,1	92
Toplam	9	7,6	54	45,8	55	46,6	118

Tablo 127'ye göre sosyal medya hesabı olanların %51,1'i evlilikte anlaşamama durumunun boşanma sebebi olduğunu belirtmektedir. Bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %30,8'dir. Anlaşamama durumunu katlanılabilir bir sorun olarak görenlerin % 61,5'inin sosyal medya hesabı yoktur. Bu tablo, evlilikte anlaşamama ve yaşam tarzının uyuşmaması durumunda sosyal medya hesabına sahip olma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış vardır. Anlaşamama konusunda sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir. Günümüzde çoğu kişinin yaşamını sosyal medya aracılığıyla yansıttığını düşündükleri göz önüne alındığında, sosyal medya hesabı

olanların yaşam tarzlarının uyuşması konusuna daha çok önem vermeleri boşanma sebebi olma oranını yükselttiği söylenebilir.

Tablo 128.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Çocuk Sahibi Olamama

Sosyal medya hesabınız var mı?	Çocuk sahibi olamama, kısırlılık						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	16	61,5	7	26,9	3	11,5	26
Var	40	43,5	42	45,7	10	10,9	92
Toplam	56	47,5	49	41,5	13	11,0	118

Tablo 128'e göre sosyal medya hesabı olanların %43,5'i çocuk sahibi olmama durumunun boşanma sebebi olarak görmemekteyken bu oran sosyal medya hesabı olmayanlarda %61,5'tir. Çocuk sahibi olmamama durumunun katlanılabilir bir sorun olduğunu belirtenlerde sosyal medya hesabı olanların %45,7 oranına sahip olması; sosyal medya hesabı olmayanların çocuk sahibi olamama durumunu boşanma sebebi olarak görmediklerini ortaya koymaktadır. Bu tabloda sosyal medya kullanımı boşanma eğilimini artırıyor olmasa da sosyal medya kullananlar için çocuk sahibi olamama diğer gruba göre daha fazla sorun teşkil etmektedir. Bu sonuç diğer tablolardan farklı bir durumdur.

Tablo 129.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Maddi Sorunlar

Sosyal medya hesabınız var mı?	Maddi sorunlar						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	14	53,8	4	15,4	26
Var	30	32,6	49	53,3	13	14,1	92
Toplam	38	32,2	63	53,4	17	14,4	118

Tablo 129'a göre sosyal medya hesabı olanlar ve olmayanlar maddi sorunların boşanma sebebi olup olmadığı veya bu durumun bir sorun olduğunu belirtenlerin oranları birbirine oldukça yakındır. Genel olarak bakıldığında maddi sorunlar konusunda sosyal medya hesabına sahip olma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma yoktur.

Tablo 130.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Ailelerin Müdahil Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Ailelerin her şeye müdahil olması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	4	15,4	12	46,2	10	38,5	26
Var	12	13,0	46	50,0	34	37,0	92
Toplam	16	13,6	58	49,2	44	37,3	118

Tablo 130'a göre sosyal medya hesabı olanlar ve olmayanlar ailelerin her şeye müdahil olması konusunda benzer oranlarda boşanma sebebi olup olmadığını veya bunun sorun olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak bakıldığında ailelerin her şeye müdahil olması konusunda sosyal medya hesabına sahip olma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma olduğu söylenemez.

Tablo 131.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Hasta Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin hasta veya psikolojik sorunları olması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	6	23,1	15	57,7	5	19,2	26
Var	19	20,7	41	44,6	32	34,8	92
Toplam	25	21,2	56	47,5	37	31,4	118

Tablo 131'e göre sosyal medya hesabı olanlar, eşin hasta veya psikolojik sorunları olmasını sosyal medya hesabı olmayanlara (%19,2) göre daha yüksek oranda (%34,8)

boşanma sebebi olarak görmektedirler. Sosyal medya hesabı olmayanlar, sosyal medya hesabı olanlara kıyasla daha yüksek oranda bu durumun katlanılabilir bir sorun olduğunu söylerken, boşanma sebebi olmaması konusunda da daha yüksek orana (%23,1) sahiptirler. Eşin hasta veya psikolojik sorunları olması konusunda sosyal medya hesabı olanların sosyal medya hesabı olmayanlara kıyasla boşanma eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 132.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Alkolik Olması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin alkolik olması						Toplam
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	3	11,5	3	11,5	20	76,9	26
Var	3	3,3	14	15,2	75	81,5	92
Toplam	6	5,1	17	14,4	95	80,5	118

Tablo 132'ye göre sosyal medya hesabı olanlar eşin alkolik olması durumunda sosyal medya hesabı olmayanlara kıyasla (%76,9) boşanma sebebi olması konusunda daha yüksek bir orana (%81,5) sahiptirler. Bu durumun katlanılabilir bir sorun olduğunu ve boşanma sebebi olmadığını gösteren oranlar dikkate alındığında sosyal medya hesabına sahip olma durumuna göre eşin alkolik olması konusunda boşanma eğiliminde artış olduğu görülmektedir. Eşin alkolik olması konusunda sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 133.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Çete ve Suça Bulaşması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin uyuşturucuya veya çetelere, suça bulaşması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	3	11,5	0	,0	23	88,5	26
Var	1	1,1	7	7,6	84	91,3	92
Toplam	4	3,4	7	5,9	107	90,7	118

Tablo 133'e bakıldığında, sosyal medya hesabına sahip olanların eşin uyuşturucu ve çetelere bulaşması durumunda sosyal medya hesabı olmayanlara kıyasla daha yüksek oranda boşanma sebebi olduğunu belirtmektedirler. Sosyal medya hesabı olmayanların %11,5'inin bu durumu boşanma sebebi olmadığını belirtmektedir ve sosyal medya hesabı olanların %7,6'sının bu durumu katlanılabilir bir sorun olarak görmektedirler. Her iki grup da yüksek oranda boşanma eğilimi gösterse de sosyal medya hesabı olanların sosyal medya hesabı olmayanlara göre eşin çete ve uyuşturucuya bulaşması durumunda boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 134.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Kadının Başını Kapatmaya Zorlaması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin kadının başını kapatmaya zorlaması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	11	42,3	8	30,8	7	26,9	26
Var	20	21,7	23	25,0	49	53,3	92
Toplam	31	26,3	31	26,3	56	47,5	118

Tablo 134'e göre sosyal medya hesabı olanlar, eşin kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda sosyal medya hesabı olmayanlara (%26,9) kıyasla daha yüksek oranda (%53,3) bunun boşanma sebebi olduğunu belirtmektedirler. Boşanma sebebi olmadığını belirtenlerde de sosyal medya hesabına sahip olanların oranı diğer grubun iki

katıdır. Eşin kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda sosyal medya kullananlarını boşanma eğilimi daha yüksektir.

Tablo 135.

Sosyal Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Eşin Kadının Başını Açmaya Zorlaması

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin kadının başını açmaya zorlaması						Toplam
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	9	34,6	9	34,6	26
Var	14	15,2	24	26,1	54	58,7	92
Toplam	22	18,6	33	28,0	63	53,4	118

Tablo 135'e göre sosyal medya hesabı olanlar, eşin kadının başını açmaya zorlaması konusunda sosyal medya hesabı olmayanlara (%34,6) kıyasla daha yüksek oranda (%58,7) bunun boşanma sebebi olduğunu belirtmektedirler. Boşanma sebebi olmadığını belirtenlerin oranlarına bakıldığında da eşin kadının başını kapatmaya zorlaması konusunda sosyal medya hesabına sahip olanların boşanma eğilimi daha yüksektir. Bir önceki tablo dikkate alındığında, kadınların eşlerinin onların başını açmaya zorlaması, başlarını kapatmaya zorlamasından daha kötü bir durum olarak algılanmaktadır. Bu durum da boşanma sebebi olduğunu belirtenlerin oranlarına yansımaktadır. Bu durum araştırmanın diğer bulgularıyla örtüşmektedir.

Tablo 136.

Sosyal Medya Kullanımı Ve Boşanma Eğilimleri: Arkadaş/ Akraba Ziyaretlerine Karışma

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin kadının arkadaş veya akraba ziyaretlerine karışması						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	8	30,8	12	46,2	6	23,1	26
Var	21	22,8	51	55,4	20	21,7	92
Toplam	29	24,6	63	53,4	26	22,0	118

Tablo 136'ya göre, sosyal medya hesabı olanlar da olmayanlar da eşin, kadının arkadaş veya akraba ziyaretlerine karışması konusunda benzer oranlarda boşanma sebebi sayıldığını belirtmektedirler. Bununla birlikte, sosyal medya hesabı olanlar daha fazla oranda (%55,4) bu durumu sorun olarak görmektedirler. Sosyal medya hesabı olmayanların %30,8'i bu durumu boşanma sebebi saymazken bu oran sosyal medya hesabı olanlarda %22,8'dir. Genel olarak tabloya bakıldığında sosyal medya hesabına sahip olma ile eşin arkadaş ve akraba ziyaretlerine karışması konusunda iki grup benzer oranlara sahip olsa da sosyal medya hesabı olanların bu durumu diğer gruba göre daha fazla oranda sorun olarak görmektedir.

Tablo 137.

Sosyal Medya Hesabının Olması ve Boşanma Eğilimleri: Kadının Çalışmasına Karışma

Sosyal medya hesabınız var mı?	Eşin kadının çalışmasına karışması, evde oturmasını istemesi						
	Boşanma sebebi sayılmaz		Sorundur ama katlanılabilir		Boşanma sebebidir		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hayır yok	10	38,5	10	38,5	6	23,1	26
Var	18	19,6	38	41,3	36	39,1	92
Toplam	28	23,7	48	40,7	42	35,6	118

Tablo 137'ye bakıldığında sosyal medya hesabı olanların (%39,1) sosyal medya hesabı olmayanlara(%23,1) göre eşin, kadının çalışmasına karışması durumunda boşanma eğiliminin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun sorun olması konusunda iki grup da benzer oranlara sahipken boşanma sebebi sayılmadığını ifade edenlerde sosyal medya hesabı olmayanlar (%38,5) sosyal medya hesabı olanlara (%19,6) göre daha yüksek bir orana sahiptir. Genel olarak tablo, sosyal medya hesabına sahip olanların eşin kadının çalışmasına karışması, evde oturmasını istemesi durumunda boşanma eğilimlerini daha yüksek olduğunu göstermektedir.

4.6. Dini Tutumlara Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

4.6.1. Dini İnanç/ Mezhep Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Katılımcıların inançları (mezhepleri), namaz kılma, oruç tutma ve kapanma ile ilgili sorulara verdikleri cevaplar öncelikle sayı olarak verilecektir. Daha sonra bu özelliklerin evlilik ve boşanma eğilimlerine etkisini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 138.

Dini İnanç/ Mezhep Durumu

Dini inancınızı / mezhebinizi söylemek ister misiniz?		
	f	%
Sünni-Hanefi-Şafi	100	83,3
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	20	16,7
Toplam	120	100,0

Katılımcıların %83,3'ü mezheplerini (Sünni-Hanefi-Şafi) belirtirken, %16,7'si bu soruya cevap vermek istemediklerini belirtmiştir.

Tablo 139.

Dini İnanç ve Evlilik Eğilimi

Dini inancınız nedir?	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sünni-Hanefi-Şafi	62	62,0	24	24,0	11	11,0	3	3,0	100
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	9	45,0	7	35,0	4	20,0	0	,0	20
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Katılımcıların inançlarına göre evlilik hakkındaki düşüncelerine bakıldığında inancını belirtenler soruyu yanıtlamak istemeyenlere göre daha yüksek oranda evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmişlerdir. Evlilik için ‘Olsa da olur olmasa da’ ile ‘ Olmaması tercih sebebidir’ diyen gruplarda soruya yanıt vermek istemeyenlerin oranları daha yüksektir. Evlilik kurumunun hiç olmaması gerektiğini düşünenlerde ise yalnızca

inancını belirten üç kişi vardır. İnancını belirtenlerin evlilik eğilimi soruyu yanıtlamak istemeyenlerden daha yüksektir.

Tablo 140.

Dini İnanç ve Boşanma Eğilimi

Dini inancınız nedir?	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal Olmasa iyi olur Kötü bir durum						Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Sünni-Hanefi-Şafi	48	48,0	21	21,0	31	31,0	100
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	6	30,0	6	30,0	8	40,0	20
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Katılımcıların inançlarına göre boşanma eğilimlerine bakıldığında önceki tabloya kıyasla daha farklı bir sonuç bulunmaktadır. İnancını belirtmeyenler boşanma konusunda daha çekimser bir görünümde dir. İnancını belirtenler daha yüksek oranda boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu söylerken, boşanmanın kötü bir durum olduğunu veya olmasa iyi olacağını belirtenler inancını belirtmeyen grupta daha yüksek orandadır. Bu tablo, inanç durumu ile boşanma eğilimi ilişkisini göstermekle beraber şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır: İnancını belirtmek istemeyenler evlilik konusunda çok istekli görünmeseler de boşanmadan çekinmektedirler. Tabloya bakıldığında dini inancını belirtenlerin %48'i boşanmayı evlenmek kadar doğal görürken soruyu cevaplamak istemeyenlerin oranı % 26,3'tür. Boşanma için 'Olmasa iyi olur' veya 'Kötü bir durum' diyenlerde soruyu yanıtlamak istemeyenlerin oranı inancını belirtenlere göre daha yüksektir. Tablo 140'a göre inancını belirtenlerin boşanma eğilimi daha yüksekken, soruyu yanıtlamak istemeyenlerin boşanma eğilimleri düşüktür.

4.6.2. Namaz Kılma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Tablo 141.

Namaz Kılma Durumu

Son bir yıl içinde namaz kıldınız mı?	f	%
Hiç kılmadım	15	12,5
1-2 kez	12	10,0
Ayda 1-2 kez	25	20,8
Hemen tüm vakit namazlarını	38	31,7
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	30	25,0
Toplam	120	100,0

Katılımcıların %25'i namaz kılma ile ilgili soruyu yanıtlamak istememiştir. Diğerlerine göre fazla oranda kişi (%31,7) tüm vakit namazlarını kıldığını belirtirken; %20,8 oranında ayda 1-2 kez , %10 oranında yılda 1-2 kez ve %12,5 oranında kişi hiç namaz kılmadığını belirtmiştir.

Tablo 142.

Namaz Kılma Durumu ve Evlilik Eğilimi

Evlilik sizin için ne ifade ediyor?									
Son bir yıl içinde hiç namaz kıldınız mı?	Mutlaka		Olsa da olur		Olmaması		Evlilik kurumu		
	olmalı		olmasa da		tercih sebebidir		hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	Toplam
Hiç kılmadım	7	46,7	6	40,0	2	13,3	0	,0	15
1-2 kez	4	33,3	5	41,7	3	25,0	0	,0	12
Ayda 1-2 kez	17	68,0	4	16,0	3	12,0	1	4,0	25
Hemen tüm vakit namazlarını	26	68,4	7	18,4	3	7,9	2	5,3	38
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	17	56,7	9	30,0	4	13,3	0	,0	30
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Katılımcıların namaz kılma durumları ile evlilik eğilimlerine bakıldığında, tüm vakit namazlarını kılanlar ve ayda 1-2 kez kılanlar en yüksek oranda evlilik için ‘Mutlaka olmalı’ derken, soruyu yanıtlamak istemeyenler %56,7 oranındadır. Son bir yılda hiç namaz kılmayanların oranı 46,7’dir. Bu bölümde, namaz kılanların kılmayanlara veya daha az sıklıkta kılanlara göre evlilik eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Evlilik için ‘Olsa da olur, olmasa da’ diyen grupta en yüksek oranda olanlar son bir yılda hiç namaz kılmayanlar veya 1-2 kez kılanlara aittir. Olmamasının tercih sebebi olduğunu düşünenlerde ise birbirine yakın oranlar mevcuttur. Yalnızca üç kişi evlilik kurumunun hiç olmaması gerektiğini belirtmiştir. Tabloya genel olarak bakıldığında; namaz kılma ve namaz kılma sıklığına göre evlilik eğiliminde bir artış veya azalma vardır. Namaz kılanların evlilik eğilimi daha yüksektir.

Tablo 143.

Namaz Kılma Durumu ve Boşanma Eğilimi

Son bir yıl içinde hiç namaz kıldınız mı?	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Hiç kılmadım	8	53,3	0	,0	7	46,7	15
1-2 kez	10	83,3	2	16,7	0	,0	12
Ayda 1-2 kez	12	48,0	6	24,0	7	28,0	25
Hemen tüm vakit namazlarını	13	34,2	10	26,3	15	39,5	38
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	11	36,7	9	30,0	10	33,3	30
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Boşanma konusunda, son bir yılda 1-2 kez namaz kılanlar en yüksek oranda boşanmanın evlilik kadar doğal olduğunu belirtirken, hiç kılmayanlar yarıdan fazla (%53,3), ayda 1-2 kez kılanlar ise %48 oranındadır. Boşanmanın evlilik kadar doğal olduğunu düşünenlerde soruya yanıt vermek istemeyenler ile tüm vakit namazlarını kılanlar benzer orandadır. Boşanma için ‘Kötü bir durum’ diyen gruplarda en yüksek oran(%46,7) hiç kılmayanlara aitken bu grubu %39,5 ile tüm vakit namazlarını kılan grup takip etmektedir. Namaz kılma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış veya azalma vardır. Namaz kılanların boşanma eğilimi daha düşüktür.

4.6.3. Oruç Tutma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Tablo 144.

Oruç Tutma Durumu

Son bir yılda oruç tuttunuz mu?	f	%
Tutmadım	11	9,2
Bir kısmını tuttum	37	30,8
Tamamını tuttum	54	45,0
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	18	15,0
Toplam	120	100,0

Katılımcıların son bir yılda oruç tutup tutmadıkları konusunda verdikleri cevaplara göre %45'i tamamını, %30,8'i bir kısmını tuttıklarını belirtirken; %9,2'si tutmamış ve %15'i soruya yanıt vermek istememiştir.

Tablo 145.

Oruç Tutma Durumu ve Evlilik Eğilimi

Son yıl oruç tuttunuz mu?	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Tutmadım	3	27,3	5	45,5	3	27,3	0	,0	11
Bir kısmını tuttum	18	48,6	13	35,1	4	10,8	2	5,4	37
Tamamını tuttum	39	72,2	9	16,7	5	9,3	1	1,9	54
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	11	61,1	4	22,2	3	16,7	0	,0	18
Toplam	71,	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Katılımcıların oruç tutma ve evlilik eğilimlerine bakıldığında evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtenlerde en yüksek oran orucun tamamını tutanlara aittir. Bu gruba, soruya yanıt vermek istemeyenler ile bir kısmını tutanlar izlemektedir. En az oran %27,3 ile oruç tutmayanlara aittir. Diğer iki bölümde de ('Olsa da olur olmasa da' ve 'Olmaması tercih sebebidir') oruç tutmayanların oranlarının yüksek olması ve bu bölümlerde en düşük oranların orucun tamamını tutanlara ait olması oruç tutma durumuna göre evlilik eğiliminde bir artış veya azalma olduğunu göstermektedir. Oruç tutanların evlilik eğilimi daha yüksektir.

Tablo 146.

Oruç Tutma Durumu ve Boşanma Eğilimi

Son yıl oruç tuttunuz mu?	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal		Olmasa iyi olur		Kötü bir durum		
	f	%	f	%	f	%	Toplam
Tutmadım	7	63,6	2	18,2	2	18,2	11
Bir kısmını tuttum	18	48,6	6	16,2	13	35,1	37
Tamamını tuttum	25	46,3	11	20,4	18	33,3	54
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	4	22,2	8	44,4	6	33,3	18
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Katılımcıların oruç tutmaları ve boşanma eğilimine bakıldığında boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu düşünenlerde en yüksek oran oruç tutmayanlara aittir. ‘Olmasa iyi olur’ diyen grupta en yüksek oran soruya yanıt vermek istemeyenlere aittir, diğer gruplar benzer oranlara sahiptir. Boşanmanın kötü bir durum olduğunu belirtenlerde ise en düşük oran oruç tutmayanlara aittir. Genel olarak bakıldığında, oruç tutanların boşanma eğilimi daha düşüktür.

4.6.4. Kapanma Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Tablo 147.

Kapanma İle İlgili Düşünceler

Kapanmak ister misiniz?	f	%
Hayır	26	21,7
Belki, kararsızım	43	35,8
Kapalıyım	31	25,8
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	20	16,7
Toplam	120	100,0

Katılımcıların %25,8’i kapalı olduğunu, %35,8’i ise kapanabileceğini belirtmiştir. Bu yüzdeler çoğunluğun muhafazakar düşüncede olduğunu göstermektedir. %21,7 oranında ‘Hayır’ diyenler ve %16,7 oranında soruya yanıt vermek istemeyenler mevcuttur.

Tablo 148.

Kapanma Durumu ve Evlilik Eğilimi

Kapanmak ister misiniz?	Evlilik sizin için ne ifade ediyor?								
	Mutlaka olmalı		Olsa da olur olmasa da		Olmaması tercih sebebidir		Evlilik kurumu hiç olmamalıdır		
	f	%	f	%	f	%	f	%	Toplam
Hayır	8	30,8	9	34,6	8	30,8	1	3,8	26
Belki, kararsızım	29	67,4	11	25,6	3	7,0	0	,0	43
Kapalıyım	22	71,0	6	19,4	2	6,5	1	3,2	31
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	12	60,0	5	25,0	2	10,0	1	5,0	20
Toplam	71	59,2	31	25,8	15	12,5	3	2,5	120

Katılımcıların kapalılık durumları ve bununla ilgili düşünceleri ile evlilik eğilimlerine bakıldığında kapalı olduklarını belirteler en yüksek oranda (%71) ‘Mutlaka olmalı’ demişlerdir. En düşük oran ise %30,8 ile kapanmak istemediğini belirtenlere aittir. Evlilik için ‘Olsa da olur olmasa da’ diyenlere bakıldığında en yüksek oran %34,6 ile kapanmak istemeyenlere aittir, bu grubu kararsız olanlar ve soruyu yanıtlamak istemeyenler izlemektedir. Kapalı olanların %19,4’ü ‘Olsa da olur olmasa da’ demektedir. Evlilik için ‘Olmaması tercih sebebidir’ denilen grupta en yüksek oran kapanmayı düşünmeyenlere aittir. Kapanma isteği ve kapalılık durumuna göre evlilik eğiliminde bir artış veya azalma vardır. Kapalı olanların ve ‘Belki, kararsızım’ diyenlerin evlilik eğilimi daha yüksektir.

Tablo 149.

Kapanma Durumu ve Boşanma Eğilimi

Kapanmak ister misiniz?	Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Evlenmek kadar doğal Olmasa iyi olur				Kötü bir durum		
	f	%	f	%	f	%	Toplam
Hayır	19	73,1	6	23,1	1	3,8	26
Belki, kararsızım	22	51,2	6	14,0	15	34,9	43
Kapalıyım	9	29,0	10	32,3	12	38,7	31
Bu soruya yanıt vermek istemiyorum	4	20,0	5	25,0	11	55,0	20
Toplam	54	45,0	27	22,5	39	32,5	120

Katılımcıların kapalılık durumları ve bununla ilgili düşünceleri ile boşanma hakkındaki görüşlerine bakıldığında boşanmayı evlenmek kadar doğal bulanlarda en yüksek oran (%73,1) kapanmayı düşünmeyenlere aittir. ‘Olmasa iyi olur’ diyenlerde birbirine benzer oranlar mevcuttur. Boşanmayı kötü bir durum olarak görenlerde kapanmayı düşünmeyen yalnızca bir kişi vardır. Bu bölümde soruyu yanıtlamak istemeyenler en yüksek orana (%55) sahiptir ve kapalı olanlar ile kapanma konusunda kararsız olanlar kapanmayı düşünmeyenlere göre yüksek oranda boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendirmektedir. Kapalı olanların boşanma eğilimi daha düşüktür.

4.7. Otoriter Eğilimlere Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Katılımcıların otorite konusundaki eğilimlerini ölçmeye yönelik bazı sorular sorulmuştur. Öncelikle bu soruların olduğu tablo verilecektir. Daha sonra otoriter eğilimlerinin derecelerini gösteren tablo ve buna bağlı olarak evlilik ve boşanma eğilimlerinin yer aldığı tablolar sunulacaktır.

Tablo 150.

Otoriter Eğilim

Puan	f	%
3,00	15	12,5
4,00	3	2,5
5,00	21	17,5
6,00	11	9,2
7,00	24	20,0
8,00	18	15,0
9,00	28	23,3
Toplam	120	100,0

3-4 puan düşük,

5-6 puan orta ve

7-9 puan yüksek otoriter eğilim olarak kabul edilmiştir.

Katılımcıların otoriter eğilimlerine bakıldığında 18 katılımcı düşük gruba, 32 katılımcı orta gruba ve 70 katılımcı ise yüksek gruba aittir. Büyük çoğunluğun otoriter eğiliminin yüksek olduğu görülmektedir. Bir önceki tabloda çocukların otoriteye bağlılıklarıyla ilgili sorulara verilen yanıtlar katılımcıların otoriter eğilimleri konusunda buradaki tablonun sonuçları ile örtüşmektedir.

Tablo 151.

Otoriter Eğilimler Konusunda Görüşler

	Çocuklar bir şey yaparken her defasında anne babadan izin almalılar.		Kadın bir şey yaparken her defasında eşinden izin almalı		Çocuklara her şeyden önce mevcut gelenek ve kurallara uyması öğretilmelidir.	
	f	%	f	%	f	%
Hayır	36	30,0	62	51,7	19	15,8
Kararsızım	12	10,0	30	25,0	12	10,0
Evet	72	60,0	28	23,3	89	74,2
Toplam	120	100,0	120	100,0	120	100,0

Katılımcılar, çocukların bir şey yaparken her defasında anne babadan izin alması konusunda %60 oranında 'Evet', %30 oranında 'Hayır' derken, %10'u kararsız olduğunu

belirtmiştir. Kadınların her seferinde eşinden izin almaları gerektiği konusunda %23,3'ü 'Evet' derken, %51,7'si 'Hayır' demiş ve %25'i kararsız olduğunu belirtmiştir. Bir önceki tablonun aksine kadınlar çocuklar konusunda otoriteye bağlı görünse de katılanların yarısı eşlerinden bağımsız hareket etmeye meyilli görünmektedir. Diğer yarısı ise kararsız kalarak ve 'Evet' diyerek otoriteye bağımlı bir görünüm sergilemektedirler. Katılımcıların çoğu (%74,2) çocuklara her şeyden önce mevcut gelenek ve kurallara uymasının öğretilmesi gerektiğini belirtirken, bu konuda %15,8 'Hayır', %10 'Kararsızım' yanıtını vermektedir. Katılımcılar, çocukların anne babaya bağlılığa göre daha yüksek oranda gelenek ve kurallara bağlı olunması düşüncesindedirler.

Katılımcılar eşleri söz konusu olduğunda %51,7 oranında otoriteye bağlı olmadıkları görülmekle beraber, çocukların yapması gerekenler konusunda otoriteye bağlılıkları oldukça yüksektir.

Tablo 152.

Otoriter Eğilim ve Evlilik Eğilimi

Otoriter Eğilim		Evlilik sizin için ne ifade ediyor?				
		Mutlaka olmalı	Olsa da olur olmasa da	Olmaması tercih sebebidir	Evlilik kurumu hiç olmamalıdır	Toplam
Otoriter değil	f	10	7	1	0	18
	%	55,6	38,9	5,6	,0	100,0
Orta düzey otoriter	f	14	13	5	0	32
	%	43,8	40,6	15,6	,0	100,0
Yüksek düzey otoriter	f	47	11	9	3	70
	%	67,1	15,7	12,9	4,3	100,0
Toplam	f	71	31	15	3	120
	%	59,2	25,8	12,5	2,5	100,0

Otoriter eğilimlere göre evlilik eğilimine bakıldığında yüksek düzey otoriter grubun 'Olsa da olur olmasa da' bölümünde %15,7 ile en düşük orana; 'Mutlaka olmalı' bölümünde ise %67,1 ile en yüksek orana sahip olması otoriter eğilimin evlilik eğilimini artırdığını göstermektedir. Yüksek düzey otoriter grup en yüksek oranda evliliği mutlak olarak gördüğü için, otoriter eğilimlerin evlilik eğilimini kısmen yükselttiği söylenebilir.

Tablo 153.

Otoriter Eğilim ve Boşanma Eğilimi

		Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?			
Otoriter Eğilim		Evlenmek kadar doğal	Olmasa iyi olur	Kötü bir durum	Toplam
Otoriter değil	f	10	4	4	18
	%	55,6	22,2	22,2	100,0
Orta düzey otoriter	f	17	9	6	32
	%	53,1	28,1	18,8	100,0
Yüksek düzey otoriter	f	27	14	29	70
	%	38,6	20,0	41,4	100,0
Toplam	f	54	27	39	120
	%	45,0	22,5	32,5	100,0

Otoriter eğilimlere göre boşanma eğilimine bakıldığında yüksek düzey otoriter grubun diğer iki gruba göre oldukça yüksek oranda (%41,4) boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendirdiği görülmektedir. Aynı grup, boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğu konusunda en düşük yüzdeyi (%38,6) alması yüksek otoriter eğilimin boşanma eğilimini düşürdüğünü göstermektedir. Otoriter olmayan grup ile orta düzey otoriter grubun oranlarına bakıldığında, boşanma eğilimi oranlarının yüksek düzey otoriter gruptan fazla olduğu görülmektedir. Otoriter eğilim yükseldikçe boşanma eğiliminin düştüğü söylenebilir.

4.8. Medeni Durumuna Göre Evlilik ve Boşanma Eğilimleri

Daha önce katılımcıların medeni hallerini gösteren rakamlar verilmişti. Bu bölümde medeni duruma evlilik ve boşanma eğilimlerini gösteren tablolar sunulacaktır.

Tablo 154.

Medeni Durum ve Evlilik Eğilimi

Medeni Durum		Evlilik sizin için ne ifade ediyor?				Toplam
		Mutlaka olmalı	Olsa da olur olmasa da	Olmaması tercih sebebidir	Evlilik kurumu hiç olmamalıdır	
Evli-nişanlı	f	17	18	8	1	44
değil	%	38,6	40,9	18,2	2,3	100,0
Nişanlı-sözlü	f	5	3	2	0	10
	%	50,0	30,0	20,0	,0	100,0
Eşi ölmüş	f	1	0	1	1	3
	%	33,3	,0	33,3	33,3	100,0
Ayrılmış-boşanmış	f	2	1	1	0	4
	%	50,0	25,0	25,0	,0	100,0
Evli	f	46	9	3	1	59
	%	78,0	15,3	5,1	1,7	100,0
Toplam	f	71	31	15	3	120
	%	59,2	25,8	12,5	2,5	100,0

Medeni durum ve evlilik eğilimine bakıldığında eşi ölmüş ve boşanmış kişilerin sayılarının az olduğu ve cevapların farklı gruplara ayrıldığı görülmektedir. Nişanlı- sözlü grubun %50'si evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmiştir. Evli ve bekarların oranlarına bakıldığında, evliler %78 ile bekarlara (%38,6) göre oldukça yüksek bir orana sahiptirler. Evlilik için 'Olsa da olur olmasa da' diyenlere bakıldığında bekar gruptan evli gruba doğru oranların düştüğü görülmektedir. Evlilik için 'Olmaması tercih sebebidir' bölümünde bekarların oranı (%18,2) evlilerin oranına (%5,1) göre oldukça yüksektir. Tablo 154'te medeni duruma göre evlilik eğiliminde bir artma ve azalma olduğu; evli kişilerin bekarlara kıyasla daha yüksek oranda evliliği mutlaka olması gereken bir şey olarak belirttikleri görülmektedir.

Tablo 155.

Medeni Durum ve Boşanma Eğilimi

Medeni durum		Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?			Toplam
		Evlenmek kadar doğal	Olmasa iyi olur	Kötü bir durum	
Evli-nişanlı	f	21	6	17	44
değil	%	47,7	13,6	38,6	100,0
Nişanlı-sözlü	f	6	2	2	10
	%	60,0	20,0	20,0	100,0
Eşi ölmüş	f	2	0	1	3
	%	66,7	,0	33,3	100,0
Ayrılmış-boşanmış	f	3	0	1	4
	%	75,0	,0	25,0	100,0
Evli	f	22	19	18	59
	%	37,3	32,2	30,5	100,0
Toplam	f	54	27	39	120
	%	45,0	22,5	32,5	100,0

Medeni durum ve boşanma eğilimine bakıldığında nişanlı-sözlü, eşi ölmüş ve ayrılmış-boşanmış grupların boşanmayı evlilik kadar doğal görme konusunda oldukça yüksek oranlara sahiptirler. Boşanmayı evlilik kadar doğal bulma konusunda, bekarlar evlilere göre daha yüksek bir orana sahiptirler. Medeni durum ile boşanma eğilimi arasında bir ilişki olduğu; evlilerin boşanma eğilimlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendirmede bekarların evlilerden yüksek orana sahip olması bir önceki bölüme zıt bir sonuçtur. Tablo genel olarak şunu göstermektedir: Boşanma konusunda evlilerin oranı daha düşüktür fakat, bekar kişilerin dikkate değer bir kesimi de boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendirmektedir. Bekar kişilerin yaşadıkları yer, eğitim ve çalışma durumları bu konuyu etkileyen unsurlardan olabilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmada, gönüllü olarak katılan çoğunluğu evli ve bekar olan kadınların ailelerinin eğitim ve gelir durumlarına, doğum yerleşim yerlerine, eğitim düzeylerine, çalışma durumlarına, sosyal medya kullanımlarına ve dini tutumlarına göre evlilik ve boşanma eğilimleri incelenmiştir.

174'ü kadın, 39'u erkek toplam 213 kişi ile yapılan araştırma sonucunda fiziksel özelliğin eş seçiminde önemli olduğu ileri sürülmektedir. (Ekşi, Özgen, & Kardaş, 2017). Bizim araştırmamızda da kadınların, yakışıklılığı kesinlikle olması gereken bir şey olarak görmeseler de yüksek oranda ‘Olursa iyi olur’ demişlerdir. Genel olarak literatürde erkeklerin kadınlara göre fiziksel özelliklere daha çok önem verdiği ortaya çıksa da araştırmamızda kadınlar yakışıklılığa kısmen önem vermektedirler. Bu çalışmada, eş seçiminde iyi bir meslek sahibi olmayı alt gruplar fark etmeksizin her grubun önemseddiği görülmüştür. Bu durum, Türkiye Evlilik Tercihleri Araştırması kapsamında (2015) elde edilen bulgularla benzeşmektedir: Kadınlar açısından evlenecekleri kişinin “bir işinin olması” eş tercihinde %91,7 oranı ile aranan en önemli özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle çalışmayan ve taşeron çalışanların yüksek oranlarda bu beklentide olması kadının çalışma durumunun önemi göstermektedir.

Yıldırım'ın (2007) 732'si kız, 394'ü erkek 1126 öğrenci ile yaptığı araştırmada dikkati çeken nokta evlenilecek kişide olması istenilen özelliklerden “fiziksel çekicilik” maddesinin 31. sırada, “zengin” maddesinin ise 46. sırada çıkmış olmasıdır. Bunun yanı sıra “ekonomik bağımsızlık” özelliğine her iki cinsin de “fiziksel çekicilik” ve “zengin” özelliklerine kıyasla daha çok önem verdikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, kızların çok açık olarak erkeklere kıyasla “zeka, ekonomik bağımsızlık, zenginlik, fiziksel güçlülük” gibi sosyal statüyü ifade eden özellikleri daha fazla önemsedikleri görülmektedir.

Bu araştırmada grupları kıyaslamadan genel oranlara bakıldığında, eğitim durumuna göre evlenilecek kişinin özellikleri konusunda ‘Evet, kesinlikle olmalı’ bölümlerinin geneline bakıldığında; yakışıklılık %12 ve evi, arabası olması %15,4 ile en düşük oranlara sahiptir. Bu bölümde en yüksek üç seçenek: %87,4 saygı, %86,6 sevgi ve %81,4 zeka şeklindedir. Bu başlıkları %77,1 kararlılık-özgüven, %74,6 iyi bir ailesinin

olması ve %46,6 ile iyi bir meslek sahibi olması izlemektedir. Bu genel sonuçlar fiziksel özellik ve maddi durumun en az önem verilen konular olduğunu göstermektedir.

Boşanmayı etkileyen koşullarla ilgili literatürde yer alan sonuçlara benzer ya da mevcut çalışmalardan farklı sonuçlar çıkmıştır.

Yıldırım'ın (2004) çalışması olan Türkiye'de Boşanma ve Sebepleri araştırmasına göre, boşanmaların öğrenim durumlarıyla olan ilişkisi dikkate alındığı zaman, Türkiye genelinde ilkokul mezunu olan bireylerin boşanma oranlarının yüksek görünse de bunun temel sebeplerinden birisi, evliliklerin bu öğrenim grubunda sayısal olarak yığılmasıdır. Öğrenim durumuyla ilgili boşanmaların seyrine bakıldığı zaman, eğitim durumu yükseldikçe boşanma oranının düşüklüğü gözlemlenmektedir. Bizim araştırmamız boşanmayı kötü bir durum olarak niteleyen en yüksek orana sahip grup ortaokul mezunlarıdır. Bu grubu lisenin izlemesi ve ilkokulun boşanmayı kötü bir durum olarak nitelendirenler arasında dördüncü sırada olması literatürdeki çalışmalardan farklı bir sonuçtur.

Yıldırım'ın (2004) çalışmasında, boşanmaların öğrenim seviyesine göre azalma gösteren bir eğilim içerisine girdiği görülmekle birlikte, bu noktada cinsiyete göre farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar erkeklerde eğitim seviyesi yükseldikçe boşanma oranında artış, kadınlarda eğitim seviyesi yükseldikçe boşanma oranında azalma şeklindedir. Bu araştırmada lisansüstü grubun boşanmayı yüksek oranda 'Olmasa iyi olur' şeklinde yanıtlaması ve boşanma için en düşük oranda 'Kötü bir durum' diyen grubun lisans ve lisansüstü olması eğitim düzeyini boşanma eğilimine etki ettiğini göstermektedir. Fakat, genel olarak bakıldığında eğitim düzeyi yüksek gruplar bile boşanmayı evlilik kadar doğal bulmamaktadırlar. Bu durumun, katılımcıların çoğunun yaşadıkları yerin il olmamasından ve katılımcıların muhafazakar yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna benzer bir durum Uğur'un (2014) boşanmış 21 akademisyen kadınla yaptığı çalışma bulgularında mevcuttur: Eğitilmiş, çalışan ve şehirli kadının boşanması, kadının özgürleşmesi gibi algılansa da, geleneksel değerlerden tamamen vazgeçilip modern tutumların benimsenmediği bir toplumda kadınların boşanmanın ardından ne kadar yüksek bir statüye sahip olsalar da, olumsuz yaklaşımlarla karşılaştıkları ve bunun da hayatlarını etkilediği, pek çok yönden hayatlarını sınırladığı belirlenmiştir.

Sucu'nun (2007) boşanmış 50 kadın ile yaptığı çalışma bulgularına göre de kadının eğitim düzeyi arttıkça boşanma nedenleri, daha çok evlilik beklentisinin gerçekleşmemesi ve eşler arası iletişim eksikliğinden olmaktadır. Bizim araştırmamızda

anlaşamama, yaşam tarzlarının uyuşmaması durumunda boşanma oranları eğitim seviyesinden tam anlamıyla etkilenmemektedir. Meslek lisesi grubunun yarısı bu durumun boşanma sebebi olduğunu belirtmektedir ayrıca diğer iki liseden ve yüksekokuldan daha yüksek orana sahiptir. Lisansüstü katılımcıların oranı lisans mezunlarından azdır. Bu açıdan bu konuda yapılan araştırmalara benzemeyen bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Demircioğlu'nun (2000) 120 boşanmış kadınla yaptığı çalışmaya göre eğitim düzeyi ve mesleki statüsü görece daha düşük olan kadınlar, kendi ifadeleriyle 'bıçak kemiğe dayanmadıkça' evliliklerini bitirmemektedirler. Eğitim düzeyi ve statüsü yüksek mesleklere sahip kadınlar, evliliğini sorgulamaya daha meyillidirler. Mesleklere göre boşanma konusundaki düşünceler incelendiğinde, mesleki statü yükseldikçe, boşanmayı, sonuçları açısından olumlu olarak değerlendirme eğiliminin arttığı görülmektedir .

Şengül Altan Arslan'ın (2000) yarısı erkek yarısı kız 640 evli, bekar ve dul kişilerle yaptığı çalışmaya göre: Prestiji yüksek işe sahip kadınlarda boşanma nedeni dayak ise ilkokul mezunu erkek denekler üniversite mezunu deneklere göre boşanmak isteyen kadını daha fazla haklı bulmaktadır. Yine prestiji yüksek işe sahip kadınlar boşanma nedeni azar olduğunda da ilkokul mezunu deneklerin üniversite mezunlarına göre boşanmak isteyen kadını daha haklı algıladıkları görülmüştür. Bu durum, formel eğitimin toplumsal cinsiyet bakış açısının değiştirilmesinde çok önemli katkılar sağlamadığının bir göstergesi olabilir. Bu araştırmada, eğitim seviyesi boşanma eğilimini büyük ölçüde etkiliyor olsa da boşanma koşullarında yalnızca tekrarlanan şiddet konusunda çok net bir sonuç vardır. Kadınların eğitim durumu boşanma koşullarında tamamen etkili olmamaktadır. Genel olarak bakıldığında, eğitimi yüksek kesimler bazı durumlarda düşük eğitim seviyeleriyle aynı veya daha düşük oranlara sahip olduğu için eğitim seviyesi beklendiği gibi sonuçlar vermemektedir.

Çalışma durumu boşanma eğilimini bariz şekilde etkilemektedir. Boşanmayı en yüksek oranlarda evlenmek kadar doğal bulanlar devlette, özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlardır. Bu gruplar boşanmayı kötü bir durum olarak niteleyenler arasında da en düşük yüzdelere sahiptirler. Bu araştırmada eş evi geçindirmediğinde (%70,8) oranında kişi boşanma sebebi olarak görmektedir.

Kavas'ın (2010) 31 boşanmış yüksek eğitimli kadınlar yaptığı çalışmaya göre, yüksek eğitimli ve iş sahibi olma durumu, başka şeylerin yanında, onlara sorunlu evliliklerini sonlandırma şansı verdiği açıktır. Bu araştırmada, çalışma durumunun boşanma eğilimine bakıldığında boşanmayı en yüksek oranda kötü bir durum olarak

niteleyen gruplar taşeron firma çalışanları ve çalışmayan gruplardır. Boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğunu belirtenlerde en yüksek seviyeler sırasıyla devlette, özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlardır. Bu durum önceki çalışmalara benzer bir sonuçtur.

Aktaş'ın (2011) 202'si kadın, 168'i erkek olmak üzere 370 boşanmış kişi ile yaptığı araştırma bulgularına göre: Boşanma nedeni ile meslek grupları arasındaki ilişki incelendiğinde, “sözlü ve/veya fiziksel şiddet” ($p<.01$) ve “maddi konular” ($p<.05$) açısından katılımcılar arasında mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma bulunmuştur.

Sözlü ve/veya fiziksel şiddeti boşanma nedeni olarak gören katılımcıların en yüksek oranda işsizler olduğu, bunu serbest meslek çalışanlarının takip ettiği ve diğer meslek gruplarında birbirine yakın oranların olduğu görülmektedir. İşsiz bireylerin genellikle kadın katılımcılardan oluşması ve eğitim düzeylerinin de düşük olması nedeniyle, evlilik süreçlerinde karşılaştıkları sorunlar karşısında, sözlü ve /veya fiziksel şiddete maruz kaldığı düşünülebilir. Bu araştırmada, sözlü ve fiziksel şiddeti boşanma sebebi olarak görenlerin oranlarına bakıldığında fiziksel şiddet için çalışanların çok yüksek oranlara ve çalışmayanların en düşük orana(%75,7) sahip olması Aktaş'ın bulgularından farklı bir durum da olsa kadının ekonomik bağımsızlığının boşanma eğilimini artırdığı söylenebilir. Sözlü şiddet durumunda fiziksel şiddete göre oranlar oldukça düşmektedir. Fakat bu bölümde de çalışma biçimlerine göre doğru bir orantı vardır. En düşük oran yine çalışmayanlara aittir. Buna ilaveten, bizim araştırmamızda ‘Bir tokat bile olsa fiziksel şiddet’ seçeneği, çoğu kadının kabul edeceği bir durum olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra sözlü ve fiziksel şiddet ile kıyaslandığında çalışma durumuna göre beklenen bir sonuç çıkmamıştır. Çünkü taşeron çalışanlar (%76,9) ve özelde çalışanlar (%72,2) oranlarıyla devlette çalışanlardan (%65,7) daha yüksek oranlara sahiptir.

Boşanmayı etkileyen faktörlere genel olarak bakıldığında literatürde ve bu araştırmada şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Aile ve sosyal politikalar bakanlığının 2014 yılında yaptığı Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırmasının sonuçlarına göre; bireylerin boşanma gerekçelerinde, yakın çevrenin evliliğe müdahalesi ve duygusal ilişki en üst sırada yer almaktadır. Bu gerekçeleri aldatma, ekonomik sorunlar ve şiddet takip etmektedir. Eski eşinin veya kendisinin alışkanlıkları, yaşam tarzı veya değerleri nedeniyle evliliğinin sona erme durumu da yaygındır. Cinsiyet temelinde yapılan

inceleme, kadınların en fazla şiddet sebebiyle, erkeklerin ise en sık yakın çevre sebebiyle boşandığına işaret etmektedir. Bu araştırmada şiddet oran olarak üçüncü sıradadır.

Sucu'nun (2007) bulgularında da, aile içi şiddetin eğitim, meslek ve gelire bağlı olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı da ortaya çıkmıştır. Kadınların eğitim durumu ve çalışma durumlarının şiddet konusunda boşanma eğilimini büyük ölçüde şekilde artırmamaktadır. Sucu'nun çalışmasına paralel bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, kadınların bir tokat bile olsa seçeneğinde eğitim ve çalışma durumları açısından beklenmeyen sonuçlara ulaşılmıştır. Başka birinin varlığı yüzünden boşanmada yaş, eğitim durumu, mesleki statü, gelir ve evlilik süresi gibi değişkenlere göre farklılaşmamaktadır. Bu araştırma da hem eğitim hem de çalışma durumunda buna benzer bir sonuç ortaya koymuştur. Aldatma bölümünde en düşük oran özelde çalışanlara ait olsa da çalışma durumuna göre artan veya azalan bir sonuç yoktur. Tüm katılımcılardan maddi sorunları boşanma sebebi olarak görenlerin oranı %15'tir.

2000-2018 yılları arasında boşanma üzerine yapılan araştırmaların derlenmesine göre; en dikkat çeken boşanma nedenlerinin “şiddet” ve “aldatılma” olduğu belirlenmiştir. “Şiddet” tüm çalışmalarda boşanma nedeni olarak belirtilmiş olup nicel çalışmalarında tümünde ilk üç boşanma nedeni arasında yer almaktadır (Kaplan vd., 2018).

Kadını boşanmaya götüren faktörler arasında “şiddet” önemli bir etkidir. Nitekim bu sistematik inceleme sonucunda tüm çalışmalarda şiddet boşanma nedeni olarak belirtilmektedir (Sağlam ve Aylaz, 2017:589; Uçar, 2011:41; Can ve Aksu, 2016:896; Aybey, 2015:117; Uğur, 2014:303; Demirci, 2015:100; Özabacı vd., 2015:464; Sarpkaya, 2013:40; Aktaş, 2011:55; Oruç ve Kurt, 2009:315; Uçan, 2007:41; Salman, 2011:89; Taş, 2014:228). Aynı zamanda şiddet nicel çalışmaların tümünde ilk üç boşanma nedeni arasında yer almaktadır (Sağlam ve Aylaz, 2017:589; Uçar, 2011:41; Özabacı vd., 2015:464; Aktaş, 2011:55; Uçan, 2007:41). İncelememizde, çalışmaların yedisinde “ekonomik sorunların” boşanma nedeni olarak gösterildiği belirlenmiştir (Sağlam ve Aylaz, 2017:589; Uçar, 2011:40; Aybey, 2015:123; Demirci, 2015:99; Özabacı vd., 2015:464; Aktaş, 2011:56; Uçan, 2007:41) (Kaplan vd., 2018). Bu araştırmada da boşanma koşulları sorulduğunda en yüksek oranlar aldatma (%91,7), eşin suça bulaşması (%90,8) ve fiziksel şiddet (%89,2) şeklindedir. Maddi sorunlar düşük oranda (%15) boşanma sebebi olarak görülse de çalışma durumu ve eğitim durumu boşanma eğilimine etki etmektedir.

Bu çalışmada eğitim durumunun sosyal medya hesabı olmasını kısmen etkilediği söylenebilir. İlkokul ve ortaokul mezunlarının çok azı sosyal medya kullanmaktadır. Kavruk'un (2016) 206 kişiyle yaptığı araştırmasına göre: Günde ortalama sosyal mecraya giriş sayısı eğitim düzeyine göre doğrusal olarak artış göstermektedir. Ancak her gün ziyaret edilen sosyal medya mecralarının sayısı lisans düzeyinde en yüksek olup yüksek lisans seviyesinde her gün sosyal medya mecralarını ziyaret sıklığı azalma göstermektedir. Bu rakamlar ışığında lisans mezunlarının her gün en az bir sosyal medya mecrası kullandığı tespit edilmiştir.

Facebook kullanımında en üst düzey iki eğitim grubunun süre arttıkça oranlarının düşmesi eğitim seviyesinin kullanma süresine etki ettiğini göstermektedir. Meslek lisesinin benzer bir şekilde oranlara sahip olması eğitim düzeyinin sosyal medya kullanım süresini kısmen etkilemektedir. Lisansüstü grup dikkate alındığında bir saatten az kullananların çoğundan daha bilinçli kullandıkları söylenilebilir.

Çalışmamızda önemli bir yer tutan sosyal medya kullananların sosyal medya hesabı olmayanlara göre evlilik için daha az oranda 'Mutlaka olmalı' ve boşanma için daha yüksek oranda 'Evlilik kadar doğal' demesi literatürdeki çalışmalara benzer bir sonuçtur.

Sancar'ın (2017) İstanbul'da yaşayan 400 kadınla yaptığı kadınların medeni durumlarına göre internet kullanımı değerlendirilmesinde en yüksek internet kullanımının sözlü ve nişanlı kadınlarda olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada bekarlar %90,9, sözlü nişanlı grup %90 oranında sosyal medya hesabına sahiptir. Nişanlı-sözlü grup sayısı (10 kişi) diğer gruba göre daha azdır. Katamba'nın (2018) 71'i kadın 57'si erkek 128 kişiyle yaptığı araştırma bulgularına göre evli ve nişanlı kişiler boşanma ve uzun süreli ilişkisi olanlara kıyasla sosyal medyada daha az vakit geçirmektedir. Bu sonuçtan farklı olarak bizim çalışmamızda sosyal medya kullanma durumlarına bakıldığında evlilerin diğer gruplara göre daha az oranda sosyal medya kullandıkları görülmektedir. Örneklemimizde nişanlı ve boşanmış, eşi ölmüş kişilerin sayılarının oldukça az olması göz önünde bulundurulmalıdır. Fakat bekar ve evlileri kıyasladığımızda evlilerin daha az oranda sosyal medya kullandıkları görülmüştür. Bununla birlikte, daha kapsamlı çalışmalarda farklı sonuçlar çıkabilir. Bu durum evli ve bekar kişilerin sayılarıyla veya kişilerin yaşadıkları yerle ilgili olabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu araştırmanın ana problemi; kadınların evlilik ve boşanma eğilimleri ile eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasındaki karşılıklı ilişkilerin araştırılmasıdır.

Araştırmanın ana hipotezi; evlilik ve boşanma eğilimleri ile eğitim, çalışma durumu, sosyal medya kullanımı arasında karşılıklı ilişkiler olduğu yönündeydi.

Ancak başlangıçtaki bu ana hipotezi, araştırma bulguları doğrusal bir şekilde desteklememektedir.

Başlangıç hipotezlerinde eğitim düzeyinin, çalışma durumunun, sosyal medya kullanım durumunun kadınların evlilik eğilimlerini azaltacağı ve boşanma eğilimlerini artıracığı öne sürülmüştü. Ancak bulgular daha farklı sonuçlar ortaya koymuş; kadının ne kadar iyi bir eğitim alıp ekonomik özgürlüğe kavuşsa da evlilik ve boşanma konusunda sosyokültürel eğilimlere paralel bir tavır ve eğilim içinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlar şu şekilde toparlanabilir. Kırsal köken ve aile kökenlerine göre evlilik ve boşanma eğilimlerinde bazı farklılıklar bulunmaktadır. Sonuçlar şu şekildedir:

- Katılımcıların doğumdaki yerleşim yerlerine göre evlilik eğilimine bakıldığında ilçe ve köydekiler birbirine yakın oranlara sahip olsa da doğduğunda ilde yaşayanların oranları ilçe ve köydekilerinkinden farklıdır. İlde yaşayanlar evlilik konusunda daha esnek düşünürken doğduğunda köyde yaşayanlar evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmişlerdir. Doğumdaki yerleşim yeri ile boşanma eğilimin bakıldığında ilde yaşayanlar en yüksek oranda boşanmayı evlenmek kadar doğal bulurken, köyde yaşayanlar en yüksek oranda boşanmayı kötü bir durum olarak nitelemişlerdir. Doğumdaki yerleşim yerine göre boşanma eğilim oranları değişmektedir. İlden köye doğru oranlara bakıldığında boşanmayı doğal bulma konusunda oranlar azalırken, boşanmayı kötü bulma konusunda oranlar artmaktadır.
- Katılımcıların anne-babalarının eğitim düzeyleri ile evlilik ve boşanma eğilimleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, evliliğin mutlaka olması konusunda ilkökul ve lisans mezunu anneler benzer oranlara sahiptir. Ortaokul mezunları bu gruplardan daha düşük orandadır. Eğitim seviyesinin artışına göre evlilik

eğiliminde bir artış veya azalma yoktur. Bu yüzden annenin eğitim düzeyine göre kadınların evlilik ve boşanma eğilimlerinde azalma veya artış yoktur. Babalarının eğitim gördüğü okul türüne göre evlilik eğiliminde kısmi bir azalma olduğu söylenebilir. Babanın eğitim seviyesine göre boşanma eğiliminde kısmen bir artış vardır. Annenin gelir durumuna göre kişinin evlilik ve boşanma eğilimlerinde bir artış veya azalma yoktur. Babanın gelir durumuna göre kişinin evlilik ve boşanma eğilimlerinde bir artış veya azalma yoktur.

Kişinin eğitimine dair hipotezlerimiz tam anlamıyla doğrulanmamıştır. Sonuçlar şu şekildedir:

- Kadınlar eğitim düzeyleri çok düşük veya yüksek olsa da evliliği mutlaka olması gerektiğini belirtmişlerdir. Anadolu-fen lisesi mezunları hariç, her gruptan kadınların yarıdan fazlası evliliğin mutlaka olması gerektiğini düşünmektedir. Evlilik eğilimi konusunda ortaokulun oranı %83,3, meslek lisesi %70 ve lisansüstü %66,7 şeklindedir. Eğitim seviyesine göre evlilik eğiliminde artış veya azalma yoktur.
- Eğitim düzeyi ve boşanma eğilimine bakıldığında eğitim düzeyi yüksek olan iki grup (Lisans ve lisansüstü) boşanmanın kötü bir durum olduğu konusunda diğer gruplara göre en düşük yüzdeye sahiptir. Fakat boşanmanın evlenmek kadar doğal olduğu konusunda en yüksek oranlar lisans, yüksekokul ve normal lise grupların aittir. Lisansüstü grubun boşanma için ‘Olmasa iyi olur’ bölümünde en yüksek orana (%41,7) sahip olması kadınların eğitim düzeyi ne kadar yüksek olursa olsun toplumsal yaşamda gelenekler etkisinde kaldıkları söylenebilir. Eğitim düzeyi yükseldikçe boşanma eğilimi tamamen artmasa da üniversite okuyan iki grubun(yüksekokul-lisans) boşanma eğilimi daha yüksektir. Eğitim düzeyine göre boşanma eğiliminde kısmen artış vardır.
- Eğitim düzeyi ve eş tercihleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, bazı özellikler konusunda (mal mülk sahibi olması beklentisi, saygı, sevgi, zeka ve yakışıklılık ve özgüven-kararlılık) her eğitim düzeyinden katılımcı benzer oranlara sahipken, eş seçiminde iyi bir meslek sahibi olması ve iyi bir ailesinin olması konusunda eğitim durumuna göre bir artış vardır. Eğitim düzeyi ile çalışma durumu arasında bir ilişki vardır. Eğitim düzeyi arttıkça çalışma durumu da genel olarak artmaktadır. Yalnızca iki grup

meslek lisesi (2 kişi) ve Anadolu-fen lisesi (4 kişi) mezunları farklı oranlara sahiptir.

Çalışma yaşamına dair bu hipotezlerimizden bazıları kısmen doğrulanmıştır. Sonuçlar şu şekildedir:

- Çalışma durumu evlilik eğilimini bariz bir şekilde artırmasa da evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirten tüm gruplar benzer oranlara sahiptir. Kadınlar çalışsa da evliliğin mutlaka olması gerektiğini düşünmektedir. Çalışmayan kadınların çoğunun (%59,5) evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtmesi bu kişilerin toplumsal olarak evlenmekten başka bir seçenekleri olmaması şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların çoğu evli ve bekarlardan oluşmaktadır. Bu iki grubun oranlarına bakıldığında bekarlarda çalışmayan kişi sayısı (%38,6) evlilerinkinden (%28,8) daha yüksektir. Evlilerin çalışma oranı (%71,4) bekarların oranından daha yüksektir. Evlilik durumu çalışma eğilimini düşürmemektedir.
- Boşanmayı kötü görenlerde en yüksek oran taşeron firmaya aitken onu çalışmayan grup izlemektedir. Boşanmayı evlilik kadar doğal bulan gruplara en yüksek oranın (%57,1) devlette çalışanlara ait olması ve boşanmayı kötü bir durum olarak niteleyen gruplarda en yüksek oranların çalışmayan ve taşeron çalışanlara ait olması çalışma durumuna göre boşanma eğiliminde bir artış olduğunu göstermektedir. Fakat, çoğu grupta çalışan kadınların yarıdan azı boşanmayı evlenmek kadar doğal bulmaktadır.

Genele bakıldığında çalışma durumuna göre evlenilecek kişide yakışıklılık isteği değişmemektedir. Kadınların çoğu (%66,7) evlenecekleri kişide yakışıklılık istemektedirler. Çalışma durumuna göre eş tercihinde iyi bir meslek sahibi olma durumu konusunda her grup benzer oranlara sahiptir. Kadınların çalışmama durumunda eş seçiminde mal, mülk sahibi olunması konusunda çalışmayan grubun diğerlerine kıyasla oranının yüksek olduğu görülmektedir. Eş seçiminde, kararlılık-özgüven, zeka, saygı ve sevgi beklentisi konusunda oranlar çalışma durumuna göre değişmemektedir. İyi bir ailesinin olması konusunda çalışmayan grup en yüksek orana sahiptir.

- Kişinin gelir durumuna göre evlilik eğiliminde artış veya azalma bulunmamaktadır. Gelir durumuna göre boşanma eğiliminde artış veya

azalma olduğu söylenemez. Boşanmanın evlilik kadar doğal olduğunu belirtenlerde en yüksek oranlar 2000-3499TL arasındaki gruplara aittir. En üst düzey gelir gruptakilerin yarısının boşanma için %50 oranında ‘Olmasa iyi olur’ yanıtını vermesi gelir düzeyinin bazı durumlarda boşanmayı artırmadığını göstermektedir. Kadınların geliri yüksekken bile boşanmayı evlenmek kadar doğal bulmamaktadırlar.

Sosyal medya ile ilgili hipotezler büyük oranda doğrulanmıştır. Sonuçlar şu şekildedir:

- Evlilik durumu sosyal medya kullanım ilişkisine bakıldığında, katılımcıların % 22’si sosyal medya hesabına sahip değilken % 78’i sosyal medya hesabına sahiptir. Bekar grup ve nişanlı/sözlü grup çok yüksek oranda (%90) sosyal medya hesabına sahiptir. Boşanmış dört kişinin yarısının sosyal medya hesabı varken diğer yarısının yoktur. Eşi ölmüş üç kişi de sosyal medya hesabına sahip değildir. Evlilere bakıldığında %71,9’u sosyal medya hesabına sahiptir. Bu tabloya göre, evlilikle beraber kadınların sosyal medya kullanma oranlarının düştüğü söylenebilir. Bekar ve nişanlı-sözlü grubun en yüksek oranda kullanıcıya sahip olması ve evlilerin diğer gruplara oranla daha az oranda sosyal medya kullanması (%71,9) medeni hali ne olursa olsun çoğu kadının sosyal medya kullandığını fakat evli kadınlarda kullanım oranının daha düşük olduğu görülmektedir.
- Eğitim seviyesine göre sosyal medya hesabı olma durumunda bir değişiklik olduğu söylenemez. Düşük eğitim düzeylerinde kullanıcıların az olduğu, daha üst seviyelerde ise eğitim seviyesine göre bir artış veya azalma görülmemektedir. Facebook kullanımında en üst düzey iki eğitim grubunun kullanım süresi arttıkça oranlarının düştüğü görülmektedir. Lisansüstü grup dikkate alındığında bir saatten az kullananların çoğundan daha bilinçli kullandıkları söylenilebilir. Oranlar oldukça dağınık olduğu için, eğitim düzeyine göre *Instagram* kullanım süresinde bir artış veya azalma yoktur. *Twitter*, katılımcıların %26,1’i tarafından kullanılmaktadır. Kullanım süreleri açısından eğitim seviyesi arttıkça kullanım süresi azalmaktadır. *Snapchat* sosyal medya kullananların %19,8’i tarafından kullanılmaktadır. Gruplardaki kişi sayısı oldukça azdır. *Twitter*’a benzer sonuçlar mevcuttur.

- Çalışma durumuna göre sosyal medya hesabına sahip olma konusunda, en düşük oranlar çalışmayan gruba ve taşeron çalışanlara aittir. Çalışma durumunun sosyal medya biçim ve süresine ilişkisine bakıldığında, Facebook konusunda; kendi işini yapanların ve devlette çalışanların günde bir saatten az kullanımda en yüksek; günde üç saat ve fazlası kullanımda en düşük oranlara sahip olmaları çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde bir artış veya azalma olduğunu göstermektedir. *Instagram* kullanımında; çalışmayan ve taşeron çalışanların aksine, çalışan gruplarda kullanım süresi arttıkça oran düşmektedir. Günde bir saatten az kullanımda çalışanların oranı çalışmayan ve taşeron gruba göre benzer oranlardadır. Çalışmayan grubun en fazla oranda kullanmaması ve çalışan iki gruba benzer oranlara sahip olması genel olarak bakıldığında çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde bir artış veya azalma vardır. *Twitter* konusunda, 24 kişi kullanıcı vardır. Bir saatten az kullanımda özelde ve devlette çalışanların fazla olması, en çok kullanımda ise çalışmayanların oranının fazla olması çalışma durumuna göre sosyal medya kullanım süresinde bir artış veya azalma yoktur. *Snapchat* kullanımında en çok özelde çalışanlar ve kendi işini yapanlar vardır. Genel olarak *Snapchat* kullanımında çalışma durumuna göre artış veya azalma görülmemektedir. Sonuç olarak, *Twitter* ve *Snapchat* kullanım amaçlarından veya ortaya çıkış nedenlerinden dolayı diğer iki platforma göre daha az kullanılmaktadır. Bunun diğer önemli bir sebebi de Facebook ve *Instagram*'ın hayatlarımızla ilgili paylaşımlara daha müsait ortamlar olduğu söylenilebilir.
- Sosyal medya kullanım biçimi ve süreleri evlilik ve boşanma eğilimlerine bakıldığında, sosyal medya kullanımına göre evlilik eğiliminde bir azalma vardır. Sosyal medya hesabı olanlar evliliğin mutlaka olması konusunda diğer gruba göre daha az isteklidirler. Sosyal medya hesabı olmayanların evlilik eğilimi daha fazlayken, sosyal medya hesabı olanlar evlilik için daha yüksek oranda 'Olsa da olur olmasa da' şeklinde düşünmektedirler. Sosyal medya kullananların evlilik eğilimi düşüktür.
- Sosyal medya ve evlilik eğilimine bakıldığında, eş seçimi konusunda sosyal medya hesabı olma durumu ile zeka, saygı ve iyi bir ailesi olması konusunda oranlar sosyal medya kullanımına göre değişirken; iyi bir

meslek sahibi olunması, sevgi ve kararlılık-özgüven beklentisi konusunda iki grup da benzer oranlara sahiptir. Sosyal medya hesabına sahip olanlar, yakışıklılık ve mal, mülk beklentisi sosyal medya kullanmayanlara göre daha yüksek oranda ‘Olursa, iyi olur’ demiştirler.

Sosyal medya kullanımı ve boşanma eğilimine bakıldığında, sosyal medya kullananlar daha yüksek oranda boşanmayı doğal görürken, sosyal medya kullanmayanlar boşanmanın kötü bir durum olduğunu veya olamaması gereken bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal medya kullananların boşanma eğilimi daha yüksektir.

- Sosyal medya kullanımı ve boşanma koşullarına bakıldığında, sosyal medya hesabı olanlar; sözlü şiddet, bir tokat bile olsa şiddet, tekrarlanan fiziksel şiddet, anlaşılmama, eşin evi geçindirmemesi, aldatma, eşin hasta olması, eşin kadının çalışmasına karışması, eşin alkolik olması, eşin suça ve çeteye bulaşması ve eşin kadının başını açmaya veya kapamaya zorlaması konusunda daha yüksek oranlara sahiptir. Maddi sorunlar ve ailelerin her şeye müdahil olması konusunda iki grup da benzer oranlara sahiptir. Çocuk sahibi olamama ve arkadaş/ akraba ziyaretlerine karışılması konusu sosyal medya hesabı olanlar için sosyal medya hesabı olmayanlara göre daha büyük bir sorundur.

Ayrıca dini tutum ve otoriter eğilimlerle evlilik ve boşanma eğilimleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Sonuçlar şu şekildedir:

- Dini tutumlar ile evlilik ve boşanma eğilimlerine bakıldığında, inanç durumuna göre evlilik eğiliminde bir artış olduğu söylenebilir. Dini inancını söyleyenlerin, soruyu yanıtlamak istemeyenlere göre evlilik eğilimi daha yüksektir. Boşanma konusunda, inancını belirtenler daha yüksek oranda bu durumu doğal karşılarken, soruya yanıt vermek istemeyenler daha yüksek oranda boşanmayı kötü bir durum olarak görmektedirler. İnanç durumunu söyleyenlerin evlilik ve boşanma eğilimleri daha yüksektir. Namaz kılma durumu ve sıklık oranı arttıkça evlilik eğilimi artarken, boşanma eğilimi düşmektedir. Oruç tutanların evlilik eğilimi daha yüksektir. Oruç tutma durumu ve sıklığına göre boşanma eğilimi düşmektedir. Kapalıların ve kapanma isteği olanların evlilik eğilimi daha yüksektir; boşanma eğilimleri daha düşüktür.

- Evlilik konusunda yüksek otoriter grup diğer gruplara göre oldukça yüksek oranda evliliğin mutlaka olması gerektiğini belirtirken orta düzey ve otoriter olmayan gruplara bakıldığında evlilik eğiliminde artış yoktur. Dolayısıyla otoriter tutumlara göre evlilik eğiliminde kısmen bir artış olduğu söylenebilir. Ancak boşanma konusunda daha net bir tablo vardır. Otoriter tutum arttıkça boşanma eğilimi azalmaktadır.

Sonuç olarak; eğitim düzeyine göre çok bariz bir artış veya azalma gözlemlenmemekle birlikte çalışma durumu evlilik eğilimini düşürmese de boşanma eğilimini yükselttiği söylenebilir. Sosyal medya hesabı olanların evlilik eğilimleri düşük ve boşanma eğilimleri yüksektir.

Katılımcıların anne-babasının eğitim ve gelir durumları ile kendilerinin eğitim, çalışma durumları ve sosyal medya kullanımlarına göre evlilik ve boşanma eğilim oranlarında bir artış veya azalma olsa da kırsal köken, din ve otoriteriyenlik gibi geleneksel düşünce yapısının (sosyokültürel unsurların) da etkisi önemli oranda sürmektedir. Bir diğer genel sonuç olarak da evlenme eğilimleri ile boşanma eğilimlerinin farklı saiklerle işlediği, ikisinin her ne kadar ilişkili gözükse de farklı sosyal boyutlar oluşturdukları söylenebilir.

6.2. Öneriler

Kadınların eğitim düzeyi ve meslek sahibi olması evlilik ve boşanma eğilimlerini olumlu etkilese de kadınların yetiştikleri çevre, dini tutumları ve aile kültürleri onları toplumsal olanı kabul etmeye sevk etmektedir. Dolayısıyla yapılacak araştırmalarda kadınların eğitim ve çalışma durumlarının yanı sıra özellikle yetiştikleri ve yaşadıkları çevre daha ayrıntılı araştırılmalıdır.

Sosyal ve demografik politikalarda, kız çocuklarının okulda veya sosyal medyada cinsiyetçi unsurlara maruz kalmamasına, yazılı ve görsel kaynakların cinsiyet kültürü açısından ayırıştırıcı olmamasına dikkat edilmelidir.

Köy ve ilçelerde özellikle okumak veya iş sahibi olmak isteyen kadınlara kurslar açılabilir. Kadın hak ve özgürlükleri için uygulama politikaları açısından da yapılacaklar bulunmaktadır.

Bu çalışmada özellikle kadına şiddet konusunda sorulan üç farklı soru sonucunda şaşırtıcı ve dikkate değer bir tablo ortaya çıkmıştır. Kadınlar tekrarlanan fiziksel şiddete karşı çıkarken tek bir tokadı kabul etme eğilimindedirler. Sözlü psikolojik şiddet konusunda

da daha kabullenir bir görünüm çizmiştirler. Eğitim ve çalışma durumu olumlu etki ediyor görünse de kadınların şiddeti ayıramadıkları gözlemlenmiştir. Bu yüzden kendisini güvende hissetmeyen çalışmayan kadınlara devletin sosyal güvence vermesi (iş bulma vb.) ve kadınların eğitim hayatında kişisel hak ve özgürlüklerinin önemini anlayacak şekilde modern bir bilinç kazanmaları için uygun eğitim verilmesi gerekmektedir. Daha güçlü kanuni düzenlemeler yapılarak kadınlara devlet koruma güvencesi verilmesi de eksi ve artıları üzerinde tartışılması gereken bir konuyu oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (2009). *Boşanma nedenleri araştırması*, Ankara.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, T.C. (2011) Türkiye’de Aile Yapısı Araştırması (TAYA) 2011, Ankara: Afşaroğlu Matbaası.
- Bengül, F. (2006). *Sınıf ve toplumsal cinsiyet üzerine kuramsal bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi.
- Aktaş, Ö. (2011). *Boşanma nedenleri ve boşanma sonrasında karşılaşılan güçlükler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Altakhaineh A. R. M. ,& Alnamer S. A. S. (2018). The Impact of Facebookers’ Posts on Other Users’ Attitudes According to Their Age and Gender: Evidence from Al Ain University of Science and Technology Soc. Sci. 7, 128 MPDI 10.
- Altan Arslan, Ş. (2000). *Eğitim düzeyi, cinsiyet, boşanma nedeni ve sosyal statünün kadının boşanma isteğine ilişkin algıları üzerine etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Amato, P.R. (2000). The consequences of divorce for adults and children. *Journal of Marriage and the Family* 62 : 1269–1287
- Arpacı, F., & Tokyürek, S. (2012). Boşanmış bireylerin yeniden evlilik konusundaki görüşlerinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 31, 1-15.
- Battal, A. (2008). *Boşanma sebepleri*. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, İstanbul.
- Beauvoir S.(1993). *Kadın ‘İkinci Cins’ III Bağımsızlığa Doğru*: İstanbul ,Payel Yayınevi
- Berktaş, F. (2014). *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın* İstanbul: Metis Yayınları
- Bora , A. (2016). *Kadınların Sınıfı*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Boyd, Danah M., and Nicole B. Ellison. 2008. Social networking sites: Definition, history and scholarship. *Journal of Computer-mediated Communication*, 13, 210–230
- Burcu, E. , Yıldırım F., Sırma, Ç. S. & Sanıyaman, S. (2015). *Çiçeklerin Kaderi : Türkiye’de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Araştırma*
- Büyükaslan, A., & Kırık, A. M. (2013). *Sosyal Medya Araştırmaları I: Sosyalleşen Birey* Konya : Çizgi Kitabevi Yayınları
- Chou, H. G. ve Edge, N. (2012). “They Are Happier and Having Better Lives than I Am”: The Impact of Using Facebook on Perceptions of Others' Lives, *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, February, 15(2):117-121;

- Çakıcı, B. (2016). *Görücü usulü evlenen çiftler ile flört ederek evlenen çiftler arasındaki evlilik sonrası evlilik dinamiklerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Beykent Üniversitesi, İstanbul
- Çakır, B. (2012). *Türkiye’de Hukuki Müdahalelerin Boşanma Eğilimlerine Etkisi*. *Akademik Bakış Dergisi*, ISSN:1694-528X
- Çakır, M.(2013). Sosyal Medya ve Gösteri. Büyükaslan, A. & Kırık, A. M., *Sosyal Medya Araştırmaları I : Sosyalleşen Birey* (11-67). Çizgi Kitabevi, Konya.
- Çalışkan M. & Mencik Y. (2015) Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya. *Akademik Bakış Dergisi*, 50 Temmuz – Ağustos 2015 *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi* ISSN:1694-528X
- Çoban, A. (2000). “Atatürkçü Düşünce Sisteminde Kadın ve Eğitimi.” *Milli Eğitim Dergisi*. Mart-nisan-Mayıs, Sayı: 146 Erişim: 02/08/2019
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/146/coban.htm
- Dayıoğlu, M. & Kırdar, M. G. (2010). *Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımında Belirleyici Etkenler ve Eğilimler DPT ve Dünya Bankası Refah ve Sosyal Politika Analitik Çalışma Programı*, Çalışma Raporu Sayı:5, Ankara, Mart 2010.
- Dedeoğlu, S.(2000). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türkiye’de aile ve kadın emeği, *Toplum ve Bilim*, 86. 139-170
- Demir, Z. (2014). *Modern ve Postmodern Feminizm* İstanbul: Sentez Yayıncılık
- Demircioğlu, N. S. (2000). *Boşanmanın çalışan kadının statüsü ve cinsiyet rolü üzerine etkisi*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Dızman Şentürk, Z.(2019). Sosyal medyanın boşanmaya etkileri. *Asead*, 6(4), 548-555
- Dökmen, Z. Y. (2015) *Toplumsal Cinsiyet* İstanbul: Remzi Kitabevi
- Duran Okur, H. & Özkul, M. (2015). *Modern iletişimin ara yüzü: sanal iletişim sosyal paylaşım sitelerinin toplumsal ilişki kurma biçimlerine etkisi* (Facebook örneği)
- Ecevit, Y. & Kalkıner, N. (2015). *Toplumsal cinsiyet çalışmaları* (4. Baskı). Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1309
- Ecevit, Y. & Kalkıner, N. (2015). *Toplumsal cinsiyet sosyolojisi* (4. Baskı). Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1304
- Ergene, T. (2014). *Sosyal Medyanın Toplumsal Hafızadaki Rolü (Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencileri Örnek Olayı)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ersoy, Ersan (2009) *Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği* (Malatya Örneği) *Woman and man Identity in gender culture (example of malatya)*

- Ergun , D. (2015) *100 soruda sosyoloji el kitabı* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları
- German , L. (2006). *Cinsiyet sınıf ve sosyalizm* İstanbul : Babil Yayınları
- Giddens , A. (2013). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları
- Gould, E. D. & Paserman, M.D. (2003). Waitin for Mr. Right: Rising Inequality and Declining Marriage Rates. *Journal of Urban Economics* 53 (2003) 257–281
- Güler, D. & Ulutak, N. (1992). Aile Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Türk Toplum Yaşantısında Aile. *Kurgu Dergisi*. 11(53), 51-76.
- Güner, K.Z. (2014). *Erken dönem uyumsuz şemalar, ilişkilerdeki bilişsel süreçler, yüklemeler, evlilikte sorunlarla başa çıkma yollarının evlilik uyumu ile ilişkisi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Güneş, F.(2015). Aile, Evlilik, Akraba ve Hane. Kasapoğlu, A.& Kalkıner, N. *Aile Sosyolojisi* (4. Baskı). Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1303
- Güven, N, & Aydemir Sevim, S . (2007). The prediction power of interpersonal cognitive distortions and the perceived marital problem solving skills for marital satisfaction. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (28), 49-61. Retrieved from http://dergipark.org.tr/tpdrd/issue/21448/229796_25/07/2019
- Illouz, E. (2011). *Soğuk Yakınlıklar*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Kaplan, S., Abay, H., Bükecik, E., Şahin, S., Arıöz Düzgün, A. & Bay Karabulut, A. (2018). Türkiye’de Yapılan Çalışmalar Bağlamında Kadınlarda Boşanmanın Nedenleri (2000-2018). *Sistemik Derleme*, 3(2), 821-833 | Güz-Fall |
- Karakoç, E. & Taydaş, O. (2013). Toplumsal Dönüşüm Bağlamında Sosyal Medya ve Değişen Aile Kavramı. Büyükaslan A. & Kırık, A. M., *Sosyal medya araştırmaları I : Sosyalleşen birey*. (11-67). Çizgi Kitabevi, Konya.
- Katamba, M. (2018). *Social media and interpersonal relations- a case of facebook and instagram*. Master Thesis, Anadolu University, Eskişehir.
- Kavas, S. (2010). *Post divorce of highly educated and professional women*. Doctorate Thesis, Hacettepe University, Ankara.
- Kavruk, Begüm (2016). *Sosyal medya kullanımının cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Ankara.
- Kaya, N. (2017). *Kırsal ve kentsel alanda yaşayan evli kadınların evlilik uyumu, evlilik doyumu ve ilişkilerde mutluluk düzeylerinin karşılaştırılması ve incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Kesim Güven, S. (2011). “Gözetimin Toplumsal Meşruiyeti”. http://www.emo.org.tr/ekler/dbf17031f5a9c1f_ek.pdf#page=15

Erişim: 09/07/2019

- Kırık, A. M. (2013). Gelişen Web Teknolojileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı. Büyükaslan A. & Kırık, A. M., *Sosyal Medya Araştırmaları I : Sosyalleşen Birey* (11-67). Çizgi Kitabevi, Konya.
- Korkmaz A.& Korkut G. (2012). Türkiye’de kadının işgücüne katılımının belirleyicileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 41-65.
- Kuzgun, Y. & Aydemir Sevim S.(2004). Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 14-27
- Marshall, Gordon. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*, Ankara, Bilim ve Sanat Yay.
- TBMM Araştırma Sıra Sayısı 399 Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (2016)
- Meder, M. & Güntekin, M.(2012). Türkiye’de 2001-2009 Yılları Arasındaki Boşanma Eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2012 Güz 17, 149-164
- Mutluer, N. (2013). *Cinsiyet Halleri* İstanbul: Varlık Yayınları
- Önder, N. (2013). Türkiye’de kadın işgücünün görünümü. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 1(1), (35-61)
- Özgen, G , Ekşi, H , Kardaş, S . (2017). Eş seçim stratejileri, mükemmeliyetçilik ve değer tercihlerinin evlenmemiş bireylerin duygusal ilişki tercihlerine etkisinin lojistik regresyon analizi ile incelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* (FESA), 2 (2), 92-104. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/fesa/issue/30912/320413> 25-7-2019
- Özgüven İ.E. (2014). *Evlilik ve aile terapisi* (3. Basım). Nobel Yayın
- Özutku, F. vd. (2014). *Sosyal medyanın ABC’si*. Alfa Yayınları
- Power, N. (2011). *Tek boyutlu kadın*. İstanbul : Habitus Yayıncılık
- Ramazanoğlu, C. (1998). *Feminizm ve ezilmenin çelişkileri*. İstanbul: Pencere Yayınları
- Sancak Aydın, G , Demir, A . (2017). Lisansüstü öğrencilerinin eş seçimini etkileyen ve sınırlandıran görüş ve inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 627-652. DOI: 10.12984/eggefd.322401

- Sancar, E. (2017). Kadınlarda internet bağımlılığı ile ilgili bir Araştırma: İstanbul örneği. *Iğd Üniv Sos Bil Der Sayı / No. 13*,
- Sarpkaya Akgül, O. (2012). Boşanmış kadınların yaşam deneyimlerine sosyolojik bakış. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 15 (2)
- Sayar, K. & Yalaz, B. (2016). *Sanal Aşk*. 1.Basım. Kapı Yayınları.
- Sezen, L. (2005). Türkiye'de evlenme biçimleri. *A.Ü Türkiyat Araştırmaları Estitüsü Dergisi*, Prof. Dr. Şinasi Tekin Özel Sayısı, 185-195.
- Shirky, C. (2008). *Here comes everybody*. Penguin Books.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z., Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7 (4), 23-32. <http://dergipark.org.tr/josc/issue/19027/200546>
- Solmuş, T. (2010). *Bağlanma, evlilik ve aile psikolojisi*. Sistem Yayıncılık.
- Stevenson B. & Wolfers J. (2007). Marriage and Divorce: Changes and Their Driving Forces. *Journal of Economic Perspectives*, 21(2), 27–52.
- Sucu İ. (2007). *Boşanmış kadınların boşanma nedenleri ve boşanma sonrası toplumsal kabulleri (Sakarya İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2014). *Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması TBNA 2014*, Proje Koordinatörü: Mustafa Turgut, Ankara.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015). *Aile ve Toplum Hizmetleri Türkiye’de Evlilik Tercihleri*, Genel Müdürlüğü
- Touraine, A. (2007). *Kadınların dünyası*. İstanbul: Kırmızı Yayınları
- Tüysüz, S. (2015). *Kuru tarımdan sulu tarıma geçişin kadının dönüşümüne etkisi: Koyunluca ve Parpara köylerinin sınıfsal perspektiften karşılaştırılması incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ünal, A. (2016). *Sosyal bir olgu olarak boşanmanın nedenleri ve sonuçları*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Uğur, B.S. (2014). Günümüzde kadının boşanma deneyimleri: Akademisyen kadınları üzerine bir çalışma. *Mediterranean Journal of Humanities*. 4(2). 293-326.
- Valenzuela, S., Halpern, D. & Katz, J.E. (2014). Social network sites, marriage well-being and divorce: Survey and state-level evidence from the United States *Computers in Human Behavior*, 36 (2014) 94–101

- Vural Akıncı, B.Z, & Bat, M.(2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yaşar University*. 20(5) 3348-3382
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (27), 15-30. Retrieved from 25/07/2019 <http://dergipark.org.tr/tpdrd/issue/21447/229851>
- Yıldırım, N. (2004). Türkiye’de Boşanma ve Sebepleri. *Bilig*, (28), 59-81. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/bilig/issue/25396/267974>
- Yılmazçoban, A. (2011). Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*. 1, (178-195).

Linkler

- <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/>
Erişim : 02/072019
- <https://www.psychologytoday.com/blog/the-almost-effect/201405/can-excessive-social-networking-harm-marriages> Erişim: 02/05/2018
- <http://eski.bingol.edu.tr/media/261497/3ailekurumu.pdf> Erişim: 09 /07 2019
- <http://eski.bingol.edu.tr/media/259162/1-hafta-aileye-iliskin-temel-kavramlar-.docx>
Erişim: 10/07/2019
- <https://www.dha.com.tr/son-dakika/evlenme-yasi-artti/haber-1660407>
Erişim:24/ 07/2019
- <https://pdfs.semanticscholar.org/8ec2/a88e39453b50ada493a79371b03be15a5299>
Erişim: 02/08/2019

EKLER

Ek 1- Görüşme Formu

İyi Günler.

Adım Gülten KUNT. Çukurova Üniversitesi Felsefe Grubu Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisiyim. Evlilik konusunda bir araştırma yapmaktayım. Adınızı adresinizi istemiyorum. Görüşme 20 dakikanızı alacaktır. Katılımınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Gülten KUNT

1. Doğum yılınız? 19__

2. Doğum yeriniz hangi il? 1() Adana Diğer bir il (İlin adını veya plakasını yazınız).....

3. Doğduğunuzda aile olarak köyde mi şehirde mi yaşıyordunuz?

1() İl şehir merkezi 2() İlçe şehir merkez 3() Belde/2-5 bin nüfuslu kasaba 4() Köy

4. Adana'da hangi ilçede ikamet ediyorsunuz? _____

5. Şu anda kaç kişi birlikte aynı çatı altında (aynı konutta birlikte) yaşıyorsunuz? (Hanede sizinle birlikte) Toplam sayısı:.....

6. Hanede kimlerle birlikte kalıyorsunuz? (hanenizdekilerin SİZE -görüşülen KİŞİYE- göre akrabalık derecesi)

1() Eşim

2() Çocuklarım

3() Kendi annem

4() Kendi babam

5() Kız kardeşlerimden biri veya hepsi

6() Erkek kardeşlerimden biri veya hepsi

7() Eşimin annesi (kayınvalidem)

8() Eşimin babası (kaynatam)

9() Eşimin kız kardeşlerimden biri veya hepsi

10() Eşimin erkek kardeşlerimden biri veya hepsi

11() Benim veya eşimin kardeşlerinden evli olanlar var, onlar veya onların çocukları ile birlikte kalıyoruz

12 Diğer (yazınız).....

7. Kaç ablanız, kız kardeşiniz var? (kendiniz hariç) Toplam sayısı:....

8. Kaç abiniz, erkek kardeşiniz var? (kendiniz hariç) Toplam sayısı:....

9. Nişanlı/sözlü veya evli misiniz?

1() Evli-nişanlı değil 2() Nişanlı /sözlü 3() Eşi ölmüş 4() Ayrılmış/Boşanmış 5() Evli

10. Eğitim durumunuz nedir? En son nereye kadar okudunuz?	Kendiniz	Nişanlıınız veya eşiniz
1) Okur-Yazar Değil		
2) Okula Gitmemiş ama Okur-Yazar		
3) İlkokul terk		
4) İlkokul Mezunu (5 Yıllık)		
5) İlköğretim/Ortaokul Mezunu (8 Yıllık)		
6) İmam Hatip Lisesi Mezunu		
7) Ticaret Lisesi Mezunu		
8) (Kız-Erkek) Meslek Lisesi veya Teknik Lise Mezunu		
9) Normal Lise Mezunu		
10) Anadolu/ Fen/ Kolej-Özel Lise Mezunu		
11) 2 Yıllık Yüksekokul		
12) 4 Yıllık Açık Öğretim		
13) 4-5 Yıllık Üniversite		
14) Mastır (Y. Lisans)		
15) Doktora		
Diğer (yazınız)		

11.Okuduysanız, ilkokulu, 8 yıllık ilköğretimi veya ortaokulu nerede okudunuz?

1() Köy 2() İlçe şehir merkezi 3() İl-Büyükşehir merkez ilçe şehir merkezleri

12.Liseyi okuduysanız, nerede okudunuz?

1 () Kasaba 2() İlçe şehir merkezi 3() İl-Büyükşehir merkez ilçe şehir merkezleri

13.Üniversite okuduysanız veya şu anda okuyorsanız, hangi

üniversite?.....Hangi program-bölüm?.....

14. Nişanlınız veya eşiniz üniversite okumuşsa veya şu anda okuyorsa, hangi üniversite?

_____ **Hangi program-bölüm?.....**

15. Son bir YILDA, ders veya kendi zorunlu meslek kitaplarınız hariç, kaç kitap okudunuz?

1() Hiç okumam 2() 1-2 kitap 3() 3-4 kitap 4() 5-9 kitap 5() 10-14 kitap 6() 15-19 kitap
7() 20 veya daha fazla

16.Günlük düzenli gazete alıyor musunuz, evinize gazete alınıyor mu?

1() Hayır 2() Evet, birini 3.() Evet, iki ve daha fazlasını

17.Günlük kaç saat televizyon izliyorsunuz?

() Hiç izlemiyorum () Günlük 1 saat () 2 saat () 3 saat () 4 saat () 5 saat ve daha fazla

18. Daha önce yurt dışına çıktınız mı?

1() Hayır 2() Evet, 1 kez 3() Evet, iki kez veya daha fazla

19.Türkçe dışında bildiğiniz diller var mı, hangileri?

1() Arapça 6() Almanca/Fransızca/Batı Dillerinden biri
2() Farsça 7() Boşnakça/Arnavutça/Romence/Bulgarca/Sırpça
3() Kürtçe/Zazaca 8() Sadece Türkçe
4() Lazca /Çerkezce/Abhazaca/Adigece 9 Diğer (lütfen yazınız).....
5() İngilizce

20. Anne ve babanızın eğitim durumu nedir? En son nereye kadar okudular?	Anneniz	Babanız
1) Okur-Yazar Değil		
2) Okula Gitmemiş ama Okur-Yazar		
3) İlkokul terk		
4) İlkokul Mezunu (5 Yıllık)		
5) İlköğretim/Ortaokul Mezunu (8 Yıllık)		
6) İmam Hatip Lisesi Mezunu		
7) Ticaret Lisesi Mezunu		
8) (Kız-Erkek) Meslek Lisesi veya Teknik Lise Mezunu		
9) Normal Lise Mezunu		
10) Anadolu/ Fen/ Kolej-Özel Lise Mezunu		
11) 2 Yıllık Yüksekokul		
12) 4 Yıllık Açık Öğretim		
13) 4-5 Yıllık Üniversite		
14) Mastır (Y. Lisans)		
15) Doktora		
Diğer (yazınız)		

21. Son ayı dikkate alırsanız Annenizin ve Babanızın Toplam Aylık Geliri ne kadar sayılır? (Maaş, kira, faiz, icar, dükkan, borsa yani her tür gelir aylık hesaplanırsa ne yapar?)	Anneniz	Babanız
1) Hiç gelirimiz yok (0 Lira)		
2) 1 - 99 TL		
3) 100-249 TL		
4) 250- 499 TL		
5) 500-749 TL		
6) 750-999 TL		
7) 1.000 – 1.499 TL		
8) 1.500 – 1.999 TL		
9) 2.000-2.499 TL		
10) 2.500-2.999 TL		
11) 3.000-3.499 TL		
12) 3.500-3.999 TL		
13) 4.000-4.499 TL		
14) 4.500-4.999 TL		
15) 5.000 TL ve üzeri		

22. Son ayı dikkate alırsanız, Kendinizin ve Ailenizin Toplam Aylık Geliri ne kadar sayılır? (Maaş, kira, faiz, icar, dükkan, borsa yani her tür gelir aylık hesaplanırsa ne yapar?)	Kendi Geliriniz	Nişanlınızın/ Eşinizin geliri
1) Hiç gelirimiz yok (0 Lira)		
2) 1 - 99 TL		
3) 100-249 TL		
4) 250- 499 TL		
5) 500-749 TL		
6) 750-999 TL		
7) 1.000 – 1.499 TL		
8) 1.500 – 1.999 TL		
9) 2.000-2.499 TL		
10) 2.500-2.999 TL		
11) 3.000-3.499 TL		
12) 3.500-3.999 TL		
13) 4.000-4.499 TL		
14) 4.500-4.999 TL		
15) 5.000 TL ve üzeri		

23.Son hafta içinde, evdeki işler dışında bir işte veya tarlada çalıştınız mı? 1()Hayır 2()Evet

24.Çalışıyorsanız, kendi işiniz mi veya işe ortak mısınız?

- ()Kendi işi, ortağı
- ()Taşeron firma çalışanı
- () Özelde başkasının yanında, fabrikada
- ()Devlette, belediyede

25.Yaptığınız işin adı veya türü nedir?.....

26.Yaptığınız iş veya işteki statünüz nedir?

27.İlk işe başlama yılınız _____

28.Tatil günleri hariç, son yılı dikkate alırsanız, günde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?....

29)Tatil günlerinde de çalışıyor musunuz?

- 1()Hayır
- 2()Sadece Cumartesi
- 3()Cumartesi-Pazar
- 4()Cumartesi,Pazar ve Bayram günleri

30.Son maaşınız AYLIK kaç lira idi?

- 1()Ücretsiz çalışıyorum
- 2()Yevmiye hesabı (işe gittiğim gün için Günlük.....TL
- 3()Aylık hesabı AYLIK _____ TL

31.Sabit mi yoksa vardiyalı mı çalışıyorsunuz? 1.Sabit () 2.Vardiyalı ()

32.İşiniz sabitse, giriş ve çıkış saatleriniz nedir? Giriş Saati:.....Çıkış Saati:

33. EVDE eve gelir getirici (örgü, terzilik, süt, yoğurt vb.) bir iş yapıyor musunuz?

- 1() Hayır
- 2()Evetse yıllık getirisi kaç TL _____

EŞİNİZ/NİŞANLINIZ/SÖZLÜNÜZ...

34.Son hafta içinde, evdeki işler dışında bir işte veya tarlada çalıştı mı?

- 1 ()Hayır
- 2()Evet

35.Çalışıyorsa, kendi işi mi veya işe ortak mı?

- 1 ()Kendi işi, ortağı
- 2()Taşeron firma çalışanı
- 3() Özelde başkasının yanında, fabrikada
- 4()Devlette, belediyede

36. Yaptığı işin adı veya türü nedir?.....

37.Yaptığı iş veya işteki statüsü nedir?.....

38. İlk işe başlama yılı nedir?_____

39.Tatil günleri hariç, son yılı dikkate alırsanız, günde ortalama kaç saat çalışıyor?

40.Tatil günlerinde de çalışıyor mu?

- 1()Hayır
- 2()Sadece Cumartesi
- 3()Cumartesi-Pazar
- 4()Cumartesi, Pazar ve Bayram günleri

41.Son maaşı AYLIK kaç lira idi?

- 1() Ücretsiz çalışıyor
 2() Yevmiye hesabı (işe gittiği gün için Günlük.....TL
 3() Aylık hesabı AYLIK _____ TL

42.Sabit mi yoksa vardiyalı mı çalışıyor?

1. Sabit () 2.Vardiyalı ()

43.İşi sabitse, giriş ve çıkış saatleri nedir? Giriş Saati:..... Çıkış Saati:**44.Eşiniz/nişanlı/sözlünüz EVDE eve gelir getirici (örgü, terzilik, süt, yoğurt vb.) bir iş yapıyor mu?**

- 1() Hayır 2() Evetse yıllık getirisi kaç TL _____

45. Size veya nişanlığınıza/eşinize ait maaşınız/işiniz dışında farklı bir geliriniz veya yatırımınız var mı?

	0 Yok	1 Var
Kira/ıcar geliri		
Bankada TL/Döviz vb.		
Yatırım/Hazine fonları		

46.Siz veya nişanlınız/eşiniz aşağıdakilerden hangilerine sahipsiniz?

	0 Yok	1 Var
Özel otomobil		
Mülk ev		
Yayla evi		
Deniz Evi		
Evde bilgisayar/laptop		
Evde internet bağlantısı		

47.KENDİNİZ aşağıdakilerden hangilerine sahipsiniz?

	0 Yok	1 Var
Eski tip cep telefonu		
Akıllı Telefon		
Ipad/Tablet		
Laptop		
Masaüstü Bilgisayar		

48.İnternet kullanıyor musunuz? Hangi yıl başladınız?

- 1() Hayır, hiç kullanmıyorum *Kullanıyorsanız, başlangıç yılı?.....*

49. Bilgisayarda, akıllı telefonda, tablette vb. ne kadar sıklıkla ve süreyle**İNTERNET kullanıyorsunuz?**

- 1()Hiç kullanmıyorum 2()Ayda 1-2 saat 3()Haftada 1-2 saat 4()Günlük 1-2 saat
 5()Günlük 3 saat ve daha fazla

50.E-Posta (e-mail) hesabınız var mı?

1() Hayır, yok Varsa,, ilk E-Posta hesabı açma yılı?.....

51.İnternet/bilgisayar ortamında oyun oynuyor musunuz?

1()Hiç oynamam 2()Ayda 1-2 saat 3()Haftada 1-2 saat 4()Günlük 1-2 saat

5()Günlük 3 saat ve daha fazla

52.İnternet/bilgisayar ortamında gazete okur musunuz?

1()Hiç okumam 2()Ayda 1-2 saat 3()Haftada 1-2 saat 4()Günlük 1-2 saat

5()Günlük 3 saat ve daha fazla

53.”Sosyal medya” hesabınız var mı?

1() Hayır, yok Varsa, ilk hesap açma, kullanmaya başlama yılı?.....

(SOSYAL MEDYA HESABINIZ YOKSA 61. SORUYA GEÇİNİZ)**54. Hangi “sosyal medya” hesaplarına sahipsiniz? Hesabınızın olduğu sosyal medya araçlarını ne sıklıkta kullanırsınız?**

	Günde 3 saat ve fazlası	Günde 1-3 saat	Günde 1 saatten az	Böyle bir hesabım yok
1)Facebook				
2)Instagram				
3)Twitter				
4)Snapchat				
5)Diğer biri (yazınız).....				

55.Sosyal medyada aşağıdaki kişilerle ne kadar sıklıkla, ne kadar süre yazışıyor/görüşüyorsunuz?

	Günlük 3 saat ve daha	Günlük 1-2 saat	Haftada 1-2 saat	Ayda 1-2 saat	Hiç
1)Eşimle					
2)Çocuklarımla					
3)Kız arkadaşlarımla					
4)Erkek arkadaşlarımla					
5)Akrabalarımla					

56.Sosyal medya kullanmadığınızda veya internet erişimi kesildiğinde ne hissediyorsunuz?

1() Rahatlıyorum, hiç olmasa da olur

2() Biraz rahatsız oluyorum ama önemli bir eksiklik değil

3() Birkaç saat erişim olmazsa, onu arıyorum, huzurum kaçıyor

57.Sosyal medyadan gelen bir haber sizi etkiliyor mu, paylaşımlardan etkileniyor musunuz?

1()Her paylaşım, her haber beni etkiliyor

2()Bazı haber veya paylaşımlardan etkileniyorum

3()Hayır , bir etkisi yok

58. Paylaşımlarınız beğeni alırsa, mutlu oluyor musunuz?

- 1() Evet, çok mutlu oluyorum
 2() Mutlu oluyorum, ama çok önemsemiyorum
 3() Beğeni alıp almamasına bakmıyorum

59. Paylaşımlarınız beğeni almazsa, mutsuz oluyor musunuz?

- 1() Evet, çok mutsuz oluyorum
 2() Mutsuz oluyorum, ama çok önemsemiyorum
 3() Beğeni alıp almamasına bakmıyorum, hiç beğeni almasa da beni etkilemiyor

60. Sosyal medya hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1() Faydalı
 2() Hem faydası hem zararı var
 3() Ne faydası ne de zararı var
 4() Zararlı

61. Sosyal medyadan tanışılarak evlilik hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1() Ben de sosyal medyada tanıştım, bu da bir tanışma ortamıdır
 2() Olumlu bakıyorum, sosyal medya da bir tanışma ortamıdır
 3() Dikkat edilmeli ama olabilir, önemli olan düzgün olsun
 4() Olumsuz bakıyorum, riskli bir durum

62. Sosyal medya kullanımı evliliği, eşler arasındaki ilişkiyi nasıl etkiliyor?

- 1() Eşler arasındaki ilişkiyi ve ortak arkadaşlığı azaltıyor, evliliğe zarar veriyor
 2() Evliliğe büyük bir zarar vermese de biraz aradaki iletişimi azaltıyor
 3() Doğrudan evlilikle ilgili bir şey değil, bir etkisi olmuyor
 4() Eşler arasında muhabbet konusu oluşturuyor, evliliği renklendiriyor, olumlu etkiliyor

63. Sosyal medya hesabınızı sevgilinizle /eşinizle ortak kullanma hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1() Ayrı kullanılmalı
 2() Ortak kullanılmalı
 3() İki tarafın ortak kararı olmalı/ Kişilerin isteğine bağlı

64. SİZE GÖRE, kadınlar evlenince sosyal medyadan uzak durmalı, hesaplarını kapatmalı mıdır?

- 1() Hayır, sürdürmeli 2() Erkek-eşi istemiyorsa, kapatmalı 3() Her durumda kapatmalı

65. SİZE GÖRE, erkekler evlenince sosyal medyadan uzak durmalı, hesaplarını kapatmalı mıdır?

- 1() Hayır, sürdürmeli 2() Kadın-eşi istemiyorsa, kapatmalı 3() Her durumda kapatmalı

HİÇ SÖZ, NİŞAN YA DA EVLİLİK YAPMADIYSANIZ 72. SORUYA GEÇEBİLİRSİNİZ.**66. Nişanlılık veya evlilik ÖNCESİ, ne sıklıkta sosyal medyada fotoğraf paylaşıyordunuz?**

- 1() Hemen hemen hiç 2() Ayda bir iki 3() Haftada bir iki 4() Hemen her gün

67. Nişanlılık veya evlilik SONRASI, ne sıklıkta sosyal medyada fotoğraf paylaşıyorsunuz?

- 1() Hemen hemen hiç 2() Ayda bir iki 3() Haftada bir iki 4() Hemen her gün

68. Nişanlılık veya evlilik nedeniyle, hesaplarınızı sildiğiniz kişiler veya hiç kabul etmediğiniz kişiler oluyor mu?

- 1() Hayır, evli-nişanlı olup olmamak biri ile sosyal paylaşım için fark etmiyor
 2() Elbette, bazı teklifleri veya paylaşımları evlilik nedeniyle daha özenli seçiyorum

69.Sosyal medya kullanımı yüzünden nişanlınızla/eşinizle veya ailesi ile hiç tartışma yaşadınız mı?

- 1() Sosyal medya kullanmıyorum
 2() Sosyal medyayı eskiden kullanıyordum, bir tartışma olmasın diye tümten kapattım
 3() Sosyal medya yüzünden birkaç küçük tartışmamız oldu
 4() Nişanlım/eşim veya ailesi sosyal medya kullanımımı hiç istemiyor, sorun yaratıyor
 5() Sorun yaşamadım

70.Sözlenmeden/nişanlanmadan/evlenmeden önce ne kadar süre ile tanışıyordunuz?

- 1() Çocukluk arkadaşım sayılır
 2() Komşu, akraba idi ama uzaktan tanışıyorduk
 3() Üç yılı aşkın süredir tanıyordum
 4() 1-2 yıldır tanışıyordum
 5() 3-11 aydır tanışıyordum
 6() 1-2 aydır tanışıyordum
 7() Söz, evlilik için tanıştırıldım, daha önce hiç tanıımıyordum

71.Sözlünüz/nişanlınız/eşinizle aranızda bir akrabalık var mı?

- 0() Akrabalık yok Varsa, nasıl bir akrabalık?.....

72.Evlilik sizin için ne ifade ediyor?

- 1() Mutlaka olması gerek.
 2() Olsa da olur olmasa da.
 3() Olmaması tercih sebebidir
 4() Evlilik kurumu hiç olmamalı

73.Kadınlar kaç yaşındayken evlenmeli?

- 1() 17 yaş veya daha erken
 2() 18 -24 yaş arası
 3() 25-29 yaş arası
 4() 30 yaş sonrası veya daha ileri bir yaşta
 5() Hiç evlenmemeli

74.Kadının evlenince çalışma durumu nasıl olmalıdır?

- 1() Mümkünse, iş buluyorsa çalışmalı
 2() Kendi isteğine bırakılmalı (İsterse çalışır isterse çalışmaz)
 3() Eşi yeterince kazanıyorsa çalışmamalı
 4() Hiçbir koşulda çalışmamalı, eşi-erkek tarafı geçimi sağlamalı

75.Eşinizin eğitim düzeyi nasıl olmalı?

- 1() Benden daha düşük
 2() Benimle aynı
 3() Benden daha yüksek
 4() Fark etmez

76.Evlenmeden flört/birlikte gezme konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 1() Olmalı 2() Kararsızım 3() Olmamalı

77.Evlenmeden birlikte yaşama konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 1() Olmalı 2 () Kararsızım 3() Olmamalı

78.Evliliğin maddi yönden hayatınıza katkı sağlaması, daha iyi bir ekonomik durum getirmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1()Evet, evlilik geçim şartlarını da iyileştirmeli
2()Hayır, evlilik başka geçim başka

79.İnsanların evlilik dışında çocuk yapması konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 1() Olabilir 2 () Kararsızım 3() Olmamalı

80.Karı kocanın hesabı bir mi olmalıdır, gelirlerini ortak bir havuzda mı toplamalıdır?

- 1()Herkesin geliri ayrı ayrı olmalıdır
2()Ortak olmalıdır ve harcama kararlarını birlikte almalıdırlar
3()Hesaplar erkekte olmalıdır, erkeğin kararında olmalıdır

81.Eşler tüm kişisel harcamaları konusunda birbirine bilgi-hesap vermeli midir?

- 1()Hayır, herkesin harcaması kendisine aittir
2()Kadın bilgi vermelidir, erkek vermeyebilir
3()Erkek bilgi vermelidir, kadın vermeyebilir
4()Her ikisi de birbirine her defasında bilgi-hesap vermelidir

82.Evlilikte anne baba onayı alınmalı mıdır?

- 1() Hayır 2 ()Kararsızım 3() Evet

83.Aile baskısından uzaklaşmak için evlilik yapılabilir mi, ne düşünüyorsunuz?

- 1() Evet olabilir, aile baskısından uzaklaşmak için bir yoldur
2()Mümkünse böyle bir yola başvurulmamalıdır
3()Aile baskısından uzaklaşmak için evlilik yapmak tümünden yanlış olur

84.Görücü usulü evlilik hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1() Olabilir, aileler karar vermelidir, eş bulmak için en uygun yoldur
2() Sonrasında kişiler kendisi görüşüp karar verecekse (flört olacaksa) olabilir
3() Kesinlikle olmamalı

85.Evlendikten sonra kendi soyadınızı kullanmak ister misiniz?

- 1() Hayır 2 ()Fark etmez 3() Evet

86.Evlendikten sonra da kendi anne babanızdan maddi yardım almak uygun mudur?

- 1() Hayır 2 ()Fark etmez 3() Verebiliyorlarsa, evet

87.Kaç çocuğunuz olmasını isterdiniz veya isterseniz?

- 0()Hiç olmasını tercih ederim İsteddiğiniz erkek çocuk sayısı..... Kız çocuk sayısı.....

88.Evlilikte erkeğin yaşı büyük olmalı mıdır? Ne kadar olmalıdır?

- 1 () Yaş farkı olmamalı 2() 1-4 yaş 3() 5-9 yaş 4() 10 yaş veya daha fazla

89.Nişanlınızla/eşinizle nasıl tanışmıştınız? Veya ne şekilde evlenmek istersiniz?

- 1 () Akrabamla 4 () Görücü usulü ile
 2 () Komşularla 5 () İnternette tanıştığım biri ile
 3 () Okulda, işte veya kendi tanışıp flört ettiğim biri ile 6 () Diğer (yazınız).....

90.Evlenmeye ne kadar sürede karar verdiniz veya karar verirsiniz**(düşünme süreniz ne oldu/ne olmalı)?**

- 1 () Birkaç ay içinde
 2 () 4-12 ay içinde
 3 () 1-2 yıl içinde
 4 () 3 yıl ve üzeri bir beklemeden sonra

91.Evlendiğinizde yaşadığınız şehri değiştirmek istediniz mi/ister misiniz?

- 1 () Hayır 2() Gideceğim yer daha iyiye evet 3() Mümkünse farklı yerlerde yaşamak isterim

92.Eşinizin kıyafetinize karışmasına izin verdiniz mi, verir misiniz?

- 1() Hayır 2 () Kararsızım 3() Evet

93.Evlendiğinizde kayınvalidenize (eşinizin ailesine) ne kadar yakın oturmak istediniz /istersiniz?

- 1() Aynı konutta 2() Aynı binada 3() Aynı semtte 4() Aynı şehirde 5() Mümkünse farklı şehirde

94.İnsanlar evlendikten sonra değişir mi, değişmesi normal mi?

- 1() Hayır, değişmemeli
 2 () Bazı durumlara uyum sağlaması gerekir
 3() Evlilik yeni bir durum, tabii ki ona göre değişmelidir

95.Evlilikte sorun yaşadığınızda sorun nasıl çözülmeli? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

- 1() Karşılıklı konuşarak
 2() Samimi arkadaşların görüşüne başvurarak
 3() Aile büyüklerinden yardım alarak, onların tavsiyelerini dinleyerek
 4() Profesyonel destekle
 5() Konuyu görmezden gelerek
 6() Diğer (yazınız).....

96.Önemli kararları nasıl alıyorsunuz veya alırsınız? Eşiniz veya aile ile birlikte mi alıyorsunuz?

	Kendim	Eşimle Birlikte	Eşim	Kendi Ailemle	Eşimin Ailesiyle
Çocuk sahibi olma					
Ev/kira/konut seçme					
Çocuğun okulu					
Benim yaptığım iş					
Eşimin yaptığı iş					

97.Evleneceğiniz bir erkekte aradığınız özellikler nelerdir?

	Hayır, önemli değil	Olursa iyi olur	Evet, kesinlikle olmalı
Yakışıklılık			
İyi bir meslek sahibi olması			
Evi, arabası, malı mülkü olması			
Kararlılık-Özgüven sahibi olması			
Zeka			
Saygı			
Sevgi			
İyi bir ailesi olması			

98.Aynı karakterde ve özelliklerde iki adaydan hangisini seçersiniz, varlıklı olanı mı yakışıklı olanı mı?

1()Varlıklı olanı 2()Yakışıklı olanı

99.Aynı karakterde ve özelliklerde iki adaydan hangisini seçersiniz, varlıklı olanı mı eğitimli olanı mı?

1()Varlıklı olanı 2()Eğitimli olanı

100.Aynı karakterde ve özelliklerde iki adaydan hangisini seçersiniz, yakışıklı olanı mı eğitimli olanı mı?

1()Yakışıklı olanı 2()Eğitimli olanı

101.Boşanma hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1() Evlenmek kadar doğal bir durum, isteyen ayrılır
 2() Olmasa iyi olur
 3() Kötü bir durum, mümkünse olmamalı

102.Hamilelikten korunma yöntemleri konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 1()Çiftler korunmamalı, çocuk yapmaktan kaçınmamalılar
 2()Kadın korunmalı
 3()Erkek korunmalı

103.Aşağıdaki şiddet şekillerinden hangisi boşanma sebebidir?

	Hayır, boşanma sebebi sayılmaz	Sorundur ama katlanılabilir	Boşanma sebebidir
1) Sözlü/ psikolojik şiddet			
2) Bir tokat bile olsa fiziksel şiddet			
3) Tekrarlanan fiziksel şiddet			
4)Eşin evi geçindirmemesi, kadına bakmaması, ekonomik şiddet (Yeterli para vermeme, maaş kartını alma vb.)			
5) Aldatma			
6) Anlaşamama, yaşam tarzının uyuşmaması			
7) Çocuk sahibi olamama, kısraklık			
8) Maddi sorunlar (birlikte evin masraflarını karşılayamama)			
9) Ailelerin her şeye müdahil olması			
10)Eşin hasta veya psikolojik sorunları olması			
11)Eşin alkolik olması			
12)Eşin uyuşturucuya veya çetelere, suça bulaşması			
13)Eşin kadını başını kapatmaya zorlaması			
14)Eşin kadını başını açmaya zorlaması			
15)Eşin kadının arkadaş veya akraba ziyaretlerine karışması			
16)Eşin kadının çalışmasına karışması, evde oturmasını istemesi			
17)Varsa,diğer yazınız.....			

104. Aşağıdaki koşullarda eşler arasında sorun olsa bile boşanmaktan vazgeçilmeli midir?

	Boşanmaya Engel sayılmaz	Boşanma kararı gözden geçirilmelidir	Mümkünse, boşanmaktan tümünden vazgeçilmelidir
1)Çocuk olması			
2)Ekonomik kaygılar, gelir kazanç eksikliği			
3)Toplumsal baskı, dula iyi gözle bakılmaması			
4)Dini olarak caiz görülmemesi, uygun görülmemesi			
5)Aileyi üzmemek için, anne-babanın evlilik sürsün talebi			
6)Yalnızlık korkusu			
7)Varsa,diğer yazınız.....			

105.Boşanma olursa, aşağıdaki koşullarda nafaka ister misiniz?

	Hayır, istemem	Kocanın durumu daha iyi ise isterim	Her koşulda isterim
Gelirim olursa, çalışıyorsam			
Gelirim yoksa/Çalışmıyorsam			
Çocuk varsa ÇOCUK İÇİN			
Karşıdaki kişi vermezse			
Koşullar ne olursa olsun, ayrıldıktan sonra			

106.Aşağıdaki evlilik ile ilgili görüşlere katılıyor musunuz?

	1.Hayır	2.Karasızım	3.Evet
Boşanma, kadının toplumdaki imajını olumsuz zedeler.			
Hayatında erkek eşi veya arkadaşı olmayan kadın eksiktir.			
İleri yaşlara kadar evlilik yapmayan kadın eksik kalmaktadır.			
Eğitim, kadın için evlilikten daha önemlidir			
Evlilik kariyer yapmaya engeldir.			
Çocuk sahibi olmak kariyer yapmaya engeldir.			
Aldatılmak günümüzde doğal karşılanmalıdır.			
Boşanma kadınlar için mümkünse olmaması gereken bir durumdur.			
Çocuklar bir şey yaparken her defasında anne babadan izin almalılar.			
Kadın, bir şey yaparken her defasında eşinden izin almalıdır.			
Çocuklara her şeyden önce mevcut gelenek ve kurallara uyması öğretilmelidir.			

107.Birden fazla evlilik ya da nişanlılık yaptınız mı?

- 1() İkinci nişanlılık ya da evlilik olmadı 2() İkinci kez nişanlanıp ayrıldım
 3() İkinci kez evlenip ayrıldım 4() İkinci nişanlılığım veya evliliğim sürü

108.İlk söz/nişan yılınız ____Ayrılmışsanız, ilk sözden/nişandan ayrılma yılınız ____

109.İlk evlilik yılınız ____ Ayrılmışsanız, ayrıldığınız yıl ____

110.Söz/nişan bozulduysa veya ayrıldıysanız, nedenini söylemek ister misiniz?

1)_____ 2)_____ 3)_____

111.Söz/nişan sürecinde en çok hoşunuza GİDEN şeyler nelerdi?

1)_____ 2)_____

112.Söz/nişan sürecinde en çok hoşunuza GİTMİYEN şeyler nelerdi?

1)_____ 2)_____

113.Evlilik yaptıysanız, evliliğin hoşunuza giden yanları nelerdir?

1)_____ 2)_____

114.Evlilik yaptıysanız, evliliğin hoşunuza gitmeyen yanları nelerdir?

1)_____ 2)_____

115.Kaç çocuğunuz var? 0() Yok Varsa sayısı _____

116.Öz anne-babanız hayatta mı?

- 1()Her ikisi de hayatta
 2()Annem öldü (*Vefat etmişse Ölüm Yılı.....*)
 3()Babam öldü (*Vefat etmişse Ölüm Yılı.....*)

117.Öz anne-babanızın medeni durumu nedir? Ölen varsa neydi?

- 1() Annem ve babamın tek evliliği var ve birlikte yaşıyorlar (ölünceye kadar birlikte idiler)
 2() Boşandılar ama bir daha evlenmediler
 3() Babam annemden başka evlilik de yapmış durumda
 4() Annem babamdan başka evlilik de yapmış durumda

118.Dini inancınızı /Mezhebinizi söylemek ister misiniz?

- 1() Sünni-Hanefi-Şafî 2() Şii 3() Alevi 4() Diğer biri
 5() Pek inançlı biri değilim 6() Bu soruya yanıt vermek istemiyorum.

119.Son yıl içinde namaz kıldınız mı, söylemek ister misiniz?

- 1() Son yıl hiç kılmadım 2() Son yıl 1-2 kez 3() Ayda 1-2 kez
 4() Hemen tüm vakit namazlarını
 5() Bu soruya yanıt vermek istemiyorum.

120.Son yıl oruç tuttunuz mu, söylemek ister misiniz?

- 1() Son ramazanda oruç tutmadım 2() Bir kısmını tuttum 3() Tamamını tuttum
 4() Bu soruya yanıt vermek istemiyorum.

121.Kapanmak ister misiniz?

- 1() Hayır 2() Belki, kararsızım 3() Kapalıyım 4() Bu soruya yanıt vermek istemiyorum.

Verdiğiniz bilgiler ve desteğiniz için tekrar çok teşekkür ederim.

Görüşmenin Yapıldığı İlçe:

Görüşmenin Yapıldığı Mahallenin Adı:.....

Görüşmenin Yapıldığı Mekan 1() Ev 2() Bakkal/Dükkan/İşyeri 3() Cafe/Kahve/Rest

4() Okul/Yurt/Dershane/Kantin 5() Park/Cadde/Otobüs 6() Diğer (yazınız).....

Formu Doldurma Şekli 1() Kendisi doldurdu 2() Araştırmacı doldurdu

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı/ Soyadı: Gülten KUNT

Doğum Tarihi / Doğum Yeri: 19.07.1988 - Kozan/ ADANA

e- posta: gkunt184@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

- 2014-2019** Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Eğitimi, ADANA
- 2013- 2017** Lisans, Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
- 2006-2010** Lisans, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği, ADANA

İŞ DENEYİMİ

- 2011-** İngilizce Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, ADANA